

BIBLIOTHECA
TEUBNERIANA

21206
Aristotle

**St. Procopius
College Library**

LISLE, ILL.

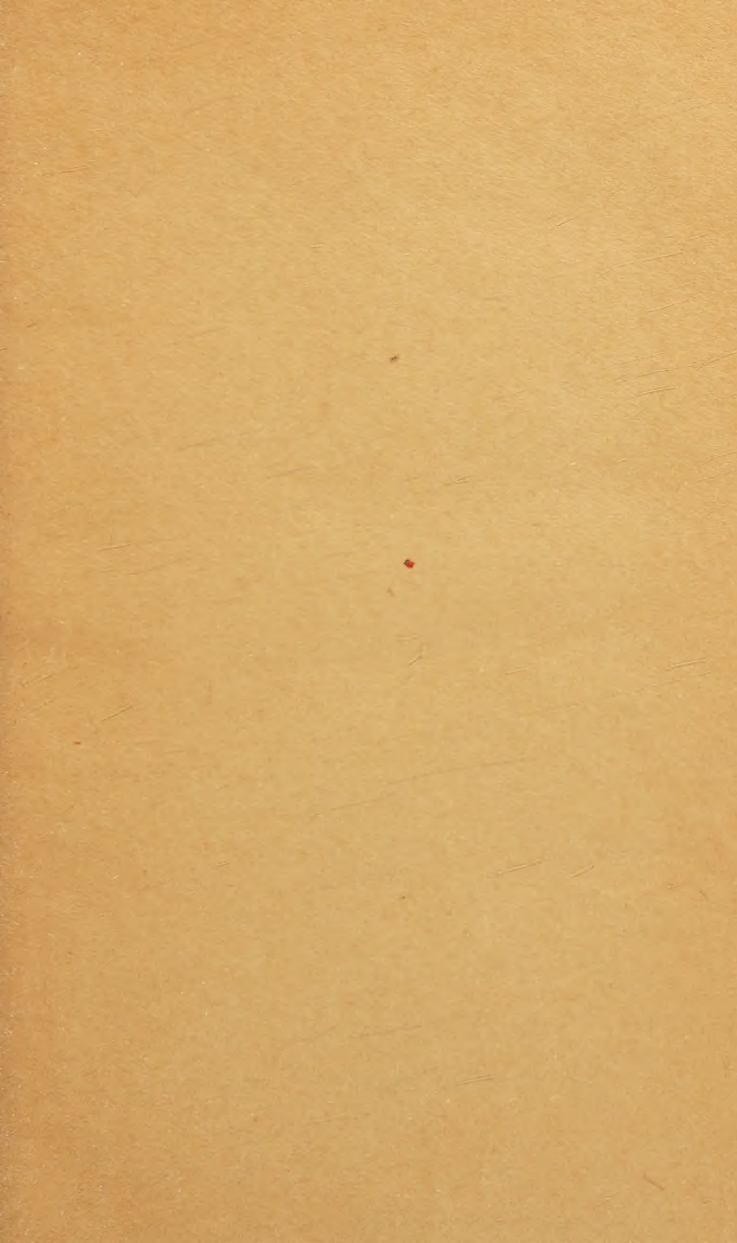

Borrowers are responsible for all
books taken out on their cards.

Books may be kept for two weeks
and renewed once for the same
period, except fiction, 7-day, and
reserved books.

A fine of one cent per day will be
charged on each book which is not
returned according to the above
rule.

ARISTOTELIS

DE COELO

ET

DE GENERATIONE ET CORRUPTIONE.

RECENSUIT

CAROLUS PRANTL.

LIPSIAE

IN AEDIBUS B. G. TEUBNERI.

MDCCCLXXXI.

881

A8c

LIPSIÆ TYPIS B. G. TEUBNERI.

Praefatio.

In textu constituendo auctoritatem codicis E secutus sum, quantum fieri potuit, et ideo similiter atque in libris Physicorum saepius a textu Bekkeriano secessi, quod ubi factum est, lectionem ceterorum codicum cum signo „al.“ addidi. Uncinis [] significavi, quae eiicienda, uncinis < >, quae addenda videntur. In varietate lectionis, quae apud commentatores antiquos reperitur, signum ($\gamma\phi$.) indicat, lectionem ab interprete commemorari, nec tamen agnosci. Quam egregie inter recentiores viros doctos Hermannus Bonitz („Aristotelische Studien“, Fasc. 1—4) de Aristotelis operibus meritus sit, nemo ignorat, et qui harum rerum gnari sunt, comprobabunt, me multis locis eius vestigia grato animo persecutum esse. Nonnullorum locorum perquam difficilium emendationes, quas in priore mea editione (Lipsiae 1858 apud Engelmann) proposui, etiamnunc mihi probatas in textum recepi; quibus rationibus id faciendum putaverim, ibidem in adnotationibus meis exposui.

Monachii, mense Iulio 1881.

C. P.

Digitized by the Internet Archive
in 2025

ΠΕΡΙ ΟΥΡΑΝΟΥ Α.

Ἡ περὶ φύσεως ἐπιστήμη σχεδὸν ἡ πλείστη φαίνεται περὶ 268 a
 τε σώματα καὶ μεγέθη καὶ τὰ τούτων οὗσα πάθη καὶ τὰς
 κινήσεις, ἔτι δὲ περὶ τὰς ἀρχάς, ὅσαι τῆς τοιαύτης οὐσίας
 εἰσὶν· τῶν γὰρ φύσει συνεστώτων τὰ μὲν ἐστὶ σώματα καὶ
 μεγέθη, τὰ δ' ἔχει σῶμα καὶ μέγεθος, τὰ δ' ἀρχαὶ τῶν 5
 ἐχόντων εἰσὶν. συνεχὲς μὲν οὖν ἐστὶ τὸ διαιρετὸν εἰς ἀεὶ διαι-
 ρετά, σῶμα δὲ τὸ πάντῃ διαιρετόν. μεγέθους δὲ τὸ μὲν ἐφ'
 ἓν γραμμή, τὸ δ' ἐπὶ δύο ἐπίπεδον, τὸ δ' ἐπὶ τρία σῶμα.
 καὶ παρὰ ταῦτα οὐκ ἔστιν ἄλλο μέγεθος διὰ τὸ τὰ τρία
 πάντα εἶναι καὶ τὸ τρεῖς πάντῃ. καθάπερ γὰρ φασὶ καὶ οἱ 10
 Πυθαγόρειοι, τὸ πᾶν καὶ τὰ πάντα τοῖς τρισὶν ὥρισται· τε-
 λευτὴ γὰρ καὶ μέσον καὶ ἀρχὴ τὸν ἀριθμὸν ἔχει τὸν τοῦ
 παντός, ταῦτα δὲ τὸν τῆς τριάδος. διὸ παρὰ τῆς φύσεως
 εἰληφότες ὥσπερ νόμους ἐκείνης, καὶ πρὸς τὰς ἀγιστείας
 χρώμεθα τῶν θεῶν τῷ ἀριθμῷ τούτῳ. ἀποδίδομεν δὲ καὶ 15
 τὰς προσηγορίας τὸν τρόπον τούτον· τὰ γὰρ δύο ἄμφω μὲν
 λέγομεν καὶ τοὺς δύο ἀμφοτέρους, πάντας δ' οὐ λέγομεν,
 ἀλλὰ κατὰ τῶν τριῶν ταύτην τὴν προσηγορίαν εἰλήφαμεν πρῶ-
 τον. ταῦτα δ', ὥσπερ εἴρηται, διὰ τὸ τὴν φύσιν αὐτὴν οὐ-
 τως ἐπάγειν ἀκολουθοῦμεν. ὥστ' ἐπεὶ τὰ πάντα καὶ τὸ πᾶν 20

Cod. E (Parisiensis 1853.).

18. εἰλήφαμεν] φάμεν vel κατάφαμεν al.

Aristot. de coelo rec. Prantl.

καὶ τὸ τέλειον οὐ κατὰ τὴν ἰδέαν διαφέρουσιν ἀλλήλων, ἀλλ' εἵπερ, ἐν τῇ ὕλῃ καὶ ἐφ' ὧν λέγονται, τὸ σῶμα μόνον ἂν εἴη τῶν μεγεθῶν τέλειον· μόνον γὰρ ὥρισται τοῖς τρισίν. τοῦτο δ' ἐστὶ πᾶν. τριχῇ δὲ ὄν διαιρετὸν πάντῃ διαιρε-
 25 τὸν ἐστίν· τῶν δ' ἄλλων τὸ μὲν ἐφ' ἓν, τὸ δ' ἐπὶ δύο· ὥς γὰρ τοῦ ἀριθμοῦ τετυχήκασιν, οὕτω καὶ τῆς διαιρέσεως καὶ τοῦ συνεχοῦς· τὸ μὲν γὰρ ἐφ' ἓν συνεχές, τὸ δ' ἐπὶ δύο, τὸ δὲ πάντῃ τοιοῦτον. ὅσα μὲν οὖν διαιρετὰ τῶν μεγε-
 30 θῶν, καὶ συνεχῇ ταῦτα. εἰ δὲ καὶ τὰ συνεχῇ πάντα διαι-
 30 ρετὰ, οὕτω δῆλον ἐκ τῶν νῦν· ἀλλ' ἐκεῖνο μὲν δῆλον, ὥς οὐκ
 268^b ἔστιν εἰς ἄλλο γένος μετὰβάσις, ὥσπερ ἐκ μήκους εἰς ἐπιφά-
 νειαν, εἰς δὲ σῶμα ἐξ ἐπιφανείας· οὐ γὰρ ἂν ἔτι τὸ τοιοῦτον τέλειον εἴη μέγεθος· ἀνάγκη γὰρ γίνεσθαι τὴν ἑκβασιν κατὰ τὴν ἑλλειψιν,, οὐχ οἷόν τε δὲ τὸ τέλειον ἑλλείπειν·
 5 πάντῃ γὰρ ἐστίν. τῶν μὲν οὖν ἐν μορίου εἶδει σωμάτων κατὰ τὸν λόγον ἑκαστον τοιοῦτόν ἐστιν. πάσας γὰρ ἔχει τὰς διαστά-
 σεις. ἀλλ' ὥρισται πρὸς τὸ πλησίον ἀφῆ, διὸ τρόπον τινὰ πολλὰ τῶν σωμάτων ἑκαστόν ἐστιν. τὸ δὲ πᾶν οὐ ταῦτα μό-
 ρια, τέλειον ἀναγκαῖον εἶναι καὶ καθάπερ τοῦνομα σημαίνει
 10 πάντῃ, καὶ μὴ τῇ μὲν τῇ δ' οὔ.

Περὶ μὲν οὖν τῆς τοῦ παντὸς φύσεως, εἴτ' ἀπειρός ἐστι κατὰ τὸ μέγεθος εἴτε πεπεράνται τὸν σύνολον ὄγκον, ὕστερον ἐπισκεπτέον· περὶ δὲ τῶν κατ' εἶδος αὐτοῦ μορίων νῦν λέγω-
 15 ματα καὶ μεγέθη καθ' αὐτὰ κινητὰ λέγομεν εἶναι κατὰ τόπον· τὴν γὰρ φύσιν κινήσεως ἀρχὴν εἶναι φαμεν αὐτοῖς. πᾶσα δὲ κίνησις ὅση κατὰ τόπον, ἣν καλοῦμεν φορὰν, ἢ εὐθεῖα ἢ κύκλῳ ἢ ἐκ τούτων μικτή· ἀπλᾶ γὰρ αὐτὰ δύο μόναι. αἴτιον δ' ὅτι καὶ τὰ μεγέθη ταῦτα ἀπλᾶ μόνον,
 20 ἢ τ' εὐθεῖα καὶ ἢ περιφερής. κύκλῳ μὲν οὖν ἐστὶν ἡ περὶ τὸ μέσον, εὐθεῖα δ' ἡ ἄνω καὶ κάτω. λέγω δ' ἄνω μὲν τὴν

ἀπὸ τοῦ μέσου, κάτω δὲ τὴν ἐπὶ τὸ μέσον. ὥστ' ἀνάγκη
 παῖσαν εἶναι τὴν ἀπλὴν φορὰν τὴν μὲν ἀπὸ τοῦ μέσου, τὴν
 δ' ἐπὶ τὸ μέσον, τὴν δὲ περὶ τὸ μέσον. καὶ ἔοικεν ἡκολου-
 θηκέναι καὶ κατὰ λόγον τοῦτο τοῖς ἐξ ἀρχῆς· τὸ τε γὰρ σῶμα ²⁵
 ἀπετελέσθη ἐν τρισὶ καὶ ἡ κίνησις αὐτοῦ. ἐπεὶ δὲ τῶν σω-
 μάτων τὰ μὲν ἐστὶν ἀπλᾶ τὰ δὲ σύνθετα ἐκ τούτων (λέγω
 δ' ἀπλᾶ ὅσα κινήσεως ἀρχὴν ἔχει κατὰ φύσιν, οἷον πῦρ
 καὶ γῆν καὶ τὰ τούτων εἶδη καὶ τὰ συγγενῆ τούτοις), ἀνάγκη
 καὶ τὰς κινήσεις εἶναι τὰς μὲν ἀπλᾶς τὰς δὲ μικτάς πως, ³⁰
 καὶ τῶν μὲν ἀπλῶν ἀπλᾶς, μικτάς δὲ τῶν συνθέτων, κι- ^{269 a}
 νεῖσθαι δὲ κατὰ τὸ ἐπικρατοῦν. εἴπερ οὖν ἐστὶν ἀπλῇ κίνησις,
 ἀπλῇ δ' ἡ κύκλω κίνησις, καὶ τοῦ τε ἀπλοῦ σώματος ἀπλῇ
 ἡ κίνησις καὶ ἡ ἀπλῇ κίνησις ἀπλοῦ σώματος (καὶ γὰρ ἂν
 συνθέτου ἦ, κατὰ τὸ ἐπικρατοῦν ἔσται), ἀναγκαῖον εἶναι τι ⁵
 σῶμα ἀπλοῦν ὃ πέφυκε φέρεσθαι τὴν κύκλω κίνησιν κατὰ
 τὴν αὐτοῦ φύσιν· βίᾳ μὲν γὰρ ἐνδέχεται τὴν ἄλλον καὶ
 ἑτέρου, κατὰ φύσιν δὲ ἀδύνατον, εἴπερ μία ἐκάστου κίνησις
 ἢ κατὰ φύσιν τῶν ἀπλῶν. ἔτι εἰ ἡ παρὰ φύσιν ἐναντία τῇ
 κατὰ φύσιν καὶ ἐν ἐνὶ ἐναντίον, ἀνάγκη, ἐπεὶ ἀπλῇ ἡ κύ- ¹⁰
 κλω, εἰ μὴ ἔσται κατὰ φύσιν τοῦ φερομένου σώματος,
 παρὰ φύσιν αὐτοῦ εἶναι. εἰ οὖν πῦρ ἢ ἄλλο τι τῶν τοιούτων
 ἐστὶ τὸ κύκλω φερόμενον, ἐναντία ἢ κατὰ φύσιν αὐτοῦ φορὰ
 ἔσται τῇ κύκλω. ἀλλ' ἐν ἐνὶ ἐναντίον· ἡ δ' ἄνω καὶ κάτω
 ἀλλήλαις ἐναντίαι. εἰ δ' ἑτερόν τί ἐστι σῶμα τὸ φερόμενον ¹⁵
 κύκλω παρὰ φύσιν, ἔσται τις αὐτοῦ ἄλλη κίνησις κατὰ
 φύσιν. τοῦτο δ' ἀδύνατον· εἰ μὲν γὰρ ἡ ἄνω, πῦρ ἔσται ἢ
 ἀήρ, εἰ δ' ἡ κάτω, ὕδωρ ἢ γῆ. ἀλλὰ μὴν καὶ πρώτην γε
 ἀναγκαῖον εἶναι τὴν τοιαύτην φορὰν. τὸ γὰρ τέλειον πρότε-
 ρον τῇ φύσει τοῦ ἀτελοῦς, ὃ δὲ κύκλος τῶν τελείων, εὐθεῖα ²⁰
 δὲ γραμμὴ οὐδεμία· οὔτε γὰρ ἡ ἄπειρος (ἔχει γὰρ ἂν πέ-
 ρας καὶ τέλος) οὔτε τῶν πεπερασμένων οὐδεμία (πασῶν γάρ

25. καὶ om. al. 269^a 7. αὐτοῦ] ἑαυτοῦ al.

τι ἐκτός· αὐξῆσαι γὰρ ἐνδέχεται ὅποιανοῦν). ὥστ' εἶπερ
 ἢ μὲν προτέρα κίνησις προτέρου τῇ φύσει σώματος, ἢ δὲ
 25 κύκλῳ προτέρα τῆς εὐθείας, ἢ δ' ἐπ' εὐθείας τῶν ἀπλῶν
 σωμάτων ἐστὶ (τό τε γὰρ πῦρ ἐπ' εὐθείας ἄνω φέρεται καὶ
 τὰ γεηρὰ κάτω πρὸς τὸ μέσον), ἀνάγκη καὶ τὴν κύκλῳ
 κίνησιν τῶν ἀπλῶν τινὸς <προτέρου> εἶναι σωμάτων· τῶν γὰρ
 μικτῶν τὴν φορὰν ἔφαμεν εἶναι κατὰ τὸ ἐπικρατοῦν ἐν τῇ μίξει
 30 τῶν ἀπλῶν. ἔκ τε δὴ τούτων φανερόν ὅτι πέφυκέν τις οὐσία
 σώματος ἄλλη παρὰ τὰς ἐνταῦθα συστάσεις, θειοτέρα καὶ
 προτέρα τούτων ἀπάντων, καὶ εἴ τις ἔτι λάβοι πᾶσαν εἶναι
 κίνησιν ἢ κατὰ φύσιν ἢ παρὰ φύσιν, καὶ τὴν ἄλλῳ παρὰ
 φύσιν ἑτέρῳ κατὰ φύσιν, οἷον ἢ ἄνω καὶ ἢ κάτω πέπονθεν·
 35 ἢ μὲν γὰρ τῷ πυρί, ἢ δὲ τῇ γῇ παρὰ φύσιν καὶ κατὰ
 269^b φύσιν· ὥστ' ἀναγκαῖον καὶ τὴν κύκλῳ κίνησιν, ἐπειδὴ τούτοις
 παρὰ φύσιν, ἑτέρου τινὸς εἶναι κατὰ φύσιν. πρὸς δὲ τούτοις
 εἰ μὲν ἐστὶν ἡ κύκλῳ τινὶ φορὰ κατὰ φύσιν, δῆλον ὡς εἴη
 ἂν τι σῶμα τῶν ἀπλῶν καὶ πρώτων, ὃ πέφυκεν, ὥσπερ
 5 τὸ πῦρ ἄνω καὶ ἡ γῇ κάτω, ἐκεῖνο κύκλῳ φέρεσθαι κατὰ
 φύσιν. εἰ δὲ παρὰ φύσιν φέρεται τὰ φερόμενα κύκλῳ τὴν
 πέριξ φορὰν, θαυμαστὸν καὶ παντελῶς ἄλογον τὸ μόνην
 εἶναι συνεχῇ ταύτην τὴν κίνησιν καὶ αἰδιδιον, οὐσαν παρὰ
 φύσιν· φαίνεται γὰρ ἔν γε τοῖς ἄλλοις τάχιστα φθειρό-
 10 μενα τὰ παρὰ φύσιν. ὥστ' εἶπερ ἐστὶ πῦρ τὸ φερόμενον,
 καθάπερ φασὶ τινες, οὐδὲν ἥττον αὐτῷ παρὰ φύσιν ἢ κί-
 νησίς ἐστιν αὕτη ἢ ἡ κάτω· πυρὸς γὰρ κίνησιν ὀρῶμεν τὴν
 ἀπὸ τοῦ μέσου κατ' εὐθεΐαν. διόπερ ἐξ ἀπάντων ἂν τις τού-
 των συλλογισζόμενος πιστεύσειεν ὡς ἔστι τι παρὰ τὰ σώ-
 15 ματα τὰ δεῦρο καὶ περὶ ἡμᾶς ἕτερον κεχωρισμένον, το-
 σούτῳ τιμιωτέραν ἔχον τὴν φύσιν ὅσῳπερ ἀφῆσθηκε τῶν ἐν-
 ταῦθα πλεῖον.

28. προτέρου addidi (Simpl. verba Aristotelis circumscribit:
 ἀνάγκη καὶ τὴν κύκλῳ κίνησιν τῶν ἀπλῶν τινὸς εἶναι σωμάτων
 ἄλλου παρὰ τὰ ὑπὸ σελήνην). 269^b 9. γε] τε cod. E et Simpl.

3 Ἐπεὶ δὲ τὰ μὲν ὑπόκειται τὰ δ' ἀποδέδεικται τῶν
εἰρημένων, φανερόν ὅτι οὔτε κουφότητα οὔτε βάρος ἔχει
σῶμα ἅπαν. δεῖ δὲ ὑποθέσθαι τί λέγομεν τὸ βαρὺ καὶ τὸ 20
κουφόν, νῦν μὲν ἱκανῶς πρὸς τὴν παρούσαν χρεῖαν, ἀκρι-
βέστερον δὲ πάλιν. ὅταν ἐπισκοπῶμεν περὶ τῆς οὐσίας αὐ-
τῶν. βαρὺ μὲν οὖν ἔστω τὸ φέρεσθαι πεφυκὸς ἐπὶ τὸ μέσον,
κουφόν δὲ τὸ ἀπὸ τοῦ μέσου. βαρύτερον δὲ τὸ πᾶσιν ὑφι-
στάμενον τοῖς κάτω φερομένοις, κουφότερον δὲ τὸ πᾶσιν 25
ἐπιπολάζον τοῖς ἄνω φερομένοις. ἀνάγκη δὲ πᾶν τὸ φερό-
μενον ἢ κάτω ἢ ἄνω ἢ κουφότητ' ἔχειν ἢ βάρος ἢ ἄμ-
φω, μὴ πρὸς τὸ αὐτὸ δέ· πρὸς ἄλληλα γὰρ ἔστι βαρέα
καὶ κουφα, οἷον ἀήρ πρὸς ὕδωρ, καὶ πρὸς γῆν ὕδωρ. τὸ
δὴ κύκλῳ σῶμα φερόμενον ἀδύνατον ἔχειν βάρος ἢ κου- 30
φότητα· οὔτε γὰρ κατὰ φύσιν οὔτε παρὰ φύσιν ἐνδέχεται
αὐτῷ κινηθῆναι ἐπὶ τὸ μέσον ἢ ἀπὸ τοῦ μέσου. κατὰ φύ-
σιν μὲν γὰρ οὐκ ἔστιν αὐτῷ ἢ ἐπ' εὐθείας φορὰ· μία γὰρ
ἦν ἐκάστου τῶν ἀπλῶν, ὥστ' ἔσται τὸ αὐτὸ τῶν οὕτω τινὶ
φερομένων. παρὰ φύσιν δ' ἐνεχθέντος, εἰ μὲν ἢ κάτω 35
παρὰ φύσιν, ἢ ἄνω ἔσται κατὰ φύσιν, εἰ δ' ἢ ἄνω παρὰ 270^a
φύσιν, ἢ κάτω κατὰ φύσιν· ἔθεμεν γὰρ τῶν ἐναντίων ᾧ
ἢ ἑτέρα παρὰ φύσιν, τὴν ἑτέραν εἶναι κατὰ φύσιν. ἐπεὶ
δ' εἰς τὸ αὐτὸ φέρεται τὸ ὅλον καὶ τὸ μόνιον κατὰ φύ-
σιν, οἷον πᾶσα γῆ καὶ μικρὰ βῶλος, συμβαίνει πρῶτον 5
μὲν μήτε κουφότητ' ἔχειν αὐτὸ μηδεμίαν μήτε βάρος (ἢ
γὰρ ἂν πρὸς τὸ μέσον ἢ ἀπὸ τοῦ μέσου ἡδύνατο φέρεσθαι
κατὰ τὴν ἑαυτοῦ φύσιν), ἔπειθ' ὅτι ἀδύνατον κινηθῆναι τὴν
κατὰ τόπον κίνησιν ἢ ἄνω ἢ κάτω κατασπώμενον· οὔτε γὰρ
κατὰ φύσιν ἐνδέχεται κινηθῆναι κίνησιν αὐτῷ ἄλλην οὔτε 10
παρὰ φύσιν, οὔτ' αὐτῷ οὔτε τῶν μορίων οὐδενί· ὁ γὰρ αὐτὸς
λόγος περὶ ὅλου καὶ μέρους. ὁμοίως δ' εὐλόγον ὑπολαβεῖν
περὶ αὐτοῦ καὶ ὅτι ἀγέννητον καὶ ἀφθαρτον καὶ ἀνανυξές

καὶ ἀναλλοίωτον, διὰ τὸ γίνεσθαι μὲν ἅπαν τὸ γιγνόμε-
 15 νον ἐξ ἐναντίου τε καὶ ὑποκειμένου τινός, καὶ φθείρεσθαι
 ὡσαύτως ὑποκειμένου τέ τινος καὶ ὑπ' ἐναντίου καὶ εἰς
 ἐναντίον, καθάπερ ἐν τοῖς πρώτοις εἴρηται λόγοις· τῶν δ'
 ἐναντίων καὶ αἱ φοραὶ ἐναντίαι. εἰ δὴ τούτῳ μηδὲν ἐναντίον
 ἐνδέχεται εἶναι διὰ τὸ καὶ τῇ φορᾷ τῇ κύκλῳ μὴ εἶναι
 20 ἄν τιν' ἐναντίαν κίνησιν, ὁρθῶς ἔοικεν ἡ φύσις τὸ μέλλον
 ἔσεσθαι ἀγένητον καὶ ἄφθαρτον ἐξελέσθαι ἐκ τῶν ἐναντίων·
 ἐν τοῖς ἐναντίοις γὰρ ἡ γένεσις καὶ ἡ φθορά. ἀλλὰ μὴν
 καὶ τὸ αὐξανόμενον ἅπαν αὐξάνεται καὶ τὸ φθίνον φθίνει
 ὑπὸ συγγενοῦς προσιόντος καὶ ἀναλνομένου εἰς τὴν ὕλην·
 25 τούτῳ δ' οὐκ ἔστιν ἐξ οὗ γέγονεν. εἰ δ' ἐστὶ καὶ ἀναύξητον καὶ
 ἄφθιτον, τῆς αὐτῆς διανοίας ἐστὶν ὑπολαβεῖν καὶ ἀναλλοίω-
 τον εἶναι. ἔστι μὲν γὰρ ἡ ἀλλοιώσις κίνησις κατὰ τὸ ποιόν,
 τοῦ δὲ ποιοῦ αἱ μὲν ἔξεις καὶ διαθέσεις οὐκ ἄνευ τῶν κατὰ
 πάθη γίνονται μεταβολῶν, οἷον ὑγίεια καὶ νόσος. κατὰ
 30 δὲ πάθος ὅσα μεταβάλλει τῶν φυσικῶν σωμάτων, ἔχονθ'
 ὁρῶμεν πάντα καὶ αὕξησιν καὶ φθίσιν, οἷον τὰ τε τῶν ζώων
 σώματα καὶ τὰ μόρια αὐτῶν καὶ τὰ τῶν φυτῶν, ὁμοίως
 δὲ καὶ τὰ τῶν στοιχείων· ὥστ' εἶπερ τὸ κύκλῳ σῶμα μήτ'
 αὕξησιν ἔχειν ἐνδέχεται μήτε φθίσιν, εὐλογον καὶ ἀναλ-
 35 λοίωτον εἶναι.

270b Διότι μὲν οὖν αἰδίδιον καὶ οὔτ' αὕξησιν ἔχον οὔτε φθίσιν,
 ἀλλ' ἀγήρατον καὶ ἀναλλοίωτον καὶ ἀπαθές ἐστι τὸ πρῶ-
 τον τῶν σωμάτων, εἴ τις τοῖς ὑποκειμένοις πιστεύει, φανε-
 ρὸν ἐκ τῶν εἰρημένων ἐστίν. ἔοικε δ' ὁ τε λόγος τοῖς φαινο-
 5 μένοις μαρτυρεῖν καὶ τὰ φαινόμενα τῷ λόγῳ. πάντες γὰρ
 ἄνθρωποι περὶ θεῶν ἔχουσιν ὑπόληψιν, καὶ πάντες τὸν ἀνω-
 τάτῳ τῷ θεῷ τόπον ἀποδιδόασιν, καὶ βάρβαροι καὶ Ἑλ-
 ληνες, ὅσοι περ εἶναι νομίζουσι θεούς, δῆλον ὅτι ὡς τῷ
 ἀθανάτῳ τὸ ἀθάνατον συνηρημένον· ἀδύνατον γὰρ ἄλλως.

26. ἄφθιτον unus cod., ἄφθαρτον ceteri et Simpl. 270^b 9. τὸ
 ἀθάνατον] τὸν ἀθάνατον οὐρανὸν cod E (non Simpl.)

εἴπερ οὖν ἔστι τι θεῖον, ὥσπερ ἔστι, καὶ τὰ νῦν εἰρημένα περὶ 10
 τῆς πρώτης οὐσίας τῶν σωμάτων εἴρηται καλῶς. συμβαίνει
 δὲ τοῦτο καὶ διὰ τῆς αἰσθήσεως ἱκανῶς, ὥς γε πρὸς ἀν-
 θρωπίνην εἰπεῖν πίστιν· ἐν ἅπαντι γὰρ τῷ παρεληλυθότι
 χρόνῳ κατὰ τὴν παραδεδομένην ἀλλήλοις μνήμην οὐθὲν
 φαίνεται μεταβεβληκὸς οὔτε καθ' ὅλον τὸν ἔσχατον οὐρανὸν 15
 οὔτε κατὰ μόριον αὐτοῦ τῶν οἰκείων οὐθέν. ἔοικε δὲ καὶ τοῦ-
 νομα παρὰ τῶν ἀρχαίων διαδεδοῦσθαι μέχρι καὶ τοῦ νῦν
 χρόνου, τοῦτον τὸν τρόπον ὑπολαμβάνοντων ὅνπερ καὶ ἡμεῖς
 λέγομεν· οὐ γὰρ ἅπαξ οὐδὲ δις ἀλλὰ πλεονάκεις δεῖ νομίζειν
 τὰς αὐτὰς ἀφικνεῖσθαι δόξας εἰς ἡμᾶς. διόπερ ὥς ἐτέρου 20
 τινὸς ὄντος τοῦ πρώτου σώματος παρὰ γῆν καὶ πῦρ καὶ
 ἄερα καὶ ὕδωρ, αἰθέρα προσωνόμασαν τὸν ἀνωτάτω τόπον,
 ἀπὸ τοῦ θεῖν αἰετὸν ἀίδιον χρόνον θέμενοι τὴν ἐπωνυμίαν
 αὐτῷ. Ἀναξαγόρας δὲ καταχρῆται τῷ ὀνόματι τούτῳ οὐ
 καλῶς· ὀνομάζει γὰρ αἰθέρα ἀντὶ πυρός. 25

Φανερόν δ' ἐκ τῶν εἰρημένων καὶ διότι τὸν ἀριθμὸν
 ἀδύνατον εἶναι πλείω τὸν τῶν λεγομένων σωμάτων ἀπλῶν·
 τοῦ μὲν γὰρ ἀπλοῦ σώματος ἀνάγκη τὴν κίνησιν ἀπλὴν
 εἶναι, μόνας δὲ ταύτας εἶναί φασιν ἀπλᾶς, τὴν τε κύ-
 κλῳ καὶ τὴν ἐπ' εὐθείας, καὶ ταύτης δύο μόρια, τὴν μὲν 30
 ἀπὸ τοῦ μέσου, τὴν δ' ἐπὶ τὸ μέσον.

4 Ὅτι δ' οὐκ ἔστι τῇ κύκλῳ φορᾷ ἐναντία ἄλλη φορά,
 πλεοναχόθεν ἂν τις λάβοι τὴν πίστιν, πρῶτον μὲν ὅτι τῇ
 περιφερεῖ τὴν εὐθεῖαν ἀντικεῖσθαι μάλιστα τίθεμεν. τὸ γὰρ
 κοῖλον καὶ τὸ κυρτὸν οὐ μόνον ἀλλήλοις ἀντικεῖσθαι δοκεῖ 35
 ἀλλὰ καὶ τῷ εὐθεῖ, συνδυαζόμενα καὶ λαβόντα σύνθεσιν· 272a
 ὥστ' εἴπερ ἐναντία τίς ἔστι, τὴν ἐπὶ τῆς εὐθείας μάλιστα
 ἀναγκαῖον ἐναντίαν εἶναι πρὸς τὴν κύκλῳ κίνησιν. αἱ δ' ἐπὶ
 τῆς εὐθείας ἀλλήλαις ἀντίκεινται διὰ τοὺς τόπους· τὸ γὰρ

10. θεῖον] θεῖον σῶμα Simpl. 19. ἀλλὰ πλεονάκεις cod. E
 cum alio codice et Simpl., ἀλλ' ἀπειράκεις ceteri 24. κατα-
 χρῆται cod. E cum alio, κατακέχρηται ceteri.

- 5 ἄνω καὶ κάτω τόπου τέ ἐστι διαφορὰ καὶ ἐναντιώσεις. ἔπειτ'
εἴ τις ὑπολαμβάνει τὸν αὐτὸν εἶναι λόγον ὅνπερ ἐπὶ τῆς
εὐθείας, καὶ ἐπὶ τῆς περιφεροῦς (τὴν γὰρ ἀπὸ τοῦ Α πρὸς
τὸ Β φορὰν ἐναντίαν εἶναι τῇ ἀπὸ τοῦ Β πρὸς τὸ Α), τὴν
ἐπὶ τῆς εὐθείας λέγει· αὕτη γὰρ πεπεράνται, περιφερεῖς
10 δ' ἄπειροι ἂν εἶεν περὶ τὰ αὐτὰ σημεῖα. ὁμοίως δὲ καὶ
ἐπὶ τοῦ ἡμικυκλίου τοῦ ἐνός, οἷον ἀπὸ τοῦ Γ ἐπὶ τὸ Δ καὶ
ἀπὸ τοῦ Δ ἐπὶ τὸ Γ· ἡ γὰρ αὕτη τῇ ἐπὶ τῆς διαμέτρου
ἐστίν· αἰεὶ γὰρ ἕκαστον ἀπέχειν τὴν εὐθεῖαν τίθεμεν. ὁμοίως
δὲ καὶ εἴ τις κύκλον ποιήσας τὴν ἐπὶ θατέρου ἡμικυκλίου
15 φορὰν ἐναντίαν θέλῃ τῇ ἐπὶ θατέρου, οἷον ἐν τῷ ὅλῳ κύ-
κλῳ τὴν ἀπὸ τοῦ Ε πρὸς τὸ Ζ τοῦ Η ἡμικυκλίου τῇ ἀπὸ
τοῦ Ζ πρὸς τὸ Ε ἐν τῷ Θ ἡμικυκλίῳ. εἰ δὲ καὶ αὗται
ἐναντίαι, ἀλλ' οὔτι γε αἱ ἐπὶ τοῦ ὅλου κύκλου φοραὶ ἀλ-
λήλαις διὰ τοῦτο ἐναντίαι. ἀλλὰ μὴν οὐδ' ἡ ἀπὸ τοῦ Α ἐπὶ
20 τὸ Β κύκλῳ φορὰ ἐναντία τῇ ἀπὸ τοῦ Α ἐπὶ τὸ Γ· ἐκ
ταύτου γὰρ εἰς ταὐτὸ ἡ κίνησις, ἡ δ' ἐναντία διωρίσθη φορὰ
ἐκ τοῦ ἐναντίου εἰς τὸ ἐναντίον. εἰ δὲ καὶ ἦν ἡ κύ-
κλῳ τῇ κύκλῳ ἐναντία, μάτην ἂν ἦν ἡ ἑτέρα· ἐπὶ τὸ αὐτὸ
γὰρ, ὅτι ἀνάγκη τὸ κύκλῳ φερόμενον ὁποθενοῦν ἀρξάμε-
25 νον εἰς πάντας ὁμοίως ἀφικνεῖσθαι τοὺς ἐναντίους τόπους·
εἰσὶ δὲ τόπου ἐναντιότητες τὸ ἄνω καὶ κάτω καὶ τὸ πρό-
σθιον καὶ ὀπίσθιον καὶ τὸ δεξιὸν καὶ ἀριστερόν. αἱ δὲ τῆς
φορᾶς ἐναντιώσεις κατὰ τὰς τῶν τόπων εἰσὶν ἐναντιώσεις·
εἰ μὲν ἄρ' ἴσαι ἦσαν, οὐκ ἂν ἦν κίνησις αὐτῶν, εἰ δ' ἡ
30 ἑτέρα κίνησις ἐκράτει, ἡ ἑτέρα οὐκ ἂν ἦν· ὥστ' εἰ ἀμφοτέρω
ἦν, μάτην ἂν θάτερον ἦν σῶμα μὴ κινούμενον τὴν αὐτοῦ
κίνησιν· μάτην γὰρ ὑπόδημα τοῦτο λέγομεν, οὗ μὴ ἐστὶν
ὑπόδες. ὁ δὲ θεὸς καὶ ἡ φύσις οὐδὲν μάτην ποιοῦσιν.
- 271^b Ἀλλ' ἐπεὶ δῆλον περὶ τούτων, περὶ τῶν λοιπῶν 5

22. ἐναντίον] ἐναντίον εἶναι al. 24. ὅτι Simpl., ἔτι codices
et Simpl. (γρ). 26. πρόσθιον καὶ ὀπίσθιον] πρόσθεν καὶ ὀπίσθεν al.
29. ἄρ'] γὰρ libri et Simpl. 271^b 1. περὶ τῶν] καὶ περὶ τῶν al.

σκεπτέον, καὶ πρῶτον πότερον ἔστι τι σῶμα ἄπειρον, ὥσ-
 περ οἱ πλείστοι τῶν ἀρχαίων φιλοσόφων ᾤκηθησαν, ἢ τοῦτ'
 ἐστὶν ἐν τι τῶν ἀδυνάτων· τὸ γὰρ οὕτως ἢ ἐκείνως ἔχειν οὐ
 τι μικρὸν ἀλλ' ὅλον διαφέρει καὶ πᾶν πρὸς τὴν τῆς 5
 ἀληθείας θεωρίαν. σχεδὸν γὰρ αὕτη πασῶν ἀρχῇ τῶν ἐναν-
 τιώσεων τοῖς ἀποφηναμένοις τι περὶ τῆς ὅλης φύσεως καὶ
 γέγονε καὶ γένοιτ' ἂν. εἴπερ καὶ τὸ μικρὸν παρὰβῆναι τῆς
 ἀληθείας ἀφισταμένοις γίνεται πόρρω μυριοπλάσιον, οἷον εἴ
 τις ἐλάχιστον εἶναι τι φαίη μέγεθος· οὗτος γὰρ τοῦλάχιστον 10
 εἰσαγαγὼν τὰ μέγιστα κινεῖ τῶν μαθηματικῶν. τούτου
 δ' αἴτιον ὅτι ἡ ἀρχὴ δυνάμει μείζων ἢ μεγέθει, διόπερ τὸ
 ἐν ἀρχῇ μικρὸν ἐν τῇ τελευτῇ γίνεται παμμέγεθες. τὸ δ'
 ἄπειρον καὶ ἀρχῆς ἔχει δύναμιν καὶ τοῦ ποσοῦ τὴν μεγί-
 στην, ὥστ' οὐδὲν ἄτοπον οὐδ' ἄλογον τὸ θαυμαστὴν εἶναι τὴν 15
 διαφορὰν ἐκ τοῦ λαβεῖν ὡς ἔστι τι σῶμα ἄπειρον. διὸ περὶ
 αὐτοῦ λεκτέον ἐξ ἀρχῆς ἀναλαβοῦσιν. ἀνάγκη δὲ πᾶν σῶμα
 ἢ τῶν ἀπλῶν εἶναι ἢ τῶν συνθέτων, ὥστε καὶ τὸ ἄπειρον
 ἢ ἀπλοῦν εἶναι ἢ σύνθετον. ἀλλὰ μὴν καὶ ὅτι γε πεπερα-
 σμένων τῶν ἀπλῶν ἀνάγκη πεπερασμένον εἶναι τὸ σύνθε- 20
 τον, δῆλον· τὸ γὰρ ἐκ πεπερασμένων καὶ πλήθει καὶ με-
 γέθει συγκείμενον πετέρανται καὶ πλήθει καὶ μεγέθει· το-
 σοῦτον γὰρ ἐστὶν ἐξ ὅσων ἐστὶ συγκείμενον. λοιπὸν τοίνυν ἰδεῖν
 πότερον ἐνδέχεται τι τῶν ἀπλῶν ἄπειρον εἶναι τὸ μέγεθος,
 ἢ τοῦτ' ἀδύνατον. προχειρισάμενοι δὲ περὶ τοῦ πρώτου τῶν 25
 σωματίων, οὕτω σκοπῶμεν καὶ περὶ τῶν λοιπῶν. ὅτι μὲν
 τοίνυν ἀνάγκη τὸ σῶμα τὸ κύκλῳ φερόμενον πεπεράνθαι
 πᾶν, ἐκ τῶνδε δῆλον. εἰ γὰρ ἄπειρον τὸ κύκλῳ φερόμε-
 νον σῶμα, ἄπειροι ἔδονται αἱ ἀπὸ τοῦ μέσου ἐκβαλλόμε-
 ναι. τῶν δ' ἀπείρων τὸ διάστημα ἄπειρον· διάστημα γὰρ λέγω 30
 τῶν γραμμῶν, οὗ μὴδὲν ἔστιν ἔξω λαβεῖν μέγεθος ἀπτόμε-
 νον τῶν γραμμῶν. τοῦτ' οὖν ἀνάγκη ἄπειρον εἶναι· τῶν γὰρ

5. τῆς] περὶ τῆς al. 11. μέγιστα κινεῖ] μέγιστ' ἂν κινη-
 σεις al. 19. εἶναι] ἔσται al. 30. γὰρ] δὲ al.

πεπερασμένων αἰεὶ ἔσται πεπερασμένον. ἐπεὶ δ' αἰεὶ ἔστι τοῦ
 272^a δοθέντος μεῖζον λαβεῖν, ὥστε καθάπερ ἀριθμὸν λέγομεν
 ἄπειρον, ὅτι μέγιστος οὐκ ἔστιν, ὁ αὐτὸς λόγος καὶ περὶ τοῦ
 διαστήματος, εἰ οὖν τὸ μὲν ἄπειρον μὴ ἔστι διελθεῖν, ἀπείρου
 δ' ὄντος ἀνάγκη ἄπειρον τὸ διάστημα εἶναι, οὐκ ἂν ἐνδέ-
 5 χοιτο κινηθῆναι κύκλῳ· τὸν δ' οὐρανὸν ὁρῶμεν κύκλῳ στρε-
 φόμενον, καὶ τῷ λόγῳ δὲ διωρίσαμεν ὅτι ἐστὶ τινος ἡ κύ-
 κλῳ κίνησις. ἔτι ἀπὸ πεπερασμένου χρόνου ἐὰν ἀφέλῃς
 πεπερασμένον, ἀνάγκη καὶ τὸν λοιπὸν εἶναι πεπερασμένον
 καὶ ἔχειν ἀρχήν. εἰ δ' ὁ χρόνος ὁ τῆς βαδίσσεως ἔχει ἀρ-
 10 χήν, ἔστιν ἀρχὴ καὶ τῆς κινήσεως, ὥστε καὶ τοῦ μεγέθους ὁ
 βεβάδικεν. ὁμοίως δὲ τοῦτο καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων. ἔστω δὴ
 γραμμὴ ἄπειρος, ἐφ' ἣ ΑΓΕ, ἐπὶ θάτερα, ἣ τὸ Ε· ἡ
 δ' ἐφ' ἣ τὰ ΒΒ, ἐπ' ἀμφοτέρω ἄπειρος. εἰ δὴ γράψῃ
 κύκλον ἡ τὸ ΑΓΕ ἀπὸ τοῦ Γ κέντρου, τέμνουσά ποτε
 15 οἰαθήσεται κύκλῳ τὴν ΒΒ ἡ τὸ ΑΓΕ πεπερασμένον χρό-
 νον· ὁ γὰρ πᾶς χρόνος ἐν ὅσῳ κύκλῳ ἠνέχθη ὁ οὐρανός,
 πεπερασμένος. καὶ ὁ ἀφηρημένος ἄρα, ὃν ἡ τέμνουσα ἐφέ-
 ρετο. ἔσται ἄρα τις ἀρχὴ ἣ πρῶτον ἡ τὰ ΑΓΕ τὴν τὰ
 ΒΒ ἔτεμεν. ἀλλ' ἀδύνατον. οὐκ ἄρα ἔστι κύκλῳ στραφῆναι
 20 τὸ ἄπειρον. ὥστ' οὐδὲ τὸν κόσμον, εἰ ἦν ἄπειρος.

Ἔτι δὲ καὶ ἐκ τῶνδε φανερόν, ὅτι τὸ ἄπειρον ἀδύνα-
 τον κινηθῆναι. ἔστω γὰρ ἡ τὸ Α φερομένη παρὰ τὴν Β, πε-
 περασμένη παρὰ πεπερασμένην. ἀνάγκη δὴ ἅμα τὴν τε Α
 τῆς Β ἀπολελύσθαι καὶ τὴν Β τῆς Α· ὅσον γὰρ ἡ ἑτέρα
 25 ἐπιβάλλει τῆς ἑτέρας, καὶ ἡ ἑτέρα ἐκείνης τοσοῦτον. εἰ μὲν
 οὖν ἄμφω κινοῖντο εἰς τοῦναντίον, θᾶττον ἂν ἀπολούοιντο, εἰ δὲ
 παρὰ μένουσαν παραφέροιτο, βραδύτερον, τῷ αὐτῷ τάχει
 κινουμένου τοῦ παραφερομένου. ἀλλ' ἐκεῖνό γε φανερόν, ὅτι
 ἀδύνατον τὴν ἄπειρον διελθεῖν ἐν πεπερασμένῳ χρόνῳ. ἐν
 30 ἀπείρῳ ἄρα· δέδεικται γὰρ τοῦτο πρότερον ἐν τοῖς περὶ κι-

33. ἐπεὶ] ἔτι libri et Simpl. αἰεὶ] εἰ Simpl. (γρ.)
 272^a 15. πεπερασμένῳ χρόνῳ Simpl.

νήσεως. διαφέρει δέ γε οὐθὲν ἢ τὴν πεπερασμένην φέρε-
 σθαι παρὰ τὴν ἄπειρον ἢ τὴν ἄπειρον παρ' ἐκείνην· ὅταν
 γὰρ ἐκείνη παρ' ἐκείνην, καὶ ἐκείνη παρ' ἐκείνην, ὁμοίως κι- 272^b
 νουμένη καὶ ἀκίνητος· πλήν θᾶττον, ἐὰν κινῶνται ἀμφο-
 τεραι, ἀπολυθῇσονται. καίτοι ἐνίοτ' οὐθὲν κωλύει τὴν κινου-
 μένην παρ' ἡρεμοῦσαν θᾶττον παρελθεῖν ἢ ἀντικινουμένην,
 ἐὰν τις ποιήσῃ τὰς μὲν ἀντικινουμένας ἀμφοτέρως φερομέ- 5
 νας βραδέως, τὴν δὲ παρὰ τὴν ἡρεμοῦσαν πολλῶ ἐκείνων
 θᾶττον φερομένην. οὐδὲν οὖν πρὸς τὸν λόγον ἐμπόδιον ὅτι
 παρ' ἡρεμοῦσαν, ἐπείπερ κινουμένην ἐνδέχεται τὴν Α παρὰ
 κινουμένην τὴν Β βραδύτερον παρελθεῖν. εἰ οὖν ἄπειρος ὁ
 χρόνος ὃν ἡ πεπερασμένη ἀπολύεται κινουμένη, καὶ ἐν ᾧ ἡ 10
 ἄπειρος τὴν πεπερασμένην ἐκινήθῃ, ἀνάγκη ἄπειρον εἶναι.
 ἀδύνατον ἄρα τὸ ἄπειρον κινεῖσθαι ὅλως· ἐὰν γὰρ καὶ τοῦ-
 λάχιστον κινηθῇ, ἀνάγκη ἄπειρον γενέσθαι χρόνον. ἀλλὰ
 μὴν ὁ γ' οὐρανὸς περιέροχεται καὶ στρέφεται ὅλως κύκλῳ ἐν
 πεπερασμένῳ χρόνῳ, ὥστε περίεσιν ἅπασαν τὴν ἐντός, οἷον 15
 τὴν ΑΒ πεπερασμένην. ἀδύνατον ἄρα ἄπειρον εἶναι τὸ κύ-
 κλῳ. ἔτι ὥσπερ γραμμὴν ἧς πέρας ἐστὶν ἀδύνατον εἶναι
 ἄπειρον, ἀλλ' εἴπερ, ἐπὶ μῆκος, καὶ ἐπίπεδον ὡσαύτως ἢ
 πέρας οὐκ ἐνδέχεται· ὅταν δ' ὀρισθῇ, οὐθαμῇ, οἷον τετράγω-
 νον ἄπειρον ἢ κύκλον ἢ σφαῖραν, ὥσπερ οὐδὲ ποδιαίαν ἄπει- 20
 ρον. εἰ οὖν μήτε σφαῖρα μήτε τετράγωνον μήτε κύκλος ἐστὶν
 ἄπειρος, μὴ ὄντος δὲ κύκλου οὐδ' ἂν ἡ κύκλῳ εἴη φορὰ,
 ὁμοίως δὲ μὴδ' ἀπείρου ὄντος οὐκ ἂν εἴη ἄπειρος, εἰ μὴδ' ὁ
 κύκλος ἄπειρός ἐστιν, οὐκ ἂν κινοῖτο κυκλικῶς ἄπειρον σῶμα.
 ἔτι εἰ τὸ Γ κέντρον, ἢ δὲ τὸ ΑΒ ἄπειρος καὶ ἡ τὸ Ε πρὸς 25
 ὀρθὴν ἄπειρος καὶ ἡ τὸ ΓΔ κινουμένη, οὐδέποτ' ἀπολυθῇσε-
 ται τῆς Ε, ἀλλ' αἰεὶ ἔξει ὥσπερ ἡ ΓΕ· τέμνει γὰρ ἡ τὸ
 Ζ. οὐκ ἄρα περίεσι κύκλῳ ἢ ἄπειρος. ἔτι εἴπερ ἄπειρος ὁ
 οὐρανός, κινεῖται δὲ κύκλῳ, ἐν πεπερασμένῳ χρόνῳ ἄπειρον

272^b 4. ἡ] ἢ τὴν al. 13. γενέσθαι] γίνεσθαι al. 18. μῆ-
 κος] θάτερα Simpl. (γρ.).

30 ἔσται διεληλυθώς. ἔστω γὰρ ὁ μὲν μένων οὐρανὸς ἄπειρος, ὁ δ' ἐν τούτῳ κινούμενος ἴσος. ὥστ' εἴπερ περιελήλυθε κύκλῳ ἄπειρος ὦν, ἄπειρον τὸ ἴσον αὐτῷ διελήλυθεν ἐν πεπερασμένῳ
273^a χρόνῳ. ἀλλὰ τοῦτ' ἦν ἀδύνατον. ἔστι δὲ καὶ ἀντεστραμμένως εἰπεῖν, ὅτι εἰ πεπερασμένος ὁ χρόνος ἐν ᾧ περιεστράφη, καὶ τὸ μέγεθος ὃ διελήλυθεν ἀνάγκη εἶναι πεπερασμένον· ἴσον δ' αὐτῷ διελήλυθεν· πεπέρανται ἄρα καὶ αὐτός. ὅτι μὲν οὖν
5 τὸ κύκλῳ κινούμενον οὐκ ἔστιν ἀτελεύτητον οὐδ' ἄπειρον, ἀλλ' ἔχει τέλος, φανερόν.

Ἀλλὰ μὴν οὐδὲ τὸ ἐπὶ τὸ μέσον οὐδὲ τὸ ἀπὸ τοῦ μέσου φερόμενον ἄπειρον ἔσται· ἐναντία γὰρ αἱ φοραὶ ἢ ἄνω καὶ ἢ κάτω, αἱ δ' ἐναντία εἰς ἐναντίους τόπους. τῶν δ' ἐναντίων
10 εἰ θάτερον ὥρισται, καὶ θάτερον ὠρισμένον ἔσται. τὸ δὲ μέσον ὥρισται· εἰ γὰρ ὁποθενοῦν φέροιτο κάτω τὸ ὑφιστάμενον, οὐκ ἐνδέχεται πορρωτέρου ἐλθεῖν τοῦ μέσου. ὠρισμένου οὖν τοῦ μέσου καὶ τὸν ἄνω τόπον ἀνάγκη ὠρίσθαι. εἰ δ' οἱ τόποι ὠρισμένοι καὶ πεπερασμένοι, καὶ τὰ σώματα ἔσται πε-
15 περασμένα. ἔτι εἰ τὸ ἄνω καὶ κάτω ὥρισται, καὶ τὸ μεταξὺ ἀνάγκη ὠρίσθαι. εἰ γὰρ μὴ ὥρισται, ἄπειρος ἂν εἴη κίνησις· τοῦτο δ' ὅτι ἀδύνατον, δέδεικται πρότερον. ὥρισται ἄρα τὸ μέσον, ὥστε καὶ τὸ ἐν τούτῳ σῶμα ἢ ὄν ἢ γενέσθαι δυνατόν. ἀλλὰ μὴν τὸ ἄνω καὶ κάτω φερόμενον σῶμα δύ-
20 νάται ἐν τούτῳ γενέσθαι· πέφυκε γὰρ τὸ μὲν ἀπὸ τοῦ μέσου κινεῖσθαι, τὸ δ' ἐπὶ τὸ μέσον. ἔκ τε δὴ τούτων φανερόν ὅτι οὐκ ἐνδέχεται σῶμα εἶναι ἄπειρον, καὶ πρὸς τούτοις εἰ βάρος μὴ ἔστιν ἄπειρον, οὐδ' ἂν τούτων τῶν σωμάτων οὐθὲν εἴη ἄπειρον· ἀνάγκη γὰρ τοῦ ἀπείρου σώματος ἄπειρον εἶναι καὶ τὸ
25 βάρος. ὁ δ' αὐτὸς λόγος ἔστι καὶ ἐπὶ τοῦ κούφου· εἰ γὰρ ἔστιν ἄπειρος βαρύτης, ἔστι καὶ κουφότης, ἂν ἄπειρον ἦ τὸ ἐπιπολάζον. δῆλον δ' ἐκ τῶνδε. ἔστω γὰρ πεπερασμένον, καὶ

31. εἴπερ] εἰ al.

25. ἔστι] ἔσται al.

273^a 12. πορρωτέρω διελθεῖν al.

εἰλήφθω τὸ μὲν ἄπειρον σῶμα ἐφ' ᾧ τὸ AB . τὸ δὲ βάρος
 αὐτοῦ ἐφ' ᾧ τὸ Γ . ἀφηγήσθω οὖν ἀπὸ τοῦ ἀπείρου πεπερα-
 σμένον μέγεθος ἐφ' ᾧ τὸ $B\Delta$. καὶ τὸ βάρος αὐτοῦ ἔστω ἐφ' 30
 ᾧ τὸ E . τὸ δὴ E τοῦ Γ ἔλαττον ἔσται· τὸ γὰρ τοῦ ἐλάττονος
 βάρος ἔλαττον. καταμετρεῖτω δὴ τὸ ἔλαττον ὅποσακισοῦν,
 καὶ ὥς τὸ βάρος τοῦ ἔλαττον πρὸς τὸ μείζον. τὸ $B\Delta$ πρὸς 273^b
 τὸ BZ γεγενῆσθω· ἐνδέχεται γὰρ ἀφελεῖν τοῦ ἀπείρου
 ὅποσονοῦν. εἰ τοίνυν ἀνάλογον τὰ μεγέθη τοῖς βάρεσι, τὸ δ'
 ἔλαττον βάρος τοῦ ἐλάττονός ἐστι μεγέθους, καὶ τὸ μείζον
 ἂν εἴη τοῦ μείζονος. ἴσον ἄρα ἔσται τὸ τοῦ πεπερασμένου καὶ 5
 τὸ τοῦ ἀπείρου βάρος. ἔτι εἰ τοῦ μείζονος σώματος μείζον
 τὸ βάρος, τὸ τοῦ HB μείζον ἔσται βάρος ἢ τὸ τοῦ ZB , ὥστε
 τὸ τοῦ πεπερασμένου βάρος μείζον ἢ τὸ τοῦ ἀπείρου. καὶ τῶν
 ἀνίσων δὲ μεγεθῶν ταυτὸν βάρος ἔσται· ἄνισον γὰρ τῷ πε-
 περασμένῳ τὸ ἄπειρον. οὐθὲν δὲ διαφέρει τὰ βάρη σύμμε- 10
 τρα εἶναι ἢ ἀσύμμετρα· καὶ γὰρ ἀσυμμέτρων ὄντων ὁ
 αὐτὸς ἔσται λόγος, οἷον εἰ τὸ E τρίτον ὑπερβάλλει μετροῦν
 τὸ Γ βάρος· τῶν γὰρ $B\Delta$ μεγεθῶν τριῶν ὅλων ληφθέντων
 μείζον ἔσται τὸ βάρος ἢ τὸ ἐφ' ᾧ Γ . ὥστε τὸ αὐτὸ ἔσται
 ἀδύνατον. ἔτι δὲ καὶ ἐγκωρεῖ σύμμετρα λαβεῖν· οὐδὲν γὰρ 15
 διαφέρει ἄρχεσθαι ἀπὸ τοῦ βάρους ἢ ἀπὸ τοῦ μεγέθους, οἷον
 ἂν ληφθῇ σύμμετρον βάρος τῷ Γ τὸ ἐφ' ᾧ τὸ E , καὶ ἀπὸ
 τοῦ ἀπείρου ἀφαιρεθῇ τὸ ἔχον τὸ ἐφ' ᾧ τὸ E βάρος, οἷον τὸ
 $B\Delta$, εἴτα ὥς τὸ βάρος πρὸς τὸ βάρος, τὸ $B\Delta$ πρὸς ἄλλο
 γένηται μέγεθος, οἷον πρὸς τὸ BZ . ἐνδέχεται γὰρ ἀπείρου 20
 ὄντος τοῦ μεγέθους ὅποσονοῦν ἀφαιρεθῆναι· τούτων γὰρ λη-
 φθέντων σύμμετρα ἔσται καὶ τὰ μεγέθη καὶ τὰ βάρη ἀλ-
 λήλοις. οὐδὲ δὴ τὸ μέγεθος ὁμοιοβαρὲς εἶναι ἢ ἀνομοιοβαρὲς
 οὐδὲν διοίσει πρὸς τὴν ἀπόδειξιν· αἰεὶ γὰρ ἔσται λαβεῖν ἰσο-
 βαρῇ σώματα τῷ $B\Delta$, ἀπὸ τοῦ ἀπείρου ὅποσαοῦν ἢ ἀφαι- 25
 ροῦντας ἢ προστιθέντας. ὥστε δῆλον ἐκ τῶν εἰρημένων ὅτι οὐκ
 ἔσται τοῦ ἀπείρου σώματος πεπερασμένον τὸ βάρος. ἄπειρον
 ἄρα. εἰ τοίνυν τοῦτ' ἀδύνατον, καὶ τὸ ἄπειρόν τι εἶναι σῶμα

ἀδύνατον. ἀλλὰ μὴν ὅτι ἄπειρον εἶναι βάρος ἀδύνα-
 30 τον, ἐκ τῶνδε φανερόν. εἰ γὰρ τὸ τοσονδὶ βάρος τὴν τοσήνδε
 ἐν τῷδε τῷ χρόνῳ κινεῖται, τὸ τοσοῦτον καὶ ἔτι ἐν ἐλάττονι,
 καὶ τὴν ἀναλογίαν ἣν τὰ βάρη ἔχει, οἱ χρόνοι ἀνάπαλιν
 274^a ἔξουσιν, οἷον εἰ τὸ ἡμισυ βάρος ἐν τῷδε, τὸ διπλάσιον ἐν
 ἡμίσει τούτου. ἔτι τὸ πεπερασμένον βάρος ἅπασαν πεπερα-
 σμένην δίδεισιν ἐν τινι χρόνῳ πεπερασμένῳ. ἀνάγκη ἄρα ἐκ
 τούτου, εἴ τι ἔστιν ἄπειρον βάρος, κινεῖσθαι μὲν ἢ τοσονδε
 5 ὅσον τὸ πεπερασμένον, καὶ ἔτι μὴ κινεῖσθαι δέ, ἢ ἀνάλο-
 γον μὲν δεῖ κατὰ τὰς ὑπεροχὰς κινεῖσθαι, ἐναντίως δὲ τὸ
 μείζον ἐν τῷ ἐλάττονι. λόγος δ' οὐθείς ἐστι τοῦ ἀπείρου πρὸς
 τὸ πεπερασμένον, τοῦ δ' ἐλάττονος χρόνου πρὸς τὸν μείζω
 πεπερασμένον· ἀλλ' αἶε ἐν ἐλάττονι. ἐλάχιστος δ' οὐκ ἔστιν.
 10 οὐδ' εἰ ἦν, ὄφελος ἂν ἦν· ἄλλο γὰρ ἂν τι πεπερασμένον
 ἐλήφθη ἐν τῷ αὐτῷ λόγῳ, ἐν ᾧ τὸ ἄπειρον πρὸς ἕτερον
 μείζον, ὥστ' ἐν ἴσῳ χρόνῳ τὴν ἴσην ἂν ἐκινεῖτο τὸ ἄπειρον
 τῷ πεπερασμένῳ. ἀλλ' ἀδύνατον. ἀλλὰ μὴν ἀνάγκη γε,
 εἴπερ ἐν ὀπηλικωοῦν χρόνῳ πεπερασμένῳ δὲ κινεῖται τὸ ἄπει-
 15 ρον, καὶ ἄλλο ἐν τῷ αὐτῷ τούτῳ πεπερασμένον βάρος κινεῖσθαι
 τινα πεπερασμένην. ἀδύνατον ἄρα ἄπειρον εἶναι βά-
 ρος, ὁμοίως δὲ καὶ κουφότητα. καὶ σώματα ἄρ' ἄπειρον
 βάρος ἔχοντα καὶ κουφότητα ἀδύνατον.

Ὅτι μὲν οὖν οὐκ ἔστιν ἄπειρον σῶμα, δῆλον διὰ τε τῶν
 20 κατὰ μέρος θεωροῦσι τοῦτον τὸν τρόπον, καὶ καθόλου σκοπου-
 μένοις μὴ μόνον κατὰ τοὺς λόγους τοὺς ἐν τοῖς περὶ τὰς ἀρ-
 χὰς εἰρημένοις ἡμῖν (διωρίσθη γὰρ καὶ καθόλου πρότερον
 περὶ ἀπείρου πῶς ἔστι καὶ πῶς οὐκ ἔστιν) ἀλλὰ καὶ νῦν ἄλ-
 λον τρόπον. μετὰ δὲ ταῦτ' ἐπισκεπτέον καὶ εἰ μὴ ἄπειρον
 25 μὲν τὸ σῶμα τὸ πᾶν, οὐ μὴν ἀλλὰ τοσοῦτόν γε ὥστ' εἶναι
 πλείους οὐρανούς· τάχα γὰρ ἂν τις τοῦτ' ἀπορήσειεν, ὅτι κα-
 θάπερ ὁ περὶ ἡμᾶς κόσμος συνέστηκεν, οὐδὲν κωλύει καὶ

29. ἄπειρον] γ' ἄπειρόν τι al. 274^a 4. τούτου] τούτων
 al. 10. ὄφελος] ὄφελός τι al. 22. εἰρημένους al.

ἐτέρους εἶναι πλείους μὲν ἐνός, μὴ μέντοι γε ἀπείρους. πρῶτον δ' εἴπωμεν καθόλου περὶ τοῦ ἀπείρου.

Ἀνάγκη δὴ σῶμα πᾶν ἦτοι ἄπειρον εἶναι ἢ πεπε- 30
ρασμένον, καὶ εἰ ἄπειρον. ἦτοι ἀνομοιομερὲς ἅπαν ἢ ὁμοιομερὲς. καὶ εἰ ἀνομοιομερὲς, ἦτοι ἐκ πεπερασμένων εἰδῶν ἢ ἐξ ἀπείρων. ὅτι μὲν τοίνυν οὐχ οἷόν τε ἐξ ἀπείρων, φανερόν, εἴ τις ἡμῖν ἐάσει μένειν τὰς πρώτας ὑποθέσεις· πεπερασμένων γὰρ τῶν πρώτων κινήσεων οὐσῶν ἀνάγκη καὶ 274^b
τὰς ἰδέας τῶν ἀπλῶν σωμάτων εἶναι πεπερασμένας. ἀπλῇ μὲν γὰρ ἡ τοῦ ἀπλοῦ σώματος κίνησις. αἱ δ' ἀπλαῖ πεπερασμένα κινήσεις εἰσὶν· ἀνάγκη δὲ αἰεὶ κίνησιν ἔχειν σῶμα πᾶν φυσικόν. ἀλλὰ μὴν εἶπερ γε ἐκ πεπερασμένων ἔσται τὸ 5
ἄπειρον, ἀνάγκη καὶ τῶν μορίων ἕκαστον εἶναι ἄπειρον, λέγω δ' οἷον τὸ ὕδωρ ἢ τὸ πῦρ. ἀλλ' ἀδύνατον· δέδεικται γὰρ ὅτι οὔτε βάρος οὔτε κουφότης ἐστὶν ἄπειρος. ἔτι ἀναγκαῖον ἀπείρους τῶ μεγέθει εἶναι καὶ τοὺς τόπους αὐτῶν, ὥστε καὶ τὰς κινήσεις ἀπείρους εἶναι πάντων. τοῦτο δ' ἀδύνατον, 10
εἰ θήσομεν ἀληθεῖς εἶναι τὰς πρώτας ὑποθέσεις καὶ μήτε τὸ κάτω φερόμενον εἰς ἄπειρον ἐνδέχεσθαι φέρεσθαι μήτε τὸ ἄνω κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον. ἀδύνατον γὰρ γίνεσθαι ὃ μὴ ἐνδέχεται γενέσθαι, ὁμοίως ἐπὶ τοῦ τοιόνδε καὶ τοσόνδε καὶ τοῦ ποῦ. λέγω δ', εἰ ἀδύνατον γενέσθαι λευκὸν ἢ πη- 15
χυαῖον ἢ ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ γίνεσθαί τι τούτων ἀδύνατον. ἀδύνατον ἄρα καὶ φέρεσθαι ἐκεῖ οὗ μὴθὲν δυνατὸν ἀφικέσθαι φερόμενον. ἔτι εἰ καὶ διεσπασμένον ἐστίν, οὐδὲν ἦττον ἐνδέχοιτ' ἂν τὸ ἐξ ἀπάντων πῦρ ἄπειρον εἶναι. ἀλλὰ σῶμα ἦν τὸ πάντη διάστασιν ἔχον· ὥστε πῶς οἷόν τε πλείω μὲν 20
ἀνόμοια, ἕκαστον δ' αὐτῶν ἄπειρον εἶναι; πάντῃ γὰρ ἕκαστον δεῖ ἄπειρον εἶναι. ἀλλὰ μὴν οὐδὲ πᾶν ὁμοιομερὲς ἐνδέχεται τὸ ἄπειρον εἶναι. πρῶτον μὲν γὰρ οὐκ ἔστιν ἄλλη παρὰ ταύτας κίνησις. ἔξει οὖν μίαν τούτων. εἰ δὲ τοῦτο,

25 συμβήσεται ἢ βάρος ἄπειρον ἢ κουφότητα εἶναι ἄπειρον.
ἀλλὰ μὴν οὐδ' οἷόν τε τὸ κύκλῳ σῶμα φερόμενον ἄπειρον.
ἀδύνατον γὰρ τὸ ἄπειρον φέρεσθαι κύκλῳ· οὐθὲν γὰρ δια-
φέρει τοῦτο λέγειν ἢ τὸ τὸν οὐρανὸν φάναι ἄπειρον εἶναι, τοῦτο

30 ρον ἐνδέχεται κινεῖσθαι. ἢ γὰρ κατὰ φύσιν κινηθήσεται ἢ
βίᾳ· καὶ εἰ βίᾳ, ἔστιν αὐτῷ καὶ ἡ κατὰ φύσιν, ὥστε καὶ
τόπος ἄλλος ἴδιος εἰς ὃν οἰσθήσεται. τοῦτο δ' ἀδύνατον.

Ὅτι δ' ὅλως ἀδύνατον ἄπειρον ὑπὸ πεπερασμένου πα-
θεῖν τι ἢ ποιῆσαι τὸ πεπερασμένον, ἐκ τῶνδε φανερόν. ἔστω
275^a γὰρ ἄπειρον ἐφ' οὗ Α, πεπερασμένον ἐφ' οὗ Β, χρόνος ἐν ᾧ
ἐκινήσεται τι ἢ ἐκινήθη Γ. εἰ δὴ ὑπὸ τοῦ Β τὸ Α ἐθερμάνθη ἢ
ῥῶσθη ἢ ἄλλο τι ἔπαθεν ἢ καὶ ὅτιοῦν ἐκινήθη ἐν τῷ χρόνῳ
ἐφ' οὗ Γ, ἔστω τὸ Δ τοῦ Β ἔλαττον, καὶ τὸ ἔλαττον ἐν τῷ
5 ἴσῳ χρόνῳ ἔλαττον κινεῖται· ἔστω δὲ τὸ ἐφ' ᾧ Ε ὑπὸ τοῦ Δ
ἡλλοιωμένον. ὃ δὴ ἔστι τὸ Δ πρὸς τὸ Β, τὸ Ε ἔσται πρὸς
πεπερασμένον τι. ἔστω δὴ τὸ μὲν ἴσον ἐν ἴσῳ χρόνῳ ἴσον ἡ-
λλοιοῦν, τὸ δ' ἔλαττον ἐν τῷ ἴσῳ ἔλαττον, τὸ δὲ μείζον μεί-
ζον, τοσοῦτον δὲ ὅσον ἀνάλογον ἔσται ὅπερ τὸ μείζον πρὸς τὸ
10 ἔλαττον. οὐκ ἄρα τὸ ἄπειρον ὑπ' οὐθενὸς πεπερασμένου κινή-
σεται ἐν οὐθενὶ χρόνῳ· ἔλαττον γὰρ ἄλλο ἐν τῷ ἴσῳ ὑπὸ
ἐλάττονος κινήθήσεται, πρὸς ὃ τὸ ἀνάλογον πεπερασμένον
ἔσται· τὸ γὰρ ἄπειρον πρὸς τὸ πεπερασμένον ἐν οὐθενὶ λόγῳ
ἔστί· ἀλλὰ μὴν οὐδὲ τὸ ἄπειρον ἐν οὐθενὶ χρόνῳ κινήσει
15 πεπερασμένον. ἔστω γὰρ ἐφ' ᾧ τὸ Α ἄπειρον, καὶ τὸ Β πε-
περασμένον, χρόνος ἐν ᾧ τὸ Γ. οὐκοῦν τὸ Δ ἐν τῷ Γ ἔλαττον
τοῦ Β κινήσει· ἔστω τὸ Ζ. ὃ δὴ ἔστι τὸ ΒΖ ὅλον πρὸς τὸ Ζ
τὸ Ε ἔχον τὸν λόγον τοῦτον ἔστω πρὸς τὸ Α. κινήσει ἄρα τὸ
Ε τὸ ΒΖ ἐν τῷ Γ. τὸ πεπερασμένον τοίνυν καὶ τὸ ἄπειρον
20 ἐν ἴσῳ χρόνῳ ἡλλοιώσει. ἀλλ' ἀδύνατον· ἐν ἐλάττονι γὰρ

29. οὐ δυνατόν] ἀδύνατον al.
δὲ al.

275^a 15. καὶ τὸ] τ

τὸ μείζον ὑπέκειτο. ἀλλ' αἰὲν ὁ ληφθεὶς χρόνος ταὐτὸ ποιή-
 σει, ὥστ' οὐκ ἔσται χρόνος οὐθὲις ἐν ᾧ κινήσει. ἀλλὰ μὴν ἐν
 ἀπείρῳ γε οὐκ ἔστι κινήσαι οὐδὲ κινήθῃναι· πέρας γὰρ οὐκ ἔχει,
 ἡ δὲ ποίησις καὶ τὸ πάθος ἔχει. οὐδ' ἄπειρον δὲ ὑπ' ἀπείρου
 ἐνδέχεται οὐθὲν παθεῖν. ἔστω γὰρ τὸ Α ἄπειρον καὶ τὸ 25
 Β, χρόνος δ' ἐν ᾧ ἔπαυσε τὸ Β ὑπὸ τοῦ Α, ἐφ' ᾧ ΓΔ. τὸ δὲ
 ἐφ' ᾧ τὸ Ε τοῦ ἀπείρου μέρος, ἐπεὶ ὅλον πέπονθε τὸ Β, οὐκ
 ἐν ἴσῳ χρόνῳ τὸ αὐτό· ὑποκείσθω γὰρ ἐν ἐλάττονι κινεῖσθαι
 τὸ ἐλάττον χρόνῳ. ἔστω τὸ Ε κεικνημένον ὑπὸ τοῦ Α ἐν τῷ Δ.
 ὁ δὲ τὸ Δ πρὸς τὸ ΓΔ, τὸ Ε ἐστὶ πρὸς τι τοῦ Β πεπερασμέ- 30
 νον. τοῦτο τοίνυν ἀνάγκη ὑπὸ τοῦ Α κινήθῃναι ἐν τῷ ΓΔ χρόνῳ·
 ὑπὸ γὰρ τοῦ αὐτοῦ ὑποκείσθω ἐν τῷ πλείονι καὶ ἐλάττονι
 χρόνῳ τὸ μείζον καὶ τὸ ἐλάττον πάσχειν, ὅσα ἀνάλογον 275^b
 τῷ χρόνῳ διήρηται. ἐν οὐδενὶ ἄρα χρόνῳ δυνατὸν πεπερασμένῳ
 ἄπειρον ὑπ' ἀπείρου κινήθῃναι· ἐν ἀπείρῳ ἄρα. ἀλλ' ὁ μὲν
 ἄπειρος χρόνος οὐκ ἔχει τέλος, τὸ δὲ κεικνημένον ἔχει. εἰ
 τοίνυν πᾶν σῶμα αἰσθητὸν ἔχει δύναμιν ποιητικὴν ἢ παθητι- 5
 κὴν ἢ ἄμφω, ἀδύνατον σῶμα ἄπειρον αἰσθητὸν εἶναι. ἀλλὰ
 μὴν καὶ ὅσα γε σῶματα ἐν τόπῳ, πάντα αἰσθητά. οὐκ ἔστιν
 ἄρα σῶμα ἄπειρον ἔξω τοῦ οὐρανοῦ οὐθέν. ἀλλὰ μὴν οὐδὲ μέχρι
 τινός. οὐθέν ἄρα ὅλως σῶμα ἔξω τοῦ οὐρανοῦ. εἰ μὲν γὰρ νοη-
 τόν, ἔσται ἐν τόπῳ· τὸ γὰρ ἔξω καὶ ἔσω τόπον σημαίνει. 10
 ὥστ' ἔσται αἰσθητὸν. αἰσθητὸν δ' οὐθέν μὴ ἐν τόπῳ.

Λογικώτερον δ' ἔστιν ἐπιχειρεῖν καὶ ὧδε. οὔτε γὰρ
 κύκλῳ οἷόν τε κινεῖσθαι τὸ ἄπειρον ὁμοιομερὲς ὄν· μέσον
 μὲν γὰρ τοῦ ἀπείρου οὐκ ἔστι, τὸ δὲ κύκλῳ περὶ τὸ μέ-
 σον κινεῖται. ἀλλὰ μὴν οὐδ' ἐπ' εὐθείας οἷόν τε φέρε- 15
 σθαι τὸ ἄπειρον· δεῖσει γὰρ ἕτερον εἶναι τοσοῦτον τόπον
 ἄπειρον εἰς ὃν οἰσθήσεται κατὰ φύσιν, καὶ ἄλλον τοσοῦτον
 εἰς ὃν παρὰ φύσιν. ἔτι εἴτε φύσει ἔχει κίνησιν τοῦ εἰς εὐθὺ
 εἴτε βίᾳ κινεῖται, ἀμφοτέρως δεῖσει ἄπειρον εἶναι τὴν κινου-

23. κινήσαι] κινήσει Bekker errore typogr. 275^b 3. τὸ
 ἄπειρον ὑπὸ τοῦ ἀπείρου Simpl.

- 20 σαν ἰσχύς· ἢ τε γὰρ ἄπειρος ἀπείρου καὶ τοῦ ἀπείρου ἄπειρος ἢ ἰσχύς· ὥστ' ἔσται καὶ τὸ κινοῦν ἄπειρον (λόγος δ' ἐν τοῖς περὶ κινήσεως ὅτι οὐθὲν ἔχει ἄπειρον δύναμιν τῶν πεπερασμένων, οὐδὲ τῶν ἀπείρων πεπερασμένην). εἰ οὖν τὸ κατὰ φύσιν καὶ παρὰ φύσιν ἐνδέχεται κινήθῃναι, ἔσται δύο ἄπειρα,
- 25 τό τε κινοῦν οὕτω καὶ τὸ κινούμενον. ἔτι τὸ κινοῦν τὸ ἄπειρον τί ἐστίν; εἰ μὲν γὰρ αὐτὸ ἑαυτό, ἔμψυχον ἔσται. τοῦτο δὲ πῶς δυνατὸν ἄπειρον εἶναι ζῶον; εἰ δ' ἄλλο τι τὸ κινοῦν, δύο ἔσται ἄπειρα, τὸ τε κινοῦν καὶ τὸ κινούμενον, διαφέροντα τὴν μορφήν καὶ τὴν δύναμιν. εἰ δὲ μὴ συνεχὲς τὸ πᾶν, ἀλλ' ὥσπερ
- 30 λέγει Δημόκριτος καὶ Λεύκιππος, διωρισμένα τῷ κενῷ, μίαν ἀναγκαῖον εἶναι πάντων τὴν κίνησιν. διώρισται μὲν γὰρ τοῖς σχήμασιν· τὴν δὲ φύσιν εἶναι φασιν αὐτῶν μίαν, ὥσπερ
- 276^a ἂν εἰ χρυσὸς ἕκαστον εἴη κεχωρισμένος. τούτων δέ, καθάπερ λέγομεν, ἀναγκαῖον εἶναι τὴν αὐτὴν κίνησιν· ὅπου γὰρ μία βῶλος, καὶ ἡ σύμπασα γῆ φέρεται, καὶ τό τε πᾶν πῦρ καὶ σπινθήρ εἰς τὸν αὐτὸν τόπον. ὥστ' οὔτε κοῦφον ἀπλῶς
- 5 οὐθὲν ἔσται τῶν σωμάτων, εἰ πάντ' ἔχει βάρος· εἰ δὲ κουφότητα, βαρὺ οὐδέν. ἔτι εἰ βάρος ἔχει ἢ κουφότητα, ἔσται ἢ ἔσχατόν τι τοῦ παντός ἢ μέσον. τοῦτο δ' ἀδύνατον ἀπείρου γ' ὄντος. ὅλως δ', οὐ μὴ ἔστι μέσον μηδ' ἔσχατον, μηδὲ τὸ μὲν ἄνω το δὲ κάτω, τόπος οὐθεὶς ἔσται τοῖς σώμασι τῆς
- 10 φορᾶς. τούτου δὲ μὴ ὄντος κινήσεις οὐκ ἔσται· ἀνάγκη γὰρ κινεῖσθαι ἢτοι κατὰ φύσιν ἢ παρὰ φύσιν, ταῦτα δ' ὥρισται τοῖς τόποις τοῖς οἰκείοις καὶ τοῖς ἄλλοτρίοις. ἔτι οὐ παρὰ φύσιν τι μένει ἢ φέρεται, ἀνάγκη τινὸς ἄλλου εἶναι τοῦτον τὸν τόπον κατὰ φύσιν (τοῦτο δὲ πιστὸν ἐκ τῆς
- 15 ἐπαγωγῆς)· ἀνάγκη δὴ μὴ πάντα ἢ βάρος ἔχειν ἢ κουφότητα, ἀλλὰ τὰ μὲν τὰ δ' οὐ. ὅτι μὲν τοίνυν οὐκ ἔστι τὸ σῶμα τοῦ παντός ἄπειρον, ἐκ τούτων φανερόν.

Διότι δ' οὐδὲ πλείους οἶόν τ' οὐρανοὺς εἶναι, λέγομεν

276^a 1. κεχωρισμένον al. τ' al. ἔτι] ἔτι εἰ al.

8. δ'] τε al.

12. τοῖς] τοῖς

τοῦτο γὰρ ἔφαμεν ἐπισκεπτέον, εἴ τις μὴ νομίζει καθόλου
 δεδεῖχθαι περὶ τῶν σωμάτων ὅτι ἀδύνατον ἐκτὸς εἶναι τοῦ 20
 κόσμου τοῦδε ὁτιοῦν αὐτῶν, ἀλλὰ μόνον ἐπὶ τῶν ἀορίστως
 κειμένων εἰρησθαι τὸν λόγον. ἅπαντα γὰρ καὶ μένει καὶ
 κινεῖται βία καὶ κατὰ φύσιν, καὶ κατὰ φύσιν μέν, ἐν ᾧ
 μένει μὴ βία, καὶ φέρεται, καὶ εἰς ὃν φέρεται, καὶ μένει,
 ἐν ᾧ δὲ βία, καὶ φέρεται βία. καὶ εἰς ὃν βία φέρεται, 25
 βία καὶ μένει. ἔτι εἰ βία ἦδε ἡ φορά, ἡ ἐναντία κατὰ
 φύσιν. ἐπὶ δὴ τὸ μέσον τὸ ἐνταῦθα εἰ βία οἰσθήσεται ἡ γῆ
 ἐκεῖθεν. ἐντεῦθεν οἰσθήσεται ἐκεῖ κατὰ φύσιν· καὶ εἰ μέ-
 νει ἐνταῦθα ἡ ἐκεῖθεν μὴ βία, καὶ οἰσθήσεται κατὰ φύσιν
 δεῦρο. μία δ' ἡ κατὰ φύσιν. ἔτι ἀνάγκη πάντας τοὺς κόσμους 30
 ἐκ τῶν αὐτῶν εἶναι σωμάτων, ὁμοίους γ' ὄντας τὴν φύσιν.
 ἀλλὰ μὴν καὶ τῶν σωμάτων ἕκαστον ἀναγκαῖον τὴν αὐτὴν
 ἔχειν δύναμιν, οἷον λέγω πῦρ καὶ γῆν καὶ τὰ μεταξὺ τοῦ- 276^b
 των· εἰ γὰρ ὁμώνυμα ταῦτα καὶ μὴ κατὰ τὴν αὐτὴν ἰδέαν
 λέγονται τὰκεῖ τοῖς παρ' ἡμῖν. καὶ τὸ πᾶν ὁμωνύμως ἂν
 λέγοιτο κόσμος. δῆλον τοίνυν ὅτι τὸ μὲν ἀπὸ τοῦ μέσου φέ-
 ρεσθαι πέφυκε, τὸ δ' ἐπὶ τὸ μέσον αὐτῶν, εἶπερ πᾶν ὁμο- 5
 ειδὲς τὸ πῦρ τῷ πυρὶ καὶ τῶν ἄλλων ἕκαστον, ὥσπερ καὶ
 τὰ ἐν τούτῳ μόρια τοῦ πυρός. ὅτι δ' ἀνάγκη οὕτως ἔχειν, ἐκ
 τῶν περὶ τὰς κινήσεις ὑποθέσεων φανερόν· αἵ τε γὰρ κινήσεις
 πεπερασμέναι, ἕκαστόν τε τῶν στοιχείων λέγεται καθ' ἑκά-
 στην τῶν κινήσεων. ὥστ' εἶπερ καὶ αἱ κινήσεις αἱ αὐταί, καὶ 10
 τὰ στοιχεῖα ἀνάγκη εἶναι πανταχοῦ ταῦτά. πέφυκεν ἄρα
 φέρεσθαι καὶ ἐπὶ τόδε τὸ μέσον τὰ ἐν ἄλλῳ κόσμῳ τῆς
 γῆς μόρια, καὶ πρὸς τόδε τὸ ἔσχατον τὸ ἐκεῖ πῦρ. ἀλλ'
 ἀδύνατον· τούτου γὰρ συμβαίνοντος ἀνάγκη φέρεσθαι ἄνω
 μὲν τὴν γῆν ἐν τῷ οἰκίῳ κόσμῳ, τὸ δὲ πῦρ ἐπὶ τὸ μέσον, 15
 ὁμοίως δὲ καὶ τὴν ἐντεῦθεν γῆν ἀπὸ τοῦ μέσου φέρεσθαι κατὰ
 φύσιν, πρὸς τὸ ἐκεῖ φερομένην μέσον διὰ τὸ τοὺς κόσμους

27. δὴ] δὲ ex uno codice Bekker. 276^b 5. ὁμοειδὲς cum
 Simpl. Torstrik, ὁμοιοειδὲς Bekker.

- οὕτω κείσθαι πρὸς ἀλλήλους. ἢ γὰρ οὐ θετέον τὴν αὐτὴν εἶναι φύσιν τῶν ἀπλῶν σωμάτων ἐν τοῖς πλείοσιν οὐρανοῖς, ἢ λέγοντας οὕτως τὸ μέσον ἐν ποιεῖν ἀνάγκη καὶ τὸ ἔσχατον· τούτου δ' ὄντος ἀτόπου ἀδύνατον εἶναι κόσμους πλείους ἐνός. τὸ δ' ἀξιοῦν ἄλλην εἶναι φύσιν τῶν ἀπλῶν σωμάτων, ἂν ἀποσχωσιν ἑλαττον ἢ πλεῖον τῶν οἰκείων τόπων, ἄλογον· τί γὰρ διαφέρει τοσονδὲ φάναι μῆκος ἀπέχειν ἢ τοσονδί; διοίσει γὰρ κατὰ λόγον, ὅσῳ πλεῖον μᾶλλον, τὸ δ' εἶδος τὸ αὐτό· ἀλλὰ μὴν ἀνάγκη γ' εἶναί τινα κίνησιν αὐτῶν· ὅτι μὲν γὰρ κινουῦνται, φανερόν. πότερον οὖν βίᾳ πάσας ἐροῦμεν κινεῖσθαι καὶ τὰς ἐναντίας; ἀλλ' ὃ μὴ πέφυκεν ὅλως κινεῖσθαι, ἀδύνατον τοῦτο κινεῖσθαι βίᾳ. εἰ τοίνυν ἐστὶ τις κίνησις αὐτῶν κατὰ φύσιν, ἀνάγκη τῶν ὁμοειδῶν καὶ τῶν καθ' ἕκαστον πρὸς ἓνα ἀριθμῷ τόπον ὑπάρχειν τὴν κίνησιν, οἷον πρὸς τόδε τι μέσον καὶ πρὸς τόδε τι ἔσχατον. εἰ δὲ πρὸς εἶδει ταυτά 277^a πλείῳ δέ, διότι καὶ τὰ καθ' ἕκαστα πλείῳ μὲν, εἶδει δ' ἕκαστον ἀδιάφορον, οὐ τῷ μὲν τῷ δ' οὐ τοιοῦτον ἔσται τῶν μορίων· ἀλλ' ὁμοίως πᾶσιν· ὁμοίως γὰρ ἅπαντα κατ' εἶδος ἀδιάφορα ἀλλήλων, ἀριθμῷ δ' ἕτερον ὅτιον ὅτουον. λέγω δὲ τοῦτο, ὅτι εἰ τὰ ἐνταῦθα μόρια πρὸς ἀλλήλα καὶ τὰ ἐν ἑτέρῳ κόσμῳ ὁμοίως ἔχει, καὶ τὸ ληφθὲν ἐντεῦθεν οὐδὲν διαφερόντως πρὸς τῶν ἐν ἄλλῳ τινὶ κόσμῳ μορίων καὶ πρὸς τῶν ἐν τῷ αὐτῷ, ἀλλ' ὡσαύτως· διαφέρειουσι γὰρ οὐθὲν εἶδει ἀλλήλων. ὥστ' ἀναγκαῖον ἢ κινεῖν ταύτας τὰς ὑποθέσεις, ἢ τὸ μέσον ἐν εἶναι καὶ τὸ ἔσχατον. τούτου δ' ὄντος ἀνάγκη καὶ τὸν οὐρανὸν ἓνα μόνον εἶναι καὶ μὴ πλείους, τοῖς αὐτοῖς τεκμηρίοις τούτοις καὶ ταῖς αὐταῖς ἀνάγκαις. ὅτι δ' ἔστι τι οὐ πέφυκεν ἢ γῇ φέρεσθαι καὶ τὸ πῦρ, δῆλον καὶ ἐκ τῶν ἀλλήλων. ὅλως γὰρ τὸ κινούμενον ἐκ τινος εἰς τι μεταβάλλεται καὶ ταῦτα ἐξ οὗ καὶ εἰς ὃ εἶδει διαφέρει. πᾶσα δὲ πεπερασμένη μεταβολή, οἷον τὸ ὑγιαζόμενον ἐκ νόσου εἰς ὑγίαν.

24. ἀπέχειν] ἀποσχεῖν al.

30. ὁμοειδῶν ut supra.

καὶ τὸ ἀνξάνομενον ἐκ μικρότητος εἰς μέγεθος. καὶ τὸ φε-
 ρόμενον ἄρα· καὶ γὰρ τοῦτο γίνεταί ποθεν ποῦ. δεῖ ἄρα εἶδει
 διαφέρειν ἐξ οὗ καὶ εἰς ὃ πέφυκε φέρεσθαι, ὥσπερ τὸ ὑγια-
 ζόμενον, οὐχ οὗ ἔτυχεν, οὐδ' οὗ βούλεται ὁ κινῶν. καὶ τὸ πῦρ 20
 ἄρα καὶ ἡ γῆ οὐκ εἰς ἄπειρον φέρονται, ἀλλ' εἰς ἀντικείμενα.
 ἀντίκειται δὲ κατὰ τόπον τὸ ἄνω τῷ κάτω, ὥστε ταῦτα ἔσται
 πέρατα τῆς φορᾶς, ἐπεὶ καὶ ἡ κύκλω ἔχει πως ἀντικεί-
 μενα τὰ κατὰ διάμετρον· τῇ δ' ὅλη οὐκ ἔστιν ἐναντίον οὐδέν.
 ὥστε καὶ τούτοις τρόπον τινὰ ἡ κίνησις εἰς τὰ ἀντικείμενα 25
 καὶ πεπερασμένα. ἀνάγκη ἄρα εἶναί τι τέλος καὶ μὴ εἰς
 ἄπειρον φέρεσθαι. τεκμήριον δὲ τοῦ μὴ εἰς ἄπειρον φέρε-
 σθαι καὶ τὸ τὴν γῆν μέν, ὅσῳ ἂν ἐγγυτέρω ἢ τοῦ μέσου,
 θᾶττον φέρεσθαι, τὸ δὲ πῦρ, ὅσῳ ἂν τοῦ ἄνω. εἰ δ' ἄπει-
 ρον ἦν, ἄπειρος ἂν ἦν καὶ ἡ ταχυτής, εἰ δ' ἡ ταχυτής, καὶ τὸ 30
 βάρος καὶ ἡ κουφότης· ὥς γὰρ τὸ κατωτέρω ταχυτῆτι ἐτέρου τῷ
 βαρεῖ ἂν ἦν ταχύ, οὕτως εἰ ἄπειρος ἦν ἡ τούτου ἐπίδοσις, καὶ
 ἡ τῆς ταχυτήτος ἐπίδοσις ἄπειρος ἂν ἦν. ἀλλὰ μὴν οὐδ' ὑπ'
 ἄλλου φέρεται αὐτῶν τὸ μὲν ἄνω τὸ δὲ κάτω· οὐδὲ βία, 277^b
 ὥσπερ τινὲς φασι τῇ ἐκθλίψει. βραδύτερον γὰρ ἂν ἐκινεῖτο
 τὸ πλεῖον πῦρ ἄνω καὶ ἡ πλείων γῆ κάτω· νῦν δὲ τούταν-
 τίον αἰεὶ τὸ πλεῖον πῦρ θᾶττον φέρεται καὶ ἡ πλείων γῆ
 εἰς τὸν αὐτῆς τόπον. οὐδὲ θᾶττον ἂν πρὸς τῷ τέλει ἐφέρετο, 5
 εἰ τῇ βίᾳ καὶ τῇ ἐκθλίψει· πάντα γὰρ τοῦ βιαζομένου
 πορρωτέρω γιγνόμενα βραδύτερον φέρεται, καὶ ὅθεν βία,
 ἐκεῖ φέρεται οὐ βία. ὥστ' ἐκ τούτων θεωροῦσιν ἔστι λαβεῖν τὴν
 πίστιν περὶ τῶν λεγομένων ἱκανῶς. ἔτι δὲ καὶ διὰ τῶν ἐκ
 τῆς πρώτης φιλοσοφίας λόγων δειχθείη ἂν, καὶ ἐκ τῆς 10
 κύκλω κινήσεως ἦν ἀναγκαῖον αἰθρῶν ὁμοίως ἐνταῦθά τ' εἶ-
 ναι καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις κόσμοις. δῆλον δὲ καὶ ὥδε γένοιτο
 σκοποῦμένοις ὅτι ἀνάγκη εἶναι εἶναι τὸν οὐρανόν. τριῶν γὰρ
 ὄντων τῶν σωματικῶν στοιχείων, τρεῖς ἔσονται καὶ οἱ τόποι

30. εἰ δ' ἡ ταχυτής om. Bekker errore typogr. 276^b 6. βια-
 ζομένου] βιασαμένου al. 9. τῶν λεγομένων] ὧν λέγομεν al.

15 τῶν στοιχείων, εἷς μὲν ὁ τοῦ ὑφισταμένου σώματος ὁ περὶ τὸ μέσον, ἄλλος δὲ ὁ τοῦ κύκλω φερομένου, ὅσπερ ἔστιν ἔσχατος, τρίτος δ' ὁ μεταξὺ τούτων ὁ τοῦ μέσου σώματος. ἀνάγκη γὰρ ἐν τούτῳ εἶναι τὸ ἐπιπολάζον· εἰ γὰρ μὴ ἐν τούτῳ, ἔξω ἔσται ἀλλ' ἀδύνατον ἔξω· τὸ μὲν γὰρ ἀβαρές τὸ δ' ἔχον βάρος, 20 κατωτέρω δὲ ὁ τοῦ βάρους ἔχοντος σώματος τόπος, εἴπερ ὁ πρὸς τῷ μέσῳ τοῦ βαρέος. ἀλλὰ μὴν οὐδὲ παρὰ φύσιν· ἄλλω γὰρ ἔσται κατὰ φύσιν, ἄλλο δ' οὐκ ἦν. ἀνάγκη ἄρα ἐν τῷ μεταξὺ εἶναι. τούτου δ' αὐτοῦ τίνες εἰσὶ διαφοραί, ὕστερον ἐροῦμεν. περὶ μὲν οὖν τῶν σωματικῶν στοιχείων, ποῖά τ' ἔστι 25 καὶ πόσα, καὶ τίς ἑκάστου τόπος, ἔτι δ' ὅπως πόσοι τὸ πληθὺς οἱ τόποι, δῆλον ἡμῖν ἐκ τῶν εἰρημένων.

Ὅτι δ' οὐ μόνον εἷς ἔστιν οὐρανός, ἀλλὰ καὶ ἀδύνατον γενέσθαι πλείους, ἔτι δ' ὡς αἰθῆρις ἀφθαρτος ὢν καὶ ἀγέννητος, λέγωμεν, πρῶτον διαπορήσαντες περὶ αὐτοῦ. δόξειε γὰρ 30 ἂν ὥδὲ σκοπουμένοις ἀδύνατον εἶναι καὶ μόνον εἶναι αὐτόν· ἐν ἅπασιν γὰρ καὶ τοῖς φύσει καὶ τοῖς ἀπὸ τέχνης συνεστῶσι καὶ γεγεννημένοις ἕτερόν ἐστιν αὐτῇ καθ' αὐτήν ἢ μορφή καὶ μεμιγμένη μετὰ τῆς ὕλης, οἷον τῆς σφαίρας ἕτερον τὸ εἶδος 278^a καὶ ἡ χρυσῇ καὶ ἡ χαλκῇ σφαῖρα, καὶ πάλιν τοῦ κύκλου ἑτέρα ἢ μορφή καὶ ὁ χαλκοῦς καὶ ὁ ξύλινος κύκλος· τὸ γὰρ τί ἦν εἶναι λέγοντες σφαῖρα ἢ κύκλω οὐκ ἐροῦμεν ἐν τῷ λόγῳ χρυσὸν ἢ χαλκόν, ὡς οὐκ ὄντα ταῦτα τῆς οὐσίας· ἐὰν 5 δὲ τὴν χαλκῇν ἢ χρυσῇν, ἐροῦμεν, καὶ ἐὰν μὴ δυνώμεθα νοῆσαι μηδὲ λαβεῖν ἄλλο τι παρὰ τὸ καθ' ἑκάστον. ἐνίοτε γὰρ οὐθὲν κωλύει τοῦτο συμβαίνειν, οἷον εἰ μόνος εἷς ληφθείη κύκλος· οὐθὲν γὰρ ἦττον ἄλλο ἔσται τὸ κύκλω εἶναι καὶ τῷδε τῷ κύκλω, καὶ τὸ μὲν εἶδος, τὸ δ' εἶδος ἐν τῇ ὕλῃ καὶ 10 τῶν καθ' ἑκάστον. ἐπεὶ οὖν ἐστὶν ὁ οὐρανὸς αἰσθητός, τῶν καθ' ἑκάστον ἂν εἴη· τὸ γὰρ αἰσθητὸν ἅπαν ἐν τῇ ὕλῃ ὑπῆρχεν. εἰ δὲ τῶν καθ' ἑκάστον, ἕτερον ἂν εἴη τῷδε τῷ οὐρανῷ εἶναι

καὶ οὐρανῷ ἀπλῶς. ἕτερον ἄρα ὅδε ὁ οὐρανὸς καὶ οὐρανὸς ἀπλῶς,
καὶ τὸ μὲν ὥς εἶδος καὶ μορφὴ τὸ δ' ὥς τῇ ὕλῃ μεμιγμέ-
νον. ὧν δ' ἐστὶ μορφὴ τις καὶ εἶδος. ἦτοι ἔστιν ἢ ἐνδέχεται 15
πλείω γενέσθαι τὰ καθ' ἕκαστα. εἴτε γὰρ ἔστιν εἶδη, καθάπερ
φασὶ τινες, ἀνάγκη τοῦτο συμβαίνειν. εἴτε καὶ μὴ χωριστὸν μη-
θὲν τῶν τοιούτων, οὐθὲν ἦττον· ἐπὶ πάντων γὰρ οὕτως ὁρῶμεν,
ὅσων ἡ οὐσία ἐν ὕλῃ ἐστίν, πλείω καὶ ἄπειρα ὄντα τὰ ὁμοιο-
ειδῆ. ὥστε ἦτοι εἰσὶ πλείους οἱ οὐρανοὶ ἢ ἐνδέχεται πλείους εἶ- 20
ναι. ἐκ μὲν οὖν τούτων ὑπολάβοι τις ἂν καὶ εἶναι καὶ ἐνδέχε-
σθαι πλείους εἶναι οὐρανοὺς· σκεπτέον δὲ πάλιν τί τούτων λέ-
γεται καλῶς καὶ τί οὐ καλῶς. τὸ μὲν οὖν ἕτερον εἶναι τὸν
λόγον τὸν ἄνευ τῆς ὕλης καὶ τὸν ἐν τῇ ὕλῃ τῆς μορφῆς κα-
λῶς τε λέγεται, καὶ ἔστω τοῦτ' ἀληθές. ἀλλ' οὐδὲν ἦττον οὐ- 25
δεμία ἀνάγκη διὰ τοῦτο πλείους εἶναι κόσμους, οὐδ' ἐνδέχεται
γενέσθαι πλείους, εἴπερ οὗτος ἐξ ἀπάσης ἐστὶ τῆς ὕλης, ὥσπερ
ἔστιν. ὡδὶ δὲ μᾶλλον ἴσως τὸ λεγόμενον ἔσται δῆλον. εἰ γὰρ
ἔστιν ἡ γρυπότης καμπυλότης ἐν ῥινὶ ἢ σαρκί, καὶ ἔστιν ὕλη
τῇ γρυπότητι ἢ σάρξ, εἰ ἐξ ἀπασῶν τῶν σαρκῶν μία γέ- 30
νοιτο σὰρξ καὶ ὑπάρξειεν ταύτῃ τὸ γρυπόν, οὐθὲν ἂν ἄλλ'
οὔτ' εἴη γρυπὸν οὔτ' ἐνδέχοιτο γενέσθαι. ὁμοίως δὲ καὶ εἰ τῷ
ἀνθρώπῳ ἐστὶν ὕλη σάρκες καὶ ὀστέα, εἰ ἐκ πάσης τῆς σαρ-
κὸς καὶ πάντων τῶν ὀστέων ἄνθρωπος γένοιτο ἀδυνάτων ὄντων
διαλυθῆναι, οὐκ ἂν ἐνδέχοιτο εἶναι ἄλλον ἄνθρωπον. ὥσαύ- 35
τως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων· ὅλως γὰρ ὅσων ἐστὶν ἡ οὐσία ἐν 278^b
ὑποκειμένη τινὶ ὕλῃ, τούτων οὐδὲν ἐνδέχεται γίνεσθαι μὴ
ὑπαρχούσης ὕλης. ὁ δ' οὐρανὸς ἐστὶ μὲν τῶν καθ' ἕκαστα
καὶ τῶν ἐκ τῆς ὕλης· ἀλλ' εἰ μὴ ἐκ μορίου αὐτῆς συνέστηκεν
ἀλλ' ἐξ ἀπάσης, τὸ μὲν εἶναι αὐτῷ οὐρανῷ καὶ τῷδε τῷ 5
οὐρανῷ ἕτερόν ἐστιν, οὐ μέντοι οὔτ' ἂν εἴη ἄλλος οὔτ' ἂν ἐνδέ-
χοιτο γενέσθαι πλείους διὰ τὸ πᾶσαν τὴν ὕλην περιειληφέναι
τοῦτον. λείπεται ἄρα τοῦτο δεῖξαι, ὅτι ἐξ ἅπαντος τοῦ φυσι-

17. μὴ om. al. 278^b 2. γίνεσθαι] γενέσθαι al. 3. ὕλης]
τινὸς ὕλης al.

κοῦ καὶ αἰσθητοῦ συνέστηκε σώματος. εἰπώμεν δὲ πρῶ-
 10 τον τί λέγομεν εἶναι τὸν οὐρανὸν καὶ ποσαχῶς, ἵνα μᾶλλον
 ἡμῖν δῆλον γένηται τὸ ζητούμενον. ἓνα μὲν οὖν τρόπον οὐρα-
 νὸν λέγομεν τὴν οὐσίαν τὴν τῆς ἐσχάτης τοῦ παντός περι-
 φορᾶς, ἣ σῶμα φυσικὸν τὸ ἐν τῇ ἐσχάτῃ περιφορᾷ τοῦ
 παντός· εἰώθαμεν γὰρ τὸ ἔσχατον καὶ τὸ ἄνω μάλιστα
 15 καλεῖν οὐρανόν, ἐν ᾧ καὶ τὸ θεῖον πᾶν ἰδρῦσθαι φαμεν,
 ἄλλον δ' αὖ τρόπον τὸ συνέχες σῶμα τῇ ἐσχάτῃ περι-
 φορᾷ τοῦ παντός, ἐν ᾧ σελήνη καὶ ἥλιος καὶ ἔνια τῶν
 ἄστρον· καὶ γὰρ ταῦτα ἐν τῷ οὐρανῷ εἶναι φαμεν. ἔτι δ'
 ἄλλως λέγομεν οὐρανὸν τὸ περιεχόμενον σῶμα ὑπὸ τῆς
 20 ἐσχάτης περιφορᾶς· τὸ γὰρ ὅλον καὶ τὸ πᾶν εἰώθαμεν λέ-
 γειν οὐρανόν. τριχῶς δὲ λεγομένου τοῦ οὐρανοῦ, τὸ ὅλον τὸ ὑπὸ
 τῆς ἐσχάτης περιεχόμενον περιφορᾶς ἐξ ἅπαντος ἀνάγκη
 συνεστάναι τοῦ φυσικοῦ καὶ αἰσθητοῦ σώματος διὰ τὸ μήτ'
 εἶναι μηδὲν ἔξω σῶμα τοῦ οὐρανοῦ μήτ' ἐνδέχεσθαι γενέσθαι.
 25 εἰ γὰρ ἔστιν ἔξω τῆς ἐσχάτης περιφορᾶς σῶμα φυσικόν,
 ἀνάγκη αὐτὸ ἥτοι τῶν ἀπλῶν εἶναι σωμάτων ἢ τῶν συνθέ-
 των, καὶ ἢ κατὰ φύσιν ἢ παρὰ φύσιν ἔχειν. τῶν μὲν οὖν
 ἀπλῶν οὐθὲν ἂν εἴη. τὸ γὰρ κύκλῳ φερόμενον δέδεικται
 ὅτι οὐκ ἐνδέχεται μεταλλάξαι τὸν αὐτοῦ τόπον. ἀλλὰ μὴν
 30 οὐδὲ τὸ ἀπὸ τοῦ μέσου δυνατόν, οὐδὲ τὸ ὑφίστάμενον. κατὰ
 φύσιν μὲν γὰρ οὐκ ἂν εἴησαν (ἄλλοι γὰρ αὐτῶν οἰκεῖοι τό-
 ποι), παρὰ φύσιν δ' εἴπερ εἰσὶν, ἄλλῳ τινὶ ἔσται κατὰ φύ-
 σιν ὁ ἔξω τόπος· τὸν γὰρ τούτῳ παρὰ φύσιν ἀναγκαῖον
 ἄλλῳ εἶναι κατὰ φύσιν. ἀλλ' οὐκ ἦν ἄλλο σῶμα παρὰ
 35 ταῦτα. οὐκ ἄρ' ἔσται δυνατόν οὐθὲν τῶν ἀπλῶν ἔξω εἶναι τοῦ
 279^a οὐρανοῦ σῶμα. εἰ δὲ μὴ τῶν ἀπλῶν, οὐδὲ τῶν μικτῶν· ἀνάγκη
 γὰρ εἶναι καὶ τὰ ἀπλᾶ τοῦ μικτοῦ ὄντος. ἀλλὰ μὴν οὐδὲ
 γενέσθαι δυνατόν· ἥτοι γὰρ κατὰ φύσιν ἔσται ἢ παρὰ φύ-
 σιν, καὶ ἢ ἀπλοῦν ἢ μικτόν, ὥστε πάλιν ὁ αὐτὸς ἦξει λόγος·

9. καὶ Bonitz, καὶ τοῦ libri. 23. καὶ cum Simpl. Bonitz,
 καὶ τοῦ libri. 28. γὰρ] μὲν γὰρ al. 35. ἔσται] ἐστὶ al.

οὐδὲν γὰρ διαφέρει σκοπεῖν εἰ ἔστιν ἢ εἰ γενέσθαι δυνατόν. 5
 φανερόν τοίνυν ἐκ τῶν εἰρημένων ὅτι οὐτ' ἔστιν ἔξω οὐτ' ἐγ-
 χωρεῖ γενέσθαι σώματος ὄγκον οὐθενός· ἐξ ἀπάσης ἄρ' ἐστι
 τῆς οἰκείας ὕλης ὁ πᾶς κόσμος· ὕλη γὰρ ἦν αὐτῷ τὸ φυ-
 σικὸν σῶμα καὶ αἰσθητόν. ὥστ' οὔτε νῦν εἰσὶ πλείους οὐρανοὶ
 οὐτ' ἐγένοντο, οὐτ' ἐνδέχεται γενέσθαι πλείους· ἀλλ' εἰς καὶ 10
 μόνος καὶ τέλειος οὗτος οὐρανός ἐστιν. ἅμα δὲ δῆλον ὅτι οὐδὲ
 τόπος οὐδὲ κενὸν οὐδὲ χρόνος ἐστὶν ἔξω τοῦ οὐρανοῦ· ἐν ᾧ παντὶ
 γὰρ τόπῳ δυνατόν ὑπάρξαι σῶμα· κενὸν δ' εἶναί φασιν ἐν
 ᾧ μὴ ἐνυπάρχει σῶμα, δυνατόν δ' ἐστὶ γενέσθαι· χρόνος
 δὲ ἀριθμὸς κινήσεως· κίνησις δ' ἄνευ φυσικοῦ σώματος οὐκ 15
 ἔστιν. ἔξω δὲ τοῦ οὐρανοῦ δέδεικται ὅτι οὐτ' ἔστιν οὐτ' ἐνδέχεται
 γενέσθαι σῶμα. φανερόν ἄρα ὅτι οὔτε τόπος οὔτε κενὸν οὔτε
 χρόνος ἐστὶν ἔξωθεν· διόπερ οὐτ' ἐν τόπῳ τὰ κεῖ πέφυκεν, οὔτε
 χρόνος αὐτὰ ποιεῖ γηράσκειν, οὐδ' ἐστὶν οὐδενὸς οὐδεμίας μετα-
 βολὴ τῶν ὑπὲρ τὴν ἔξωτάτω τεταγμένων φορὰν, ἀλλ' ἀναλ- 20
 λοίωτα καὶ ἀπαθῇ τὴν ἀρίστην ἔχοντα ζωὴν καὶ αὐταρ-
 κesiάτην διατελεῖ τὸν ἅπαντα αἰῶνα. καὶ γὰρ τοῦτο τοῦνομα
 θεῖως ἐφθεγκεται παρὰ τῶν ἀρχαίων. τὸ γὰρ τέλος τὸ περι-
 ἔχον τὸν τῆς ἐκάστου ζωῆς χρόνον, οὗ μὴθὲν ἔξω κατὰ φύσιν,
 αἰὼν ἐκάστου κέκληται. κατὰ τὸν αὐτὸν δὲ λόγον καὶ τὸ τοῦ 25
 παντὸς οὐρανοῦ τέλος καὶ τὸ τὸν πάντα χρόνον καὶ τὴν ἀπει-
 ρίαν περιέχον τέλος αἰῶν ἐστίν, ἀπὸ τοῦ ἀεὶ εἶναι εἰληφῶς
 τὴν ἐπωνυμίαν, ἀθάνατος καὶ θεῖος. ὅθεν καὶ τοῖς ἄλλοις
 ἐξήρηται, τοῖς μὲν ἀκριβέστερον τοῖς δ' ἀμυρῶς, τὸ εἶναί
 τε καὶ ζῆν. καὶ γὰρ καθάπερ ἐν τοῖς ἐγκυκλίοις φιλοσοφῇ- 30
 μαισι περὶ τὰ θεῖα πολλάκις προφαίνεται τοῖς λόγοις ὅτι
 τὸ θεῖον ἀμετάβλητον ἀναγκαῖον εἶναι πᾶν τὸ πρῶτον καὶ
 ἀκρότατον· ὃ οὕτως ἔχον μαρτυρεῖ τοῖς εἰρημένοις. οὔτε γὰρ ἄλλο
 κρείττον ἐστὶν ὃ τι κινήσει (ἐκεῖνο γὰρ ἂν εἴη θεϊότερον) οὐτ'
 ἔχει φαῦλον οὐδέν, οὐτ' ἐνδεὲς τῶν αὐτοῦ καλῶν οὐδενός ἐστίν. 35

7. ἄρ' duo codices, γὰρ ceteri. 21. ζωὴν καὶ Simpl., ζωὴν
 καὶ τὴν libri.

279^b καὶ ἄπαυστον δὴ κίνησιν κινεῖται εὐλόγως· πάντα γὰρ παύ-
εται κινούμενα ὅταν ἔλθῃ εἰς τὸν οἰκεῖον τόπον. τοῦ δὲ κύκλω
σώματος ὁ αὐτὸς τόπος ὅθεν ἤρξατο καὶ εἰς ὃν τελευτᾷ.

Τούτων δὲ διωρισμένων λέγωμεν μετὰ ταῦτα πότερον 1
5 ἀγέννητος ἢ γεννητὸς καὶ ἀφθαρτος ἢ φθαρτός, διεξιελθόντες
πρότερον τὰς τῶν ἄλλων ὑπολήψεις· αἱ γὰρ τῶν ἐναντίων
ἀποδείξεις ἀπορίαι περὶ τῶν ἐναντίων εἰσὶν. ἅμα δὲ καὶ
μᾶλλον ἂν εἴη πιστὰ τὰ μέλλοντα λεχθῆσθαι προακη-
κούσι τὰ τῶν ἀμφισβητούντων λόγων δικαιώματα. τὸ γὰρ
10 ἐρήμην καταδικάζεσθαι δοκεῖν ἵττον ἂν ἱμῖν ὑπάρχοι· καὶ
γὰρ δεῖ διαιτητὰς ἀλλ' οὐκ ἀντιδίκους εἶναι τοὺς μέλλοντας
τάληθες κρίνειν ἱκανῶς. γενόμενον μὲν οὖν ἅπαντες εἶναί φα-
σιν, ἀλλὰ γενόμενον οἱ μὲν αἰτίδιον, οἱ δὲ φθαρτὸν ὥσπερ
ὁτιοῦν ἄλλο τῶν συνισταμένων, οἱ δ' ἐναλλαξὶ ὅτε μὲν
15 οὕτως ὅτε δὲ ἄλλως ἔχειν φθειρόμενον, καὶ τοῦτο αἰεὶ διατε-
λεῖν οὕτως, ὥσπερ Ἐμπεδοκλῆς ὁ Ἀκραγαντῖνος καὶ Ἡρά-
κλειτος ὁ Ἐφέσιος. τὸ μὲν οὖν γενέσθαι μὲν αἰτίδιον δ' ὁμως
εἶναι φάναι τῶν ἀδυνάτων. μόνα γὰρ ταῦτα θετέον εὐλόγως
ὅσα ἐπὶ πολλῶν ἢ πάντων ὁρῶμεν ὑπάρχοντα, περὶ δὲ τούτου
20 συμβαίνει τὸ ἐναντίον· ἅπαντα γὰρ τὰ γινόμενα καὶ φθειρό-
μενα φαίνεται. ἔτι δὲ τὸ μὴ ἔχον ἀρχὴν τοῦ ὧδὲ ἔχειν, ἀλλ'
ἀδύνατον ἄλλως ἔχειν πρότερον τὸν ἅπαντα αἰῶνα ἀδύνατον
καὶ μεταβάλλειν· ἔσται γάρ τι αἴτιον, ὃ εἰ ὑπῆρχε πρότερον,
δυνατὸν ἂν ἦν ἄλλως ἔχειν τὸ ἀδύνατον ἄλλως ἔχειν. εἰ δὲ
25 πρότερον ἐξ ἄλλως ἐχόντων συνέστη ὁ κόσμος, εἰ μὲν αἰεὶ οὕτως
ἐχόντων καὶ ἀδυνάτων ἄλλως ἔχειν, οὐκ ἂν ἐγένετο. εἰ δὲ
γέγονεν, ἀνάγκη δηλονότι κακεῖνα δυνατὰ εἶναι ἄλλως ἔχειν
καὶ μὴ αἰεὶ οὕτως ἔχειν, ὥστε καὶ συνεστῶτα διαλυθήσεται
καὶ διαλελυμένα συνέστη ἔμπροσθεν, καὶ τοῦτ' ἀπειράκις ἢ
30 οὕτως εἶχεν ἢ δυνατὸν ἦν. εἰ δὲ τοῦτ', οὐκ ἂν εἴη ἀφθαρ-
τος, οὐτ' εἰ ἄλλως εἶχέ ποτε οὐτ' εἰ δυνατὸν ἄλλως ἔχειν.

1. κινεῖται] κινεῖ Simpl. (γρ.). 14. τῶν] τῶν φύσει unus
codex. 31. εἶχε] ἔσχε Alex. apud Simpl.

ἣν δέ τινες βοήθειαν ἐπιχειροῦσι φέρειν ἑαυτοῖς τῶν λεγόντων
 ἄφθαρτον μὲν εἶναι γενόμενον δέ, οὐκ ἔστιν ἀληθής· ὁμοίως
 γὰρ φασι τοῖς τὰ διαγράμματα γράφουσι καὶ σφᾶς εἰ-
 ρηκέναι περὶ τῆς γενέσεως. οὐχ ὡς γενομένου ποτέ, ἀλλὰ 35
 διδασκαλίας χάριν ὡς μᾶλλον γνωρίζοντων, ὥσπερ τὸ διά- 280^a
 γραμμα γιγνόμενον θεασαμένους. τοῦτο δ' ἐστίν, ὥσπερ λέ-
 γομεν, οὐ τὸ αὐτό· ἐν μὲν γὰρ τῇ ποιήσει τῶν διαγραμ-
 μάτων πάντων τεθέντων εἶναι ἅμα τὸ αὐτὸ συμβαίνει, ἐν
 δὲ ταῖς τούτων ἀποδείξεσιν οὐ ταυτόν. ἀλλ' ἀδύνατον· τὰ 5
 γὰρ λαμβανόμενα πρότερον καὶ ὕστερον ὑπεναντία ἐστίν·
 ἐξ ἀτάκτων γὰρ τεταγμένα γενέσθαι φασίν. ἅμα δὲ τὸ
 αὐτὸ ἄτακτον εἶναι καὶ τεταγμένον ἀδύνατον, ἀλλ' ἀνάγκη
 γένεσιν εἶναι τὴν χωρίζουσιν καὶ χρόνον· ἐν δὲ τοῖς δια-
 γράμμασιν οὐδὲν τῷ χρόνῳ κεχώριται. ὅτι μὲν οὖν ἀδύνατον 10
 αὐτὸν ἅμ' αἰδιον εἶναι καὶ γενέσθαι. φανερόν. τὸ δ' ἐναλ-
 λὰς συνιστάναι καὶ διαλύειν οὐδὲν ἄλλοιότερον ποιεῖν ἐστίν ἢ
 τὸ κατασκευάζειν αὐτὸν αἰδιον μὲν ἀλλὰ μεταβάλλοντα
 τὴν μορφήν, ὥσπερ εἴ τις ἐκ παιδὸς ἄνδρα γινόμενον καὶ
 ἐξ ἀνδρὸς παῖδα ὅτε μὲν φθείρεσθαι ὅτε δ' εἶναι οἶοιτο· 15
 δῆλον γὰρ ὅτι καὶ εἰς ἄλληλα τῶν στοιχείων συνιόντων οὐχ
 ἢ τυχοῦσα τάξις γίγνεται καὶ σύστασις, ἀλλ' ἢ αὐτή, ἄλ-
 λως τε καὶ κατὰ τοὺς τοῦτον τὸν λόγον εἰρηκότας, οἱ τῆς
 διαθέσεως ἑκατέρας αἰτιῶνται τὸ ἐναντίον. ὥστ' εἰ τὸ ὅλον
 σῶμα συνεχές ὃν ὅτε μὲν οὕτως ὅτε δ' ἐκείνως διατίθεται 20
 καὶ διακεκόσμηται, ἢ δὲ τοῦ ὅλου σύστασις ἐστὶ κόσμος καὶ
 οὐρανός, οὐκ ἂν ὁ κόσμος γίγνοιτο καὶ φθείροιτο, ἀλλ' αἱ
 διαθέσεις αὐτοῦ. τὸ δ' ὅπως γενομένον φθαρεῖναι καὶ μὴ
 ἀνακάμπειν ὄντος μὲν ἐνὸς ἀδύνατόν ἐστιν· πρὶν γὰρ γενέ-
 σθαι αἰεὶ ὑπῆρχεν ἢ πρὸ αὐτοῦ σύστασις, ἣν μὴ γενομένην 25
 οὐχ οἷόν τ' εἶναι φάμεν μεταβάλλειν· ἀπείρων δ' ὄντων ἐν-
 δέχεται μᾶλλον. ἀλλὰ μὴν καὶ τοῦτο πότερον ἀδύνατον ἢ

δυνατόν, ἔσται δῆλον ἐκ τῶν ὕστερον· εἰσὶ γάρ τινες οἷς ἐνδέχεσθαι δοκεῖ καὶ ἀγέννητόν τι ὃν φθαρῆναι καὶ γενόμενον
 30 ἄφθαρτον διατελεῖν, ὥσπερ ἐν τῷ Τιμαίῳ. ἐκεῖ γάρ φησι τὸν οὐρανὸν γενέσθαι μέν, οὐ μὴν ἄλλ' ἔσεσθαι γε τὸν αἰεὶ χρόνον. πρὸς οὓς φνσικῶς μὲν περὶ τοῦ οὐρανοῦ μόνον εἴρηται, καθόλου δὲ περὶ ἅπαντος σκεψαμένοις ἔσται καὶ περὶ τούτου δῆλον.

280^b Πρῶτον δὲ διαιρετέον πῶς ἀγέννητα καὶ γενητά φαμεν 1
 καὶ φθαρτὰ καὶ ἄφθαρτα· πολλαχῶς γὰρ λεγομένων, καὶ
 μηδὲν διαφέρει πρὸς τὸν λόγον, ἀνάγκη τὴν διάνοιαν ἀορίστως
 ἔχειν, ἂν τις τῷ διαιρουμένῳ πολλαχῶς ὡς ἀδιαιρέτῳ χρῆ-
 5 ται· ἄδηλον γὰρ κατὰ ποίαν φύσιν αὐτῷ συμβαίνει τὸ
 λεχθέν. λέγεται δ' ἀγέννητον ἓνα μὲν τρόπον ἐὰν ἢ τι νῦν
 πρότερον μὴ ὃν ἄνευ γενέσεως καὶ μεταβολῆς, καθάπερ ἔνιοι
 τὸ ἄπτεσθαι καὶ τὸ κινεῖσθαι λέγουσιν· οὐ γὰρ εἶναι γίνεσθαι
 φασιν ἀπτόμενον, οὐδὲ κινούμενον. ἓνα δ' εἴ τι ἐνδεχόμενον
 10 γίνεσθαι ἢ γενέσθαι μὴ ἔστιν· ὁμοίως γὰρ καὶ τοῦτο ἀγέννητον,
 ὅτι ἐνδέχεται γενέσθαι. ἓνα δ' εἴ τι ὅλως ἀδύνατον γενέσθαι,
 ὥσθ' ὅτε μὲν εἶναι ὅτε δὲ μὴ. τὸ δ' ἀδύνατον λέγεται διχῶς.
 ἢ γὰρ τῷ μὴ ἀληθὲς εἶναι εἰπεῖν ὅτι γένοιτ' ἄν, ἢ τῷ μὴ
 ῥαδίως μηδὲ ταχὺ ἢ καλῶς. τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ τὸ
 15 γενητὸν ἓνα μὲν εἰ μὴ ὃν πρότερον ὕστερον ἔστιν, εἴτε γενόμενον
 εἴτ' ἄνευ τοῦ γίνεσθαι, ὅτε μὲν μὴ ὄν, πάλιν δ' ὄν· ἓνα δ' εἰ
 δυνατόν, εἴτε τῷ ἀληθεῖ διορισθέντος τοῦ δυνατοῦ εἴτε τῷ ῥα-
 δίως· ἓνα δ' ἐὰν ἡ γένεσις αὐτοῦ ἐκ τοῦ μὴ ὄντος εἰς τὸ ὄν, εἴτ'
 ἤδη ὄντος, διὰ τοῦ γίνεσθαι δ' ὄντος, εἴτε καὶ μῆπω ὄντος, ἀλλ'
 20 ἐνδεχομένον. καὶ φθαρτὸν δὲ καὶ ἄφθαρτον ὡσαύτως· εἴτε
 γὰρ πρότερόν τι ὃν ὕστερον ἢ μὴ ἔστιν ἢ ἐνδέχεται μὴ εἶναι,
 φθαρτὸν εἶναί φαμεν, εἴτε φθειρόμενόν ποτε καὶ μεταβάλ-
 λον, εἴτε μὴ. ἔστι δ' ὅτε καὶ τὸ διὰ τοῦ φθείρεσθαι ἐνδεχό-
 μενον μὴ εἶναι φθαρτὸν εἶναί φαμεν, καὶ ἔτι ἄλλως τὸ

17. ῥαδίως] ῥαδίως ἢ ταχὺ ἢ καλῶς Simpl. 22. ποτε] τι
 Alex. apud Simpl.

ῥαδίως φθειρόμενον, ὃ εἶποι ἄν τις εὐφθαρτον. καὶ περὶ τοῦ 25
 ἀφθάρτου ὁ αὐτὸς λόγος· ἢ γὰρ τὸ ἄνευ φθορᾶς ὅτε μὲν
 ὄν ὅτε δὲ μὴ ὄν, οἶον τὰς ἀφάς, ὅτι ἄνευ τοῦ φθείρεσθαι
 πρότερον οὔσαι ὕστερον οὐκ εἰσίν. ἢ τὸ ὄν μὲν δυνατὸν δὲ μὴ
 εἶναι. ἢ οὐκ ἐσόμενόν ποτε. νῦν δ' ὄν· σὺ γὰρ εἶ, καὶ ἡ
 ἀφή νῦν· ἀλλ' ὅμως φθαρτόν, ὅτι ἔσται ποτὲ ὅτε οὐκ ἀλη- 30
 θές σε εἰπεῖν ὅτι εἶ, οὐδὲ ταῦτα ἄπτεσθαι. τὸ δὲ μάλιστα
 κυρίως, τὸ ὄν μὲν, ἀδύνατον δὲ φθαρῆναι οὕτως ὥστε νῦν ὄν
 ὕστερον μὴ εἶναι ἢ ἐνδέχεσθαι μὴ εἶναι, ἢ καὶ τὸ μήπω
 ἐφθαρμένον, οὐκ ἐνδεχόμενον δ' ὕστερον μὴ εἶναι. λέγεται
 δ' ἀφθαρτον καὶ τὸ μὴ ῥαδίως φθειρόμενον. εἰ δὴ ταῦθ' 281^a
 οὕτως ἔχει, σκεπτέον πῶς λέγομεν τὸ δυνατὸν καὶ ἀδύνατον·
 τό τε γὰρ κυριώτατα λεγόμενον ἀφθαρτον τῷ μὴ δύνασθαι
 φθαρῆναι ἄν, μηδ' ὅτε μὲν εἶναι ὅτε δὲ μὴ· λέγεται δὲ
 καὶ τὸ ἀγέννητον τὸ ἀδύνατον, καὶ τὸ μὴ δυνάμενον γενέ- 5
 σθαι οὕτως ὥστε πρότερον μὲν μὴ εἶναι ὕστερον δὲ εἶναι, οἶον
 τὴν διάμετρον σύμμετρον. εἰ δὴ τι δύναται κινηθῆναι στάδια
 ἑκατὸν ἢ ἄραι βάρος, αἰεὶ πρὸς τὸ πλεῖστον λέγομεν, οἶον
 τάλαντα ἄραι ἑκατὸν ᾗ στάδια βαδίσαι ἑκατόν (καίτοι καὶ
 τὰ μόρια δύναται τὰ ἐντός, εἴπερ καὶ τὴν ὑπεροχὴν), ὥς 10
 δέον ὀρίζεσθαι πρὸς τὸ τέλος καὶ τὴν ὑπεροχὴν τὴν δύνα-
 μιν. ἀνάγκη μὲν οὖν τὸ δυνατὸν καθ' ὑπεροχὴν τοσαυτὴ καὶ
 τὰ ἐντός δύνασθαι, οἶον εἰ τάλαντα ἑκατὸν ἄραι, καὶ δύο,
 καὶ εἰ στάδια ἑκατόν, καὶ δύο δύνασθαι βαδίσαι. ἢ δὲ δύ-
 ναμις τῆς ὑπεροχῆς ἐστίν· καὶ εἴ τι ἀδύνατον τοσονδὲ καθ' 15
 ὑπερβαλὴν εἰπόντων, καὶ τὰ πλεον ἀδύνατον, οἶον ὁ χίλια
 βαδίσαι στάδια μὴ δυνάμενος δηλὸν ὅτι καὶ χίλια καὶ ἑν.
 μηδὲν δ' ἡμᾶς παρενοχλείτω· διωρίσθω γὰρ κατὰ τῆς
 ὑπεροχῆς τὸ τέλος λεγόμενον τὸ κυρίως δυνατόν. τάχα
 γὰρ ἐνσταίῃ τις ἄν ὡς οὐκ ἀνάγκη τὸ λεχθέν· ὁ γὰρ ὁρῶν 20

28. δυνατόν] ἀδύνατον Simpl. (γρ.). 33. ἢ καὶ — 34. μὴ
 εἶναι delenda censet Hayduck (Greifswald. Gymn. Progr. 1871).
 34. οὐκ] ὄν vel δὲ codices, ὄν δὲ Simpl.

στάδιον οὐ καὶ τὰ ἐντὸς ὅψεται μεγέθη, ἀλλὰ τοῦναντίον
 μᾶλλον ὁ δυνάμενος ἰδεῖν στιγμήν ἢ ἀκοῦσαι μικροῦ ψόφου
 καὶ τῶν μειζόνων ἔξει αἰσθησιν. ἀλλ' οὐδὲν διαφέρει πρὸς
 τὸν λόγον· διωρίσθω γὰρ ἦτοι ἐπὶ τῆς δυνάμεως ἢ ἐπὶ τοῦ
 25 πράγματος ἢ ὑπερβολῇ. τὸ γὰρ λεγόμενον δῆλον· ἡ μὲν
 γὰρ ὅψις ἢ τοῦ ἐλάττονος ὑπερέχει, ἡ δὲ ταχυτῆς ἢ τοῦ
 πλείονος.

Διωρισμένων δὲ τούτων λεπτέον τὸ ἐφεξῆς. εἰ δὴ ἐστὶν
 ἔνια δυνατὰ καὶ εἶναι καὶ μὴ, ἀνάγκη χρόνον τινὰ ὠρίσθαι
 30 τὸν πλείστον καὶ τοῦ εἶναι καὶ τοῦ μὴ, λέγω δ' ὃν δυνατὸν
 τὸ πρᾶγμα εἶναι καὶ ὃν δυνατὸν μὴ εἶναι καθ' ὅποιαν οὖν
 κατηγορίαν, οἷον ἀνθρώπου ἢ λευκὸν ἢ τρίπηχυν ἢ ἄλλ'
 ὅτιοῦν τῶν τοιούτων. εἰ γὰρ μὴ ἔσται ποσός τις, ἀλλ' αἰεὶ
 πλείων τοῦ προτεθέντος καὶ οὐκ ἔστιν οὗ ἐλάττων, ἅπειρον
 281^b ἔσται χρόνον τὸ αὐτὸ δυνατὸν εἶναι καὶ μὴ εἶναι ἄλλον
 ἅπειρον. ἀλλὰ τοῦτ' ἀδύνατον. ἀρχὴ δ' ἔστω ἐντεῦθεν· τὸ
 γὰρ ἀδύνατον καὶ τὸ ψεῦδος οὐ ταῦτὸ σημαίνει. ἔστι δὲ τὸ
 ἀδύνατον καὶ τὸ δυνατὸν καὶ τὸ ψεῦδος καὶ τὸ ἀληθές
 5 τὸ μὲν ἐξ ὑποθέσεως (λέγω δ', οἷον καὶ τὸ τρίγωνον ἀδύνατον
 δύο ὀρθὰς ἔχειν, εἰ τάδε, καὶ ἡ διάμετρος σύμμετρος, εἰ
 τάδε), ἔστι δ' ἀπλῶς καὶ δυνατὰ καὶ ἀδύνατα καὶ ψευδῆ
 καὶ ἀληθῆ. οὐ δὴ ταῦτόν ἐστι ψευδός τέ τι εἶναι ἀπλῶς
 καὶ ἀδύνατον ἀπλῶς. τὸ γὰρ σε μὴ ἐστῶτα φάναι ἐστάναι
 10 ψεῦδος μὲν, οὐκ ἀδύνατον δέ. ὁμοίως δὲ τὸν κιθα-
 ρίζοντα μὲν μὴ ἄδοντα δὲ ἄδειν φάναι ψεῦδος, ἀλλ' οὐκ
 ἀδύνατον. τὸ δ' ἅμα ἐστάναι καὶ καθῆσθαι, καὶ τὴν διά-
 μετρον σύμμετρον εἶναι, οὐ μόνον ψεῦδος ἀλλὰ καὶ ἀδύ-
 νατον. οὐ δὴ ταῦτόν ἐστιν ὑποθέσθαι ψεῦδος καὶ ἀδύνατον.
 15 συμβαίνει δ' ἀδύνατον ἐξ ἀδυνατοῦ. τοῦ μὲν οὖν καθῆσθαι
 καὶ ἐστάναι ἅμα ἔχει τὴν δύναμιν, ὅτι ὅτε ἔχει ἐκείνην,
 καὶ τὴν ἐτέραν· ἀλλ' οὐχ ὥστε ἅμα καθῆσθαι καὶ ἐστάναι,

281^b 4. καὶ δυνατὸν καὶ ψεῦδος καὶ ἀληθές cod. E. 5. καὶ
 τὸ] τὸ al. 10. τὸν] καὶ τὸ τὸν al.

ἀλλ' ἐν ἄλλῳ χρόνῳ. εἰ δὴ τι ἄπειρον χρόνον ἔχει πλειό-
 νων δύναμιν, οὐκ ἔστιν ἐν ἄλλῳ χρόνῳ, ἀλλὰ τοῦθ' ἅμα.
 ὥστ' εἴ τι ἄπειρον χρόνον ὄν φθαρτόν ἐστι, δύναμιν ἔχει ἂν 20
 τοῦ μὴ εἶναι. εἰ δὴ ἄπειρον χρόνον ἐστίν, ἔσται ὑπάρχον
 ὃ δύναται. ἅμα ἄρ' ἔσται τε καὶ οὐκ ἔσται κατ'
 ἐνέργειαν. ψεῦδος μὲν οὖν συμβαίνειν ἂν, ὅτι ψεῦδος ἐτέθη.
 ἀλλ' εἰ μὴ ἀδύνατον ἦν, οὐκ ἂν καὶ ἀδύνατον ἦν τὸ συμ-
 βαίνειν. ἅπαν ἄρα τὸ αἰεὶ ὄν ἀπλῶς ἀφθαρτον. ὁμοίως δὲ 25
 καὶ ἀγέννητον· εἰ γὰρ γενητόν, ἔσται δυνατόν χρόνον τινὰ μὴ
 εἶναι. φθαρτόν μὲν γὰρ ἐστι τὸ πρότερον μὲν ὄν, νῦν δὲ μὴ
 ὄν ἢ ἐνδεχόμενόν ποτε ὕστερον μὴ εἶναι· γενητόν δὲ ὃ ἐνδέ-
 χεται πρότερον μὴ εἶναι, ἀλλ' οὐκ ἔστιν ἐν ᾧ χρόνῳ δυνατόν
 τὸ αἰεὶ ὄν. ὥστε μὴ εἶναι οὔτ' ἄπειρον οὔτε πεπερασμένον· καὶ 30
 γὰρ τὸν πεπερασμένον χρόνον δύναται εἶναι, εἴπερ καὶ τὸν
 ἄπειρον. οὐκ ἄρα ἐνδέχεται τὸ αὐτὸ καὶ ἐν αἰεὶ τε δύνασθαι
 εἶναι καὶ μὴ εἶναι. ἀλλὰ μὲν οὐδὲ τὴν ἀπόφασιν, οἷον λέγω
 μὴ αἰεὶ εἶναι. ἀδύνατον ἄρα καὶ αἰεὶ μὲν τι εἶναι, φθαρτόν
 δ' εἶναι. ὁμοίως δ' οὐδὲ γενητόν. δυοῖν γὰρ ὅροις εἰ ἀδύνατον 282^a
 τὸ ὕστερον ἄνευ τοῦ προτέρου ὑπάρξαι, ἐκείνο δ' ἀδύνατον
 ὑπάρξαι, καὶ τὸ ὕστερον. ὥστ' εἰ τὸ αἰεὶ ὄν μὴ ἐνδέχεται
 ποτε μὴ εἶναι, ἀδύνατον καὶ γενητόν εἶναι. ἐπεὶ δ' ἡ ἀπό-
 φασις τοῦ μὲν αἰεὶ δυναμένου εἶναι τὸ μὴ αἰεὶ δυνάμενον εἶ- 5
 ναι, τὸ δ' αἰεὶ δυνάμενον μὴ εἶναι ἐναντίον, οὗ ἀπόφασις τὸ
 μὴ αἰεὶ δυνάμενον μὴ εἶναι, ἀνάγκη τὰς ἀποφάσεις ἀμ-
 φοῖν τῷ αὐτῷ ὑπάρχειν, καὶ εἶναι μέσον τοῦ αἰεὶ ὄντος καὶ
 τοῦ αἰεὶ μὴ ὄντος τὸ δυνάμενον εἶναι καὶ μὴ εἶναι· ἢ γὰρ
 ἑκατέρον ἀπόφασίς ποτε ὑπάρξει, εἰ μὴ εἴη αἰεὶ. ὥστε καὶ 10
 τὸ μὴ αἰεὶ μὴ ὄν ἐστὶ ποτὲ καὶ οὐκ ἔσται, καὶ τὸ μὴ αἰεὶ
 δυνάμενον εἶναι δηλονότι, ἀλλὰ ποτε ὄν· ὥστε καὶ μὴ εἶναι.
 τὸ αὐτὸ ἄρ' ἔσται δυνατόν εἶναι καὶ μὴ, καὶ τοῦτ' ἔστιν ἀμ-
 φοῖν μέσον. λόγος δὲ καθόλου ὅδε. ἔστω γὰρ τὸ A καὶ τὸ

21. ἔσται] ἔστω al. 22. δύναται cod. E cum alio codice
 et Simpl., δύναται μὴ εἶναι cum ceteris Bekker.

- 15 *B* μηδενὶ τῷ αὐτῷ δυνάμενα ὑπάρχειν, ἅπαντι δὲ τὸ *A* ἢ τὸ *Γ* καὶ τὸ *B* ἢ τὸ *Δ*. ἀνάγκη δὴ ᾧ μήτε τὸ *A* ὑπάρχει μήτε τὸ *B*, παντὶ ὑπάρχειν τὰ *ΓΔ*. ἔστω δὴ τὸ *E* τὸ μεταξὺ τῶν *AB*. ἐναντίων γὰρ τὸ μηδέτερον μέσον. τούτῳ δὴ ἀνάγκη ἅμφω ὑπάρχειν τό τε *Γ* καὶ τὸ *Δ*. παντὶ γὰρ ἢ
- 20 τὸ *A* ἢ τὸ *Γ*, ὥστε καὶ τῷ *E*. ἐπεὶ οὖν τὸ *A* ἀδύνατον, τὸ *Γ* ὑπάρξει. ὁ δ' αὐτὸς λόγος καὶ ἐπὶ τοῦ *Δ*. οὔτε δὴ τὸ αἰετὸν γενητὸν οὐδὲ φθαρτόν, οὔτε τὸ αἰετὸν μὴ ὄν. δῆλον δ' ὅτι καὶ εἰ γενητὸν ἢ φθαρτόν, οὐκ αἰδίων. ἅμα γὰρ ἔσται δυνάμενον αἰετὸν εἶναι καὶ δυνάμενον μὴ αἰετὸν εἶναι· τοῦτο δ' ὅτι ἀδύνατον,
- 25 δέδεικται πρότερον. ἄρ' οὖν εἰ καὶ ἀγέννητον, ὃν δέ, τοῦτ' ἀνάγκη αἰδίων εἶναι; ὁμοίως δὲ καὶ εἰ ἀφθαρτον, ὃν δέ. λέγω δὲ τὸ ἀγέννητον καὶ ἀφθαρτον τὰ κυρίως λεγόμενα, ἀγέννητον μὲν ὃ ἔστι νῦν, καὶ πρότερον οὐκ ἀληθὲς ἦν εἶπεῖν τὸ μὴ εἶναι, ἀφθαρτον δὲ ὃ νῦν ὃν ὕστερον μὴ ἀληθὲς ἔσται
- 30 εἶπεῖν μὴ εἶναι. ἢ εἰ μὲν ταῦτα ἀλλήλοις ἀκολουθεῖ καὶ τό τε ἀγέννητον ἀφθαρτον καὶ τὸ ἀφθαρτον ἀγέννητον, ἀνάγκη καὶ τὸ αἰδίων ἐκατέρω ἀκολουθεῖν, καὶ εἴτε ἀγέννη-
- 282^b τον, αἰδίων, εἴτε ἀφθαρτον, αἰδίων. δῆλον δὲ καὶ ἐκ τοῦ ὁρισμοῦ αὐτῶν· καὶ γὰρ ἀνάγκη, εἰ φθαρτόν, γενητόν. ἢ γὰρ ἀγέννητον ἢ γενητόν· εἰ δὲ ἀγέννητον, ἀφθαρτον ὑπόκειται. καὶ εἰ γενητὸν δὴ, φθαρτόν ἀνάγκη· ἢ γὰρ φθαρτόν ἢ
- 5 ἀφθαρτον· ἀλλ' εἰ ἀφθαρτον, ἀγέννητον ὑπέκειτο. εἰ δὲ μὴ ἀκολουθοῦσιν ἀλλήλοις τὸ ἀφθαρτον καὶ τὸ ἀγέννητον, οὐκ ἀνάγκη οὔτε τὸ ἀγέννητον οὔτε τὸ ἀφθαρτον αἰδίων εἶναι. ὅτι δ' ἀνάγκη ἀκολουθεῖν, ἐκ τῶνδε φανερόν. τὸ γὰρ γενητὸν καὶ τὸ φθαρτόν ἀκολουθοῦσιν ἀλλήλοις. δῆλον δὲ καὶ τοῦτο
- 10 ἐκ τῶν πρότερον· τοῦ γὰρ αἰετὸς καὶ τοῦ αἰετὸς μὴ ὄντος ἐστὶ μεταξὺ ᾧ μηδέτερον ἀκολουθεῖ, τοῦτο δ' ἐστὶ τὸ γενητὸν καὶ φθαρτόν. δυνατὸν γὰρ καὶ εἶναι καὶ μὴ εἶναι ὠρισμένον χρόνον ἐκότερον· λέγω δ' ἐκότερον καὶ εἶναι ποσόν τινα χρόνον καὶ μὴ εἶναι. εἰ τοίνυν ἐστὶ τι γενητὸν ἢ φθαρτόν,

ἀνάγκη τοῦτο μεταξὺ εἶναι. ἔστω γὰρ τὸ Α τὸ αἰεὶ ὄν, τὸ 15
 δὲ Β τὸ αἰεὶ μὴ ὄν, τὸ δὲ Γ γεννητόν, τὸ δὲ Δ φθαρτόν.
 ἀνάγκη δὴ τὸ Γ μεταξὺ εἶναι τοῦ Α καὶ τοῦ Β. τῶν μὲν
 γὰρ οὐκ ἔστι χρόνος ἐπ' οὐδέτερον τὸ πέρας ἐν ᾧ ἢ τὸ Α οὐκ
 ἦν ἢ τὸ Β ἦν· τῷ δὲ γεννητῷ ἀνάγκη ἢ ἐνεργεῖα εἶναι ἢ
 δυνάμει, τοῖς δὲ ΑΒ οὐδετέρως. ποσὸν ἄρα τινὰ καὶ ὠρισ- 20
 μένον χρόνον καὶ ἔσται καὶ πάλιν οὐκ ἔσται τὸ Γ. ὁμοίως δὲ
 καὶ ἐπὶ τοῦ Δ φθαρτοῦ. γεννητὸν ἄρα καὶ φθαρτὸν ἐκάτερον.
 ἀκολουθοῦσιν ἄρα ἀλλήλοις τὸ γεννητὸν καὶ τὸ φθαρτόν. ἔστω
 δὴ τὸ ἐφ' ᾧ Ε ἀγέννητον, τὸ δ' ἐφ' ᾧ Ζ γεννητόν, τὸ δ' ἐφ'
 ᾧ Η ἄφθαρτον, τὸ δ' ἐφ' ᾧ Θ φθαρτόν. τὰ δὴ ΖΘ δέ- 25
 δεικται ὅτι ἀκολουθεῖ ἀλλήλοις. ὅταν δ' ἡ οὕτω κείμενα ὡς
 ταῦτα, οἷον τὸ μὲν Ζ καὶ τὸ Θ ἀκολουθοῦντα, τὸ δὲ Ε
 καὶ τὸ Ζ μηθενὶ τῷ αὐτῷ, ἅπαντι δὲ θάτερον, ὁμοίως δὲ
 καὶ τὰ ΗΘ, ἀνάγκη καὶ τὰ ΕΗ ἀκολουθεῖν ἀλλήλοις.
 ἔστω γὰρ τῷ Η τὸ Ε μὴ ἀκολουθοῦν. τὸ ἄρα Ζ ἀκολουθή- 30
 σει· παντὶ γὰρ τὸ Ε ἢ τὸ Ζ. ἀλλὰ μὴν ᾧ τὸ Ζ, καὶ τὸ
 Θ. τῷ ἄρα Η τὸ Θ ἀκολουθήσει. ἀλλ' ὑπέκειτο ἀδύνατον
 εἶναι. ὁ δ' αὐτὸς λόγος καὶ ὅτι τὸ Η τῷ Ε. ἀλλὰ μὴν 283^a
 οὕτως ἔχει τὸ ἀγέννητον, ἐφ' ᾧ Ε, πρὸς τὸ γεννητόν, ἐφ' ᾧ
 Ζ, καὶ τὸ ἄφθαρτον, ἐφ' ᾧ Η, πρὸς τὸ φθαρτόν, ἐφ' ᾧ
 Θ. τὸ δὴ φάναι μηδὲν κωλύειν γινόμενόν τι ἄφθαρτον εἶ-
 ναι καὶ ἀγέννητον ὄν φθαρῆναι, ἅπαξ ὑπαρχούσης τῷ μὲν 5
 τῆς γενέσεως τῷ δὲ τῆς φθορᾶς, ἀναιρεῖν ἐστὶ τῶν δεδομέ-
 νων τι. ἢ γὰρ ἄπειρον ἢ ποσόν τινα ὠρισμένον χρόνον δύ-
 νатаи ἅπαντα ἢ ποιεῖν ἢ πάσχειν, ἢ εἶναι ἢ μὴ εἶναι, καὶ
 τὸν ἄπειρον διὰ τοῦτο, ὅτι ὠρισταί πως ὁ ἄπειρος χρόνος, οὗ
 οὐκ ἔστι πλείων. τὸ δὲ πῇ ἄπειρον οὐτ' ἄπειρον οὐθ' ὠρισμένον. 10
 ἔτι τί μᾶλλον ἐπὶ τῷδε τῷ σημείῳ αἰεὶ ὄν πρότερον ἐφθάρη
 ἢ μὴ ὄν ἄπειρον ἐγένετο; εἰ γὰρ μηθὲν μᾶλλον, ἄπειρα δὲ
 τὰ σημεία, δῆλον ὅτι ἄπειρον χρόνον ἦν τι γεννητὸν καὶ
 φθαρτόν. δύναται ἄρα μὴ εἶναι ἄπειρον χρόνον· ἅμα

283^a 14. εἶναι] εἶναι τὸν al.

15 γὰρ ἔξει δύναμιν τοῦ μὴ εἶναι καὶ εἶναι, τὸ μὲν πρότερον,
 εἰ φθαρτόν, τὸ δ' ὕστερον, εἰ γενητόν. ὥστ' ἐὰν ὑπάρχειν
 θῶμεν ἂ δύνανται, τὰ ἀντικείμενα ἅμα ὑπάρξει. ἔτι δὲ καὶ
 τοῦθ' ὁμοίως ἐν ἅπαντι σημείῳ ὑπάρξει, ὥστ' ἄπειρον χρόνον
 τοῦ μὴ εἶναι καὶ τοῦ εἶναι ἔξει δύναμιν· ἀλλὰ δέδεικται ὅτι
 20 ἀδύνατον τοῦτο. ἔτι εἰ πρότερον ἢ δύναμις ὑπάρχει τῆς ἐνε-
 ρείας, ἅπανθ' ὑπάρξει τὸν χρόνον, καὶ ὃν ἀγέννητον ἦν καὶ
 μὴ ὄν, τὸν ἄπειρον χρόνον γίνεσθαι δυναμένον. ἅμα δὲ
 οὐκ ἦν καὶ τοῦ εἶναι δύναμιν εἶχε, καὶ τοῦ τότε εἶναι καὶ
 ὕστερον ἄπειρον ἄρα χρόνον. φανερόν δὲ καὶ ἄλλως ὅτι ἀδύ-
 25 νατον φθαρτόν ὃν μὴ φθαρῆναί ποτε. αἰεὶ γὰρ ἔσται ἅμα
 καὶ φθαρτόν καὶ ἀφθαρτον ἐντελεχεία, ὥστε ἅμα ἔσται δυ-
 νατὸν αἰεὶ τε εἶναι καὶ μὴ αἰεὶ. φθείρεται ἄρα ποτὲ τὸ
 φθαρτόν, καὶ εἰ γενητόν, γέγονεν· δυνατὸν γὰρ γεγονέναι,
 καὶ μὴ αἰεὶ ἄρα εἶναι. ἔστι δὲ καὶ ὧδε θεωρησάι ὅτι ἀδύνα-
 30 τον ἢ γενόμενόν ποτε ἀφθαρτόν τι διατελεῖν, ἢ ἀγέννητον ὃν
 καὶ αἰεὶ πρότερον ὃν φθαρῆναι. οὐδὲν γὰρ ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου
 οὔτ' ἀφθαρτον οὔτ' ἀγέννητον οἷόν τ' εἶναι. τὸ μὲν γὰρ αὐτό-
 ματόν ἐστι καὶ τὸ ἀπὸ τύχης παρὰ τὸ αἰεὶ καὶ τὸ ὥς ἐπὶ
 283^b τὸ πολὺ ἢ ὃν ἢ γινόμενον· τὸ δ' ἄπειρον χρόνον ἢ ἀπλῶς
 ἢ ἀπὸ τινος χρόνου ἢ αἰεὶ ἢ ὥς ἐπὶ τὸ πολὺ ὑπάρχει ὄν.
 ἀνάγκη τοίνυν φῦσει τὰ τοιαῦτα ὅτε μὲν εἶναι ὅτε δὲ μὴ.
 τῶν δὲ τοιούτων ἡ αὐτὴ δύναμις τῆς ἀντιφάσεως, καὶ ἡ
 5 ὕλη αἰτία τοῦ εἶναι καὶ μὴ. ὥστ' ἀνάγκη καὶ ἅμα ὑπάρχειν
 ἐνεργείᾳ ἀντικείμενα. ἀλλὰ μὴν οὐδέν γ' ἀληθὲς εἰπεῖν νῦν
 ὅτι ἔστι πέρυσιν, οὐδὲ πέρυσιν ὅτι νῦν ἐστίν. ἀδύνατον ἄρα μὴ
 ὃν ποτε ὕστερον αἰτίδιον εἶναι· ἔξει γὰρ ὕστερον καὶ τὴν τοῦ

17. ἂ δύνανται cod. E et alius codex et Simpl., ἀδύνατα
 cum ceteris Bekker. ὑπάρξει Simpl., ὑπάρχει libri. 21. ὃν
 tres codices, ὃν cum ceteris Bekker. 22. γίνεσθαι cod. E et
 duo alii et Simpl., γίνεσθαι δὲ cum ceteris Bekker. 23. τότε
 cod. E et tres alii et Simpl., τότε μὴ cum ceteris Bekker.
 25. ἅμα] καὶ ἅμα Alex. (γρ.) apud Simpl. 26. καὶ φθαρ-
 τὸν om. Alex. (γρ.) apud Simpl. 283^b 5. καὶ ἅμα cod. E et
 duo alii, ἅμα ceteri et Simpl.

μὴ εἶναι δύναμιν. πλὴν οὐ τοῦ τότε μὴ εἶναι ὅτε ἔστιν (ὑπάρχει γὰρ ἐνεργείᾳ ὄν). ἀλλὰ τοῦ πέρυσιν καὶ ἐν τῷ παρελ- 10
θόντι χρόνῳ. ἔστω δὴ οὗ ἔχει τὴν δύναμιν ὑπάρχον ἐνεργείᾳ·
ἔσται ἄρα ἀληθὲς εἰπεῖν νῦν ὅτι οὐκ ἔστι πέρυσιν. ἀλλ' ἀδύ-
νατον· οὐδεμία γὰρ δύναμις τοῦ γεγονέναι ἔστιν, ἀλλὰ τοῦ
εἶναι ἢ ἔσεσθαι. ὁμοίως δὲ καὶ εἰ πρότερον ὢν αἰδίδιον ὕστερον
μὴ ἔστιν· ἔξει γὰρ δύναμιν οὗ ἐνεργείᾳ οὐκ ἔστιν. ὥστ' ἂν θω- 15
μεν τὸ δυνατόν, ἀληθὲς ἔσται εἰπεῖν νῦν ὅτι τοῦτ' ἔστι πέρυσιν
καὶ ὅλως ἐν τῷ παρελθόντι χρόνῳ. καὶ φυσικῶς δὲ καὶ μὴ
καθόλου σκοποῦσιν ἀδύνατον ἢ αἰδίδιον ὢν πρότερον φθαρῆναι
ὕστερον, ἢ πρότερον μὴ ὢν ὕστερον αἰδίδιον εἶναι. τὰ γὰρ
φθαρτὰ καὶ γενητὰ καὶ ἀλλοιωτὰ πάντα· ἀλλοιοῦται δὲ 20
τοῖς ἐναντίοις καὶ ἐξ ὧν συνίσταται τὰ φύσει ὄντα, καὶ ὑπὸ
τῶν αὐτῶν τούτων φθίρεται.

B.

25

Ὅτι μὲν οὖν οὔτε γέγονεν ὁ πᾶς οὐρανὸς οὔτ' ἐνδέχεται
φθαρῆναι, καθάπερ τινὲς φασιν αὐτόν, ἀλλ' ἔστιν εἰς καὶ
αἰδίδιος, ἀρχὴν μὲν καὶ τελευτὴν οὐκ ἔχων τοῦ παντὸς αἰῶνος,
ἔχων δὲ καὶ περιέχων ἐν αὐτῷ τὸν ἄπειρον χρόνον, ἔκ τε
τῶν εἰρημένων ἔξεστι λαμβάνειν τὴν πίστιν, καὶ διὰ τῆς δόξης 30
τῆς παρὰ τῶν ἄλλως λεγόντων καὶ γεννώντων αὐτόν· εἰ
γὰρ οὕτως μὲν ἔχειν ἐνδέχεται, καθ' ὃν δὲ τρόπον ἐκεῖνοι
γενέσθαι λέγουσιν οὐκ ἐνδέχεται, μεγάλην ἂν ἔχοι καὶ τοῦτο
δοκῇ εἰς πίστιν περὶ τῆς ἀθανασίας αὐτοῦ καὶ αἰδιότη- 284^a
τος. διόπερ καλῶς ἔχει συμπεῖθαι ἑαυτὸν τοὺς ἀρχαίους καὶ
μάλιστα πατέριους ἡμῶν ἀληθεῖς εἶναι λόγους, ὥς ἔστιν ἀθά-
νατόν τι καὶ θεῖον τῶν ἐχόντων μὲν κίνησιν, ἐχόντων δὲ τοι-
αύτην ὥστε μὴθὲν εἶναι πέρας αὐτῆς, ἀλλὰ μᾶλλον ταύτην 5
τῶν ἄλλων πέρας· τό τε γὰρ πέρας τῶν περιεχόντων ἐστὶ,
καὶ αὕτη ἡ κνκλοφορία τέλειος οὔσα περιέχει τὰς ἀτελεῖς

12. οὐκ ἔστι] ἔστι cod. E et Simpl. (γρ.). 30. λαμβάνειν]
λαβεῖν al. 284^a 1. καὶ] καὶ τῆς al. 5. μὴθὲν] μὴδὲ Simpl.

καὶ τὰς ἐχούσας πέρας καὶ παῦλαν, αὐτὴ μὲν οὐδεμίαν οὐτ'
 ἀρχὴν ἔχουσα οὔτε τελευτήν, ἀλλ' ἄπαυστος οὔσα τὸν ἄπει-
 10 ρον χρόνον, τῶν δ' ἄλλων τῶν μὲν αἰτία τῆς ἀρχῆς, τῶν
 δὲ δεχομένη τὴν παῦλαν. τὸν δ' οὐρανὸν καὶ τὸν ἄνω τόπον
 οἱ μὲν ἀρχαῖοι τοῖς θεοῖς ἀπένειμαν ὥς ὄντα μόνον ἀθάνα-
 τον· ὁ δὲ νῦν μαρτυρεῖ λόγος ὥς ἀφθαρτος καὶ ἀγέννητος,
 ἔτι δ' ἀπαθὴς πάσης θνητῆς δυσχερείας ἐστίν, πρὸς δὲ τοῦτοις
 15 ἄπονος διὰ τὸ μηδεμιᾶς προσδεῖσθαι βιαίας ἀνάγκης, ἣ
 κατέχει κωλύουσα φέρεσθαι πεφυκότες αὐτὸν ἄλλως· πᾶν
 γὰρ τὸ τοιοῦτον ἐπίπονον, ὅσῳ περ ἂν αἰδιώτερον ἦ, καὶ δια-
 θέσεως τῆς ἀρίστης ἄμοιρον. διόπερ οὔτε κατὰ τὸν τῶν πα-
 λαιῶν μῦθον ὑποληπτέον ἔχειν, οἳ φασιν Ἀτλαντὸς τινος
 20 αὐτῷ προσδεῖσθαι τὴν σωτηρίαν· εἰκόασι γὰρ καὶ τοῦτον οἱ
 συστήσαντες τὸν λόγον τὴν αὐτὴν ἔχειν ὑπόληψιν τοῖς ὕστε-
 ρον· ὥς γὰρ περὶ βάρους ἐχόντων καὶ γερωῶν ἀπάντων τῶν
 ἄνω σωμάτων ὑπέστησαν αὐτῷ μυθικῶς ἀνάγκην ἔμψυχον.
 οὔτε δὴ τοῦτον τὸν τρόπον ὑποληπτέον, οὔτε διὰ τὴν δι-
 25 νησιν θάττονος τυγχάνοντα φορᾶς τῆς οἰκείας ῥοπῆς ἔτι
 σώζεσθαι τοσοῦτον χρόνον, καθάπερ Ἐμπεδοκλῆς φησίν.
 ἀλλὰ μὴν οὐδ' ὑπὸ ψυχῆς εὐλογον ἀναγκαζούσης μένειν
 αἰδιδιον· οὐδὲ γὰρ τῆς ψυχῆς οἶόν τ' εἶναι τὴν τοιαύτην ζωὴν
 ἄλνπον καὶ μακαρίαν· ἀνάγκη γὰρ καὶ τὴν κίνησιν μετὰ
 30 βίας οὔσαν, εἴπερ κινεῖσθαι κεφυκότες τοῦ πρώτου σώματος
 ἄλλως κινεῖ συνεχῶς, ἄσכולον εἶναι καὶ πάσης ἀπηλλαγ-
 μένην ῥαστώνης ἔμφορος, εἴ γε μὴδ' ὥσπερ τῇ ψυχῇ τῇ
 τῶν θνητῶν ζώων ἐστὶν ἀνάπαυσις ἢ περὶ τὸν ὕπνον γινομένη
 τοῦ σώματος ἄνεσις, ἀλλ' ἀναγκαῖον Ἰξίωνός τινος μοῖραν
 35 κατέχειν αὐτὴν αἰδιδιον καὶ ἄτρυτον. εἰ δὴ, καθάπερ εἶπο-
 284^b μεν, ἐνδέχεται τὸν εἰρημένον ἔχειν τρόπον περὶ τῆς πρώτης
 φορᾶς, οὐ μόνον αὐτοῦ περὶ τῆς αἰδιότητος οὕτως ὑπολαβεῖν
 ἐμμελέστερον, ἀλλὰ καὶ τῇ μαντείᾳ τῇ περὶ τὸν θεὸν μόνως
 ἂν ἔχοιμεν οὕτως ὁμολογουμένως ἀποφαίνεσθαι συμφώνους
 5 λόγους. ἀλλὰ τῶν μὲν τοιοῦτων λόγων ἅλις ἔστω τὰ νῦν.

Ἐπειδὴ δέ τινές εἰσιν οἳ φασιν εἶναί τι δεξιὸν καὶ ἀρι-
στερόν τοῦ οὐρανοῦ, καθάπερ οἱ καλούμενοι Πυθαγόρειοι (ἐκείνων
γὰρ οὗτος ὁ λόγος ἐστίν), σκεπτέον πότερον τοῦτον ἔχει τὸν
τρόπον ὡς ἐκεῖνοι λέγουσιν, ἢ μᾶλλον ἐτέρως, εἴπερ δεῖ
προσάπτειν τῷ τοῦ παντὸς σώματι ταύτας τὰς ἀρχάς. εὐ- 10
θύς γὰρ πρῶτον, εἰ τὸ δεξιὸν ὑπάρχει καὶ τὸ ἀριστερόν, ἔτι
πρότερον τὰς προτέρας ὑποληπτέον ὑπάρχειν ἀρχὰς ἐν
αὐτῷ. διώρισται μὲν οὖν περὶ τούτων ἐν τοῖς περὶ τὰς τῶν
ζώων κινήσεις διὰ τὸ τῆς φύσεως οἰκεῖα τῆς ἐκείνων εἶναι.
φανερώς γὰρ ἐν γε τοῖς ζώοις ὑπάρχοντα φαίνεται τοῖς μὲν 15
πάντα τὰ τοιαῦτα μόρια, λέγω δ' οἷον τό τε δεξιὸν καὶ τὸ
ἀριστερόν, τοῖς δ' ἔνια, τοῖς δὲ φυτοῖς τὸ ἄνω καὶ κάτω
μόνον. εἰ δὲ δεῖ καὶ τῷ οὐρανῷ προσάπτειν τι τῶν τοιούτων,
καὶ τὸ πρῶτον, καθάπερ εἵπομεν. ἐν τοῖς ζώοις ὑπάρχον εὐ-
λογον ὑπάρχειν ἐν αὐτῷ· τριῶν γὰν ὄντων ἕκαστον οἷον ἀρχή 20
τις ἐστίν. λέγω δὲ τὰ τρία τὸ ἄνω καὶ κάτω, καὶ τὸ
πρόσθιον καὶ τὸ ἀντικείμενον, καὶ τὸ δεξιὸν καὶ τὸ ἀριστερόν.
ταύτας γὰρ τὰς διαστάσεις εὐλογον ὑπάρχειν τοῖς σώμασι
τοῖς τελείοις πάσας. ἔστι δὲ τὸ μὲν ἄνω τοῦ μήκους ἀρχή, τὸ
δὲ δεξιὸν τοῦ πλάτους, τὸ δὲ πρόσθεν τοῦ βάρους. ἔτι δ' ἄλ- 25
λως κατὰ τὰς κινήσεις· ἀρχὰς γὰρ ταύτας λέγω ὅθεν ἄρ-
χονται πρῶτον αἱ κινήσεις τοῖς ἔχουσιν. ἔστι δὲ ἀπὸ μὲν τοῦ
ἄνω ἢ αὐξήσεις, ἀπὸ δὲ τῶν δεξιῶν ἢ κατὰ τόπον, ἀπὸ δὲ
τῶν ἔμπροσθεν ἢ κατὰ τὴν αἰσθήσιν· ἔμπροσθεν γὰρ λέγω
ἔφ' ὃ αἱ αἰσθήσεις. διὸ οὐκ ἐν ἅπαντι σώματι τὸ ἄνω 30
καὶ κάτω καὶ τὸ δεξιὸν καὶ ἀριστερόν καὶ τὸ ἔμπροσθεν καὶ
ὀπίσθεν ζητητέον, ἀλλ' ὅσα ἔχει κινήσεως ἀρχὴν ἐν αὐτοῖς
ἔμψυχα ὄντα· τῶν γὰρ ἀψύχων ἐν οὐθενὶ ὀρῶμεν ὅθεν ἢ
ἀρχὴ τῆς κινήσεως. τὰ μὲν γὰρ ὅλως οὐ κινεῖται, τὰ δὲ κι-
νεῖται μὲν ἀλλ' οὐ πανταχόθεν ὁμοίως, οἷον τὸ πῦρ ἄνω μό- 35
νον καὶ ἢ γῆ ἐπὶ τὸ μέσον. ἀλλ' ἐν μὲν τούτοις λέγομεν τὸ 284^a

284^b 17. καὶ] καὶ τὸ αλ. 21. κάτω] τὸ κάτω αλ. 22. πρό-
σθιον] πρόσθεν αλ. 30. διὸ] διὸ καὶ αλ.

ἄνω καὶ κάτω καὶ τὸ δεξιὸν καὶ ἀριστερὸν πρὸς ἡμᾶς ἐπα-
 ναφέροντες· ἢ γὰρ κατὰ τὰ ἡμέτερα δεξιά, ὥσπερ οἱ μάν-
 τεις, ἢ καθ' ὁμοιότητα τοῖς ἡμετέροις, ὥσπερ τὰ τοῦ ἀνδριάν-
 5 τος, ἢ τὰ ἐναντίως ἔχοντα τῇ θέσει, δεξιὸν μὲν τὸ κατὰ τὸ
 ἡμέτερον ἀριστερόν, ἀριστερὸν δὲ τὸ κατὰ τὸ ἡμέτερον δεξιόν,
 [καὶ ὀπισθεν τὸ κατὰ τὸ ἡμέτερον ἔμπροσθεν]. ἐν αὐτοῖς δὲ
 τούτοις οὐδεμίαν ὁρῶμεν διαφοράν· ἐὰν γὰρ ἀνάπαλιν στραφῇ,
 τὰ ἐναντία ἐροῦμεν δεξιά καὶ ἀριστερά καὶ ἄνω καὶ κάτω καὶ
 10 ἔμπροσθεν καὶ ὀπισθεν. διὸ καὶ τῶν Πυθαγορείων ἂν τις θαυ-
 μάσειεν ὅτι δύο μόνας ταύτας ἀρχὰς ἔλεγον, τὸ δεξιὸν καὶ
 ἀριστερόν, τὰς δὲ τέτταρας παρέλιπον οὐθὲν ἥττον κυρίας
 οὔσας· οὐθὲν γὰρ ἐλάττω διαφορὰν ἔχει τὰ ἄνω πρὸς τὰ
 κάτω καὶ τὰ ἔμπροσθεν πρὸς τὰ ὀπισθεν ἢ τὰ δεξιά πρὸς
 15 τὰ ἀριστερά ἐν ἅπασι τοῖς ζώοις. τὰ μὲν γὰρ τῇ δυνάμει
 διαφέρει μόνον, τὰ δὲ καὶ τοῖς σχήμασι, καὶ τὸ μὲν ἄνω
 καὶ τὸ κάτω πᾶσι τοῖς ἐμψύχοις ἐστὶν ὁμοίως ζώοις καὶ
 φυτοῖς, τὸ δὲ δεξιὸν καὶ ἀριστερὸν οὐκ ἐννυπάρχει τοῖς φυ-
 τοῖς. ἔτι δ' ὥς τὸ μῆκος τοῦ πλάτους πρότερον, εἰ τὸ μὲν ἄνω
 20 τοῦ μήκους ἀρχή, τὸ δὲ δεξιὸν τοῦ πλάτους, ἢ δὲ τοῦ προτέρου
 ἀρχὴ προτέρα, πρότερον ἂν εἴη τὸ ἄνω τοῦ δεξιοῦ κατὰ γέ-
 νεσιν, ἐπεὶ πολλοῦ λέγεται τὸ πρότερον. πρὸς δὲ τού-
 τοις, εἰ τὸ μὲν ἄνω ἐστὶ τὸ ὄθεν ἡ κίνησις, τὸ δὲ δεξιὸν ἀφ'
 οὔ, τὸ δ' εἰς τὸ πρόσθεν ἐφ' ὅ, καὶ οὕτως ἂν ἔχοι τινὰ δύ-
 25 ναμιν ἀρχῆς τὸ ἄνω πρὸς τὰς ἄλλας ιδέας. διὰ τε δὴ τὸ
 παραλείπειν τὰς κυριωτέρας ἀρχὰς δίκαιον αὐτοῖς ἐπιτιμᾶν,
 καὶ διότι ταύτας ἐν ἅπασιν ὁμοίως ἐνόμιζον ὑπάρχειν. ἡμῖν
 δ' ἐπεὶ ὥριστα πρότερον ὅτι ἐν τοῖς ἔχουσιν ἀρχὴν κινήσεως
 αἱ τοιαῦται δυνάμεις ὑπάρχουσιν, ὁ δ' οὐρανὸς ἐμψυχος
 30 καὶ ἔχει κινήσεως ἀρχήν, δῆλον ὅτι ἔχει καὶ τὸ ἄνω καὶ

285^a 4. ὥσπερ] οἶον al. 7. καὶ — ἔμπροσθεν Bekker
 eiicienda significat. 12. ἀριστερόν] τὸ ἀριστερόν al. 18. καὶ]
 καὶ τὸ al. 26. παραλείπειν] παραλιπεῖν al. 29. ὑπάρχουσιν]
 ἐννυπάρχουσιν al.

τὸ κάτω καὶ τὸ δεξιὸν καὶ τὸ ἀριστερόν. οὐ δεῖ γὰρ ἀπορεῖν
 διὰ τὸ σφαιροειδὲς εἶναι τὸ σχῆμα τοῦ παντός, ὅπως ἔσται
 τούτου τὸ μὲν δεξιὸν τὸ δὲ ἀριστερόν ὁμοίων γ' ὄντων τῶν μο-
 ρίων ἀπάντων καὶ κινουμένων τὸν ἅπαντα χρόνον, ἀλλὰ νοεῖν ^{285 b}
 ὥσπερ ἂν εἴ τις, ἐν οἷς ἔχει τὸ δεξιὸν πρὸς τὸ ἀριστερόν δια-
 φορὰν καὶ τοῖς σχήμασιν, εἴτα περιθελή σφαῖραν· ἔξει μὲν
 γὰρ τὴν δύναμιν διαφέρουσιν, δόξει δ' οὐ διὰ τὴν ὁμοιότητα
 τοῦ σχήματος. τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ περὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ ⁵
 κινεῖσθαι· καὶ γὰρ εἰ μηδέποτε ἤρξατο, ὅμως ἔχειν ἀναγ-
 καῖον ἀρχήν, ὅθεν ἂν ἤρξατο, εἰ ἤρχετο κινούμενον, κἂν εἰ
 σταίη, κινηθείη ἂν πάλιν. λέγω δὲ μῆκος μὲν αὐτοῦ τὸ κατὰ
 τοὺς πόλους διάστημα, καὶ τῶν πόλων τὸν μὲν ἄνω τὸν δὲ
 κάτω· διαφορὰν γὰρ ἐν τούτοις μόνοις ὁρῶμεν τῶν ἡμισφαι- ¹⁰
 ρίων, τῷ μὴ κινεῖσθαι τοὺς πόλους. ἅμα δὲ καὶ εἰώθαμεν
 λέγειν τὰ πλάγια ἐν τῷ κόσμῳ οὐ τὸ ἄνω καὶ τὸ κάτω,
 ἀλλὰ τὸ παρὰ τοὺς πόλους, ὡς τούτου μήκους ὄντος· τὸ γὰρ εἰς
 τὸ πλάγιόν ἐστι τὸ παρὰ τὸ ἄνω καὶ τὸ κάτω. τῶν δὲ πόλων
 ὁ μὲν ὑπὲρ ἡμᾶς φαινόμενος τὸ κάτω μέρος ἐστίν, ὁ δ' ἡμῖν ¹⁵
 ἄδηλος τὸ ἄνω. δεξιὸν γὰρ ἐκάστου λέγομεν, ὅθεν ἡ ἀρχὴ
 τῆς κατὰ τόπον κινήσεως· τοῦ δ' οὐρανοῦ ἀρχὴν τῆς περιφο-
 ρᾶς, ὅθεν αἱ ἀνατολαὶ τῶν ἄστρον, ὥστε τοῦτ' ἂν εἴη δεξιόν,
 οὗ δ' αἱ δύσεις, ἀριστερόν. εἰ οὖν ἄρχεται ἀπὸ τῶν δεξιῶν
 καὶ ἐπὶ τὰ δεξιὰ περιφέρεται, ἀνάγκη τὸ ἄνω εἶναι τὸν ²⁰
 ἀφανῆ πόλον· εἰ γὰρ ἔσται ὁ φανερός, ἐπ' ἀριστερὰ ἔσται ἡ
 κίνησις, ὅπερ οὐ φάμεν. διήλον τοίνυν ὅτι ὁ ἀφανὴς πόλος
 ἐστὶ τὸ ἄνω. καὶ οἱ μὲν ἐκεῖ οἰκοῦντες ἐν τῷ ἄνω εἰδὲν ἡμι-
 σφαιρίῳ καὶ πρὸς τοῖς δεξιοῖς, ἡμεῖς δ' ἐν τῷ κάτω καὶ
 πρὸς τοῖς ἀριστεροῖς, ἐναντίως ἢ ὡς οἱ Πυθαγόρειοι λέγουσιν· ²⁵
 ἐκεῖνοι γὰρ ἡμᾶς ἄνω ποιοῦσι καὶ ἐν τῷ δεξιῷ μέρει, τοὺς
 δ' ἐκεῖ κάτω καὶ ἐν τῷ ἀριστερῷ. συμβαίνει δὲ τοῦναντίον.
 ἀλλὰ τῆς μὲν δευτέρας περιφορᾶς, οἶον τῆς τῶν πλανήτων,

285^b 13. τὸ παρὰ] τὰ περὶ al. 14. παρὰ] περὶ al. 19. ἄρ-
 χεται] ἄρχεται τε al. 26. ἄνω] ἄνω τε al.

ἡμεῖς μὲν ἐν τοῖς ἄνω καὶ τοῖς δεξιοῖς ἐσμέν, ἐκεῖνοι δὲ
 30 ἐν τοῖς κάτω καὶ τοῖς ἀριστεροῖς· ἀνάπαλιν γὰρ τούτοις
 ἡ ἀρχὴ τῆς κινήσεως ἐστὶ διὰ τὸ ἐναντίας εἶναι τὰς φο-
 ράς, ὥστε συμβαίνειν ἡμᾶς μὲν εἶναι πρὸς τῇ ἀρχῇ ἐκεί-
 νους δὲ πρὸς τῷ τέλει. περὶ μὲν οὖν τῶν κατὰ τὰς δια-
 286^a στάσεις μορίων καὶ τῶν κατὰ τόπον ὠρισμένων τοσαῦτα
 εἰρήσθω.

Ἐπεὶ δ' οὐκ ἐστὶν ἐναντία κίνησις ἢ κύκλω τῇ κύκλω, 3
 σκεπτόμενον διὰ τί πλείους εἰσὶ φοραί, καίπερ πόρρωθεν πειρω-
 5 μένοις ποιεῖσθαι τὴν ζήτησιν, πόρρω δ' οὐχ οὕτω τῷ τόπῳ,
 πολὺν δὲ μᾶλλον τῷ τῶν συμβεβηκότων αὐτοῖς περὶ πάμ-
 παν ὀλίγων ἔχειν αἰσθησιν. ὅμως δὲ λέγωμεν. ἡ δ' αἰτία
 περὶ αὐτῶν ἐνθὲνδε ληπτέα. ἕκαστόν ἐστιν, ὧν ἐστὶν ἔργον, ἔνεκα
 τοῦ ἔργου. Θεοῦ δ' ἐνέργεια ἀθανασία· τοῦτο δ' ἐστὶ ζωὴ αἰδίου.
 10 ὥστ' ἀνάγκη τῷ θεῷ κίνησιν αἰδίου ὑπάρχειν. ἐπεὶ δ' ὁ οὐ-
 ρανὸς τοιοῦτος (σῶμα γάρ τι θεῖον), διὰ τοῦτο ἔχει τὸ ἐγ-
 κύκλιον σῶμα, ὃ φύσει κινεῖται κύκλω αἰεί. διὰ τί οὖν οὐχ
 ὅλον τὸ σῶμα τοῦ οὐρανοῦ τοιοῦτον; ὅτι ἀνάγκη μένειν τι τοῦ
 σώματος τοῦ φερομένου κύκλω τὸ ἐπὶ τοῦ μέσου, τούτου δ' οὐ-
 15 θὲν οἷόν τε μένειν μόριον, οὐθ' ὅλως οὔτ' ἐπὶ τοῦ μέσου. καὶ
 γὰρ ἂν ἡ κατὰ φύσιν κίνησις ἦν αὐτοῦ ἐπὶ τὸ μέσον· φύ-
 σει δὲ κύκλω κινεῖται· οὐ γὰρ ἂν ἦν αἰδίου ἡ κίνησις· οὐθὲν
 γὰρ παρὰ φύσιν αἰδίου. ὕστερον δὲ τὸ παρὰ φύσιν τοῦ κατὰ
 φύσιν, καὶ ἕκστασίς τις ἐστὶν ἐν τῇ γενέσει τὸ παρὰ φύσιν
 20 τοῦ κατὰ φύσιν. ἀνάγκη τοίνυν γῆν εἶναι· τοῦτο γὰρ ἡρεμεῖ
 ἐπὶ τοῦ μέσου. νῦν μὲν οὖν ὑποκείμενον τοῦτο, ὕστερον δὲ δειχθή-
 σεται περὶ αὐτοῦ. ἀλλὰ μὴν εἰ γῆν, ἀνάγκη καὶ πῦρ εἶναι·
 τῶν γὰρ ἐναντίων εἰ θάτερον φύσει, ἀνάγκη καὶ θάτερον εἶ-
 ναι φύσει, ἐάν περ ἢ ἐναντίον, καὶ εἶναι τινα αὐτοῦ φύσιν
 25 (ἴ, γὰρ αὐτὴ ὕλη τῶν ἐναντίων)· καὶ τῆς στερήσεως πρότερον

29. καί] καὶ ἐν al. 30. καί] καὶ ἐν al.
 συμβαίνει al. 286^a 6. περὶ] περὶ Bekker.
 γῆν al. 21. δειχθήσεται] λεχθήσεται al.

32. συμβαίνειν]
 7. ὀλίγων] ὀλί-

ἡ κατάφασις (λέγω δ' οἶον τὸ θερμὸν τοῦ ψυχροῦ), ἡ δ' ἡρε-
μία καὶ τὸ βαρὺ λέγονται κατὰ στέρησιν κουφότητος καὶ
κινήσεως. ἀλλὰ μὴν εἴπερ ἔστι πῦρ καὶ γῆ, ἀνάγκη καὶ τὰ
μεταξὺ αὐτῶν εἶναι σώματα· ἐναντίωσιν γὰρ ἔχει ἕκαστον
τῶν στοιχείων πρὸς ἕκαστον. ὑποκείσθω δὲ καὶ τοῦτο νῦν, ὅστε- 30
ρον δὲ πειρατέον δεῖξαι. τούτων δ' ὑπαρχόντων φανερόν ὅτι
ἀνάγκη γένεσιν εἶναι διὰ τὸ μηδὲν οἶόν τ' αὐτῶν εἶναι αἰδίου·
πάσχει γὰρ καὶ ποιεῖ τὰναντία ὑπ' ἀλλήλων, καὶ φθαρ-
τικὰ ἀλλήλων ἐστίν. ἔτι δ' οὐκ εὐλογον εἶναί τι κινήτὸν αἰ-
δίου, οὐ μὴ ἐνδέχεται εἶναι κατὰ φύσιν τὴν κίνησιν αἰδίου· 35
τούτων δ' εἷς τι ἡ κίνησις. ὅτι μὲν τοίνυν ἀναγκαῖον εἶναι 286^b
γένεσιν, ἐκ τούτων δῆλον. εἰ δὲ γένεσιν, ἀναγκαῖον καὶ ἄλλην
εἶναι φορὰν, ἢ μίαν ἢ πλείους· κατὰ γὰρ τὴν τοῦ ὅλου ὡσαύτως
ἀναγκαῖον ἔχειν τὰ στοιχεῖα τῶν σωμάτων πρὸς ἀλλήλα.
λεχθήσεται δὲ καὶ περὶ τούτου ἐν τοῖς ἐπομένοις σαφέστερον. 5
νῦν δὲ τοσοῦτόν ἐστι δῆλον, διὰ τίνα αἰτίαν πλείω τὰ ἐγκύ-
κλιὰ ἐστὶ σώματα, ὅτι ἀνάγκη γένεσιν εἶναι, γένεσιν δ', εἴ-
περ καὶ πῦρ, τοῦτο δὲ καὶ τὰλλα, εἴπερ καὶ γῆν· ταύτην
δ' ὅτι ἀνάγκη μένειν τι αἰεί, εἴπερ κινεῖσθαι τι αἰεί.

Σχῆμα δ' ἀνάγκη σφαιροειδὲς ἔχειν τὸν οὐρανόν· τοῦτο 10
γὰρ οἰκειότατον τῇ οὐσίᾳ καὶ τῇ φύσει πρῶτον. εἵπωμεν
δὲ πρῶτον καθόλου περὶ τῶν σχημάτων, τὸ ποῖόν ἐστι πρῶτον,
καὶ ἐν ἐπιπέδοις καὶ ἐν στερεοῖς. ἅπαν δὴ σχῆμα ἐπίπεδον ἢ
εὐθύγραμμόν ἐστιν ἢ περιφερόγραμμον. καὶ τὸ μὲν εὐθύγραμ-
μον ὑπὸ πλειόνων περιέχεται γραμμῶν, τὸ δὲ περιφερό- 15
γραμμον ὑπὸ μιᾶς. ἐπεὶ δὲ πρότερον τῇ φύσει ἐν ἐκάστῳ
γένει τὸ ἐν τῶν πολλῶν καὶ τὸ ἀπλοῦν τῶν συνθέτων, πρῶ-
τον ἂν εἴη τῶν ἐπιπέδων σχημάτων ὁ κύκλος. ἔτι δὲ εἴπερ
τέλειόν ἐστιν οὐ μὴδὲν ἔξω λαβεῖν αὐτοῦ δυνατόν, ὥσπερ ὥρι-
σται πρότερον, καὶ τῇ μὲν εὐθείᾳ πρόσθεσις ἐστὶν αἰεί, τῇ δὲ 20
τοῦ κύκλου οὐδέποτε, φανερόν ὅτι τέλειος ἂν εἴη ἡ περιέχουσα

286^b 1. εἷς τι ἢ] ἐστὶ libri et Simpl. 11. οἰκειότατον]
οἰκειότατόν τε al. 12. δὲ πρῶτον] δὲ al.

τὸν κύκλον· ὥστ' εἰ τὸ τέλειον πρότερον τοῦ ἀτελοῦς, καὶ διὰ
 ταῦτα πρότερον ἂν εἴη τῶν σχημάτων ὁ κύκλος. ὥσαύτως
 δὲ καὶ ἡ σφαῖρα τῶν στερεῶν· μόνη γὰρ περιέχεται μιᾷ
 25 ἐπιφανείᾳ, τὰ δ' εὐθύγραμμα πλείοσιν· ὥς γὰρ ἔχει ὁ
 κύκλος ἐν τοῖς ἐπιπέδοις, οὕτως ἡ σφαῖρα ἐν τοῖς στερεοῖς.
 ἔτι δὲ καὶ οἱ διαιροῦντες εἰς ἐπίπεδα καὶ ἐξ ἐπιπέδων τὰ
 σώματα γεννῶντες μεμαρτυρηκέναι φαίνονται τούτοις· μόνη
 γὰρ τῶν στερεῶν οὐ διαιροῦσι τὴν σφαῖραν ὥς οὐκ ἔχουσαν πλείους
 30 ἐπιφανείας ἢ μίαν· ἡ γὰρ εἰς τὰ ἐπίπεδα διαίρεσις οὐχ ὥς
 ἂν τέμνων τις εἰς τὰ μέρη διέλοι τὸ ὅλον, τοῦτον διαιρεῖται
 τὸν τρόπον, ἀλλ' ὥς εἰς ἕτερα τῶ εἶδει. ὅτι μὲν οὖν πρῶτόν
 ἐστὶν ἡ σφαῖρα τῶν στερεῶν σχημάτων, δῆλον. ἔστι δὲ καὶ
 κατὰ τὸν ἀριθμὸν τὴν τάξιν ἀποδιδοῦσιν οὕτω τιθεμένοις εὐ-
 35 λογώτατον, τὸν μὲν κύκλον κατὰ τὸ ἓν, τὸ δὲ τριγώνον
 287^a κατὰ τὴν δύαδα, ἐπειδὴ δύο ὀρθαί· ἐὰν δὲ τὸ ἓν κατὰ τὸ
 τριγώνον, ὁ κύκλος οὐκέτι ἔσται σχῆμα. ἐπεὶ δὲ τὸ μὲν πρῶ-
 τον σχῆμα τοῦ πρώτου σώματος, πρῶτον δὲ σῶμα τὸ ἐν τῇ
 ἐσχάτῃ περιφορᾷ, σφαιροειδὲς ἂν εἴη τὸ τὴν κύκλῳ περι-
 5 φερόμενον φοράν. καὶ τὸ συνεχὲς ἄρα ἐκείνῳ· τὸ γὰρ τῶ
 σφαιροειδεῖ συνεχὲς σφαιροειδές. ὥσαύτως δὲ καὶ τὰ πρὸς
 τὸ μέσον τούτων· τὰ γὰρ ὑπὸ τοῦ σφαιροειδοῦς περιεχόμενα
 καὶ ἀπτόμενα ὅλα σφαιροειδῇ ἀνάγκη εἶναι· τὰ δὲ κάτω
 τῆς τῶν πλανητῶν ἄπτεται τῆς ἐπάνω σφαίρας. ὥστε σφαι-
 10 ροειδὴς ἂν εἴη πᾶσα· πάντα γὰρ ἄπτεται καὶ συνεχῇ ἐστὶ
 ταῖς σφαίραις. ἔτι δὲ ἐπεὶ φαίνεται καὶ ὑπόκειται κύκλῳ
 περιφέρεσθαι τὸ πᾶν, δέδεικται δ' ὅτι τῆς ἐσχάτης περι-
 φορᾶς οὔτε κενόν ἐστὶν ἔξωθεν οὔτε τόπος, ἀνάγκη καὶ διὰ
 ταῦτα σφαιροειδῇ εἶναι αὐτόν. εἰ γὰρ ἔσται εὐθύγραμμος,
 15 συμβήσεται καὶ τόπον ἔξω εἶναι καὶ σῶμα καὶ κενόν. κύ-
 κλῳ γὰρ στρεφόμενον τὸ εὐθύγραμμον οὐδέποτε τὴν αὐτὴν
 ἐφέξει χώραν, ἀλλ' ὅπου πρότερον ἦν σῶμα, νῦν οὐκ ἔσται,
 καὶ οὗ νῦν οὐκ ἔστι, πάλιν ἔσται διὰ τὴν παράλλαξιν τῶν γω-
 νιῶν. ὁμοίως δὲ καὶ εἴ τι ἄλλο σχῆμα γένοιτο μὴ ἴσας

ἔχον τὰς ἐκ τοῦ μέσου γραμμάς, οἷον φακοειδὲς ἢ ὠοειδές· 20
ἐν ἅπασι γὰρ συμβήσεται καὶ τόπον ἔξω καὶ κενὸν εἶναι
τῆς φορᾶς διὰ τὸ μὴ τὴν αὐτὴν χώραν κατέχειν τὸ ὅλον.
ἔτι δ' εἰ τῶν μὲν κινήσεων τὸ μέτρον ἢ τοῦ οὐρανοῦ φορὰ διὰ
τὸ εἶναι μόνῃ συνεχῆς καὶ ὁμαλῆς καὶ ἀίδιος, ἐν ἐκάστῳ δὲ
μέτρον τὸ ἐλάχιστον, ἐλάχιστη δὲ κίνησις ἢ ταχίστη, 25
ὅτι ταχίστη ἂν εἴη πασῶν τῶν κινήσεων ἢ τοῦ οὐρανοῦ κίνησις.
ἀλλὰ μὴν τῶν ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἐλάχιστη ἐστὶν ἢ
τοῦ κύκλου γραμμὴ· κατὰ δὲ τὴν ἐλάχιστην ταχίστη ἢ κίνη-
σις· ὥστ' εἰ ὁ οὐρανὸς κύκλῳ φέρεται καὶ τάχιστα κινεῖ-
ται, σφαιροειδῇ αὐτὸν ἀνάγκη εἶναι. λάβοι δ' ἂν τις καὶ 30
ἐκ τῶν περὶ τὸ μέσον ἰδρυμένων σωμάτων ταύτην τὴν πίστιν.
εἰ γὰρ τὸ μὲν ὕδωρ ἐστὶ περὶ τὴν γῆν, ὁ δ' ἀήρ περὶ τὸ
ὑδωρ, τὸ δὲ πῦρ περὶ τὸν ἀέρα. καὶ τὰ ἄνω σώματα κατὰ
τὸν αὐτὸν λόγον (συνεχῇ μὲν γὰρ οὐκ ἔστιν, ἀπτεται δὲ τού-
των), ἢ δὲ τοῦ ὕδατος ἐπιφάνεια σφαιροειδῆς ἐστίν, τὸ δὲ τῷ 287^b
σφαιροειδεῖ συνεχές ἢ κείμενον περὶ τὸ σφαιροειδές καὶ αὐτὸ
τοιοῦτον ἀναγκαῖον εἶναι· ὥστε καὶ διὰ τούτου φανερόν εἴη ὅτι
σφαιροειδῆς ἐστίν ὁ οὐρανός. ἀλλὰ μὴν ὅτι γε ἢ τοῦ ὕδατος
ἐπιφάνεια τοιαύτη, φανερόν ὑπόθεσιν λαμβάνουσιν ὅτι πέφνκεν 5
ἀεὶ συρρεῖν τὸ ὕδωρ εἰς τὸ κοιλότερον· κοιλότερον δὲ ἐστὶ τὸ
τοῦ κέντρου ἐγγύτερον. ἤχθωσαν οὖν ἐκ τοῦ κέντρου ἢ AB καὶ
ἢ AG , καὶ ἐπεξεύχθω ἐφ' ἧς $BΓ$. ἢ οὖν ἀχθεῖσα ἐπὶ τὴν
βάσιν, ἐφ' ἧς AD , ἐλάττων ἐστὶ τῶν ἐκ τοῦ κέντρου· κοιλό-
τερος ἄρα ὁ τόπος. ὥστε περιρρεύσεται τὸ ὕδωρ, ἕως ἂν ἴσα- 10
σθῇ. ἴση δὲ ταῖς ἐκ τοῦ κέντρου ἢ AE . ὥστ' ἀνάγκη πρὸς ταῖς
ἐκ τοῦ κέντρου εἶναι τὸ ὕδωρ· τότε γὰρ ἡρεμήσει. ἢ δὲ τῶν
ἐκ τοῦ κέντρου ἀπτομένη περιφερῆς· σφαιροειδῆς ἄρα ἢ τοῦ
ὕδατος ἐπιφάνεια, ἐφ' ἧς $BEΓ$. ὅτι μὲν οὖν σφαιροειδῆς
ἐστίν ὁ κόσμος, δῆλον ἐκ τούτων, καὶ ὅτι κατ' ἀκρίβειαν ἐν- 15
τορνος οὕτως ὥστε μηθὲν μήτε χειρόκμητον ἔχειν παραπλη-

287^a 29. κύκλω] κύκλω τε al.
λαβοῦσιν al.

287^b 5. λαμβάνουσιν]

σίως μὴτ' ἄλλο μῆδ' ἐν τῶν παρ' ἡμῶν ἐν ὀφθαλμοῖς φαινο-
μένων. ἐξ ὧν γὰρ τὴν σύνθεσιν εἴληφεν, οὐδὲν οὕτω δυνα-
τὸν ὁμαλότητα δεξασθαι καὶ ἀκριβείαν ὥς ἡ τοῦ πέριξ σῶ-
20 ματος φύσις· δῆλον γὰρ ὡς ἀνάλογον ἔχει, καθάπερ ὕδωρ
πρὸς γῆν, καὶ τὰ πλεῖον ἀεὶ ἀπέχοντα τῶν στοιχείων.

Ἐπεὶ δ' ἔστι διχῶς ἐπὶ τοῦ κύκλου κινηθῆναι, οἷον ἀπὸ 5
τοῦ A τὴν μὲν ἐπὶ τὸ B τὴν δ' ἐπὶ τὸ Γ, ὅτι μὲν οὖν οὐκ
εἶδ' ἐναντία αὐταί, πρότερον εἴρηται. ἀλλ' εἰ μῆδ' ἐν ὥς
25 ἔτυχε μῆδ' ἀπὸ ταυτομάτου ἐνδέχεται ἐν τοῖς αἰτίοις εἶναι,
ὁ δ' οὐρανὸς αἰδῖος καὶ ἡ κύκλῳ φορὰ, διὰ τίνα ποτ' αἰτίαν
ἐπὶ θάτερα φέρεται, ἀλλ' οὐκ ἐπὶ θάτερα; ἀνάγκη γὰρ καὶ
τοῦτο ἢ ἀρχὴν εἶναι ἢ εἶναι αὐτοῦ ἀρχήν. ἴσως μὲν οὖν τὸ
περὶ ἐνίων ἀποφαίνεσθαι τι πειρᾶσθαι καὶ τὸ περὶ πάντων
30 καὶ τὸ παριέναι μῆδ' ἐν τάχ' ἂν δόξειεν εἶναι σημεῖον ἢ πολ-
λῆς εὐθυθείας ἢ πολλῆς προθυμίας. οὐ μὲν δὲκαίον γε πᾶσιν
ὁμοίως ἐπιτιμᾶν, ἀλλ' ὁρᾶν δεῖ τὴν αἰτίαν τοῦ λέγειν τίς
ἔστιν, ἔτι δὲ πῶς ἔχον τῷ πιστεύειν, πότερον ἀνθρωπίνως ἢ
καρτερικώτερον. ταῖς μὲν οὖν ἀκριβεστέrais ἀνάγκαις ὅταν
288^a τις ἐπιτύχη, τότε χάριν ἔχειν δεῖ τοῖς εὐρίσκουσι, νῦν δὲ τὸ
φαινόμενον ῥητέον. εἰ γὰρ ἡ φύσις ἀεὶ ποιεῖ τῶν ἐνδεχομέ-
νων τὸ βέλτιστον, ἔστι δὲ καθάπερ τῶν ἐπὶ τῆς εὐθυθείας φο-
ρῶν ἢ πρὸς τὸν ἄνω τόπον τιμιωτέρα (θειότερος γὰρ ὁ ἄνω
5 τόπος τοῦ κάτω), τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ ἡ εἰς τὸ πρόσθεν τῆς
εἰς τοῦπίσθεν, ἔχει δὲ, εἴπερ καὶ τὸ δεξιὸν καὶ τὸ ἀριστερόν, κα-
θάπερ ἐλέχθη πρότερον (καὶ μαρτυρεῖ δ' ἡ ῥηθεῖσα ἀπο-
ρία, ὅτι ἔχει), τὸ πρότερον καὶ ὕστερον· αὕτη γὰρ ἡ αἰτία
λύει τὴν ἀπορίαν. εἰ γὰρ ἔχει ὡς ἐνδέχεται βέλτιστα,
10 αὕτη ἂν εἴη αἰτία καὶ τοῦ εἰρημένου· βέλτιστον γὰρ κινεῖ-
σθαι ἀπλῆν τε κίνησιν καὶ ἄπανστον, καὶ ταύτην ἐπὶ τὸ
τιμιώτερον.

18. σύνθεσιν] σύστασιν al. et Simpl. 33. ἔχον] ἔχων libri.
34. καρτερικώτερον cum uno codice Bekker, καρτερωτέρων ceteri
codd. 288^a 6. ἔχει δὲ] ἔχει δὲ cod. E et alius, ἔχει ceteri.

6 Περὶ δὲ τῆς κινήσεως αὐτοῦ, ὅτι ὁμαλῆς ἐστὶ καὶ οὐκ
 ἀνώμαλος, ἐφεξῆς ἂν εἴη τῶν εἰρημένων διελθεῖν. λέγω δὲ
 τοῦτο περὶ τοῦ πρώτου οὐρανοῦ καὶ περὶ τῆς πρώτης φορᾶς· ἐν 15
 γὰρ τοῖς ὑποκάτω πλείους ἤδη αἱ φοραὶ συνεληλύθασιν εἰς
 ἓν. εἰ γὰρ ἀνωμάλως κινῆσεται, δῆλον ὅτι ἐπίτασις ἐστὶ
 καὶ ἀκμὴ καὶ ἄνεσις τῆς φορᾶς· ἅπαντα γὰρ ἡ ἀνώμα-
 λος φορὰ καὶ ἄνεσιν ἔχει καὶ ἐπίτασιν καὶ ἀκμὴν. ἀκμὴ
 δ' ἐστὶν ἢ ὅθεν φέρεται ἢ οἷ ἢ ἀνὰ μέσον, οἷον ἴσως τοῖς 20
 μὲν κατὰ φύσιν οἷ φέρονται, τοῖς δὲ παρὰ φύσιν ὅθεν,
 τοῖς δὲ ῥιπτουμένοις ἀνὰ μέσον. τῆς δὲ κύκλῳ φορᾶς οὐκ
 ἐστὶν οὔτε ὅθεν οὔτε οἷ οὔτε μέσον· οὔτε γὰρ ἀρχὴ οὔτε πέρας
 οὔτε μέσον ἐστὶν αὐτῆς ἀπλῶς· τῷ τε γὰρ χρόνῳ αἰδῖος
 καὶ τῷ μήκει συνηγμένη καὶ ἄκλαστος· ὥστ' εἰ μὴ ἐστὶν ἀκμὴ 25
 αὐτοῦ τῆς φορᾶς, οὐδ' ἂν ἀνωμαλία εἴη· ἡ γὰρ ἀνωμαλία
 γίνεταί διὰ τὴν ἄνεσιν καὶ ἐπίτασιν. ἔτι δ' ἐπεὶ πᾶν τὸ κι-
 νούμενον ὑπὸ τινος κινεῖται, ἀνάγκη τὴν ἀνωμαλίαν γίνε-
 σθαι τῆς κινήσεως ἢ διὰ τὸ κινεῖν ἢ διὰ τὸ κινούμενον ἢ
 δι' ἄμφω· εἴτε γὰρ τὸ κινεῖν μὴ τῇ αὐτῇ δυνάμει κινεῖ, 30
 εἴτε τὸ κινούμενον ἀλλοιοῖτο καὶ μὴ διαμένοι τὸ αὐτό, εἴτε
 ἄμφω μεταβάλλοι, οὐθὲν κωλύει ἀνωμάλως κινεῖσθαι τὸ
 κινούμενον. οὐθὲν δὲ τούτων δυνατόν περὶ τὸν οὐρανὸν γενέσθαι·
 τὸ μὲν γὰρ κινούμενον δέδεικται ὅτι πρῶτον καὶ ἀπλοῦν καὶ
 ἀγέννητον καὶ ἀφθαρτον καὶ ὅλως ἀμετάβλητον, τὸ δὲ κι- 288^b
 νοῦν πολὺ μᾶλλον εὐλογον εἶναι τοιοῦτον· τὸ γὰρ πρῶτον τοῦ
 πρώτου καὶ τὸ ἀπλοῦν τοῦ ἀπλοῦ καὶ τὸ ἀφθαρτον καὶ ἀγέ-
 ννητον τοῦ ἀφθάρτου καὶ ἀγενήτου κινητικόν. ἐπεὶ οὖν τὸ κινού-
 μενον οὐ μεταβάλλει σῶμα ὅν, οὐδ' ἂν τὸ κινεῖν μεταβάλ- 5
 λει ἀσώματον ὅν. ὥστε καὶ τὴν φορὰν ἀδύνατον ἀνώμαλον
 εἶναι. καὶ γὰρ εἰ γίνεται ἀνώμαλος, ἦτοι ὅλη μεταβάλλει
 καὶ ὅτε μὲν γίνεται θάπτων ὅτε δὲ βραδυτέρα πάλιν, ἢ τὰ
 μέρη αὐτῆς. τὰ μὲν οὖν μέρη ὅτι οὐκ ἐστὶν ἀνώμαλα, φα-

10 νερόν· ἥδη γὰρ ἂν γηγόνει διάστασις τῶν ἄστρον ἐν τῷ
 ἀπείρῳ χρόνῳ, τοῦ μὲν θαῖττον κινουμένου τοῦ δὲ βραδύτερον.
 οὐ φαίνεται δ' οὐθὲν ἄλλως ἔχον τοῖς διαστήμασιν. ἀλλὰ
 μὴν οὐδὲ τὴν ὅλην ἐγκωρεῖ μεταβάλλειν· ἡ γὰρ ἄνεσις
 ἐκάστου γίνεται δι' ἀδυναμίαν, ἡ δ' ἀδυναμία παρὰ φύσιν·
 15 καὶ γὰρ αἱ ἐν τοῖς χρόις ἀδυναμίαι πᾶσαι παρὰ φύσιν
 εἰσίν, οἷον γῆρας καὶ φθίσις. ὅλη γὰρ ἴσως ἡ σύστασις τῶν
 ζώων ἐκ τοιούτων συνέστηκεν ἃ διαφέρει τοῖς οἰκείοις τόποις·
 οὐθὲν γὰρ τῶν μερῶν ἔχει τὴν αὐτοῦ χώραν. εἰ οὖν ἐν τοῖς
 πρώτοις μὴ ἔστι τὸ παρὰ φύσιν (ἀπλᾶ γὰρ καὶ ἄμικτα
 20 καὶ ἐν τῇ οἰκείᾳ χώρᾳ, καὶ οὐθὲν αὐτοῖς ἐναντίον), οὐδ' ἂν
 ἀδυναμία εἴη, ὥστ' οὐδ' ἄνεσις οὐδ' ἐπίτασις· εἰ γὰρ ἐπίτασις,
 καὶ ἄνεσις. ἔτι δὲ καὶ ἄλογον ἄπειρον χρόνον ἀδύνατον εἶ-
 ναι τὸ κινεῖν, καὶ πάλιν ἄλλον ἄπειρον δυνατόν· οὐθὲν γὰρ
 φαίνεται ὃν ἄπειρον χρόνον παρὰ φύσιν (ἡ δ' ἀδυναμία
 25 παρὰ φύσιν), οὐδὲ τὸν ἴσον χρόνον παρὰ φύσιν καὶ κατὰ
 φύσιν, οὐδ' ἄλλως δυνατόν καὶ ἀδύνατον. ἀνάγκη δ', εἰ ἀνίη-
 σιν ἡ κίνησις, ἄπειρον ἀνιέναι χρόνον. ἀλλὰ μὴν οὐδ' ἐπιτεί-
 νειν αἰεὶ ἢ πάλιν ἀνιέναι δυνατόν· ἄπειρος γὰρ ἂν εἴη καὶ
 ἀόριστος ἡ κίνησις, ἅπασαν δὲ φάμεν ἐκ τινος εἶς τι εἶναι
 30 καὶ ὠρισμένην. ἔτι δ' εἴ τις λάβοι εἶναί τινα χρόνον ἐλά-
 χιστον, οὗ οὐκ ἐνδέχεται ἐν ἐλάττωι κινηθῆναι τὸν οὐρανόν
 (ὥσπερ γὰρ οὐδὲ βαδίσαι οὐδὲ κιθαρίσαι ἐν ὀτρωῦν χρόνῳ δυ-
 νατόν, ἀλλ' ἐκάστης ἐστὶ πράξεως ὠρισμένος ὁ ἐλάχιστος χρό-
 νος κατὰ τὸ μὴ ὑπερβάλλειν, οὕτως οὐδὲ κινηθῆναι τὸν οὐρα-
 289^a νόν ἐν ὀτρωῦν χρόνῳ δυνατόν)· εἰ οὖν τοῦτ' ἀληθές, οὐκ ἂν εἴη
 αἰεὶ ἐπίτασις τῆς φορᾶς, εἰ δὲ μὴ ἐπίτασις, οὐδ' ἄνεσις·
 ὁμοίως γὰρ ἄμφω καὶ θάτερον, εἴπερ τῷ αὐτῷ τε ἐπιτεί-
 νεται τάχει ἢ μελίζουσι, καὶ ἄπειρον χρόνον. λείπεται δὴ λέ-
 5 γειν ἐναλλάξ εἶναι τῇ κινήσει τὸ θαῖττον καὶ τὸ βραδύτερον·
 τοῦτο δὲ παντελῶς ἄλογον καὶ πλάσματι ὅμοιον. ἔτι δὲ καὶ

26. ἄλλως] ὅλως al.

27. μὴν] μὲν Bekker errore typogr.

τὸ μὴ λανθάνειν ἐπὶ τούτων εὐλογώτερον· εὐαισθητότερα γὰρ τὰ παρ' ἄλληλα τιθέμενα. ὅτι μὲν οὖν εἷς τε μόνος ἐστὶν οὐρανός, καὶ οὗτος ἀγέννητος καὶ αἰδίδιος. ἔτι δὲ κινούμενος ὁμαλῶς, ἐπὶ τοσοῦτον ἡμῖν εἰρήσθω.

10

Περὶ δὲ τῶν καλουμένων ἄστρον ἐπόμενον ἂν εἴη λέγειν, ἐκ τίνων τε συνεστᾶσι καὶ ἐν ποίοις σχήμασι καὶ τίνες αἱ κινήσεις αὐτῶν. εὐλογώτατον δὴ καὶ τοῖς εἰρημένους ἐπόμενον ἡμῖν τὸ ἕκαστον τῶν ἄστρον ποιεῖν ἐκ τούτου τοῦ σώματος ἐν ᾧ τυγχάνει τὴν φορὰν ἔχον, ἐπειδὴ ἔφαμέν τι εἶναι 15 ὃ κύκλῳ φέρεσθαι πέφυκεν· ὥσπερ γὰρ οἱ πύρινα φάσκοντες εἶναι διὰ τοῦτο λέγουσιν, ὅτι τὸ ἄνω σῶμα πῦρ εἶναι φασιν, ὡς εὐλογον ὃν ἕκαστον συνεστάναι ἐκ τούτων ἐν οἷς ἕκαστον ἐστίν, ὁμοίως καὶ ἡμεῖς λέγομεν. ἡ δὲ θερμότης ἀπ' αὐτῶν καὶ τὸ φῶς γίνεται παρεκτριβομένου τοῦ ἀέρος ὑπὸ 20 τῆς ἐκείνων φορᾶς. πέφυκε γὰρ ἡ κίνησις ἐκπυροῦν καὶ ξύλα καὶ λίθους καὶ σίδηρον· εὐλογώτερον οὖν τὸ ἐγγύτερον τοῦ πυρός, ἐγγύτερον δὲ ἀὴρ οἶον καὶ ἐπὶ τῶν φερομένων βελῶν· ταῦτα γὰρ αὐτὰ ἐκπυροῦται οὕτως ὥστε τήκεσθαι τὰς μολυβδόδας, καὶ ἐπείπερ αὐτὰ ἐκπυροῦται, ἀνάγκη καὶ τὸν 25 κύκλῳ αὐτῶν ἀέρα τὸ αὐτὸ τοῦτο πάσχειν. ταῦτα μὲν οὖν ἐκθερμαίνεται διὰ τὸ ἐν ἀέρι φέρεσθαι, ὅς διὰ τὴν πληγὴν τῇ κινήσει γίνεται πῦρ· τῶν δὲ ἄνω ἕκαστον ἐν τῇ σφαίρᾳ φέρεται, ὥστ' αὐτὰ μὲν μὴ ἐκπυροῦσθαι, τοῦ δ' ἀέρος ὑπὸ τὴν τοῦ κυκλικοῦ σώματος σφαῖραν ὄντος ἀνάγκη 30 φερομένης ἐκείνης ἐκθερμαίνεσθαι, καὶ ταύτῃ μάλιστα ἢ ὁ ἥλιος τετύχηκεν ἐνδεδεδεμένος. διὸ δὴ πλησιάζοντός τε αὐτοῦ καὶ ἀνίσχοντος καὶ ὑπὲρ ἡμᾶς ὄντος γίνεται ἡ θερμότης. ὅτι μὲν οὖν οὔτε πύρινά ἐστιν οὔτ' ἐν πυρὶ φέρεται, ταῦθ' ἡμῖν εἰρήσθω περὶ αὐτῶν.

35

Ἐπεὶ δὲ φαίνεται καὶ τὰ ἄστροα μεθιστάμενα καὶ ὅλος 289^b ὁ οὐρανός, ἀναγκαῖον ἦτοι ἡρεμούντων ἀμφοτέρων γίνεσθαι

23. δὲ] δὲ ὁ al. 27. ἐκθερμαίνεται] αὐτὰ ἐκθερμαίνεται al.

τὴν μεταβολήν, ἣ κινουμένων, ἣ τοῦ μὲν ἡρεμοῦντος τοῦ δὲ κινουμένου. ἀμφοτέρω μὲν τοίνυν ἡρεμεῖν ἀδύνατον ἡρεμούσης
 5 γε τῆς γῆς· οὐ γὰρ ἂν ἐγίγνετο τὰ φαινόμενα. τὴν δὲ γῆν ὑποκείσθω ἡρεμεῖν. λείπεται δὴ ἡ ἀμφοτέρω κινεῖσθαι, ἡ τὸ μὲν κινεῖσθαι τὸ δ' ἡρεμεῖν. εἰ μὲν οὖν ἀμφοτέρω κινήσεται, ἄλογον τὸ ταῦτ' ἀτάκῃ τῶν ἀστρον εἶναι καὶ τῶν κύκλων· ἕκαστον γὰρ δὴ ὁμοταχὲς ἔσται τῷ κύκλῳ καθ' ὃν φέ-
 10 ρεται. φαίνεται γὰρ ἅμα τοῖς κύκλοις καθιστάμενα πάλιν εἰς τὸ αὐτό. συμβαίνει οὖν ἅμα τὸ τε ἀστρον διεληλυθῆναι τὸν κύκλον καὶ τὸν κύκλον ἐννηνέχθαι τὴν αὐτοῦ φορὰν, διεληλυθότα τὴν αὐτοῦ περιφέρειαν. οὐκ ἔστι δ' εὐλογον τὸ τὸν αὐτὸν λόγον ἔχειν τὰ τάκῃ τῶν ἀστρον καὶ τὰ μεγέθη τῶν
 15 κύκλων. τοὺς μὲν γὰρ κύκλους οὐθὲν ἄτοπον ἀλλ' ἀναγκαῖον ἀνάλογον ἔχειν τὰ τάκῃ τοῖς μεγέθεσι, τῶν δ' ἀστρον ἕκαστον τῶν ἐν τούτοις οὐθαμῶς εὐλογον· εἴτε γὰρ ἐξ ἀνάγκης τὸ τὸν μείζω κύκλον φερόμενον θάττον ἔσται, δηλὸν ὅτι καὶ μετατεθῇ τὰ ἀστρο εἰς τοὺς ἀλλήλων κύκλους, τὸ μὲν ἔσται
 20 θάττον τὸ δὲ βραδύτερον· οὕτω δ' οὐκ ἂν ἔχοιεν οἰκείαν κίνησιν, ἀλλὰ φέροιנט' ἂν ὑπὸ τῶν κύκλων. εἴτε ἀπὸ ταύτομάτου συνέπεσεν, οὐδ' οὕτως εὐλογον ὥστ' ἐν ἅπασιν ἅμα τὸν τε κύκλον εἶναι μείζω καὶ τὴν φορὰν θάττω τοῦ ἐν αὐτῷ ἀστρον· τὸ μὲν γὰρ ἐν ἡ δύο τοῦτον τὸν τρόπον ἔχειν οὐθὲν
 25 ἄτοπον, τὸ δὲ πάνθ' ὁμοίως πλάσματι ἔοικεν. ἅμα δὲ καὶ οὐκ ἔστιν ἐν τοῖς φύσει τὸ ὥς ἔτυχεν, οὐδὲ τὸ πανταχοῦ καὶ πᾶσιν ὑπάρχον τὸ ἀπὸ τύχης. ἀλλὰ μὴν πάλιν εἰ οἱ μὲν κύκλοι μένουσιν, αὐτὰ δὲ τὰ ἀστρο κινεῖται, ταῦτα καὶ ὁμοίως ἔσται ἄλογα· συμβήσεται γὰρ θάττον κινεῖσθαι τὰ
 30 ἔξω, καὶ τὰ τάκῃ εἶναι κατὰ τὰ μεγέθη τῶν κύκλων. ἐπεὶ τοίνυν οὐτ' ἀμφοτέρω κινεῖσθαι εὐλογον οὔτε τὸ ἀστρον μόνον, λείπεται τοὺς μὲν κύκλους κινεῖσθαι, τὰ δὲ ἀστρο ἡρεμεῖν καὶ ἐνδεδεμένα τοῖς κύκλοις φέρεσθαι· μόνως γὰρ οὕτως οὐθὲν

ἄλογον συμβαίνει· τό τε γὰρ θᾶπτον εἶναι τοῦ μείζονος κύ-
κλου τὸ τάχος εὐλογον περι τὸ αὐτὸ κέντρον ἐνδεδεμένων
(ὥσπερ γὰρ ἐν τοῖς ἄλλοις τὸ μείζον σῶμα θᾶπτον φέρε- 290^a
ται τὴν οἰκείαν φορὰν. οὕτως καὶ ἐν τοῖς ἐγκυκλίοις· μεί-
ζον γὰρ τῶν ἀφαιρουμένων ὑπὸ τῶν ἐκ τοῦ κέντρου τὸ τοῦ
μείζονος κύκλου τμήμα. ὥστ' εὐλόγως ἐν τῷ ἴσῳ χρόνῳ ὁ
μείζων περιιοισθήσεται κύκλος). τό τε μὴ διασπᾶσθαι τὸν 5
οὐρανὸν διὰ τε τοῦτο συμβήσεται καὶ ὅτι δέδεικται συνεχὲς
ὄν τὸ ὅλον. ἔτι δ' ἐπεὶ σφαιροειδῇ τὰ ἄστρα. καθάπερ οἴ-
τ' ἄλλοι φασὶ καὶ ἡμῖν ὁμολογούμενον εἰπεῖν, ἐξ ἐκείνου γε
τοῦ σώματος γεννωσιν, τοῦ δὲ σφαιροειδοῦς δύο κινήσεις εἰσὶ
καθ' αὐτό, κύλισις καὶ δίνησις. εἴπερ οὖν κινοῖτο τὰ ἄστρα 10
δι' αὐτῶν, τὴν ἐτέραν ἂν κινοῖτο τούτων· ἀλλ' οὐδετέραν φαί-
νεται. δινούμενα μὲν γὰρ ἔμενεν ἂν ἐν ταύτῳ καὶ οὐ μετέ-
βαλλε τὸν τόπον, ὅπερ φαίνεται τε καὶ πάντες φασίν. ἔτι
δὲ πάντα μὲν εὐλογον τὴν αὐτὴν κίνησιν κινεῖσθαι, μόνος δὲ
δοκεῖ τῶν ἄστρον ὁ ἥλιος τοῦτο δοᾶν, ἀνατέλλων ἢ δύνων, 15
καὶ οὗτος οὐ δι' αὐτὸν ἀλλὰ διὰ τὴν ἀπόστασιν τῆς ἡμετέ-
ρας ὀψεως· ἢ γὰρ ὅψις ἀποτεينوμένη μακρὰν ἐλίσσεται
διὰ τὴν ἀσθένειαν. ὅπερ αἴτιον ἴσως καὶ τοῦ στίλβειν φαίνε-
σθαι τοὺς ἀστέρας τοὺς ἐνδεδεμένους, τοὺς δὲ πλάνητας μὴ
στίλβειν· οἱ μὲν γὰρ πλάνητες ἐγγύς εἰσιν, ὥστ' ἐγκρατὴς 20
οὖσα πρὸς αὐτοὺς ἀφικνεῖται ἢ ὅψις· πρὸς δὲ τοὺς μένοντας
κραδαίνεται διὰ τὸ μῆκος, ἀποτεينوμένη πόρρω λίαν. ὁ δὲ
τρόμος αὐτῆς ποιεῖ τοῦ ἄστρου δοκεῖν εἶναι τὴν κίνησιν· οὐ-
θὲν γὰρ διαφέρει κινεῖν τὴν ὄψιν ἢ τὸ ὁρώμενον. ἀλλὰ μὴν
ὅτι οὐδὲ κυλίεται τὰ ἄστρα, φανερόν· τὸ μὲν γὰρ κυλιό- 25
μενον στρέφεσθαι ἀνάγκη, τῆς δὲ σελήνης αἰὲ δὴλόν ἐστι
τὸ καλούμενον πρόσωπον. ὥστ' ἐπεὶ κινούμενα μὲν δι' αὐτῶν
τὰς οἰκείας κινεῖσθαι κινήσεις εὐλογον, ταύτας δ' οὐ φαί-
νεται κινούμενα, δῆλον ὅτι οὐκ ἂν κινοῖτο δι' αὐτῶν. πρὸς δὲ
τούτοις ἄλογον τὸ μηθὲν ὄργανον αὐτοῖς ἀποδοῦναι τὴν φύ- 30
σιν πρὸς τὴν κίνησιν· οὐθὲν γὰρ ὥς ἔτυχε ποιεῖ ἢ φύσις,

οὐδὲ τῶν μὲν ζώων φροντίσαι, τῶν δ' οὕτω τιμίῳν ὑπεριδεῖν,
 ἀλλ' ἔοικεν ὥσπερ ἐπίτηδες ἀφελεῖν πάντα δι' ὧν ἐνεδέχeto
 προῖέναι καθ' αὐτά, καὶ ὅτι πλείστον ἀποστῆσαι τῶν ἐχόν-
 35 των ὄργανα πρὸς κίνησιν. διὸ καὶ εὐλόγως ἂν δόξειεν ὅ τε
 290^b ὁλος οὐρανὸς σφαιροειδὴς εἶναι καὶ ἕκαστον τῶν ἄστρον. πρὸς
 μὲν γὰρ τὴν ἐν τῷ αὐτῷ κίνησιν ἢ σφαῖρα τῶν σχημάτων
 χρησιμώτατον (οὕτω γὰρ ἂν καὶ τάχιστα κινοῖτο καὶ μά-
 λιστα κατέχοι τὸν αὐτὸν τόπον), πρὸς δὲ τὴν εἰς τὸ πρό-
 5 σθεν ἀχρηστότατον· ἥκιστα γὰρ ὅμοιον τοῖς δι' αὐτῶν κινη-
 τικοῖς· οὐδὲν γὰρ ἀπηρτημένον ἔχει οὐδὲ προέχον, ὥσπερ τὸ
 εὐθύγραμμον, ἀλλὰ πλείστον ἀφέστηκε τῷ σχήματι τῶν
 πορευτικῶν σωμάτων. ἐπεὶ οὖν δεῖ τὸν μὲν οὐρανὸν κινεῖσθαι
 τὴν ἐν ταύτῳ κίνησιν, τὰ ἄλλα δ' ἄστρα μὴ προῖέναι δι'
 10 αὐτῶν, εὐλόγως ἂν ἑκάτερον εἴη σφαιροειδές· οὕτω γὰρ
 μάλιστα τὸ μὲν κινήσεται τὸ δ' ἡρεμήσει.

Φανερόν δ' ἐκ τούτων ὅτι καὶ τὸ φάναι γίνεσθαι φε-
 ρομένων ἀρμονίαν, ὥς συμφώνων γινομένων τῶν ψόφων,
 κομπῶς μὲν εἴρηται καὶ περιττῶς ὑπὸ τῶν εἰπόντων, οὐ
 15 μὴν οὕτως ἔχει τάληθές. δοκεῖ γὰρ τισιν ἀναγκαῖον εἶναι
 τηλικούτων φερομένων σωμάτων γίνεσθαι ψόφον, ἐπεὶ καὶ
 τῶν παρ' ἡμῖν οὔτε τοὺς ὄγκους ἐχόντων ἴσους οὔτε τοιούτῳ
 τάχει φερομένων· ἡλίου δὲ καὶ σελήνης, ἔτι τε τοσούτων
 τὸ πλῆθος ἄστρον καὶ τὸ μέγεθος φερομένων τῷ τάχει τοι-
 20 αύτην φορὰν ἀδύνατον μὴ γίνεσθαι ψόφον ἀμήχανόν τινα
 τὸ μέγεθος. ὑποθέμενοι δὲ ταῦτα καὶ τὰς ταχυτήτας ἐκ
 τῶν ἀποστάσεων ἔχειν τοὺς τῶν συμφωνιῶν λόγους, ἐναρμό-
 νιον φασὶ γίνεσθαι τὴν φωνὴν φερομένων κύκλῳ τῶν ἄστρον.
 ἐπεὶ δ' ἄλογον δοκεῖ τὸ μὴ συνακοῦειν ἡμᾶς τῆς φωνῆς
 25 ταύτης, αἷτιον τούτου φασὶν εἶναι τὸ γιγνομένοις εὐθύς ὑπάρ-
 χειν τὸν ψόφον, ὥστε μὴ διάδηλον εἶναι πρὸς τὴν ἐναντίαν

290^b 6. προέχον] προσεχὲς cod. E et alius cod. 9. ταύτῳ]
 τῷ αὐτῷ unus cod., αὐτῷ vel ἑαυτῷ ceteri, αὐτῷ Simpl. 24. δο-
 κεῖ] ἐδόκει al.

σιγήν· πρὸς ἄλληλα γὰρ φωνῆς καὶ σιγῆς εἶναι τὴν διά-
 γνῶσιν, ὥστε καθάπερ τοῖς χαλκοτύποις διὰ συνήθειαν οὐ-
 θέν δοκεῖ διαφέρειν, καὶ τοῖς ἀνθρώποις ταὐτὸ συμβαίνειν.
 ταῦτα δὴ, καθάπερ εἴρηται πρότερον, ἐμμελῶς μὲν λέγε- 30
 ται καὶ μουσικῶς, ἀδύνατον δὲ τοῦτον ἔχειν τὸν τρόπον. οὐ
 γὰρ μόνον τὸ μηθὲν ἀκούειν ἄτοπον, περὶ οὗ λύειν ἐγχειροῦσι
 τὴν αἰτίαν, ἀλλὰ καὶ τὸ μηδὲν πάσχειν χωρὶς αἰσθήσεως.
 οἱ γὰρ ὑπερβάλλοντες ψόφοι διακναίουσι καὶ τῶν ἀψύχων
 σωμάτων τοὺς ὄγκους, οἷον ὁ τῆς βροντῆς διίστησι λίθους καὶ 35
 τὰ καρτερώτατα τῶν σωμάτων. τοσοῦτων δὲ φερομένων, καὶ 291^a
 τοῦ ψόφου διόντος πρὸς τὸ φερόμενον μέγεθος, πολλαπλά-
 σιον μέγεθος ἀναγκαῖον ἀφικνεῖσθαι τε δεῦρο καὶ τὴν ἰσχὺν
 ἀμήχανον εἶναι τῆς βίας. ἀλλ' εὐλόγως οὐτ' ἀκούομεν οὔτε
 πάσχοντα φαίνεται τὰ σώματα βίαιον οὐδὲν πάθος, διὰ 5
 τὸ μὴ ψοφεῖν· ἅμα δ' ἐστὶ τό τ' αἴτιον τούτων δῆλον, καὶ
 μαρτύριον τῶν εἰρημένων ἡμῖν λόγων, ὥς εἰσὶν ἀληθεῖς· τὸ
 γὰρ ἀπορηθὲν καὶ ποιῆσαν τοὺς Πυθαγορείους φάναι γίνε-
 σθαι συμφωνίαν τῶν φερομένων ἡμῖν ἐστὶ τεκμήριον. ὅσα
 μὲν γὰρ αὐτὰ φέρεται, ποιεῖ ψόφον καὶ πληγὴν· ὅσα δ' 10
 ἐν φερομένῳ ἐνδέδεται ἢ ἐννύαρχει, καθάπερ ἐν τῷ πλοίῳ
 τὰ μόρια, οὐχ οἷόν τε ψοφεῖν, οὐδ' αὖ τὸ πλοῖον, εἰ φέ-
 ροιτο ἐν ποταμῷ. καίτοι τοὺς αὐτοὺς λόγους ἂν ἐξείη λέ-
 γειν, ὥς ἄτοπον εἰ μὴ φερόμενος ὁ ἰστός καὶ ἡ πρύμνα
 ποιεῖ ψόφον πολὺν τηλικαύτης νεώς, ἢ πάλιν αὐτὸ τὸ 15
 πλοῖον κινούμενον. τὸ δ' ἐν μὴ φερομένῳ φερόμενον ποιεῖ
 ψόφον· ἐν φερομένῳ δὲ συνεχὲς καὶ μὴ ποιοῦντι πληγὴν
 ἀδύνατον ψοφεῖν. ὥστ' ἐνταῦθα λεκτέον ὥς εἴπερ ἐφέρετο
 τὰ σώματα τούτων εἴτ' ἐν ἄερος πλήθει κεχυμένῳ κατὰ τὸ
 πᾶν εἴτε πυρός, ὥσπερ πάντες φασίν, ἀναγκαῖον ποιεῖν 20
 ὑπερφυᾶ τῷ μεγέθει ψόφον, τούτου δὲ γινομένου καὶ
 δεῦρ' ἀφικνεῖσθαι καὶ διακναῖεν. ὥστ' ἐπεῖπερ οὐ φαίνεται

33. αἰτίαν] ἀπορίαν Bonitz.

291^a 21. ψόφον] τὸν ψό-

φον al.

τοῦτο συμβαῖνον, οὐτ' ἂν ἔμψυχον οὔτε βίαιον φέροιτο φορὰν οὐθὲν αὐτῶν, ὥσπερ τὸ μέλλον ἔσεσθαι προνοούσης τῆς φύ-
 25 σεως, ὅτι μὴ τοῦτον τὸν τρόπον ἐχούσης τῆς κινήσεως οὐθὲν ἂν ἦν τῶν περὶ τὸν δεῦρο τόπον ὁμοίως ἔχον. ὅτι μὲν οὖν σφαιροειδῇ τὰ ἄστρα καὶ ὅτι οὐ κινεῖται δι' αὐτῶν, εἴ-
 ρηται.

Περὶ δὲ τῆς τάξεως αὐτῶν, ὃ μὲν τρόπον ἕκαστον 1
 30 κεῖται τῷ τὰ μὲν εἶναι πρότερα τὰ δ' ὕστερα, καὶ πῶς ἔχει πρὸς ἀλλήλα τοῖς ἀποστήμασιν, ἐκ τῶν περὶ ἀστρο-
 λογίαν θεωρεῖσθω· λέγεται γὰρ ἱκανῶς. συμβαίνει δὲ κατὰ λόγον γίνεσθαι τὰς ἐκάστου κινήσεις τοῖς ἀποστήμασι τῷ
 τὰς μὲν εἶναι θάττους τὰς δὲ βραδυτέρας· ἐπεὶ γὰρ ὑπό-
 35 κειται τὴν μὲν ἐσχάτην τοῦ οὐρανοῦ περιφορὰν ἀπλὴν τ' εἶναι
 291^b καὶ ταχίστην, τὰς δὲ τῶν ἄλλων βραδυτέρας τε καὶ πλείους (ἕκαστον γὰρ ἀντιφέρεται τῷ οὐρανῷ κατὰ τὸν αὐτοῦ κύ-
 κλον), εὐλογον ἥδη τὸ μὲν ἐγγυτάτω τῆς ἀπλῆς καὶ πρώ-
 τῆς περιφορᾶς ἐν πλείστῳ χρόνῳ διμέναι τὸν αὐτοῦ κύκλον,
 5 τὸ δὲ πορρωτάτω ἐν ἐλαχίστῳ, τῶν δ' ἄλλων τὸ ἐγγύτερον αἰεὶ ἐν πλείονι, τὸ δὲ πορρωτέρου ἐν ἐλάττονι. τὸ μὲν γὰρ ἐγγυτάτω μάλιστα κρατεῖται, τὸ δὲ πορρωτάτω πάν-
 των ἥκιστα διὰ τὴν ἀπόστασιν· τὰ δὲ μεταξὺ κατὰ λό-
 γον ἥδη τῆς ἀποστάσεως, ὥσπερ καὶ δεικνύουσιν οἱ μα-
 10 θηματικοί.

Τὸ δὲ σχῆμα τῶν ἄστρον ἐκάστων σφαιροειδὲς μά- 1
 λιστ' ἂν τις εὐλόγως ὑπολάβοι. ἐπεὶ γὰρ δέδεικται ὅτι οὐ πεφύκασιν κινεῖσθαι δι' αὐτῶν, ἢ δὲ φύσις οὐδὲν ἀλόγως οὐδὲ μάτην ποιεῖ, δῆλον ὅτι καὶ σχῆμα τοιοῦτον ἀπέδωκε
 15 τοῖς ἀκινήτοις ὃ ἥκιστα ἐστὶ κινητικόν. ἥκιστα δὲ κινητικὸν ἡ σφαῖρα διὰ τὸ μηδὲν ἔχειν ὄργανον πρὸς τὴν κίνησιν. ὥστε δῆλον ὅτι σφαιροειδῇ ἂν εἴη τὸν ὄγκον. ἔτι δ' ὁμοίως μὲν ἅπαντα καὶ ἔν, ἢ δὲ σελήνη δείκνυται διὰ τῶν περὶ τὴν

ὅψιν ὅτι σφαιροειδής· οὐ γὰρ ἂν ἐγίνετο αὐξανομένη καὶ
φθίνουσα τὰ μὲν πλείστα μηνοειδής ἢ ἀμφίκυρτος, ἅπαξ 20
δὲ διχότομος. καὶ πάλιν διὰ τῶν ἀστρολογικῶν, ὅτι οὐκ ἂν
ἦσαν αἱ τοῦ ἡλίου ἐκλείψεις μηνοειδεῖς. ὥστ' εἶπερ ἔν τοιού-
τον. δῆλον ὅτι καὶ τὰλλα ἂν εἴη σφαιροειδῆ.

12 Διοῖν δ' ἀπορίαν οὖσαι, περὶ ὧν εἰκότως ἂν ὁτισοῦν
ἀπορήσειε, πειρατέον λέγειν τὸ φαινόμενον, αἰδοῦς ἀξίαν 25
εἶναι νομίζοντας τὴν προθυμίαν μᾶλλον ἢ θράσους, εἴ τις
διὰ τὸ φιλοσοφίας διψῇ καὶ μικρὰς εὐπορίας ἀγαπᾷ
περὶ ὧν τὰς μεγίστας ἔχομεν ἀπορίας. ἔστι δὲ πολλῶν ὄν-
των τοιούτων οὐχ ἥκιστα θαυμαστόν. διὰ τίνα ποτ' αἰτίαν οὐκ
αἰετὰ πλείον ἀπέχοντα τῆς πρώτης φορᾶς κινεῖται πλείους 30
κινήσεις. ἀλλὰ τὰ μεταξὺ πλείστας. εὐλογον γὰρ ἂν δό-
ξειεν εἶναι τοῦ πρώτου σώματος μίαν κινουμένου φορὰν τὸ
πλησιαιάτατον ἐλαχίστας κινεῖσθαι κινήσεις, οἷον δύο, τὸ δ'
ἐχόμενον τρεῖς ἢ τίνα ἄλλην τοιαύτην τάξιν. νῦν δὲ συμ-
βαίνει τοῦναντίον· ἐλάττους γὰρ ἥλιος καὶ σελήνη κινοῦνται 35
κινήσεις ἢ τῶν πλανωμένων ἄστρον εἶναι· καίτοι πορρώτερον 292^a
τοῦ μέσου καὶ πλησιαιέτερον τοῦ πρώτου σώματος εἰσιν αὐ-
τῶν. δῆλον δὲ τοῦτο περὶ ἐνίων καὶ τῇ ὕψει γέγονεν· τὴν
γὰρ σελήνην ἐωράκαμεν διχότομον μὲν οὖσαν, ὑπελθοῦσαν
δὲ τὸν ἀστέρα τὸν Ἄρεος, καὶ ἀποκρυφθέντα μὲν κατὰ τὸ 5
μέλαν αὐτῆς, ἐξελθόντα δὲ κατὰ τὸ φανὸν καὶ λαμπρόν.
ὁμοίως δὲ καὶ περὶ τοὺς ἄλλους ἀστέρας λέγουσιν οἱ πάσαι
τετηρηκότες ἐκ πλείστων ἐτῶν Αἰγύπτιοι καὶ Βαβυλώνιοι,
παρ' ὧν πολλὰς πίστεις ἔχομεν περὶ ἐκάστου τῶν ἄστρον.
τοῦτό τε δὴ δικαίως ἀπορήσειεν ἂν τις, καὶ διὰ τίνα ποτ' 10
αἰτίαν ἐν μὲν τῇ πρώτῃ φορᾷ τοσοῦτόν ἐστιν ἄστρον πληθός
ὥστε τῶν ἀναριθμήτων εἶναι δοκεῖν τὴν πᾶσαν τάξιν, τῶν δ'
ἄλλων ἐν χωρὶς ἕκαστον, δύο δ' ἢ πλείω οὐ φαίνεται ἐν τῇ
αὐτῇ ἐνδεδεμένα φορᾷ. περὶ δὴ τούτων ζητεῖν μὲν καλῶς
ἔχει καὶ τὴν ἐπὶ πλείον σύνεσιν, καίπερ μικρὰς ἔχοντας 15
ἀφορμὰς καὶ τοσαύτην ἀπόστασιν ἀπέχοντας τῶν περὶ αὐτὰ

συμβαινόντων· ὅμως δ' ἐκ τῶν τοιούτων θεωροῦσιν οὐδὲν ἄλο-
 γον ἂν δόξειεν εἶναι τὸ νῦν ἀπορούμενον. ἀλλ' ἡμεῖς ὡς περὶ
 σωμάτων αὐτῶν μόνον, καὶ μονάδων τάξιν μὲν ἐχόντων,
 20 ἀψύχων δὲ πάμπαν, διανοοῦμεθα· δεῖ δ' ὡς μετεχόντων
 ὑπολαμβάνειν πράξεως καὶ ζωῆς· οὕτω γὰρ οὐθὲν δόξει πα-
 ράλογον εἶναι τὸ συμβαῖνον. ἔοικε γὰρ τῷ μὲν ἄριστα ἔχοντι
 ὑπάρχειν τὸ εὖ ἄνευ πράξεως, τῷ δ' ἐγγύτατα διὰ ὀλίγης
 καὶ μιᾶς, τοῖς δὲ πορρωτέρω διὰ πλειόνων, ὥσπερ ἐπὶ σώ-
 25 ματος τὸ μὲν οὐδὲ γυμναζόμενον εὖ ἔχει, τὸ δὲ μικρὰ πε-
 ριπατῆσαν, τῷ δὲ καὶ δρόμου δεῖ καὶ πάλης καὶ κονίσεως,
 πάλιν δ' ἑτέρῳ οὐδ' ὁποσαοῦν πονοῦντι τοῦτο γ' ἂν ἔτι ὑπάρξαι
 τὰγαθόν, ἀλλ' ἑτερόν τι. ἔστι δὲ τὸ κατορθοῦν χαλεπὸν ἢ τὸ
 πολλὰ ἢ τὸ πολλάκις, οἷον μυρίους ἀστραγάλους Κῶρους βαλεῖν
 30 ἀμήχανον, ἀλλ' ἓνα ἢ δύο ῥᾶον. καὶ πάλιν ὅταν τοδὶ μὲν δέη
 τοῦδ' ἕνεκα ποιῆσαι, τοῦτο δ' ἄλλου καὶ τοῦτο ἑτέρου, ἐν μὲν
 ἐνὶ ἢ δυσὶ ῥᾶδιον ἐπιτυχεῖν, ὅσῳ δ' ἂν διὰ πλειόνων, χαλε-
 292^b πώτερον. διὸ δεῖ νομίζειν καὶ τὴν τῶν ἄστρον προᾶξιν εἶναι
 τοιαύτην οἷα περ ἢ τῶν ζώων καὶ φυτῶν· καὶ γὰρ ἐνταῦθα
 αἱ τοῦ ἀνθρώπου πλεῖσται πράξεις (πολλῶν γὰρ τῶν εὖ δύ-
 νатаι τυχεῖν, ὥστε πολλὰ πράττειν, καὶ ἄλλων ἕνεκα· τῷ
 5 δ' ὡς ἄριστα ἔχοντι οὐθὲν δεῖ πράξεως· ἔστι γὰρ αὐτὸ τὸ οὐ
 ἕνεκα, ἢ δὲ προᾶξις αἰεὶ ἐστίν ἐν δυσίν, ὅταν καὶ οὐ ἕνεκα ἢ
 καὶ τὸ τούτου ἕνεκα)· τῶν δ' ἄλλων ζώων ἐλάττους, τῶν δὲ
 φυτῶν μικρὰ τις καὶ μία ἴσως· ἢ γὰρ ἐν τί ἐστίν οὐ τύχοι
 ἂν, ὥσπερ καὶ ἄνθρωπος, ἢ καὶ τὰ πολλὰ πάντα πρὸ ὁδοῦ
 10 ἐστὶ πρὸς τὸ ἄριστον. τὸ μὲν οὖν ἔχει καὶ μετέχει τοῦ ἀρίστου,
 τὸ δ' ἀφικνεῖται ἐγγὺς δι' ὀλίγων, τὸ δὲ διὰ πολλῶν, τὸ
 δ' οὐδ' ἐγχειρεῖ, ἀλλ' ἱκανὸν εἰς τὸ ἐγγὺς τοῦ ἐσχάτου ἐλ-
 θεῖν (οἷον εἰ ὑγίεια τέλος, τὸ μὲν δὴ αἰεὶ ὑγιαίνει, τὸ δ'

24. πορρωτέρω] πορρωτάτω al. 29. Κῶρους unus cod. et
 Simpl. (γρ.), Χίους ἢ Κῶρους duo codices, Χίους cum ceteris
 Bekker. 32. ῥᾶδιον cod. E cum duobus aliis et Simpl.,
 ῥᾶον cum ceteris Bekker. 292^b 4. πράττειν] πράττει al.

ἰσχυρανθέν, τὸ δὲ δραμὸν καὶ ἰσχυρανθέν, τὸ δὲ καὶ ἄλλο τι
 πρᾶξαν τοῦ δραμεῖν ἕνεκα, ὥστε πλείους αἱ κινήσεις, ἕτερον 15
 δ' αὖνυατεῖ πρὸς τὸ ὑγιαίνει ἐλθεῖν. ἀλλὰ πρὸς τὸ δραμεῖν
 μόνον ἢ ἰσχυρανθῆναι)· καὶ τούτων θάτερον τέλος αὐτοῖς. μά-
 λιστα μὲν γὰρ ἐκείνου τυχεῖν ἄριστον πᾶσι τοῦ τέλους· εἰ δὲ
 μή, αἰεὶ ἄμεινόν ἐστιν ὅσῳ ἂν ἐγγύτερον ἢ τοῦ ἀρίστου. καὶ
 διὰ τοῦτο ἢ μὲν γῇ ὅλως οὐ κινεῖται, τὰ δ' ἐγγὺς ὀλίγας 20
 κινήσεις· οὐ γὰρ ἀφικνεῖται πρὸς τὸ ἔσχατον, ἀλλὰ μέχρι
 ὅτου δύναται τυχεῖν τῆς θειοτάτης ἀρχῆς. ὁ δὲ πρῶτος οὐ-
 ρανὸς εὐθὺς τυγχάνει διὰ μιᾶς κινήσεως. τὰ δ' ἐν τῷ μέσῳ τοῦ
 πρώτου καὶ τῶν ἐσχάτων ἀφικνεῖται μὲν, διὰ πλειόνων δ'
 ἀφικνεῖται κινήσεων. περὶ δὲ τῆς ἀπορίας ὅτι κατὰ μὲν 25
 τὴν πρώτην μίαν οὐσαν φορὰν πολὺ πληθὺς συνέστηκεν ἄστρον,
 τῶν δ' ἄλλων χωρὶς ἕκαστον εἴληφεν ἰδίας κινήσεις, δι' ἐν
 μὲν ἂν τις πρώτον εὐλόγως οἰηθείη τοῦθ' ὑπάρχειν· νοῆσαι
 γὰρ δεῖ τῆς ζωῆς καὶ τῆς ἀρχῆς ἐκάστης πολλὴν ὑπεροχὴν
 εἶναι τῆς πρώτης πρὸς τὰς ἄλλας, εἴη δ' ἂν ἦδε συμβαί- 30
 νουσα κατὰ λόγον· ἢ μὲν γὰρ πρώτη μία οὐσα πολλὰ κι-
 νεῖ τῶν σωμάτων τῶν θειῶν, αἱ δὲ πολλαὶ οὐσαι ἐν μόνον
 ἐκάστη· τῶν γὰρ πλανωμένων ἐν ὅτιοῦν πλείους φέρεται φο- 293^a
 ράς. ταύτη τε οὖν ἀνισάζει ἢ φύσις καὶ ποιεῖ τινὰ τάξιν,
 τῇ μὲν μιᾷ φορᾷ πολλὰ ἀποδοῦσα σώματα, τῷ δ' ἐνὶ
 σώματι πολλὰς φοράς· καὶ ἔτι διὰ τόδε ἐν ἔχουσι σώμα
 αἱ ἄλλαι φοραί, ὅτι πολλὰ σώματα κινουσιν αἱ πρὸ τῆς 5
 τελευταίας καὶ τῆς ἐν ἄστρον ἐχούσης· ἐν πολλαῖς γὰρ
 σφαῖραις ἢ τελευταία σφαῖρα ἐνδεδεμένη φέρεται, ἐκάστη
 δὲ σφαῖρα σῶμά τι τυγχάνει ὄν. ἐκείνης ἂν οὖν κοινὸν εἴη τὸ
 ἔργον· αὐτῇ μὲν γὰρ ἐκάστη ἢ ἴδιος φύσει φορᾷ, αὕτη δὲ
 οἶον πρόσκειται, παντὸς δὲ πεπερασμένου σώματος πρὸς πε- 10
 περασμένον ἢ δύναμιν ἐστιν. ἀλλὰ περὶ μὲν τῶν τὴν ἐγκύ-
 κλιον φερομένων κίνησιν ἄστρον εἴρηται ποῖ' ἅττα κατὰ τε

23. ἐν τῷ] ἐν al. 293^a 8. σῶμά τι] σῶμα al. 9. αὐτῇ]
 αὐτῇ unus codex, αὕτη ceteri.

τὴν οὐσίαν ἐστὶ καὶ κατὰ τὸ σχῆμα, καὶ περὶ τῆς φορᾶς καὶ τῆς τάξεως αὐτῶν.

- 15 Δοιπὸν δὲ περὶ τῆς γῆς εἰπεῖν, οὗ τε τυγχάνει καμένη, 1
καὶ πότερον τῶν ἡρεμούντων ἐστὶν ἢ τῶν κινουμένων, καὶ περὶ
τοῦ σχήματος αὐτῆς. περὶ μὲν οὖν τῆς θέσεως οὐ τὴν αὐτὴν
ἅπαντες ἔχουσι δόξαν, ἀλλὰ τῶν πλείστων ἐπὶ τοῦ μέσου
κειῖσθαι λεγόντων, ὅσοι τὸν ὅλον οὐρανὸν πεπερασμένον εἶναι
20 φασιν, ἐναντίως οἱ περὶ τὴν Ἰταλίαν, καλούμενοι δὲ Πυθα-
γόρειοι λέγουσιν· ἐπὶ μὲν γὰρ τοῦ μέσου πῦρ εἶναι φασι,
τὴν δὲ γῆν ἐν τῶν ἄστρον οὔσαν, κύκλῳ φερομένην περὶ τὸ
μέσον νύκτα τε καὶ ἡμέραν ποιεῖν. ἔτι δ' ἐναντίαν ἄλλην
ταύτη κατασκευάζουσι γῆν, ἣν ἀντίχθονα ὄνομα καλοῦσιν,
25 οὐ πρὸς τὰ φαινόμενα τοὺς λόγους καὶ τὰς αἰτίας ζητοῦντες,
ἀλλὰ πρὸς τινας λόγους καὶ δόξας αὐτῶν τὰ φαινόμενα
προσέλκοντες καὶ πειρώμενοι συγκοσμεῖν. πολλοῖς δ' ἂν
καὶ ἑτέροις συνδόξειε μὴ δεῖν τῇ γῇ τὴν τοῦ μέσου χώραν
ἀποδιδόναι, τὸ πιστὸν οὐκ ἐκ τῶν φαινομένων ἀθροῦσιν ἀλλὰ
30 μᾶλλον ἐκ τῶν λόγων. τῷ γὰρ τιμιωτάτῳ οἶονται προσή-
κειν τὴν τιμιωτάτην ὑπάρχειν χώραν, εἶναι δὲ πῦρ μὲν γῆς
τιμιώτερον, τὸ δὲ πέρας τῶν μεταξύ, τὸ δ' ἔσχατον καὶ
τὸ μέσον πέρας· ὥστ' ἐκ τούτων ἀναλογιζόμενοι οὐκ οἶονται
ἐπὶ τοῦ μέσου κειῖσθαι τῆς σφαίρας αὐτῆν, ἀλλὰ μᾶλλον
293^b τὸ πῦρ. ἔτι δ' οἳ γε Πυθαγόρειοι καὶ διὰ τὸ μάλιστα προσ-
ήκειν φυλάττεσθαι τὸ κυριώτατον τοῦ παντός· τὸ δὲ μέσον
εἶναι τοιοῦτον· ὃ Διὸς φυλακὴν ὀνομάζουσι, τὸ ταύτην ἔχον
τὴν χώραν πῦρ, ὥσπερ τὸ μέσον ἀπλῶς λεγόμενον, καὶ τὸ
5 τοῦ μεγέθους μέσον καὶ τοῦ πράγματος ὃν μέσον καὶ τῆς
φύσεως. καίτοι καθάπερ ἐν τοῖς ζώοις οὐ ταῦτόν τοῦ ζώου
καὶ τοῦ σώματος μέσον, οὕτως ὑποληπτέον μᾶλλον καὶ περὶ
τὸν ὅλον οὐρανόν. διὰ μὲν οὖν ταύτην τὴν αἰτίαν οὐθὲν αὐτοὺς
δεῖ θεωρεῖσθαι περὶ τὸ πᾶν, οὐδ' εἰσάγειν φυλακὴν ἐπὶ τὸ
10 κέντρον, ἀλλ' ἐκεῖνο ζητεῖν τὸ μέσον, ποῖόν τι καὶ ποῦ πέ-
293^b 10. τι] τε al.

φυκεν. ἐκεῖνο μὲν γὰρ ἀρχὴ τὸ μέσον καὶ τίμιον, τὸ δὲ τοῦ
τόπου μέσον ἔοικε τελευτῇ μᾶλλον ἢ ἀρχῇ· τὸ μὲν γὰρ
δοριζόμενον τὸ μέσον, τὸ δ' ὀρίζον τὸ πέρας. τιμιώτερον δὲ
τὸ περιέχον καὶ τὸ πέρας ἢ τὸ περαινόμενον· τὸ μὲν γὰρ
ὕλη τὸ δ' οὐσία τῆς συστάσεώς ἐστιν. περὶ μὲν οὖν τοῦ τόπου 15
τῆς γῆς ταύτην ἔχουσί τινες τὴν δόξαν, ὁμοίως δὲ καὶ περὶ
μονῆς καὶ κινήσεως· οὐ γὰρ τὸν αὐτὸν τρόπον ἅπαντες ὑπο-
λαμβάνουσιν, ἀλλ' ὅσοι μὲν μὴδ' ἐπὶ τοῦ μέσου κειῖσθαι
φασιν αὐτήν, κινεῖσθαι κύκλῳ περὶ τὸ μέσον, οὐ μόνον δὲ
ταύτην, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀντίχθονα. καθάπερ εἶπομεν πρότε- 20
ρον. ἐνίοις δὲ δοκεῖ καὶ πλείω σώματα τοιαῦτα ἐνδέχεσθαι
φέρεσθαι περὶ τὸ μέσον ἡμῖν ἄδηλα διὰ τὴν ἐπιπρόσθη-
σιν τῆς γῆς. διὸ καὶ τὰς τῆς σελήνης ἐκλείψεις πλείους ἢ
τὰς τοῦ ἡλίου γίνεσθαι φασιν· τῶν γὰρ φερομένων ἕκαστον
ἀντιφράττειν αὐτήν, ἀλλ' οὐ μόνον τὴν γῆν. ἐπεὶ γὰρ οὐκ ἔστιν 25
ἡ γῆ κέντρον, ἀλλ' ἀπέχει τὸ ἡμισφαίριον αὐτῆς ὅλον, οὐθὲν
κωλύειν οἴονται τὰ φαινόμενα συμβαίνειν ὁμοίως μὴ κατοι-
κοῦσιν ἡμῖν ἐπὶ τοῦ κέντρου, ὥσπερ καὶ ἐν <μῇ> ἐπὶ τοῦ μέσου
ἦν ἡ γῆ· οὐθὲν γὰρ οὐδὲ νῦν ποιεῖν ἐπίδηλον τὴν ἰμίσειαν
ἀπέχοντας ἡμᾶς διάμετρον. ἐνιοὶ δὲ καὶ κειμένην ἐπὶ τοῦ 30
κέντρου φασὶν αὐτήν ἔλλεσθαι καὶ κινεῖσθαι περὶ τὸν διὰ παντὸς
τεταμένον πόλον, ὥσπερ ἐν τῷ Τιμαίῳ γέγραπται. παραπλησίως
δὲ καὶ περὶ τοῦ σχήματος ἀμφισβητεῖται· τοῖς μὲν γὰρ δοκεῖ
εἶναι σφαιροειδῆς, τοῖς δὲ πλατεῖα καὶ τὸ σχῆμα τυμπα-
ροειδῆς· ποιοῦνται δὲ τεκμήριον ὅτι δύνων καὶ ἀνατέλλων ὁ 294^a
ἥλιος εὐθεῖαν καὶ οὐ περιφερεῖ τὴν ἀπόκρυψιν φαίνεται ποιού-
μενος ὑπὸ τῆς γῆς, ὡς δέον, εἶπερ ἦν σφαιροειδῆς, περι-
φερεῖ γίνεσθαι τὴν ἀποτομήν, οὐ προσλογιζόμενοι τό τε ἀπό-
στημα τοῦ ἡλίου πρὸς τὴν γῆν καὶ τὸ τῆς περιφερείας μέγε- 5

22. ἡμῖν] ἡμῖν δὲ. 28. μὴ addidi. 31. ἔλλεσθαι καὶ
κινεῖσθαι unus cod. et Simpl., εἰλεῖσθαι καὶ κινεῖσθαι cod. E
et alius, εἰλεῖσθαι duo codices, ἔλλεσθαι Simpl. (γρ.) et Bekker;
cf. 296^a 26.

θος, ὡς ἐν τοῖς φαινομένοις μικροῖς κύκλοις εὐθεῖα φαίνεται
 πόρρωθεν. διὰ μὲν οὖν ταύτην τὴν φαντασίαν οὐδὲν αὐτοὺς ἀπι-
 στεῖν δεῖ μὴ κυκλοτερεῇ τὸν ὄγκον εἶναι τῆς γῆς· ἀλλ' ἔτι
 προστιθέασι, καὶ φασὶ διὰ τὴν ἡρεμίαν ἀναγκαῖον τὸ σχῆ-
 10 μα τοῦτ' ἔχειν αὐτήν. καὶ γὰρ δὴ οἱ περὶ τῆς κινήσεως καὶ
 τῆς μονῆς εἰρημένοι τρόποι πολλοὶ τυγχάνουσιν. τὸ μὲν οὖν
 ἀπορῆσαι πᾶσιν ἀναγκαῖον ἐπελθεῖν· τάχα γὰρ ἀλυποτέ-
 ρας διανοίας τὸ μὴ θαυμάζειν πῶς ποτὲ μικρὸν μὲν μόριον
 τῆς γῆς, ἂν μετεωρισθὲν ἀφεθῇ, φέρεται καὶ μένειν οὐκ ἐθέ-
 15 λει, καὶ τὸ πλεῖον αἰεὶ θᾶττον, πᾶσαν δὲ τὴν γῆν εἴ τις
 ἀφείη μετεωρίσας, οὐκ ἂν φέροιτο. νῦν δ' ἡρεμεῖ τοσοῦτον
 βάρος. ἀλλὰ μὴν καὶ εἴ τις τῶν φερομένων μορίων αὐτῆς,
 πρὶν πεσεῖν, ὑφαιροίη τὴν γῆν, οἰσθήσεται κάτω μηθενὸς
 ἀντερείδαντος. ὥστε τὸ μὲν ἀπορεῖν εἰκότως ἐγένετο φιλο-
 20 σόφημα πᾶσιν· τὸ δὲ τὰς περὶ τούτου λύσεις μὴ μᾶλλον
 ἀτόπους εἶναι δοκεῖν τῆς ἀπορίας θαυμάσειεν ἂν τις. οἱ μὲν
 γὰρ διὰ ταῦτα ἄπειρον τὸ κάτω τῆς γῆς εἶναί φασιν, ἐπ'
 ἄπειρον αὐτὴν ἐρριζώσθαι λέγοντες, ὥσπερ Ξενοφάνης ὁ Κο-
 λοφώνιος, ἵνα μὴ πράγματ' ἔχωσι ζητοῦντες τὴν αἰτίαν· διὸ
 25 καὶ Ἑμπεδοκλῆς οὕτως ἐπέπληξεν, εἰπὼν ὡς "εἴ περ ἀπεί-
 ρονα γῆς τε βάθῃ καὶ θαψιλὸς αἰθήρ, ὡς διὰ πολλῶν δὴ
 γλώσσης ῥηθέντα ματαίως ἐκκέχυται στομάτων, ὀλίγον τοῦ
 παντὸς ἰδόντων." οἱ δ' ἐφ' ὕδατος κεῖσθαι. τοῦτον γὰρ ἀρ-
 χαιότατον παρειλήφαμεν τὸν λόγον, ὃν φασιν εἰπεῖν Θα-
 30 λῆν τὸν Μιλήσιον, ὡς διὰ τὸ πλωτὴν εἶναι μένουσαν ὥσπερ
 ξύλον ἢ τι τοιοῦτον ἕτερον (καὶ γὰρ τούτων ἐπ' ἀέρος μὲν οὐ-
 θὲν πέφυκε μένειν, ἀλλ' ἐφ' ὕδατος), ὥσπερ οὐ τὸν αὐτὸν
 λόγον ὄντα περὶ τῆς γῆς καὶ τοῦ ὕδατος τοῦ ὀχοῦντος τὴν γῆν·
 οὐδὲ γὰρ τὸ ὕδωρ πέφυκε μένειν μετέωρον, ἀλλ' ἐπὶ τινός
 294^b ἐστίν. ἔτι δ' ὥσπερ ἀῆρ ὕδατος κουφότερον, καὶ γῆς ὕδωρ,
 ὥστε πῶς οἴονται τὸ κουφότερον κατωτέρω κεῖσθαι τοῦ βαρυ-

20. τὰς περὶ] περὶ τὰς cod. E et alius et Alex. (apud Simpl.)
 et Simpl. (γρ.). 294^b 2. οἴονται] οἶόν τε al.

τέρου τὴν φύσιν; ἔτι δ' εἶπερ ὅλη πέφυκε μένειν ἐφ' ὕδατος, δῆλον ὅτι καὶ τῶν μορίων ἕκαστον αὐτῆς· νῦν δ' οὐ φαίνεται τοῦτο γιγνόμενον. ἀλλὰ τὸ τυχὸν μόριον φέρεται εἰς βυθόν, 5 καὶ θάττον τὸ μεῖζον· ἀλλ' εἰκόασι μέχρι τινὸς ζητεῖν, ἀλλ' οὐ μέχρι περ οὗ δυνατὸν τῆς ἀπορίας. πᾶσι γὰρ ἡμῖν τοῦτο σύνηθες, μὴ πρὸς τὸ πρᾶγμα ποιεῖσθαι τὴν ζήτησιν ἀλλὰ πρὸς τὸν τάναντία λέγοντα· καὶ γὰρ αὐτὸς ἐν αὐτῷ ζητεῖ μέχρι περ ἂν οὗ μηκέτι ἔχῃ ἀντιλέγειν αὐτὸς αὐτῷ. διὸ δεῖ 10 τὸν μέλλοντα καλῶς ζητήσῃεν ἐνστατικὸν εἶναι διὰ τῶν οἰκείων ἐνστάσεων τῷ γένει. τοῦτο δ' ἐστὶν ἐκ τοῦ πάσας τεθεωρηκέναι τὰς διαφοράς. Ἀναξιμένης δὲ καὶ Ἀναξαγόρας καὶ Δημόκριτος τὸ πλάτος αἷτιον εἶναί φασι τοῦ μένειν αὐτήν. οὐ γὰρ τέμνειν ἀλλ' ἐπιπωματίζειν τὸν ἀέρα τὸν κάτωθεν, 15 ὅπερ φαίνεται τὰ πλάτος ἔχοντα τῶν σωμάτων ποιεῖν· ταῦτα γὰρ καὶ πρὸς τοὺς ἀνέμους ἔχει δυσκινήτως διὰ τὴν ἀντέρεισιν. ταῦτό δὴ τοῦτο ποιεῖν τῷ πλάτει φασὶ τὴν γῆν πρὸς τὸν ὑποκείμενον ἀέρα· τὸν δ' οὐκ ἔχοντα μεταστῆναι τόπον ἱκανὸν ἀθρόον τῷ κάτωθεν ἡρεμεῖν, ὥς πρὸς τὸ ἐν ταῖς κλε- 20 ψύδραις ὕδωρ. ὅτι δὲ δύναται πολὺ βάρος φέρειν ἀπολαμβανόμενος καὶ μένων ὁ ἀήρ, τεκμήρια πολλὰ λέγουσιν. πρῶτον μὲν οὖν εἰ μὴ πλατὺ τὸ σχῆμα τῆς γῆς ἐστί, διὰ τοῦτο μὲν οὐκ ἂν ἡρεμοῖ. καίτοι τῆς μονῆς οὐ τὸ πλάτος αἷτιον ἐξ ὧν λέγουσιν, ἀλλὰ τὸ μέγεθος μᾶλλον. διὰ 25 γὰρ τὴν στενοχωρίαν οὐκ ἔχων τὴν πάροδον ὁ ἀήρ μένει διὰ τὸ πλήθος· πολὺς δ' ἐστὶ διὰ τὸ ὑπὸ μεγέθους πολλοῦ ἐναπολαμβάνεσθαι τοῦ τῆς γῆς. ὥστε τοῦτο μὲν ὑπάρξει, κἂν σφαιροειδὴς μὲν ἢ γῆ ἢ, τηλικαύτη δὲ τὸ μέγεθος· μενεῖ γὰρ κατὰ τὸν ἐκείνων λόγον. ὅλως δὲ πρὸς γε τοὺς οὕτω 30 λέγοντας περὶ τῆς κινήσεως οὐ περὶ μορίων ἐστὶν ἢ ἀμφισβήτησις, ἀλλὰ περὶ ὅλου τινὸς καὶ παντός. ἐξ ἀρχῆς γὰρ διοριστέον πότερόν ἐστί τις τοῖς σώμασι φύσει κίνησις ἢ οὐδε-

4. αὐτῆς om. al. 20. ὥς πρὸς] ὥσπερ libri. 31. μορίων] μερῶν al.

μία, καὶ πότερον φύσει μὲν οὐκ ἔστι, βία δ' ἔστιν. ἐπεὶ δὲ
 295^a περὶ τούτων διώρισται πρότερον ὅσα κατὰ τὴν παροῦσαν δύνα-
 μιν εἴχομεν, χρηστέον ὡς ὑπάρχουσιν. εἰ γὰρ μηδεμία φύ-
 σει κίνησις ἔστιν αὐτῶν, οὐδὲ βίαιος ἔσται· εἰ δὲ μή ἔστι μήτε
 φύσει μήτε βία, ὅλως οὐδὲν κινήθήσεται· περὶ γὰρ τούτων
 5 ὅτι ἀναγκαῖον συμβαίνειν, διώρισται πρότερον, καὶ πρὸς τού-
 τοις ὅτι οὐδ' ἡρεμεῖν ἐνδέχεται· ὥσπερ γὰρ κίνησις ὑπάρχει
 ἢ βία ἢ φύσει, οὕτω καὶ ἡρεμία. ἀλλὰ μὴν εἴ γέ ἔστι κίνη-
 σις τις κατὰ φύσιν, οὐκ ἂν ἡ βίαιος εἴη φορὰ μόνον οὐδ'
 ἡρέμησις· ὥστ' εἰ βία νῦν ἢ γῆ μένει, καὶ συνῆλθεν ἐπὶ τὸ
 10 μέσον φερομένη διὰ τὴν δίνησιν· ταύτην γὰρ τὴν αἰτίαν πάντες
 λέγουσιν ἐκ τῶν ἐν τοῖς ὑγροῖς καὶ περὶ τὸν ἀέρα συμβαινόν-
 των· ἐν τούτοις γὰρ αἰεὶ φέρεται τὰ μεῖζω καὶ τὰ βαρύτερα
 πρὸς τὸ μέσον τῆς δίνης. διὸ δὴ τὴν γῆν πάντες ὅσοι
 τὸν οὐρανὸν γεννῶσιν, ἐπὶ τὸ μέσον συνελθεῖν φασίν· ὅτι δὲ
 15 μένει, ζητοῦσι τὴν αἰτίαν, καὶ λέγουσιν οἱ μὲν τοῦτον τὸν τρό-
 πον, ὅτι τὸ πλάτος καὶ τὸ μέγεθος αὐτῆς αἴτιον, οἱ δ' ὥσ-
 περ Ἐμπεδοκλῆς, τὴν τοῦ οὐρανοῦ φορὰν κύκλῳ περιθέουσιν
 καὶ θάττον φερομένην τὴν τῆς γῆς φορὰν κωλύειν, καθάπερ
 τὸ ἐν τοῖς κυάθοις ὕδωρ· καὶ γὰρ τοῦτο κύκλῳ τοῦ κυάθου
 20 φερομένου πολλάκις κάτω τοῦ χαλκοῦ γινόμενον ὅμως οὐ φέ-
 ρεται κάτω πεφυκὸς φέρεσθαι διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν. καί-
 τοι μήτε τῆς δίνης κωλυούσης μήτε τοῦ πλάτους, ἀλλ' ὑπελ-
 θόντος τοῦ ἀέρος, ποῖ ποτ' οἰσθήσεται; πρὸς μὲν γὰρ τὸ μέ-
 σον βία, καὶ μένει βία· κατὰ φύσιν δέ γε ἀναγκαῖον εἶ-
 25 ναι τινα αὐτῆς φορὰν. αὕτη οὖν πότερον ἄνω ἢ κάτω, ἢ ποῦ
 ἔστί; εἶναι μὲν γὰρ τινα ἀναγκαῖον· εἰ δὲ μηδὲν μᾶλλον
 κάτω ἢ ἄνω, ὃ δ' ἄνω ἀῆρ μὴ κωλύει τὴν ἄνω φορὰν, οὐδ'
 ἂν ὃ ὑπὸ τῇ γῇ κωλύοι τὴν κάτω· τὰ γὰρ αὐτὰ τῶν αὐ-
 τῶν ἀναγκαῖον εἶναι αἷτια τοῖς αὐτοῖς. ἔτι δὲ πρὸς Ἐμπε-
 30 δοκλέα καὶ ἐκεῖνό τις εἶπεν. ὅτε γὰρ τὰ στοιχεῖα διειστήκει

χωρὶς ὑπὸ τοῦ νείκους, τίς αἰτία τῇ γῇ τῆς μονῆς ἦν; οὐ
 γὰρ δὴ καὶ τότε αἰτιάσεται τὴν δίνην. ἄτοπον δὲ καὶ τὸ μὴ
 συννοεῖν ὅτι πρότερον μὲν διὰ τὴν δίνην ἐφέρετο τὰ μόρια
 τῆς γῆς πρὸς τὸ μέσον· νῦν δὲ διὰ τίν' αἰτίαν πάντα τὰ βά- 35
 ρος ἔχοντα φέρεται πρὸς αὐτήν; οὐ γὰρ ἢ γε δίνη πλησιάζει 295^b
 πρὸς ἡμᾶς. ἔτι δὲ καὶ τὸ πῦρ ἄνω φέρεται διὰ τίν' αἰ-
 τίαν; οὐ γὰρ διὰ γε τὴν δίνην. εἰ δὲ τοῦτο φέρεσθαι που πέ-
 φυκεν, δῆλον ὅτι καὶ τὴν γῆν οἰήτεον. ἀλλὰ μὴν οὐδὲ τῇ
 δίνῃ γε τὸ βαρὺ καὶ κοῦφον ὥριται. ἀλλὰ τῶν πρότερον
 ὑπαρχόντων βαρέων καὶ κούφων τὰ μὲν εἰς τὸ μέσον ἔρχε- 5
 ται, τὰ δ' ἐπιπολάζει διὰ τὴν κίνησιν. ἦν ἄρα καὶ πρὶν γε-
 νέσθαι τὴν δίνην βαρὺ τε καὶ κοῦφον, ἃ τίνι διώριστο καὶ
 πῶς ἐπεφύκει φέρεσθαι ἢ ποῦ; ἀπείρου γὰρ ὄντος ἀδύνατον
 εἶναι ἄνω ἢ κάτω, διώριται δὲ τούτοις τὸ βαρὺ καὶ κοῦφον.
 οἱ μὲν οὖν πλείστοι περὶ τὰς αἰτίας ταύτας διατρίβουσιν· εἰσὶ 10
 δὲ τινες οἱ διὰ τὴν ὁμοιότητά φασιν αὐτὴν μένειν, ὥσπερ
 τῶν ἀρχαίων Ἀναξίμανδρος· μᾶλλον μὲν γὰρ οὐθὲν ἄνω ἢ
 κάτω ἢ εἰς τὰ πλάγια φέρεσθαι προσήκειν τὸ ἐπὶ τοῦ μέσου
 ἰδρυμένον καὶ ὁμοίως πρὸς τὰ ἔσχατα ἔχον· ἅμα δ' ἀδύ-
 νατον εἰς τὸ ἐναντίον ποιεῖσθαι τὴν κίνησιν· ὥστ' ἐξ ἀνάγκης 15
 μένειν. τοῦτο δὲ λέγεται κομψῶς μὲν, οὐκ ἀληθῶς δέ· κατὰ
 γὰρ τοῦτον τὸν λόγον ἀναγκαῖον ἅπαν, ὅ τι ἂν τεθῇ ἐπὶ τοῦ
 μέσου, μένειν, ὥστε καὶ τὸ πῦρ ἡρεμήσει· τὸ γὰρ εἰρημένον
 οὐκ ἴδιόν ἐστι τῆς γῆς. ἀλλὰ μὴν οὐδ' ἀναγκαῖον. οὐ γὰρ μό-
 νον φαίνεται μένουσα ἐπὶ τοῦ μέσου, ἀλλὰ καὶ φερομένη 20
 πρὸς τὸ μέσον. ὅπου γὰρ ὅτιοῦν φέρεται μόριον αὐτῆς,
 ἀναγκαῖον ἐνταῦθα φέρεσθαι καὶ τὴν ὅλην· οὗ δὲ φέρεται κατὰ
 φύσιν, καὶ μένει ἐνταυθοῖ κατὰ φύσιν. οὐκ ἄρα διὰ τὸ
 ὁμοίως ἔχειν πρὸς τὰ ἔσχατα· τοῦτο μὲν γὰρ πᾶσι κοινόν,
 τὸ δὲ φέρεσθαι πρὸς τὸ μέσον ἴδιον τῆς γῆς. ἄτοπον δὲ καὶ 25

31. τίς] τίς ἢ al. 295^b 4. καὶ] καὶ τὸ al. 13. προσήκειν
 duo codd., προσήκει cum ceteris Bekker. 15. τὸ ἐναντίον]
 τὰναντία al. 21. μόριον] μέρος al.

τοῦτο μὲν ζητεῖν, διὰ τί ποτε μένει ἡ γῆ ἐπὶ τοῦ μέσου, τὸ
 δὲ πῦρ μὴ ζητεῖν διὰ τί ἐπὶ τοῦ ἔσχατου. εἰ μὲν γὰρ κἀ-
 κείνῳ φύσει τόπος ὁ ἔσχατος, δῆλον ὅτι ἀναγκαῖον εἶναι
 30 ἄλλὰ διὰ τὴν ἀνάγκην μένει τὴν τῆς ὁμοιότητος, ὥσπερ ὁ
 περὶ τῆς τριχὸς λόγος τῆς ἰσχυρῶς μὲν ὁμοίως δὲ πάντῃ
 τεινομένης, ὅτι οὐ διαρραγήσεται, καὶ τοῦ πεινῶντος καὶ δι-
 ψῶντος σφόδρα μὲν ὁμοίως δὲ καὶ τῶν ἐδωδίδμων καὶ πο-
 τῶν ἴσον ἀπέχοντος (καὶ γὰρ τοῦτον ἡρεμεῖν ἀναγκαῖον), ζη-
 35 τητέον αὐτοῖς περὶ τῆς τοῦ πυρὸς μονῆς ἐπὶ τῶν ἔσχατων.
 296^a θαυμαστὸν δὲ καὶ τὸ περὶ μὲν τῆς μονῆς ζητεῖν, περὶ δὲ τῆς
 φορᾶς αὐτῶν μὴ ζητεῖν, διὰ τίν' αἰτίαν τὸ μὲν ἄνω φέρεται
 τὸ δ' ἐπὶ τὸ μέσον μηδενὸς ἐμποδίζοντος. ἀλλὰ μὴν οὐδ'
 ἀληθές ἐστι τὸ λεγόμενον. κατὰ συμβεβηκὸς μέντοι τοῦτ'
 5 ἀληθές, ὥς ἀναγκαῖον μένειν ἐπὶ τοῦ μέσου πᾶν ᾧ μὴθὲν
 μᾶλλον δεῦρο ἢ δεῦρο κινεῖσθαι προσήκει. ἀλλὰ διὰ γε
 τοῦτον τὸν λόγον οὐ μενεῖ ἀλλὰ κινηθήσεται, οὐ μέντοι ὅλον
 ἀλλὰ διεσπασμένον. ὁ γὰρ αὐτὸς ἀρμόσει λόγος καὶ ἐπὶ
 τοῦ πυρὸς· ἀνάγκη γὰρ τεθὲν μένειν ὁμοίως ὥσπερ τὴν γῆν·
 10 ὁμοίως γὰρ ἔξει πρὸς τῶν σημείων τῶν ἔσχατων ὅτιοῦν· ἀλλ'
 ὅμως οἰσθήσεται ἀπὸ τοῦ μέσου, ὥσπερ καὶ φαίνεται φερό-
 μενον, ἂν μὴ τι κωλύῃ, πρὸς τὸ ἔσχατον· πλὴν οὐχ ὅλον
 πρὸς ἓν σημεῖον (τοῦτο γὰρ ἀναγκαῖον μόνον συμβαίνειν ἐκ
 τοῦ λόγου τοῦ περὶ τῆς ὁμοιότητος) ἀλλὰ τὸ ἀνάλογον μῶριον
 15 πρὸς τὸ ἀνάλογον τοῦ ἔσχατου, λέγω δ' οἶον τὸ τέταρτον
 μέρος πρὸς τὸ τέταρτον μέρος τοῦ περιέχοντος· οὐθὲν γὰρ
 στιγμή τῶν σωμάτων ἐστίν. ὥσπερ δὲ κἂν ἐκ μεγάλου συνέλ-
 θοι πυκνούμενον εἰς ἐλάττω τόπον, οὕτω κἂν ἐξ ἐλάττονος εἰς
 μεῖζω μακρότερον γιγνόμενον· ὥστε κἂν ἡ γῆ τοῦτον τὸν τρό-
 20 πον ἐκινεῖτο ἀπὸ τοῦ μέσου διὰ γε τὸν τῆς ὁμοιότητος λόγον,
 εἰ μὴ φύσει τῆς γῆς οὗτος τόπος ἦν. ὅσα μὲν οὖν τυγχάνει
 περὶ τε τοῦ σχήματος αὐτῆς ὑπολαμβανόμενα καὶ περὶ τό-
 που καὶ μονῆς καὶ κινήσεως, σχεδὸν ταῦτ' ἐστίν.

Ἡμεῖς δὲ λέγωμεν πρῶτον πότερον ἔχει κίνησιν ἢ μέ-
 νει· καθάπερ γὰρ εἵπομεν. οἱ μὲν αὐτὴν ἐν τῶν ἄστρον ποι- 25
 οὔσιν, οἱ δ' ἐπὶ τοῦ μέσου θέντες ἴλλεσθαι καὶ κινεῖσθαι φασί
 περὶ τὸν πόλον μέσον. ὅτι δ' ἐστὶν ἀδύνατον, δῆλον λαβοῦ-
 σιν ἀρχὴν ὥς εἶπερ φέρεται εἴτ' ἐκτὸς οὔσα τοῦ μέσου εἴτ'
 ἐπὶ τοῦ μέσου. ἀναγκαῖον αὐτὴν βίᾳ κινεῖσθαι ταύτην τὴν
 κίνησιν· οὐ γὰρ αὐτῆς γε τῆς γῆς ἐστίν· καὶ γὰρ ἂν τῶν 30
 μορίων ἕκαστον ταύτην εἶχε τὴν φορὰν· νῦν δ' ἐπ' εὐθείας
 πάντα φέρεται πρὸς τὸ μέσον. διόπερ οὐχ οἷόν τ' αἰδῖον εἶ-
 ναι, βίαιόν γ' οὔσαν καὶ παρὰ φύσιν· ἡ δέ γε τοῦ κόσμου
 τάξις αἰδῖος. ἔτι πάντα τὰ φερόμενα τὴν φορὰν τὴν
 ἐγκύκλιον ὑπολειπόμενα φαίνεται καὶ κινούμενα πλείους 35
 μιᾶς φορᾶς ἔξω τῆς πρώτης σφαίρας, ὥστε καὶ τὴν γῆν 296^b
 ἀναγκαῖον, εἴτε περὶ τὸ μέσον εἴτ' ἐπὶ τοῦ μέσου κειμένη
 φέρεται, δύο κινεῖσθαι φορᾶς. τούτου δὲ συμβαίνοντος ἀναγ-
 καῖον γίνεσθαι παρόδους καὶ τροπὰς τῶν ἐνδεδεμένων ἄστρον.
 τοῦτο δ' οὐ φαίνεται γιγνόμενον. ἀλλ' αἰ ταῦτα κατὰ τοὺς 5
 αὐτοὺς ἀνατέλλει τε καὶ δύεται τόπους αὐτῆς. ἔτι δ' ἡ φορὰ
 τῶν μορίων καὶ ὅλης αὐτῆς ἡ κατὰ φύσιν ἐπὶ τὸ μέσον τοῦ
 παντός ἐστιν· διὰ τοῦτο γὰρ καὶ τυγχάνει κειμένη νῦν ἐπὶ
 τοῦ κέντρον· διαπορήσειε δ' ἂν τις, ἐπεὶ ταὐτὸν ἀμφοτέρων
 ἐστὶ τὸ μέσον, πρὸς πότερον φέρεται τὰ βάρος ἔχοντα καὶ 10
 τὰ μόρια τῆς γῆς κατὰ φύσιν· πότερον ὅτι τοῦ παντός ἐστι
 μέσον, ἢ διότι τῆς γῆς. ἀνάγκη δὴ πρὸς τὸ τοῦ παντός·
 καὶ γὰρ τὰ κοῦφα καὶ τὸ πῦρ εἰς τοῦναντίον φερόμενα τοῖς
 βάρεσι πρὸς τὸ ἔσχατον φέρεται τοῦ περιέχοντος τόπου τὸ
 μέσον. συμβέβηκε δὲ ταὐτὸ μέσον εἶναι τῆς γῆς καὶ τοῦ 15
 παντός· φέρεται γὰρ καὶ ἐπὶ τὸ τῆς γῆς μέσον, ἀλλὰ
 κατὰ συμβεβηκός, ἢ τὸ μέσον ἔχει ἐν τῷ τοῦ παντός
 μέσῳ. ὅτι δὲ φέρεται πρὸς τὸ τῆς γῆς μέσον, σημειῖον
 ὅτι τὰ φερόμενα βάρη ἐπὶ ταύτην οὐ παρ' ἄλληλα

296^a 26. ἴλλεσθαι] εἰλεῖσθαι unus cod., cf. 293^b 31. 34. αἰ-
 διος] αἰδιός ἐστιν al. 296^b 18. πρὸς] καὶ πρὸς al.

²⁰ φέρεται ἀλλὰ πρὸς ὁμοίας γωνίας, ὥστε πρὸς ἓν τὸ μέσον
 φέρεται, καὶ τὸ τῆς γῆς. φανερὸν τοίνυν ὅτι ἀνάγκη ἐπὶ
 τοῦ μέσου εἶναι τὴν γῆν καὶ ἀκίνητον, διὰ τε τὰς εἰρημέ-
 νας αἰτίας, καὶ διότι τὰ βία ξιπτούμενα ἄνω βάρη κατὰ
 στάθμην πάλιν φέρεται εἰς ταυτό, καὶ εἰς ἄπειρον ἢ δὴ
²⁵ ναμὶς ἐκριπτῇ. ὅτι μὲν οὖν οὔτε κινεῖται οὔτ' ἐκτὸς κεῖται τοῦ
 μέσου, φανερὸν ἐκ τούτων· πρὸς δὲ τούτοις δῆλον ἐκ τῶν
 εἰρημένων τὸ αἴτιον τῆς μονῆς. εἰ γὰρ φύσει πέφυκε φέ-
 ρεσθαι πάντοθεν πρὸς τὸ μέσον, ὥσπερ φαίνεται, καὶ τὸ
 πῦρ ἀπὸ τοῦ μέσου πάλιν πρὸς τὸ ἔσχατον, ἀδύνατον ἐνε-
³⁰ χθῆναι ὅτιοῦν μόριον αὐτῆς ἀπὸ τοῦ μέσου μὴ βιασθῆν· μία
 γὰρ φορὰ τοῦ ἐνὸς καὶ ἀπλῆ τοῦ ἀπλοῦ, ἀλλ' οὐχ αἱ ἐναν-
 τίαι· ἢ δ' ἀπὸ τοῦ μέσου τῇ ἐπὶ τὸ μέσον ἐναντία. εἰ τοί-
 νυν ὅτιοῦν μόριον ἀδύνατον ἐνεχθῆναι ἀπὸ τοῦ μέσου, φανε-
 ρὸν ὅτι καὶ τὴν ὅλην ἔτι ἀδυνατώτερον· εἰς δ' γὰρ τὸ μό-
³⁵ ριον πέφυκε φέρεσθαι, καὶ τὸ ὅλον ἐνταῦθα πέφυκεν· ὥστ'
^{297^a} εἴπερ ἀδύνατον κινηθῆναι μὴ ὑπὸ κρείττονος ἰσχύος, ἀναγ-
 καῖον ἂν εἴη αὐτὴν μένειν ἐπὶ τοῦ μέσου. μαρτυρεῖ δὲ τού-
 τοις καὶ τὰ παρὰ τῶν μαθηματικῶν λεγόμενα περὶ τὴν
 ἀστρολογίαν· τὰ γὰρ φαινόμενα συμβαίνει μεταβαλλόν-
⁵ των τῶν σχημάτων οἷς ὥρισται τῶν ἀστρῶν ἢ τάξις, ὥς ἐπὶ
 τοῦ μέσου κειμένης τῆς γῆς. περὶ μὲν οὖν τοῦ τόπου καὶ μο-
 νῆς καὶ κινήσεως, ὃν τρόπον ἔχει, τοσαῦτα εἰρησθῶ περὶ
 αὐτῆς. σχῆμα δ' ἔχειν σφαιροειδὲς ἀναγκαῖον αὐτὴν· ἔκα-
 στον γὰρ τῶν μορίων βάρος ἔχει μέχρι πρὸς τὸ μέσον, καὶ
¹⁰ τὸ ἔλαττον ὑπὸ τοῦ μείζονος ὠθούμενον οὐχ οἷόν τε κυμαί-
 νειν, ἀλλὰ συμπίεζεσθαι μᾶλλον καὶ συγχωρεῖν ἕτερον
 ἑτέρῳ, ἕως ἂν ἔλθῃ ἐπὶ τὸ μέσον. δεῖ δὲ νοῆσαι τὸ λεγό-
 μενον ὥσπερ ἂν εἰ γιγνομένης τὸν τρόπον ὃν καὶ τῶν φυσιο-
 λόγων λέγουσί τινες γενέσθαι. πλὴν ἐκεῖνοι μὲν βίαν αἰτιῶν-
¹⁵ ται τῆς κάτω φορᾶς· βέλτιον δὲ τιθέναι τάληθές, καὶ

297^a 2. αὐτὴν μένειν] μένειν αὐτὴν al. 13. τὸν om. al.

φάναι τοῦτο συμβαίνειν διὰ τὸ φύσιν ἔχειν φέρεσθαι τὸ
 βάρος ἔχον πρὸς τὸ μέσον. ἐν δυνάμει οὖν ὄντος τοῦ μίγ-
 ματος τὰ διακρινόμενα ἐφέρετο ὁμοίως πάντοθεν πρὸς τὸ
 μέσον. εἴτ' οὖν ὁμοίως ἀπὸ τῶν ἐσχάτων διηρημένα τὰ μό-
 ρια συνήχθη πρὸς τὸ μέσον. εἴτ' ἄλλως ἔχοντα, ποιήσει 20
 ταῦτόν. ὅτι μὲν οὖν ὁμοίως γε πανταχόθεν ἀπὸ τῶν ἐσχά-
 των φερομένων πρὸς ἐν τὸ μέσον ἀναγκαῖον ὅμοιον γίννε-
 σθαι πάντῃ τὸν ὄγκον, φανερόν· ἴσου γὰρ πάντῃ προστι-
 θεμένου ἴσον ἀνάγκη ἀπέχειν τοῦ μέσου τὸ ἔσχατον· τοῦτο
 δὲ τὸ σχῆμα σφαίρας ἐστίν. οὐδὲν δὲ διοίσει πρὸς τὸν λό- 25
 γον, οὐδ' εἰ μὴ πανταχόθεν ὁμοίως συνέθει πρὸς τὸ μέσον
 τὰ μόρια αὐτῆς. τὸ γὰρ πλεῖον αἰεὶ τὸ πρὸ αὐτοῦ ἔλαττον
 προωθεῖν ἀναγκαῖον μέχρι τοῦ μέσου τὴν ῥοπὴν ἐχόντων
 ἀμφοῖν, καὶ τοῦ βαρυτέρου προωθοῦντος μέχρι τούτου τὸ
 ἔλαττον βάρος. ὃ γὰρ ἂν τις ἀπορήσειε, τὴν αὐτὴν ἔχει 30
 τούτοις λύσιν· εἰ γὰρ οὔσης ἐπὶ τοῦ μέσου καὶ σφαιροειδοῦς
 τῆς γῆς πολλαπλάσιον βάρος ἐπιγένοιτο πρὸς θάτερον ἡμι-
 σφαίριον, οὐκ ἔσται τὸ αὐτὸ μέσον τοῦ ὅλου καὶ τὸ τῆς γῆς·
 ὥστε ἢ οὐ μενεῖ ἐπὶ τοῦ μέσου, ἢ εἴπερ, ἡρεμήσει γε καὶ μὴ
 τὸ μέσον ἔχουσα, ἢ πέφυκε κινεῖσθαι καὶ νῦν. τὸ μὲν οὖν 297^b
 ἀπορούμενον τοῦτ' ἐστίν· ἰδεῖν δ' οὐ χαλεπὸν μικρὸν ἐπιτείναν-
 τας, καὶ διελόντας πῶς ἀξιούμεν ὅποσονοῦν μέγεθος φέρεσθαι
 πρὸς τὸ μέσον, βάρος ἔχον. δῆλον γὰρ ὡς οὐχὶ μέχρι τοῦ
 ἄψασθαι τοῦ κέντρου τὸ ἔσχατον, ἀλλὰ δεῖ κρατεῖν τὸ 5
 πλεον ἕως ἂν λάβῃ τῷ αὐτοῦ μέσῳ τὸ μέσον· μέχρι τούτου
 γὰρ ἔχει τὴν ῥοπὴν. οὐδὲν τοίνυν διαφέρει τοῦτο λέγειν ἐπὶ
 βώλου καὶ μορίου τοῦ τυχόντος ἢ ἐπὶ ὅλης τῆς γῆς· οὐ γὰρ
 διὰ μικρότητα ἢ μέγεθος εἴρηται τὸ συμβαίνειν, ἀλλὰ
 κατὰ παντὸς τοῦ ῥοπὴν ἔχοντος ἐπὶ τὸ μέσον· ὥστε εἴτε ὅλη 10
 πόθεν ἐφέρετο εἴτε κατὰ μέρος, ἀναγκαῖον μέχρι τούτου
 φέρεσθαι ἕως ἂν πανταχόθεν ὁμοίως λάβῃ τὸ μέσον, ἀνι-

297^b 7. διαφέρει τοῦτο] τοῦτο διαφέρει al.
 μετὰ Alex. (γρ.) (apud Simpl.).

11. μέχρι]

σαζομένων τῶν ἐλαττόνων ὑπὸ τῶν μειζόνων τῇ προώσει τῆς
 ῥοπῆς. εἴτ' οὖν ἐγένετο, τοῦτον ἀναγκαῖον γενέσθαι τὸν τρόπον,
 15 ὥστε φανερόν ὅτι σφαιροειδῆς ἡ γένεσις αὐτῆς, εἴτ' ἀγένητος
 αἰὲ μένουσα, τὸν αὐτὸν τρόπον ἔχειν ὅνπερ καὶ εἰ γιγνομένη
 τὸ πρῶτον ἐγένετο. κατὰ τοῦτόν τε δὴ τὸν λόγον ἀναγκαῖον
 εἶναι τὸ σχῆμα σφαιροειδὲς αὐτῆς, καὶ ὅτι πάντα φέρεται τὰ
 βαρέα πρὸς τὰς ὁμοίας γωνίας, ἀλλ' οὐ παρ' ἄλληλα· τοῦτο δὲ
 20 πέφυκε πρὸς τὸ φύσει σφαιροειδές. ἢ οὖν ἐστὶ σφαιροειδῆς,
 ἢ φύσει γε σφαιροειδής. δεῖ δ' ἕκαστον λέγειν τοιοῦτον εἶναι
 ὃ φύσει βούλεται εἶναι καὶ ὃ ὑπάρχει, ἀλλὰ μὴ ὃ βίᾳ
 καὶ παρὰ φύσιν. ἔτι δὲ καὶ διὰ τῶν φαινομένων κατὰ τὴν
 αἴσθησιν· οὔτε γὰρ ἂν αἰ τῆς σελήνης ἐκλείψεις τοιαύτας
 25 ἂν εἶχον τὰς ἀποτομάς· νῦν γὰρ ἐν μὲν τοῖς κατὰ μῆνα
 σχηματισμοῖς πάσας λαμβάνει τὰς διαιρέσεις (καὶ γὰρ
 εὐθειᾶ γίνεται καὶ ἀμφίκυρτος καὶ κοίλη), περὶ δὲ τὰς
 ἐκλείψεις αἰὲ κυρτὴν ἔχει τὴν ὀρίζουσαν γραμμὴν, ὥστ'
 ἐπείπερ ἐκλείπει διὰ τὴν τῆς γῆς ἐπιπρόσθησιν, ἢ τῆς γῆς
 30 ἂν εἴῃ περιφέρεια τοῦ σχήματος αἰτία σφαιροειδῆς οὕσα. ἔτι
 δὲ διὰ τῆς τῶν ἄστρον φαντασίας οὐ μόνον φανερόν ὅτι πε-
 ριφερῆς, ἀλλὰ καὶ τὸ μέγεθος οὐκ οὕσα μεγάλη· μικρᾶς
 γὰρ γιγνομένης μεταστάσεως ἡμῶν πρὸς μεσημβρίαν καὶ
 ἄρκτον ἐπιδήλως ἕτερος γίγνεται ὁ ὀρίζων κύκλος, ὥστε τὰ
 298^a ὑπὲρ κεφαλῆς ἄστρον μεγάλην ἔχειν τὴν μεταβολήν, καὶ
 μὴ ταῦτ' αἰετῶν φαίνεσθαι πρὸς ἄρκτον τε καὶ μεσημβρίαν με-
 ταβαλίνουσιν· ἔνιοι γὰρ ἐν Αἰγύπτῳ μὲν ἀστέρες ὀρῶνται καὶ
 περὶ Κύπρον, ἐν τοῖς πρὸς ἄρκτον δὲ χωρίοις οὐχ ὀρῶνται,
 5 καὶ τὰ διὰ παντὸς ἐν τοῖς πρὸς ἄρκτον φαινόμενα τῶν
 ἄστρον ἐν ἐκείνοις τοῖς τόποις ποιεῖται δύσιν. ὥστ' οὐ μόνον ἐκ
 τούτων δῆλον περιφερὲς ὂν τὸ σχῆμα τῆς γῆς, ἀλλὰ καὶ
 σφαίρας οὐ μεγάλης· οὐ γὰρ ἂν οὕτω ταχὺ ἐπίδηλον ἐποίει
 μεθισταμένοις οὕτω βραχύ. διὸ τοὺς ὑπολαμβάνοντας συν-
 10 ἀπτειν τὸν περὶ τὰς Ἡράκλειους στήλας τόπον τῷ περὶ τὴν

Ἰνδικήν, καὶ τοῦτον τὸν τρόπον εἶναι τὴν θάλατταν μίαν, μὴ
λίαν ὑπολαμβάνειν ἄπιστα δοκεῖν· λέγουσι δὲ τεκμαιρόμενοι
καὶ τοῖς ἐλέφασιν, ὅτι περὶ ἀμφοτέρους τοὺς τόπους τοὺς
ἐσχάτους ὄντας τὸ γένος αὐτῶν ἐστίν, ὥς τῶν ἐσχάτων διὰ τὸ
συνάπτειν ἀλλήλοις τοῦτο πεπονθότων. καὶ τῶν μαθηματι- 15
κῶν ὅσοι τὸ μέγεθος ἀναλογίζεσθαι πειρῶνται τῆς περιφε-
ρείας, εἰς τετταράκοντα λέγουσιν εἶναι μυριάδας σταδίων·
ἐξ ὧν τεκμαιρομένοις οὐ μόνον σφαιροειδῆ τὸν ὄγκον ἀναγ-
καῖον εἶναι τῆς γῆς, ἀλλὰ καὶ μὴ μέγαν πρὸς τὸ τῶν ἄλ-
λων ἄστρον μέγεθος.

20

Γ.

Περὶ μὲν οὖν τοῦ πρώτου οὐρανοῦ καὶ τῶν μερῶν, ἔτι δὲ
περὶ τῶν ἐν αὐτῷ φερομένων ἄστρον, ἐκ τίνων τε συνεστᾶσι 25
καὶ ποῖ ἅττα τὴν φύσιν ἐστί, πρὸς δὲ τούτοις ὅτι ἀγέννητα
καὶ ἄφθαρτα, διεληλύθαμεν πρότερον. ἐπεὶ δὲ τῶν φύσει
λεγομένων τὰ μὲν ἐστὶν οὐσίαι τὰ δ' ἔργα καὶ πάθη τούτων
(λέγω δ' οὐσίας μὲν τὰ τε ἀπλᾶ σώματα, οἷον πῦρ καὶ
γῆν καὶ τὰ σύστοιχα τούτοις, καὶ ὅσα ἐκ τούτων, οἷον τόν τε 30
σύνολον οὐρανὸν καὶ τὰ μόρια αὐτοῦ, καὶ πάλιν τὰ τε ζῶα
καὶ τὰ φυτὰ καὶ τὰ μόρια τούτων, πάθη δὲ καὶ ἔργα τὰς
τε κινήσεις τὰς τούτων ἐκάστου καὶ τῶν ἄλλων, ὧν ἐστὶν
αἷτια ταῦτα κατὰ τὴν δύναμιν τὴν ἑαυτῶν, ἔτι δὲ τὰς ἀλ-
λοιώσεις καὶ τὰς εἰς ἄλληλα μεταβάσεις), φανερόν ὅτι τὴν 298^b
πλείστην συμβαίνει τῆς περὶ φύσεως ἱστορίας περὶ σωμάτων
εἶναι· πᾶσαι γὰρ αἱ φυσικαὶ οὐσίαι ἢ σώματα ἢ μετὰ σω-
μάτων γίνονται καὶ μεγεθῶν. τοῦτο δὲ δῆλον ἐκ τε τοῦ διω-
ρίσθαι τὰ ποιά ἐστὶ φύσει, καὶ ἐκ τῆς καθ' ἕκαστα θεωρίας. 5
περὶ μὲν οὖν τοῦ πρώτου τῶν στοιχείων εἴρηται, καὶ ποῖόν τι
τὴν φύσιν, καὶ ὅτι ἄφθαρτον καὶ ἀγέννητον· λοιπὸν δὲ περὶ
τοῖν δυοῖν εἰπεῖν. ἅμα δὲ συμβήσεται περὶ τούτων λέγουσι

298^a 14. ἐσχάτους ὄντας] ἐσχατεύοντας al. 25. φερο-
μένων] φαινομένων al.

καὶ περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς διασκέπασθαι· γένεσις γὰρ
 10 ἥτοι τὸ παράπαν οὐκ ἔστιν, ἢ μόνον ἐν τούτοις τοῖς στοιχείοις
 καὶ τοῖς ἐκ τούτων ἐστίν. αὐτὸ δὲ τοῦτο πρῶτον ἴσως θεωρη-
 τέον, πότερον ἔστιν ἢ οὐκ ἔστιν. οἱ μὲν οὖν πρότερον φιλοσοφῆ-
 σαντες περὶ τῆς ἀληθείας καὶ πρὸς οὓς νῦν λέγομεν ἡμεῖς
 λόγους καὶ πρὸς ἀλλήλους διηνέχθησαν. οἱ μὲν γὰρ αὐτῶν
 15 ὅλως ἀνεῖλον γένεσιν καὶ φθοράν· οὐθὲν γὰρ οὔτε γίνεσθαι
 φασιν οὔτε φθίρεσθαι τῶν ὄντων, ἀλλὰ μόνον δοκεῖν ἡμῖν,
 οἶον οἱ περὶ Μέλισσόν τε καὶ Παρμενίδην, οὓς, εἰ καὶ τὰλλα
 λέγουσι καλῶς, ἀλλ' οὐ φυσικῶς γε δεῖ νομίσαι λέγειν·
 τὸ γὰρ εἶναι ἅττα τῶν ὄντων ἀγένητα καὶ ὅλως ἀκίνητα
 20 μᾶλλον ἔστιν ἐτέρας καὶ προτέρας ἢ τῆς φυσικῆς σκέψεως.
 ἐκεῖνοι δὲ διὰ τὸ μηθὲν μὲν ἄλλο παρὰ τὴν τῶν αἰσθητῶν
 οὐσίαν ὑπολαμβάνειν εἶναι, τοιαύτας δὲ τινὰς νοῆσαι πρῶ-
 τοι φύσεις, εἴπερ ἔσται τις γνῶσις ἢ φρόνησις, οὕτω μετή-
 νεγκαν ἐπὶ ταῦτα τοὺς ἐκεῖθεν λόγους. ἕτεροι δὲ τινες ὥσπερ
 25 ἐπίτηδες τὴν ἐναντίαν τούτοις ἔσχον δόξαν. εἰσὶ γάρ τινες οἱ
 φασιν οὐθὲν ἀγένητον εἶναι τῶν πραγμάτων, ἀλλὰ πάντα
 γίνεσθαι, γενόμενα δὲ τὰ μὲν ἄφθαρτα διαμένειν τὰ δὲ
 πάλιν φθίρεσθαι, μάλιστα μὲν οἱ περὶ Ἡσίοδον, εἴτα καὶ
 τῶν ἄλλων οἱ πρῶτοι φυσιολογήσαντες. οἱ δὲ τὰ μὲν ἄλλα
 30 πάντα γενέσθαι φασὶ καὶ ῥεῖν, εἶναι δὲ παγίως οὐθέν, ἐν
 δὲ τι μόνον ὑπομένειν, ἐξ οὗ ταῦτα πάντα μετασχηματί-
 ζεσθαι πέφυκεν· ὅπερ εἰκότασι βούλεσθαι λέγειν ἄλλοι τε
 πολλοὶ καὶ Ἡράκλειτος ὁ Ἐφέσιος. εἰσὶ δὲ τινες οἱ καὶ
 πᾶν σῶμα γενητὸν ποιοῦσι, συντιθέντες καὶ διαλύοντες εἰς
 299^a ἐπιπέδα καὶ ἐξ ἐπιπέδων. περὶ μὲν οὖν τῶν ἄλλων ἕτερος
 ἔστω λόγος· τοῖς δὲ τοῦτον τὸν τρόπον λέγουσι καὶ πάντα
 τὰ σώματα συνιστᾶσιν ἐξ ἐπιπέδων ὅσα μὲν ἄλλα συμ-
 βαίνει λέγειν ὑπεναντία τοῖς μαθήμασιν, ἐπιπολῆς ἔστιν
 5 ἰδεῖν (καίτοι δίκαιον ἦν ἢ μὴ κινεῖν ἢ πιστοτέροις αὐτὰ λό-
 γοις κινεῖν τῶν ὑποθέσεων. ἔπειτα δὴλον ὅτι τοῦ αὐτοῦ λόγου
 298^b 30. γενέσθαι] γίνεσθαι τε al.

ἐστὶ στερεὰ μὲν ἐξ ἐπιπέδων συγκεῖσθαι, ἐπίπεδα δ' ἐκ γραμμῶν, ταύτας δ' ἐκ στιγμῶν· οὕτω δ' ἐχόντων οὐκ ἀνάγκη τὸ τῆς γραμμῆς μέρος γραμμὴν εἶναι· περὶ δὲ τούτων ἐπέσκεπται πρότερον ἐν τοῖς περὶ κινήσεως λόγοις, ὅτι 10 οὐκ ἔστιν ἀδιαίρετα μήκη). ὅσα δὲ περὶ τῶν φυσικῶν σωμάτων ἀδύνατα συμβαίνει λέγειν τοῖς ποιοῦσι τὰς ἀτόμους γραμμάς, ἐπὶ μικρὸν θεωρήσωμεν καὶ νῦν· τὰ μὲν γὰρ ἐπ' ἐκείνων ἀδύνατα συμβαίνοντα καὶ τοῖς φυσικοῖς ἀπολουθήσει, τὰ δὲ τούτοις ἐπ' ἐκείνων οὐχ ἅπαντα διὰ τὸ τὰ 15 μὲν ἐξ ἀφαιρέσεως λέγεσθαι τὰ μαθηματικά, τὰ δὲ φυσικὰ ἐκ προσθέσεως. πολλὰ δ' ἐστὶν ἃ τοῖς ἀδιαίρετοις οὐχ οἷόν τε ὑπάρχειν. τοῖς δὲ φυσικοῖς ἀναγκαῖον, οἷον εἴ τί ἐστι διαιρετόν· ἐν ἀδιαίρετῳ γὰρ διαιρετὸν ἀδύνατον ὑπάρχειν, τὰ δὲ πάθη διαιρετὰ πάντα διχῶς· ἢ γὰρ κατ' εἶδος 20 ἢ κατὰ συμβεβηκός, κατ' εἶδος μὲν οἷον χρώματος τὸ λευκὸν ἢ τὸ μέλαν, κατὰ συμβεβηκός δέ, ἂν ᾧ ὑπάρχει ἢ διαιρετόν, ὥστε ὅσα ἀπλᾶ τῶν παθημάτων, πάντ' ἐστὶ διαιρετὰ τοῦτον τὸν τρόπον. διὸ τὸ ἀδύνατον ἐν τοῖς τοιούτοις ἐπισκεπτέον. εἰ δὴ τῶν ἀδυνάτων ἐστὶν ἑκατέρου μέρους 25 μηδὲν ἔχοντος βάρους τὰ ἄμφω ἔχειν βάρος, τὰ δ' αἰσθητὰ σώματα ἢ πάντα ἢ ἕνια βάρος ἔχει, οἷον ἡ γῆ καὶ τὸ ὕδωρ, ὥς καὶ αὐτοὶ φαῖεν, εἰ ἡ στιγμή μηδὲν ἔχει βάρος, δῆλον ὅτι οὐδ' αἱ γραμμαί, εἰ δὲ μὴ αὐταί, οὐδὲ τὰ ἐπίπεδα· ὥστ' οὐδὲ τῶν σωμάτων οὐθέν. ἀλλὰ μὴν ὅτι τὴν στι- 30 γμὴν οὐχ οἷόν τε βάρος ἔχειν, φανερόν. τὸ μὲν γὰρ βαρὺ ἅπαν καὶ βαρύτερον καὶ τὸ κοῦφον καὶ κουφότερον ἐνδέχεται τινος εἶναι. τὸ δὲ βαρύτερον ἢ κουφότερον ἴσως οὐκ 299^b ἀνάγκη βαρὺ ἢ κοῦφον εἶναι, ὥσπερ καὶ τὸ μὲν μέγα μεῖζον, τὸ δὲ μεῖζον οὐ πάντως μέγα· πολλὰ γὰρ ἐστὶν ἃ μικρὰ ὄντα ἀπλῶς ὅμως μεῖζω ἐτέρων ἐστίν. εἰ δὴ ὁ ἂν

299^a 19. ἐστὶ διαιρετόν unus cod., ἐστὶν ἀδιαίρετον cum ceteris Bekker. 22. ἢ] καὶ al. 23. παθημάτων] μαθημάτων Simpl. 299^b 4. ἐτέρων] τινῶν ἐτέρων al.

5 βαρὺν ὃν βαρύτερον ἢ, ἀνάγκη βάρει μείζον εἶναι, τὸ
 βαρὺν ἅπαν διαιρετὸν ἂν εἴη. ἡ δὲ στιγμή ἀδιαίρετον ὑπό-
 κειται. ἔτι εἰ τὸ μὲν βαρὺ πυκνὸν τι, τὸ δὲ κοῦφον μανόν,
 ἔστι δὲ πυκνὸν μανοῦ διαφέρειν τῷ ἐν ἴσῳ ὄγκῳ πλεῖον ἐνυ-
 πάρχειν· εἰ οὖν ἐστὶ στιγμή βαρεῖα καὶ κούφη, ἔσται καὶ
 10 πυκνή καὶ μανή. ἀλλὰ τὸ μὲν πυκνὸν διαιρετόν, ἡ δὲ
 στιγμή ἀδιαίρετος. εἰ δὲ πᾶν τὸ βαρὺ ἢ μαλακὸν ἢ σκληρὸν
 ἀνάγκη εἶναι, ῥᾷδιον ἐκ τούτων ἀδύνατόν τι συναγαγεῖν.
 μαλακὸν μὲν γὰρ τὸ εἰς ἑαυτὸ ὑπεῖκον, σκληρὸν δὲ τὸ μὴ
 ὑπεῖκον. τὸ δὲ ὑπεῖκον διαιρετόν. ἀλλὰ μὴν οὐδ' ἐκ μὴ
 15 ἔχόντων βάρος ἔσται βάρος. τό τε γὰρ ἐπὶ πόσων συμβή-
 σεται τοῦτο καὶ ἐπὶ ποίων, πῶς διορισοῦσι μὴ βουλόμενοι
 πλάττειν; καὶ εἰ πᾶν μείζον βάρος βάρους βάρει, συμβήσεται
 καὶ ἕκαστον τῶν ἀμερῶν βάρος ἔχειν· εἰ γὰρ αἱ τέτταρες
 στιγμαὶ βάρος ἔχουσι, τὸ δ' ἐκ πλείονων ἢ τουδὶ βαρέος
 20 ὄντος βαρύτερον, ᾧ δὲ βαρέος βαρύτερον ἀνάγκη βαρὺν εἶναι,
 ὥσπερ καὶ ᾧ λευκοῦ λευκότερον λευκόν, ὥστε τὸ μείζον
 μιᾷ στιγμή *<μιᾷ στιγμή>* βαρύτερον ἔσται ἀφαιρεθέντος τοῦ
 ἴσου. ὥστε καὶ ἡ μία στιγμή βάρος ἔξει. ἔτι εἰ μὲν τὰ ἐπί-
 πεδα μόνον κατὰ γραμμὴν ἐνδέχεται συντίθεσθαι, ἄτοπον·
 25 ὥσπερ γὰρ καὶ γραμμὴ πρὸς γραμμὴν ἀμφοτέρως συντί-
 θεται, καὶ κατὰ μῆκος καὶ κατὰ πλάτος, δεῖ καὶ ἐπίπε-
 δον ἐπιπέδῳ τὸν αὐτὸν τρόπον. γραμμὴ δὲ δύναται γραμμῇ
 συντίθεσθαι κατὰ γραμμὴν ἐπιτιθεμένην, οὐ μὴν προστιθεμέ-
 νην. ἀλλὰ μὴν εἴ γε καὶ κατὰ πλάτος ἐνδέχεται συντίθε-
 30 σθαι, ἔσται τι σῶμα ὃ οὔτε στοιχεῖον οὔτε ἐκ στοιχείων συντι-
 θέμενον ἐκ τῶν οὕτω συντιθεμένων ἐπιπέδων. ἔτι εἰ μὲν πλή-
 θει βαρύτερα τὰ σώματα τὰ τῶν ἐπιπέδων, ὥσπερ ἐν τῷ
 300^a Τιμαίῳ διώρισται, δῆλον ὡς ἔξει καὶ ἡ γραμμὴ καὶ ἡ
 στιγμή βάρος· ἀνάλογον γὰρ πρὸς ἄλληλα ἔχουσιν, ὥσπερ
 καὶ πρότερον εἰρήκαμεν. εἰ δὲ μὴ τοῦτον διαφέρει τὸν τρόπον

5. τὸ] καὶ τὸ al.
 Bonitz, τὸ libri.

19. τουδὲ] τοδὲ libri.

20 et 21. ᾧ

22. μιᾷ στιγμή addidi.

ἀλλὰ τῷ τὴν μὲν γῆν εἶναι βαρὺν τὸ δὲ πῦρ κοῦφον, ἔσται
καὶ τῶν ἐπιπέδων τὸ μὲν κοῦφον τὸ δὲ βαρὺ. καὶ τῶν γραμ- 5
μῶν δὴ καὶ τῶν στιγμῶν ὡσαύτως· τὸ γὰρ τῆς γῆς ἐπίπε-
δον ἔσται βαρύτερον ἢ τὸ τοῦ πυρός. ὅλως δὲ συμβαίνει ἢ
μηδὲν ποτ' εἶναι μέγεθος, ἢ δύνασθαι γε ἀναιρεθῆναι, εἴπερ
ὁμοίως ἔχει στιγμή μὲν πρὸς γραμμὴν, γραμμὴ δὲ πρὸς
ἐπίπεδον, τοῦτο δὲ πρὸς σῶμα· πάντα γὰρ εἰς ἄλληλα 10
ἀναλυόμενα εἰς τὰ πρῶτα ἀναλυθήσεται· ὥστ' ἐνδέχοιτ' ἂν
στιγμὰς μόνον εἶναι, σῶμα δὲ μηθέν. πρὸς δὲ τούτοις καὶ εἰ
ὁ χρόνος ὁμοίως ἔχει, ἀναιροῖτ' ἂν ποτε ἢ ἐνδέχοιτ' ἀναιρε-
θῆναι· τὸ γὰρ νῦν τὸ ἄτομον οἶον στιγμή γραμμῆς ἐστίν. τὸ
δ' αὐτὸ συμβαίνει καὶ τοῖς ἐξ ἀριθμῶν συντιστᾶσι τὸν οὐρα- 15
νόν· ἐνιοὶ γὰρ τὴν φύσιν ἐξ ἀριθμῶν συντιστᾶσιν, ὥσπερ τῶν
Πυθαγορείων τινές· τὰ μὲν γὰρ φυσικὰ σώματα φαίνεται
βάρος ἔχοντα καὶ κουφότητα, τὰς δὲ μονάδας οὔτε σῶμα
ποιεῖν οἶόν τε συντιθεμένας οὔτε βάρος ἔχειν.

2 Ὅτι δ' ἀναγκαῖον ὑπάρχειν κίνησιν τοῖς ἀπλοῖς σώ- 20
μασι φύσει τινὰ πᾶσιν, ἐκ τῶνδε δῆλον. ἐπεὶ γὰρ κινούμενα
φαίνεται, κινεῖσθαι γε ἀναγκαῖον βίᾳ, εἰ μὴ οἰκείαν ἔχει
κίνησιν· τὸ δὲ βίᾳ καὶ παρὰ φύσιν ταυτόν. ἀλλὰ μὴν εἰ
παρὰ φύσιν ἐστί τις κίνησις, ἀνάγκη εἶναι καὶ κατὰ φύσιν,
παρ' ἣν αὕτη· καὶ εἰ πολλὰ αἰ παρὰ φύσιν, τὴν κατὰ 25
φύσιν μίαν· κατὰ φύσιν μὲν γὰρ ἀπλῶς, παρὰ φύσιν δ'
ἔχει πολλὰς ἕκαστον. ἔτι δὲ καὶ ἐκ τῆς ἡρεμίας δῆλον·
καὶ γὰρ ἡρεμεῖν ἀναγκαῖον ἢ βίᾳ ἢ κατὰ φύσιν· βίᾳ δὲ
μένει οὐ καὶ φέρεται βίᾳ, καὶ κατὰ φύσιν οὐ κατὰ φύσιν.
ἐπεὶ οὖν φαίνεται τι μένον ἐπὶ τοῦ μέσου, εἰ μὲν κατὰ φύ- 30
σιν, δῆλον ὅτι καὶ ἡ φορὰ ἢ ἐνταῦθα κατὰ φύσιν αὐτῷ·
εἰ δὲ βίᾳ, τί τὸ φέρεσθαι κωλῶν; εἰ μὲν ἡρεμοῦν, τὸν αὐ-
τὸν κυκλήσομεν λόγον· ἀνάγκη γὰρ ἢ κατὰ φύσιν εἶναι τὸ
πρῶτον ἡρεμοῦν ἢ εἰς ἄπειρον ἰέναι, ὅπερ ἀδύνατον· εἰ δὲ 300^b

300^a 9. στιγμή] μονὰς cod. E et alius et Simpl. 15. συν-
τιστᾶσι] συντιθεῖσι al.

κινούμενον τὸ κωλύον φέρεσθαι, καθάπερ φησὶν Ἐμπεδο-
 κλῆς τὴν γῆν ὑπὸ τῆς δίνης ἡρεμεῖν, ποῦ ἂν ἐφέρετο, ἐπει-
 δὴ εἰς ἄπειρον ἀδύνατον· οὐθὲν γὰρ γίγνεται ἀδύνατον, τὸ
 5 δ' ἄπειρον διελθεῖν ἀδύνατον. ὥστ' ἀνάγκη στῆναί που τὸ φε-
 ρόμενον, κακεῖ μὴ βία μένειν ἀλλὰ κατὰ φύσιν. εἰ δ' ἐστὶν
 ἡρεμία κατὰ φύσιν, ἔστι καὶ κίνησις κατὰ φύσιν ἢ εἰς τοῦ-
 τον τὸν τόπον φορά. διὸ καὶ Λευκίππῳ καὶ Δημοκρίτῳ,
 τοῖς λέγουσιν αἰεὶ κινεῖσθαι τὰ πρῶτα σώματα ἐν τῷ κενῷ
 10 καὶ τῷ ἀπείρῳ, λεκτέον τίνα κίνησιν καὶ τίς ἢ κατὰ φύσιν
 αὐτῶν κίνησις. εἰ γὰρ ἄλλο ὑπ' ἄλλου κινεῖται βία τῶν
 στοιχείων, ἀλλὰ καὶ κατὰ φύσιν ἀνάγκη τινὰ εἶναι κίνησιν
 ἐκάστου, παρ' ἣν ἢ βίαιός ἐστιν· καὶ δεῖ τὴν πρώτην κινούσαν
 μὴ βία κινεῖν, ἀλλὰ κατὰ φύσιν· εἰς ἄπειρον γὰρ εἶδιν,
 15 εἰ μὴ τι ἔσται κατὰ φύσιν κινοῦν πρῶτον, ἀλλ' αἰεὶ τὸ πρό-
 τερον βία κινούμενον κινήσει. τὸ αὐτὸ δὲ τοῦτο συμβαίνειν
 ἀναγκαῖον καὶ εἰ καθάπερ ἐν τῷ Τιμαίῳ γέγραπται, πρὶν
 γενέσθαι τὸν κόσμον ἐκινεῖτο τὰ στοιχεῖα ἀτάκτως. ἀνάγκη
 γὰρ ἢ βίαιον εἶναι τὴν κίνησιν ἢ κατὰ φύσιν. εἰ δὲ κατὰ
 20 φύσιν ἐκινεῖτο, ἀνάγκη κόσμον εἶναι, ἐάν τις βούληται θεω-
 ρεῖν ἐπιστήσας· τό τε γὰρ πρῶτον κινοῦν ἀνάγκη κινεῖν αὐτό,
 κινούμενον κατὰ φύσιν, καὶ τὰ κινούμενα μὴ βία, ἐν τοῖς
 οἰκείοις ἡρεμοῦντα τόποις, ποιεῖν ἥνπερ ἔχουσι νῦν τάξι, τὰ
 μὲν βάρος ἔχοντα ἐπὶ τὸ μέσον, τὰ δὲ κουφότητα ἔχοντα ἀπὸ
 25 τοῦ μέσου· ταύτην δ' ὁ κόσμος ἔχει τὴν διάταξιν. ἔτι δὲ το-
 σοῦτον ἐπ' ἀνέροις· ἂν τις, πότερον δυνατὸν ἢ οὐχ οἷόν τ' ἦν κι-
 νούμενα ἀτάκτως καὶ μίγνυσθαι τοιαύτας μίξεις ἔνια, ἐξ
 ὧν συνίσταται τὰ κατὰ φύσιν συνιστάμενα σώματα, λέγω
 δ' οἷον ὅσα καὶ σάρκας, καθάπερ Ἐμπεδοκλῆς φησὶ γίνε-
 30 σθαι ἐπὶ τῆς φιλότητος· λέγει γὰρ ὡς πολλοὶ μὲν κόρσαι
 ἀναύχενες ἐβλάστησαν. τοῖς δ' ἄπειρα ἐν ἀπείρῳ τὰ κινού-
 μενα ποιοῦσιν, εἰ μὲν ἐν τὸ κινοῦν, ἀνάγκη μίαν φέρεσθαι

300^b 21. αὐτὸ] αὐτὸ Alex. (γρ.) (apud Simpl.). 24. κου-
 φύτητα ἔχοντα] κουφότητα cum uno codice Bekker.

φοράν, ὥστ' οὐκ ἀτάκτως κινηθήσεται, εἰ δ' ἄπειρα τὰ κι-
 νοῦντα, καὶ τὰς φορὰς ἀναγκαῖον ἀπείρους εἶναι· εἰ γὰρ 301^a
 πεπερασμέναι, τάξεις τις ἔσται· οὐ γὰρ τῷ μὴ φέρεσθαι εἰς
 τὸ αὐτὸ ἢ ἀτάξια συμβαίνει· οὐδὲ γὰρ νῦν εἰς τὸ αὐτὸ φέ-
 ρεται πάντα, ἀλλὰ τὰ συγγενῇ μόνον. ἔτι τὸ ἀτάκτως
 οὐθέν ἐστιν ἕτερον ἢ τὸ παρὰ φύσιν· ἢ γὰρ τάξεις ἢ οἰκεία 5
 τῶν αἰσθητῶν φύσις ἐστίν. ἀλλὰ μὴν καὶ τοῦτο ἄτοπον καὶ
 ἀδύνατον, τὸ ἄπειρον ἄτακτον ἔχειν κίνησιν· ἔστι γὰρ ἡ φύ-
 σις ἐκείνη τῶν πραγμάτων οἷαν ἔχει τὰ πλείω καὶ τὸν
 πλείω χρόνον· συμβαίνειν οὖν αὐτοῖς τοῦναντίον τὴν μὲν ἀτα-
 ξίαν εἶναι κατὰ φύσιν, τὴν δὲ τάξιν καὶ τὸν κόσμον παρὰ 10
 φύσιν· καίτοι οὐδὲν ὥς ἔτυχε γίγνεται τῶν κατὰ φύσιν. ἔοικε
 δὲ τοῦτό γε αὐτὸ καλῶς Ἀναξαγόρας λαβεῖν· ἐξ ἀκινήτων
 γὰρ ἄρχεται κοσμοποιεῖν. πειρῶνται δὲ καὶ οἱ ἄλλοι συγ-
 κρίνοντές πως πάλιν κινεῖν καὶ διακρίνειν. ἐκ διεστώτων δὲ καὶ
 κινουμένων οὐκ εὐλογον ποιεῖν τὴν γένεσιν. διὸ καὶ Ἐμπεδο- 15
 κλῆς παραλείπει τὴν ἐπὶ τῆς φιλότητος· οὐ γὰρ ἂν ἡδύνατο
 συστήσαι τὸν οὐρανὸν ἐκ κεχωρισμένων μὲν κατασκευάζων,
 σύγκρισιν δὲ ποιῶν διὰ τὴν φιλότητα· ἐκ διακεκριμένων γὰρ
 συνέστηκεν ὁ κόσμος τῶν στοιχείων. ὥστ' ἀναγκαῖον γίνεσθαι
 ἐξ ἑνὸς καὶ συγκεκριμένου. ὅτι μὲν τοίνυν ἐστὶ φυσικὴ τις κί- 20
 νησις ἐκάστου τῶν σωμάτων, ἣν οὐ βία κινοῦνται οὐδὲ παρὰ
 φύσιν, φανερόν ἐκ τούτων· ὅτι δ' ἔνια ἔχειν ἀναγκαῖον ῥο-
 πὴν βάρους καὶ κουφότητος, ἐκ τῶνδε δήλων. κινεῖσθαι μὲν
 γὰρ φαμεν ἀναγκαῖον εἶναι· εἰ δὲ μὴ ἔξει φύσει ῥοπὴν τὸ
 κινούμενον, ἀδύνατον κινεῖσθαι ἢ πρὸς τὸ μέσον ἢ ἀπὸ τοῦ 25
 μέσου. ἔστω γὰρ τὸ μὲν ἐφ' οὗ *A* ἀβαρές, τὸ δ' ἐφ' οὗ *B*
 βάρος ἔχον, ἐνθενέχθω δὲ τὸ ἀβαρές τὴν *ΓΔ*, τὸ δὲ *B* ἐν
 τῷ ἴσῳ χρόνῳ τὴν *ΓΕ*· μείζω γὰρ οἰσθήσεται τὸ βάρος
 ἔχον. ἐὰν δὴ διαιρεθῇ τὸ σῶμα τὸ ἔχον βάρος ὥς ἡ *ΓΕ*
 πρὸς τὴν *ΓΔ* (δυνατὸν γὰρ οὕτως ἔχειν πρὸς τι τῶν ἐν αὐ- 30
 τῷ μορίων), εἰ τὸ ὅλον φέρεται τὴν ὅλην τὴν *ΓΕ*, τὸ μό-
 ριον ἀνάγκη ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ τὴν *ΓΔ* φέρεσθαι, ὥστε

ἴσον οἰσθήσεται τὸ ἀβαρὲς καὶ τὸ βάρος ἔχον· ὅπερ ἀδύνα-
 301^b τον. ὁ δ' αὐτὸς λόγος καὶ ἐπὶ κουφότητος. ἔτι δ' εἰ ἔσται τι
 σῶμα κινούμενον μήτε κουφότητα μήτε βάρος ἔχον, ἀνάγκη
 τοῦτο βίᾳ κινεῖσθαι, βίᾳ δὲ κινούμενον ἄπειρον ποιεῖν τὴν
 κίνησιν. ἐπεὶ γὰρ δυνάμεις τις ἢ κινούσα, τὸ δ' ἔλαττον καὶ
 5 τὸ κουφότερον ὑπὸ τῆς αὐτῆς δυνάμεως πλεῖον κινήσεται,
 κεκινήσθω τὸ μὲν ἐφ' ᾧ τὸ *A*, τὸ ἀβαρὲς, τὴν *ΓΕ*, τὸ δ'
 ἐφ' ᾧ τὸ *B*, τὸ βάρος ἔχον, ἐν τῷ ἴσῳ χρόνῳ τὴν *ΓΔ*.
 διαιρεθέντος δὲ τοῦ βάρους ἔχοντος σώματος ὡς ἡ *ΓΕ* πρὸς
 τὴν *ΓΔ*, συμβήσεται τὸ ἀφαιρούμενον ἀπὸ τοῦ βάρους ἔχον-
 10 τος σώματος τὴν *ΓΕ* φέρεσθαι ἐν τῷ ἴσῳ χρόνῳ, ἐπείπερ
 τὸ ὅλον ἐφέρετο τὴν *ΓΔ*. τὸ γὰρ τάχος ἔξει τὸ τοῦ ἐλάτ-
 τονος πρὸς τὸ τοῦ μείζονος ὡς τὸ μείζον σῶμα πρὸς τὸ ἐλάτ-
 τον. ἴσον ἄρα τὸ ἀβαρὲς οἰσθήσεται σῶμα καὶ τὸ βάρος
 ἔχον ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ. τοῦτο δ' ἀδύνατον· ὥστ' ἐπεὶ παν-
 15 τὸς τοῦ προστεθέντος μείζον κινήσεται διάστημα τὸ ἀβαρὲς,
 ἄπειρον ἂν φέροιτο. φανερόν οὖν ὅτι ἀνάγκη πᾶν σῶμα
 βάρος ἔχειν ἢ κουφότητα διωρισμένον. ἐπεὶ δὲ φύσις μὲν
 ἐστὶν ἡ ἐν αὐτῷ ὑπάρχουσα κινήσεως ἀρχή, δυνάμεις δ' ἡ ἐν
 ἄλλῳ ἢ ἄλλο, κίνησις δὲ ἡ μὲν κατὰ φύσιν ἡ δὲ βίαιος
 20 πᾶσα, τὴν μὲν κατὰ φύσιν, οἷον τῷ λίθῳ τὴν κάτω, θᾶτ-
 τον ποιήσῃ τὸ κατὰ δύνάμιν, τὴν δὲ παρὰ φύσιν ὅλως
 αὐτή. πρὸς ἀμφοτέρω δὲ ὥσπερ ὀργάνῳ χρῆται τῷ ἀέρι·
 πέφυκε γὰρ οὗτος καὶ κοῦφος εἶναι καὶ βαρὺς. τὴν μὲν οὖν
 ἄνω ποιήσῃ φορὰν ἢ κοῦφος, ὅταν ὠσθῇ καὶ λάβῃ τὴν
 25 ἀρχὴν ἀπὸ τῆς δυνάμεως, τὴν δὲ κάτω πάλιν ἢ βαρὺς·
 ὥσπερ γὰρ ἐναφάψασα παραδίδωσιν ἑκατέρω. διὸ καὶ οὐ
 παρακολουθοῦντος τοῦ κινήσαντος φέρεται τὸ βίᾳ κινήθην. εἰ
 γὰρ μὴ τοιοῦτόν τι τὸ σῶμα ὑπῆρχεν, οὐκ ἂν ἦν ἡ βίᾳ
 κίνησις. καὶ τὴν κατὰ φύσιν δ' ἐκάστου κίνησιν συνεπουρίζει
 30 τὸν αὐτὸν τρόπον. ὅτι μὲν οὖν ἅπαν ἢ κοῦφον ἢ βαρὺ, καὶ

πῶς αἱ παρὰ φύσιν ἔχουσι κινήσεις, ἐκ τούτων φανερόν. ὅτι δ' οὔτε πάντων ἐστὶ γένεσις οὔθ' ἀπλῶς οὐθενός, δηλὸν ἐκ τῶν προειρημένων· ἀδύνατον γὰρ παντὸς σώματος εἶναι γένεσιν, εἰ μὴ καὶ κενὸν εἶναι τι δυνατόν κεχωρισμένον· ἐν ᾧ γὰρ 302^a ἔσται τόπῳ τὸ νῦν γινόμενον, εἰ ἐγίνετο, ἐν τούτῳ πρότερον τὸ κενὸν ἀναγκαῖον εἶναι σώματος μηθενὸς ὄντος. ἄλλο μὲν γὰρ ἐξ ἄλλου σῶμα γίγνεσθαι δυνατόν, οἷον ἐξ ἀέρος πῦρ, ὅλως δ' ἐκ μηθενὸς ἄλλου προϋπάρχοντος μεγέθους ἀδύνα- 5 τον· μάλιστα μὲν γὰρ ἐκ δυνάμει τινὸς ὄντος σώματος ἐνεργεῖα γένοιτ' ἂν σῶμα. ἀλλ' εἰ τὸ δυνάμει ὄν σῶμα μηθέν ἐστίν ἄλλο σῶμα ἐνεργεῖα πρότερον, κενὸν ἔσται κεχωρισμένον.

Λοιπὸν δ' εἰπεῖν τίνων τέ ἐστὶ γένεσις σωμάτων, καὶ 10 διὰ τί ἐστίν. ἐπεὶ οὖν ἐν ἅπασιν ἡ γνῶσις διὰ τῶν πρώτων, πρῶτα δὲ τῶν ἐνυπαρχόντων τὰ στοιχεῖα, σκεπτόν, εἰ τῶν τοιούτων σωμάτων ἐστὶ στοιχεῖα, καὶ διὰ τί ἐστίν, ἔπειτα μετὰ ταῦτα πόσα τε καὶ ποῖ' ἅττα. τοῦτο δ' ἔσται φανερόν ὑποθεμένοις τίς ἐστίν ἡ τοῦ στοιχείου φύσις. ἔστω δὲ στοιχεῖον 15 τῶν σωμάτων, εἰς ὃ τὰλλα σώματα διαιρεῖται, ἐνυπάρχον δυνάμει ἢ ἐνεργεῖα (τοῦτο γὰρ ποτέρως, ἔτι ἀμφισβητήσιμον), αὐτὸ δ' ἐστὶν ἀδιαίρετον εἰς ἕτερα τῷ εἶδει· τοιοῦτον γὰρ τι τὸ στοιχεῖον ἅπαντες καὶ ἐν ἅπασι βούλονται λέγειν. εἰ δὴ τὸ εἰρημένον ἐστὶ στοιχεῖον, ἀνάγκη εἶναι ἅττα τοιαῦτα 20 τῶν σωμάτων. ἐν μὲν γὰρ σαρκὶ καὶ ξύλῳ καὶ ἐκάστῳ τῶν τοιούτων ἐνεστὶ δυνάμει πῦρ καὶ γῆ· φανερὰ γὰρ ταῦτα ἐξ ἐκείνων ἐκκρινόμενα. ἐν δὲ πυρὶ σὰρξ ἢ ξύλον οὐκ ἐνυπάρχουσιν, οὔτε κατὰ δύνάμιν οὔτε κατ' ἐνέργειαν· ἐξεκρίνετο γὰρ ἂν. ὁμοίως δ' οὐδ' εἰ ἐν τι μόνον εἴη τοιοῦτον, οὐδ' ἐν ἐκείνῳ· 25 οὐ γὰρ εἰ ἔσται σὰρξ ἢ ὅστουν ἢ τῶν ἄλλων ὅτιοῦν, οὔπω φάτεον ἐνυπάρχειν δυνάμει, ἀλλὰ προσθεωρητέον τίς ὁ τρόπος τῆς γενέσεως. Ἀναξαγόρας δ' Ἐμπεδοκλεῖ ἐναντίως λέγει

32. δηλόν] ὡς δηλόν Alex. (γρ.). (apud Simpl.). 302^a 2. νῦν om. al. ἐγίνετο] ἐγένετο al. 12. εἰ] ποῖα libri.

περὶ τῶν στοιχείων. ὁ μὲν γὰρ πῦρ καὶ γῆν καὶ τὰ σύστοιχα
 30 τούτοις στοιχεῖά φησιν εἶναι τῶν σωμάτων καὶ συγκεῖσθαι
 πάντ' ἐκ τούτων, Ἀναξαγόρας δὲ τοῦναντίον· τὰ γὰρ ὁμοιο-
 μερῇ στοιχεῖα (λέγω δ' οἷον σάρκα καὶ ὀστοῦν καὶ τῶν τοι-
 302^b ούτων ἕκαστον), ἀέρα δὲ καὶ πῦρ μίγματα τούτων καὶ τῶν
 ἄλλων σπερμάτων πάντων· εἶναι γὰρ ἑκάτερον αὐτῶν ἐξ ἀο-
 ράτων τῶν ὁμοιομερῶν πάντων ἡθροισμένων. διὸ καὶ γίνε-
 σθαι πάντ' ἐκ τούτων· τὸ γὰρ πῦρ καὶ τὸν αἰθέρα προσαγορεύει
 5 ταυτό. ἐπεὶ δ' ἐστὶ παντὸς φυσικοῦ σώματος κίνησις οἰκεία,
 τῶν δὲ κινήσεων αἱ μὲν ἀπλαῖ αἱ δὲ μικταί, καὶ αἱ μὲν
 μικταὶ τῶν μικτῶν αἱ δὲ ἀπλαῖ τῶν ἀπλῶν εἰσὶ, φανερόν
 ὅτι ἔσται ἅττα σώματα ἀπλᾶ. εἰσὶ γὰρ καὶ κινήσεις ἀπλαῖ.
 ὥστε θῆλον καὶ ὅτι ἔστι στοιχεῖα καὶ διὰ τί ἐστίν.

10 Πότερον δὲ πεπερασμένα ἢ ἄπειρα, καὶ εἰ πεπερασ-
 μένα, πόσα τὸν ἀριθμόν, ἐπόμενον ἂν εἶη σκοπεῖν. πρῶτον
 μὲν οὖν ὅτι οὐκ ἔστιν ἄπειρα, καθάπερ οἴονται τινες, θεωρη-
 τέον, καὶ πρῶτον τοὺς πάντα τὰ ὁμοιομερῇ στοιχεῖα ποιοῦν-
 τας, καθάπερ Ἀναξαγόρας. οὐθὲς γὰρ τῶν οὕτως ἀξιούντων
 15 ὀρθῶς λαμβάνει τὸ στοιχεῖον· ὀρῶμεν γὰρ πολλὰ καὶ τῶν
 μικτῶν σωμάτων εἰς ὁμοιομερῇ διαιρούμενα, λέγω δ' οἷον
 σάρκα καὶ ὀστοῦν καὶ ξύλον καὶ λίθον. ὥστ' εἴπερ τὸ σύνθετον
 οὐκ ἔστι στοιχεῖον. οὐχ ἅπαν ἔσται τὸ ὁμοιομερὲς στοιχεῖον,
 ἀλλὰ τὸ ἀδιαίρετον εἰς ἕτερα τῶ εἶδει, καθάπερ εἴρηται
 20 πρότερον. ἔτι δ' οὐδ' οὕτως λαμβάνοντας τὸ στοιχεῖον ἀνάγκη
 ποιεῖν ἄπειρα· πάντα γὰρ ταῦτα ἀποδοθήσεται καὶ πεπε-
 ρασμένων ὄντων, ἐάν τις λάβῃ· τὸ αὐτὸ γὰρ ποιήσει, κὰν
 δύο ἢ τρία μόνον ἢ τοιαῦτα, καθάπερ ἐπιχειρεῖ καὶ Ἐμπε-
 δοκλῆς. ἐπεὶ γὰρ καὶ ὥς αὐτοῖς συμβαίνει μὴ πάντα ποιεῖν
 25 ἐξ ὁμοιομερῶν (πρόσωπον γὰρ οὐκ ἐκ προσώπων ποιοῦσιν, οὐδ'
 ἄλλο τῶν κατὰ φύσιν ἐσχηματισμένων οὐθέν), φανερόν ὅτι
 πολλῷ βέλτιον πεπερασμένας ποιεῖν τὰς ἀρχάς, καὶ ταύτας

302^b 1. μίγματα] μῖγμα al.

3. τῶν om. al.

ὥς ἐλαχίστας πάντων γε τῶν αὐτῶν μελλόντων δείκνυσθαι, καθάπερ ἀξιούσι καὶ οἱ ἐν τοῖς μαθήμασιν· ἀεὶ γὰρ τὰ πεπερασμένα λαμβάνουσιν ἀρχάς ἢ τῷ εἶδει ἢ τῷ ποσῷ. ἔτι 30 εἰ σῶμα σώματος ἕτερον λέγεται κατὰ τὰς οἰκείας διαφοράς, αἱ δὲ τῶν σωμάτων διαφοραὶ πεπερασμέναι (διαφέρουσι γὰρ τοῖς αἰσθητοῖς. ταῦτα δὲ πεπεράνται· δεῖ δὲ 303^a τοῦτο δειχθῆναι), φανερόν ὅτι καὶ τὰ στοιχεῖα ἀνάγκη πεπερασμένα εἶναι. ἀλλὰ μὴν οὐδ' ὥς ἕτεροὶ τινες λέγουσιν, οἷον Λεύκιππός τε καὶ Δημόκριτος ὁ Ἀβδηρίτης, εὖλογα τὰ συμβαίνοντα· φασὶ γὰρ εἶναι τὰ πρῶτα μεγέθη πλήθει μὲν 5 ἅπειρα μεγέθει δὲ ἀδιαίρετα. καὶ οὗτ' ἐξ ἐνός πολλὰ γίνεσθαι οὔτε ἐκ πολλῶν ἓν, ἀλλὰ τῇ τούτων συμπλοκῇ καὶ περιπλέξει πάντα γεννᾶσθαι. τρόπον γὰρ τινα καὶ οὗτοι πάντα τὰ ὄντα ποιοῦσιν ἀριθμοὺς καὶ ἐξ ἀριθμῶν· καὶ γὰρ εἰ μὴ σαφῶς δηλοῦσιν. ὅμως τοῦτο βούλονται λέγειν. καὶ πρὸς τού- 10 τοις, ἐπεὶ διαφέρει τὰ σώματα σχήμασιν, ἅπειρα δὲ τὰ σχήματα, ἅπειρα καὶ τὰ ἀπλᾶ σώματά φασιν εἶναι. ποῖον δὲ καὶ τί ἐκάστου τὸ σχῆμα τῶν στοιχείων, οὐθὲν ἐπιδιωρίσαν, ἀλλὰ μόνον τῷ πυρὶ τὴν σφαῖραν ἀπέδωκαν· ἀέρα δὲ καὶ ὕδωρ καὶ τᾶλλα μεγέθει καὶ μικρότητι διεῖλον, ὥς οὖσαν 15 αὐτῶν τὴν φύσιν οἷον πανσπερμίαν πάντων τῶν στοιχείων. πρῶτον μὲν οὖν καὶ τούτοις ταῦτὸν ἀμάρτημα τὸ μὴ πεπερασμένους λαβεῖν τὰς ἀρχάς, ἐξὸν ἅπαντα ταῦτα λέγειν. ἔτι δ' εἰ μὴ ἅπειροι τῶν σωμάτων αἱ διαφοραί, δῆλον ὅτι οὐκ ἔσται τὰ στοιχεῖα ἅπειρα. πρὸς δὲ τούτοις ἀνάγκη μάχε- 20 σθαι ταῖς μαθηματικαῖς ἐπιστήμας ἄτομα σώματα λέγοντας, καὶ πολλὰ τῶν ἐνδόξων καὶ τῶν φαινομένων κατὰ τὴν αἴσθησιν ἀναιρεῖν, περὶ ὧν εἴρηται πρότερον ἐν τοῖς περὶ χρόνου καὶ κινήσεως. ἅμα δὲ καὶ ἐναντία λέγειν αὐτοὺς αὐτοῖς ἀνάγκη· ἀδύνατον γὰρ ἀτόμων ὄντων τῶν στοιχείων μεγέθει 25 καὶ μικρότητι διαφέρειν ἀέρα καὶ γῆν καὶ ὕδωρ· οὐ γὰρ

29. τὰ πεπερασμένα] τὰς πεπερασμένους cum uno codice Bekker.

οἶόν τ' ἐξ ἀλλήλων γίνεσθαι· ὑπολείψει γὰρ αἰὲ τὰ μέ-
 γιστα σώματα ἐκκρινόμενα, φασὶ δ' οὕτω γίνεσθαι ὕδωρ
 καὶ ἀέρα καὶ γῆν ἐξ ἀλλήλων. ἔτι οὐδὲ κατὰ τὴν τούτων
 30 ὑπόληψιν δόξειεν ἂν ἄπειρα γίνεσθαι τὰ στοιχεῖα, ἐπεὶ
 τὰ μὲν σώματα διάφερι σχήμασι, τὰ δὲ σχήματα πάντα
 σύγκειται ἐκ πυραμίδων, τὰ μὲν εὐθύγραμμα ἐξ εὐθυ-
 303^b γράμμων, ἡ δὲ σφαῖρα ἐξ ὀκτώ μορίων. ἀνάγκη γὰρ εἶ-
 ναί τινας ἀρχὰς τῶν σχημάτων. ὥστε εἴτε μία εἴτε δύο εἴτε
 πλείους, καὶ τὰ ἀπλᾶ σώματα τοσαῦτα ἔσται τὸ πλήθος.
 ἔτι δ' εἰ ἐκάστῳ μὲν τῶν στοιχείων ἔστί τις οἰκεία κίνησις, καὶ
 5 ἡ τοῦ ἀπλοῦ σώματος ἀπλῇ, μὴ εἰσι δ' αἱ ἀπλαῖ κινήσεις
 ἄπειροι διὰ τὸ μήτε τὰς ἀπλᾶς φορὰς πλείους εἶναι δυοῖν
 μήτε τοὺς τόπους ἀπείρους, οὐκ ἂν εἴη οὐδ' οὕτως ἄπειρα τὰ
 στοιχεῖα.

Ἐπεὶ δ' ἀνάγκη πεπεράνθαι τὰ στοιχεῖα, λοιπὸν σκέ-
 10 ψασθαι πότερον πλείω ἔσται ἢ ἓν. ἐνιοι γὰρ ἓν μόνον ὑπο-
 τίθενται, καὶ τοῦτο οἱ μὲν ὕδωρ, οἱ δ' ἀέρα, οἱ δὲ πῦρ, οἱ
 δ' ὕδατος μὲν λεπτότερον ἀέρος δὲ πυκνότερον, ὃ περιέχειν
 φασὶ πάντας τοὺς οὐρανούς ἄπειρον ὄν. ὅσοι μὲν οὖν τὸ ἓν
 τοῦτο ποιοῦσιν ὕδωρ ἢ ἀέρα ἢ ὕδατος μὲν λεπτότερον ἀέρος δὲ
 15 πυκνότερον, εἴτ' ἐκ τούτου πυκνότητι καὶ μανότητι τᾶλλα
 γεννῶσιν, οὗτοι λανθάνουσιν αὐτοὶ αὐτοὺς ἄλλο τι πρότερον τοῦ
 στοιχείου ποιοῦντες· ἔστι γὰρ ἡ μὲν ἐκ τῶν στοιχείων γένεσις
 σύνθεσις, ὥς φασιν, ἡ δ' εἰς τὰ στοιχεῖα διάλυσις, ὥστ'
 ἀνάγκη πρότερον εἶναι τῇ φύσει τὸ λεπτομερέστερον. ἐπεὶ οὖν
 20 φασὶ πάντων τῶν σωμάτων τὸ πῦρ λεπτότατον εἶναι, πρῶ-
 τον ἂν εἴη τῇ φύσει τὸ πῦρ (διαφέρει δ' οὐθέν, ἀνάγκη γὰρ
 ἓν τι τῶν ἄλλων εἶναι πρῶτον, καὶ μὴ τὸ μέσον). ἔτι δὲ τὸ
 μὲν πυκνότητι καὶ μανότητι τᾶλλα γεννᾷν οὐθέν διαφέρει ἢ
 λεπτότητι καὶ παχύτητι· τὸ μὲν γὰρ λεπτὸν μανόν, τὸ δὲ
 25 παχὺ βούλονται εἶναι πυκνόν. πάλιν δὲ τὸ λεπτότητι καὶ

παχύτητι ταῦτόν καὶ τὸ μεγέθει καὶ μικρότητι· λεπτόν
 μὲν γὰρ τὸ μικρομερές, παχὺ δὲ τὸ μεγαλομερές· τὸ γὰρ
 ἐπεκτεινόμενον ἐπὶ πολὺ λεπτόν, τοιοῦτον δὲ τὸ ἐκ μικρῶν
 μερῶν συνεστὸς. ὥστ' αὐτοῖς συμβαίνει μεγέθει καὶ μικρότητι
 διαιρεῖν τὴν τῶν ἄλλων οὐσίαν. οὕτω δὲ διοριζομένοις ἅπαντα 30
 συμβήσεται λέγειν πρὸς τι, καὶ οὐκ ἔσται ἅπλῳς τὸ μὲν
 πῦρ τὸ δ' ὕδωρ τὸ δ' ἀήρ, ἀλλὰ τὸ αὐτὸ πρὸς μὲν τόδε
 πῦρ, πρὸς δὲ τι ἄλλο ἀήρ, ὅπερ συμβαίνει καὶ τοῖς πλείω 304^a
 μὲν τὰ στοιχεῖα λέγουσι, μεγέθει δὲ καὶ μικρότητι διαφέ-
 ρειν φάσκουσιν· ἐπεὶ γὰρ τῷ ποσῷ διωρίσται ἕκαστον, ἔσται
 τις λόγος πρὸς ἄλληλα τῶν μεγεθῶν, ὥστε τὰ τοῦτον ἔχοντα
 τὸν λόγον πρὸς ἄλληλα ἀνάγκη τὸ μὲν αἶρα εἶναι τὸ δὲ 5
 πῦρ τὸ δὲ γῆν τὸ δ' ὕδωρ, διὰ τὸ ἐνυπάρχειν ἐν τοῖς μεί-
 ζοσι τοὺς τῶν ἐλαττόνων λόγους. ὅσοι δὲ πῦρ ὑποτίθενται τὸ
 στοιχεῖον, τοῦτο μὲν διαφεύγουσιν, ἄλλα δ' αὐτοῖς ἀναγ-
 καῖον ἄλογα συμβαίνειν. οἱ μὲν γὰρ αὐτῶν σχῆμα περι-
 ἄπτουσι τῷ πυρί, καθάπερ οἱ τὴν πυραμίδα ποιοῦντες, καὶ 10
 τούτων οἱ μὲν ἀπλουστέως λέγοντες ὅτι τῶν μὲν σχημάτων
 τμητικώτατον ἡ πυραμῖς, τῶν δὲ σωμάτων τὸ πῦρ, οἱ δὲ
 κομποτέως τῷ λόγῳ προσάγοντες ὅτι τὰ μὲν σώματα
 πάντα σύγκειται ἐκ τοῦ λεπτομερεστάτου, τὰ δὲ σχήματα
 τὰ στερεὰ ἐκ πυραμίδων, ὥστ' ἐπεὶ τῶν μὲν σωμάτων 15
 τὸ πῦρ λεπτότατον, τῶν δὲ σχημάτων ἡ πυραμῖς μικρο-
 μερέστατον καὶ πρῶτον, τὸ δὲ πρῶτον σχῆμα τοῦ πρώτου
 σώματος, πυραμῖς ἂν εἴη τὸ πῦρ. οἱ δὲ περὶ μὲν σχή-
 ματος οὐδὲν ἀποφαίνονται, λεπτομερέστατον δὲ μόνον ποι-
 οῦσιν, ἔπειτ' ἐκ τούτου συντιθεμένου φασὶ γίνεσθαι τὰλλα 20
 καθάπερ ἂν εἰ συμφυσωμένου ψήγματος. ἀμφοτέροις δὲ
 αὐτὰ συμβαίνει δυσχερῆ· εἰ μὲν γὰρ ἄτομον τὸ πρῶτον
 ὥμα ποιοῦσι, πάλιν ἥξουσιν οἱ πρότερον εἰρημένοι λόγοι
 πρὸς ταύτην τὴν ὑπόθεσιν. ἔτι οὐκ ἐνδέχεται τοῦτο λέγειν

304^a 11. ἀπλουστέως] ἀπλούστερον cod. E et alius (non
 Simpl.). 15. ἐκ] ἐκ τῶν al.

25 φυσικῶς βουλομένοις θεωρεῖν. εἰ γὰρ ἅπαν σῶμα σώματι
 συμβλητὸν κατὰ τὸ ποσόν, ἔχει δ' ἀνάλογον τὰ μεγέθη
 τὰ τε τῶν ὁμοιομερῶν πρὸς ἄλληλα καὶ τὰ τῶν στοιχείων
 (οἶον τὰ τοῦ παντός ὕδατος πρὸς τὸν ἅπαντα ἀέρα καὶ τοῦ
 στοιχείου πρὸς τὸ στοιχεῖον, ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων),
 30 ὁ δ' ἀήρ πλείων τοῦ ὕδατος καὶ ὅλως τὸ λεπτομερέστερον
 τοῦ παχυμερεστέρου, φανερόν ὅτι καὶ τὸ στοιχεῖον ἔλαττον
 ἔσται τὸ τοῦ ὕδατος ἢ τὸ τοῦ ἀέρος. εἰ οὖν τὸ ἔλαττον μέγε-
 θος ἐνυπάρχει τῷ μείζονι, διαιρετὸν ἂν εἴη τὸ τοῦ ἀέρος
 304^b στοιχεῖον. ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ τοῦ πυρὸς καὶ ὅλως τῶν λε-
 πτομερεστέρων. εἰ δὲ διαιρετόν, τοῖς μὲν σχηματίζουνσι τὸ
 πῦρ συμβήσεται μὴ εἶναι τὸ τοῦ πυρὸς μέρος πῦρ διὰ τὸ
 μὴ συγκεῖσθαι τὴν πυραμίδα ἐκ πυραμίδων, ἔτι δὲ μὴ
 5 πᾶν σῶμα εἶναι ἢ στοιχεῖον ἢ ἐκ στοιχείων (τὸ γὰρ μέρος
 τοῦ πυρὸς οὔτε πῦρ οὔθ' ἕτερον στοιχεῖον οὐδέν), τοῖς δὲ τῷ
 μεγέθει διορίζουσι πρότερόν τι τοῦ στοιχείου στοιχεῖον εἶναι, καὶ
 τοῦτ' εἰς ἄπειρον βαδίζειν, εἶπερ ἅπαν σῶμα διαιρετὸν καὶ
 τὸ μικρομερέστατον στοιχεῖον. ἔτι δὲ καὶ τούτοις συμβαίνει
 10 λέγειν ὡς ταῦτὸν πρὸς μὲν τόδε πῦρ ἐστὶ πρὸς ἄλλο δ'
 ἀήρ, καὶ πάλιν ὕδωρ καὶ γῆ. κοινὸν δὲ πᾶσιν ἀμάρτημα
 τοῖς ἐν τὸ στοιχεῖον ὑποτιθεμένοις τὸ μίαν μόνην κίνησιν ποι-
 εῖν φυσικὴν, καὶ πάντων τὴν αὐτήν. ὁρῶμεν γὰρ πᾶν τὸ
 φυσικὸν σῶμα κινήσεως ἔχον ἀρχήν. εἰ οὖν ἅπαντα τὰ σώ-
 15 ματα ἐν τί ἐστι, πάντων ἂν εἴη μία κίνησις· καὶ ταύτην
 ἀναγκαῖον ὅσῳ περ ἂν πλείω γίννηται, κινεῖσθαι μᾶλλον,
 ὥσπερ καὶ τὸ πῦρ ὅσῳ ἂν πλείον γίννηται, φέρεται θᾶτ-
 τον ἄνω τὴν αὐτοῦ φοράν. συμβαίνει δὲ πολλὰ κάτω φέρε-
 σθαι θᾶττον. ὥστε διὰ τε ταῦτα, καὶ πρὸς τούτοις ἐπεὶ διώ-
 20 ρισται πρότερον ὅτι πλείους αἰ φυσικαὶ κινήσεις, δῆλον ὅτι
 ἀδύνατον ἐν εἶναι τὸ στοιχεῖον. ἐπεὶ δὲ οὔτε ἄπειρα οὔτε ἐν,
 πλείω ἀνάγκη εἶναι καὶ πεπερασμένα.

25. βουλομένοις] βουλομένους al.
 codices, πλείων cum ceteris Bekker.

304^b 16. πλείω tres

6 Ἐπισκεπτέον δὲ πρῶτον πότερον αἰδία ἐστὶν ἢ γινόμενα φθείρεται· τούτου γὰρ δειχθέντος φανερόν ἐστι καὶ πόσ' ἄττα καὶ ποῖά ἐστιν. αἰδία μὲν οὖν εἶναι ἀδύνατον· 25 ὁρῶμεν γὰρ καὶ πῦρ καὶ ὕδωρ καὶ ἕκαστον τῶν ἀπλῶν σωμάτων διαλυόμενον. ἀνάγκη δὴ ἢ ἄπειρον εἶναι ἢ ἴστασθαι τὴν διάλυσιν. εἰ μὲν οὖν ἄπειρον, ἐστὶ καὶ ὁ χρόνος ὁ τῆς διαλύσεως ἄπειρος, καὶ πάλιν ὁ τῆς συνθέσεως· ἕκαστον γὰρ ἐν ἄλλῳ χρόνῳ διαλύεται καὶ συντίθεται τῶν μορίων. 30 ὥστε συμβήσεται ἕξω τοῦ ἀπείρου χρόνου ἄλλον εἶναι ἄπειρον, ὅταν ὁ τε τῆς συνθέσεως ἄπειρος ἢ καὶ ἔτι τούτου πρότερος ὁ τῆς διαλύσεως. ὥστε τοῦ ἀπείρου ἕξω γίνεται ἄπειρον· ὅπερ ἀδύνατον. εἰ δὲ στήσεται πού ἢ διάλυσις, ἥτοι ἄτομον 305^a ἐστὶ τὸ σῶμα ἐν ᾧ ἴσταται, ἢ διαιρετὸν μὲν οὐ μέντοι διαιρεθισόμενον οὐδέποτε, καθάπερ ἔοικεν Ἐμπεδοκλῆς βούλεσθαι λέγειν. ἄτομον μὲν οὖν οὐκ ἐστὶ διὰ τοὺς πρότερον εἰρημένους λόγους· ἀλλὰ μὴν οὐδὲ διαιρετὸν μὲν οὐδέποτε δὲ δια- 5 λυθισόμενον. τὸ γὰρ ἔλαττον σῶμα τοῦ μείζονος εὐφθαρτότερόν ἐστιν. εἴπερ οὖν καὶ τὸ πολὺ φθείρεται κατὰ ταύτην τὴν φθοράν, ὥστε διαλύεσθαι εἰς ἐλάττω, ἔτι μᾶλλον τοῦτο πάσχειν εὐλογον τὸ ἔλαττον. δύο δὲ τρόπους ὁρῶμεν φθειρόμενον τὸ πῦρ· ὑπὸ τε γὰρ τοῦ ἐναντίου φθείρεται σβεν- 10 νύμενον, καὶ αὐτὸ ὑφ' αὐτοῦ μαραινόμενον. τοῦτο δὲ πάσχει τὸ ἔλαττον ὑπὸ τοῦ πλείονος, καὶ θᾶττον, ὅσῳ ἂν ἢ ἔλαττον. ὥστ' ἀνάγκη φθαρτὰ καὶ γενητὰ εἶναι τὰ στοιχεῖα τῶν σωμάτων. ἐπεὶ δ' ἐστὶ γενητὰ, ἥτοι ἐξ ἀσωμάτου ἢ ἐκ σώματος ἐστὶ ἢ γένεσις, καὶ εἰ ἐκ σώματος, ἥτοι ἐξ ἄλλου 15 ἢ ἐξ ἀλλήλων. ὁ μὲν οὖν ἐξ ἀσωμάτου γεννῶν λόγος ποιεῖ γεννώμενον κενόν. πᾶν γὰρ τὸ γινόμενον ἐν τινι γίνεται, καὶ ἥτοι ἀσωμάτον ἐστὶ ἐν ᾧ ἢ γένεσις, ἢ ἕξει σῶμα· καὶ εἰ μὲν ἕξει σῶμα, δύο ἐστὶ σώματα ἅμα ἐν τῷ αὐτῷ, τό τε γινόμενον καὶ τὸ προϋπάρχον· εἰ δ' ἀσωμάτον, ἀνάγκη 20

27. δὴ] δὲ libri. 305^a 17. ἐν τινι γίνεται καὶ om. quatuor codd. et Simpl. (γρ.) (addiderat Alex.).

κενὸν εἶναι ἀφωρισμένον. τοῦτο δ' ὅτι ἀδύνατον, δέδεικται
καὶ πρότερον. ἀλλὰ μὴν οὐδ' ἐκ σώματός τινος ἐγχωρεῖ γί-
νεσθαι τὰ στοιχεῖα· συμβήσεται γὰρ ἄλλο σῶμα πρότερον
εἶναι τῶν στοιχείων. τοῦτο δ' εἰ μὲν ἔξει βάρος ἢ κουφότητα,
25 τῶν στοιχείων ἔσται τι, μηδεμίαν δ' ἔχον ῥοπήν ἀκίνητον ἔσται
καὶ μαθηματικόν· τοιοῦτον δὲ ὃν οὐκ ἔσται ἐν τόπῳ. ἐν ᾧ γὰρ
ἡρεμεῖ, ἐν τούτῳ καὶ κινεῖσθαι δυνατόν. καὶ εἰ μὲν βία, παρὰ
φύσιν, εἰ δὲ μὴ βία, κατὰ φύσιν. εἰ μὲν οὖν ἔσται ἐν τόπῳ,
καὶ που ἔσται τι τῶν στοιχείων· εἰ δὲ μὴ ἐν τόπῳ, οὐδὲν ἐξ
30 αὐτοῦ ἔσται· τὸ γὰρ γινόμενον, καὶ ἐξ οὗ γίγνεται, ἀνάγκη
ἅμα εἶναι. ἐπεὶ δ' οὔτε ἐξ ἀσώματου γίνεσθαι δυνατόν
οὔτ' ἐξ ἄλλου σώματος, λείπεται ἐξ ἀλλήλων γίνεσθαι.

Πάλιν οὖν ἐπισκεπτέον τίς ὁ τρόπος τῆς ἐξ ἀλλήλων
γενέσεως, πότερον ὡς Ἐμπεδοκλῆς λέγει καὶ Δημόκριτος,
35 ἢ ὡς οἱ εἰς τὰ ἐπίπεδα διαλύοντες, ἢ ἔστιν ἄλλος τις τρό-
305^b πος παρὰ τούτους. οἱ μὲν οὖν περὶ Ἐμπεδοκλέα καὶ Δημό-
κριτον λανθάνουσιν αὐτοὶ αὐτοὺς οὐ γένεσιν ἐξ ἀλλήλων ποι-
οῦντες ἀλλὰ φαινομένην γένεσιν· ἐνυπάρχον γὰρ ἕκαστον ἐκ-
κρίνεσθαι φασιν, ὥσπερ ἐξ ἀγγείου τῆς γενέσεως οὔσης ἀλλ'
5 οὐκ ἐκ τινος ὕλης, οὐδὲ γίνεσθαι μεταβάλλοντος. ἔπειτα
καὶ οὕτως οὐδὲν ἦττον ἄλογα τὰ συμβαίνοντα. τὸ γὰρ αὐτὸ
μέγεθος οὐ δοκεῖ συμπληθὲν γίνεσθαι βαρύτερον. ἀνάγκη δὲ
τοῦτο λέγειν τοῖς φάσκουσιν ἐκκρίνεσθαι τὸ ὕδωρ ἐκ τοῦ ἀέρος
ἐνυπάρχον· ὅταν γὰρ ὕδωρ ἐξ ἀέρος γένηται, βαρύτερόν
10 ἔστιν. ἔτι δὲ τῶν μεμιγμένων σωμάτων οὐκ ἀνάγκη χωρισθὲν
θάτερον αἰεὶ πλείω τόπον ἐπέχειν· ὅταν δ' ἐξ ὕδατος ἀήρ
γένηται, πλείω καταλαμβάνει τόπον· τὸ δὲ λεπτομερέστε-
ρον ἐν πλείονι τόπῳ γίγνεται. φανερόν δὲ τοῦτό γε καὶ ἐν τῇ
μεταβάσει· διατμιζομένου γὰρ καὶ πνευματουμένου τοῦ
15 ὕγροῦ ῥήγνυνται τὰ περιέχοντα τοὺς ὄγκους ἀγγεῖα διὰ τὴν
στενοχωρίαν. ὥστ' εἰ μὲν ὅλως μὴ ἔστι κενὸν μηδ' ἐπεκτείνε-

ται τὰ σώματα, καθάπερ φασὶν οἱ ταῦτα λέγοντες, φα-
 νερόν τὸ ἀδύνατον· εἰ δ' ἔστι κενὸν καὶ ἐπέκτασις, ἄλογον
 τὸ ἐξ ἀνάγκης ἀεὶ πλείω τόπον ἐπιλαμβάνειν τὸ χωριζόμε-
 νον. ἀλλ' ἀνάγκη καὶ ὑπολείπειν τὴν ἐξ ἀλλήλων γένεσιν, 20
 εἴπερ ἐν τῷ πεπερασμένῳ μεγέθει μὴ ἐννυπάρχει ἅπειρα
 μεγέθη πεπερασμένα. ὅταν γὰρ ἐκ γῆς ὕδωρ γένηται,
 ἀφῆρηταί τι τῆς γῆς, εἴπερ ἐκκρίσει ἢ γένεσις· καὶ πάλιν
 ὅταν ἐκ τῆς ὑπολειπομένης, ὡσαύτως. εἰ μὲν οὖν ἀεὶ τοῦτ'
 ἔσται, συμβήσεται ἐν τῷ πεπερασμένῳ ἅπειρα ἐννυπάρχειν· 25
 ἐπεὶ δὲ τοῦτ' ἀδύνατον, οὐκ ἂν ἀεὶ γίγνοιτο ἐξ ἀλλήλων. ὅτι
 μὲν οὖν οὐκ ἔστι τῇ ἐκκρίσει ἢ εἰς ἄλλα μεταβάσεις, εἰρη-
 ται. λείπεται δ' εἰς ἄλλα μεταβάλλοντα γίνεσθαι.
 τοῦτο δὲ διχῶς· ἢ γὰρ τῇ μετασχηματίζει, καθάπερ ἐκ
 τοῦ αὐτοῦ κηροῦ γίγνοιτ' ἂν σφαῖρα καὶ κύβος, ἢ τῇ διαλύσει 30
 τῇ εἰς τὰ ἐπίπεδα, ὥσπερ ἔνιοί φασιν. εἰ μὲν οὖν τῇ μετα-
 σχηματίζει γίνεται, συμβαίνει ἐξ ἀνάγκης ἄτομα λέγειν
 τὰ σώματα· διαιρετῶν γὰρ ὄντων οὐκ ἔσται τὸ τοῦ πυρὸς
 μέρος πῦρ, οὐδὲ τὸ τῆς γῆς γῆ, διὰ τὸ μὴ εἶναι μήτε τὸ
 τῆς πυραμίδος μέρος πάντως πυραμίδα μήτε τὸ τοῦ κύβου 35
 κύβον. εἰ δὲ τῇ τῶν ἐπιπέδων διαλύσει, πρῶτον μὲν ἄτοπον 306^a
 τὸ μὴ πάντα γεννᾶν ἐξ ἀλλήλων, ὅπερ ἀνάγκη λέγειν αὐ-
 τοῖς, καὶ λέγουσιν. οὔτε γὰρ εὐλογον ἔν μόνον ἄμοιρον γε-
 νέσθαι τῆς μεταβάσεως, οὔτε φαίνεται κατὰ τὴν αἰσθησιν,
 ἀλλ' ὁμοίως πάντα μεταβάλλειν εἰς ἄλλα. συμβαίνει 5
 δὲ περὶ τῶν φαινομένων λέγουσι μὴ ὁμολογούμενα λέγειν
 τοῖς φαινομένοις. τούτου δ' αἴτιον τὸ μὴ καλῶς λαβεῖν τὰς
 πρῶτας ἀρχάς, ἀλλὰ πάντα βούλεσθαι πρὸς τινὰς δόξας
 ὠρισμένας ἀνάγειν. δεῖ γὰρ ἴσως τῶν μὲν αἰσθητῶν αἰσθη-
 τὰς, τῶν δὲ αἰδίων αἰδίους, τῶν δὲ φθαρτῶν φθαρτὰς εἶναι 10
 τὰς ἀρχάς, ὅλως δ' ὁμογενεῖς τοῖς ὑποκειμένοις. οἱ δὲ διὰ
 τὴν τούτων φιλίαν ταῦτο ποιεῖν ξοίκασι τοῖς τὰς θέσεις ἐν

τοῖς λόγοις διαφυλάττουσιν· ἅπαν γὰρ ὑπομένουσι το συμβαῖνον ὡς ἀληθεῖς ἔχοντες ἀρχάς, ὥσπερ οὐκ ἐνίας δέον
 15 κρίνειν ἐκ τῶν ἀποβαινόντων, καὶ μάλιστα ἐκ τοῦ τέλους. τέλος δὲ τῆς μὲν ποιητικῆς ἐπιστήμης τὸ ἔργον, τῆς δὲ φυσικῆς τὸ φαινόμενον αἰ κυρίως κατὰ τὴν αἴσθησιν. συμβαίνει δ' αὐτοῖς μάλιστα τὴν γῆν εἶναι στοιχεῖον, καὶ μόνην
 0 ἄφθαρτον, εἴπερ τὸ ἀδιάλυτον ἄφθαρτόν τ' ἐστὶ καὶ στοιχεῖον· ἢ γὰρ γῆ μόνη ἀδιάλυτος εἰς ἄλλο σῶμα. ἄλλα μὴν οὐδ' ἐν τοῖς διαλυομένοις ἢ τῶν τριγώνων παραιώρησις εὐλογος. συμβαίνει δὲ καὶ τοῦτο ἐν τῇ εἰς ἄλληλα μεταβάσει διὰ τὸ ἐξ ἀνίσων τῷ πλήθει συνεστάναι τριγώνων. ἔτι δ' ἀνάγκη τοῖς ταῦτα λέγουσιν οὐκ ἐκ σώματος ποιεῖν γένεσιν·
 25 ὅταν γὰρ ἐξ ἐπιπέδων γένηται, οὐκ ἐκ σώματος ἔσται γεγώς. πρὸς δὲ τούτοις ἀνάγκη μὴ πᾶν σῶμα λέγειν διαιρετόν, ἀλλὰ μάχεσθαι ταῖς ἀκριβεστάταις ἐπιστήμασι· αἱ μὲν γὰρ καὶ τὸ νοητὸν λαμβάνουσι διαιρετόν, αἱ μαθηματικά, οἱ δὲ οὐδὲ τὸ αἰσθητὸν ἅπαν συγχωροῦσι διὰ τὸ βούλεσθαι σώ-
 30 ζειν τὴν ὑπόθεσιν. ἀνάγκη γὰρ ὅσοι σχῆμα ποιοῦσιν ἐκάστου τῶν στοιχείων καὶ τούτῳ διορίζουσι τὰς οὐσίας αὐτῶν, ἀδιαίρετα ποιεῖν αὐτά· τῆς γὰρ πυραμίδος ἢ τῆς σφαίρας διαίρεθείσης πως οὐκ ἔσται τὸ λειπόμενον σφαῖρα ἢ πυραμῖς. ὥστε ἢ τὸ τοῦ πυρὸς μέρος οὐ πῦρ, ἀλλ' ἔσται τι πρότερον τοῦ
 306^b στοιχείου, διὰ τὸ πᾶν εἶναι ἢ στοιχεῖον ἢ ἐκ στοιχείων, ἢ οὐχ ἅπαν σῶμα διαιρετόν.

Ὅλως δὲ τὸ πειρᾶσθαι τὰ ἀπλᾶ σώματα σχηματίζεσθαι ἄλογόν ἐστι, πρῶτον μὲν ὅτι συμβήσεται μὴ ἀναπλη-
 5 ροῦσθαι τὸ ὅλον· ἐν μὲν γὰρ τοῖς ἐπιπέδοις τρία σχήματα δοκεῖ συμπληροῦν τὸν τόπον, τρίγωνον καὶ τετράγωνον καὶ ἑξάγωνον, ἐν δὲ τοῖς στερεοῖς δύο μόνον, πυραμῖς καὶ κύβος· ἀνάγκη δὲ πλείω τούτων λαμβάνειν διὰ τὸ πλείω τα στοιχεῖα ποιεῖν. ἔπειτα φαίνεται πάντα μὲν τὰ ἀπλᾶ σώ-

ματα σχηματιζόμενα τῷ περιέχοντι τόπῳ, μάλιστα δὲ τὸ 10
 ὕδωρ καὶ ὁ ἀήρ. διαμένειν μὲν οὖν τὸ τοῦ στοιχείου σχῆμα
 ἀδύνατον· οὐ γὰρ ἂν ἦπτετο πανταχῇ τοῦ περιέχοντος τὸ
 ὅλον. ἀλλὰ μὴν εἰ μεταρροθμισθῇσεται, οὐκέτι ἔσται ὕδωρ,
 εἴπερ τῷ σχήματι διέφερεν. ὥστε φανερόν ὅτι οὐκ ἔστιν ὠρι-
 μένα τὰ σχήματα αὐτοῦ. ἀλλ' ἔοικεν ἡ φύσις αὐτῇ τοῦτο 15
 σημαίνειν ἡμῖν, ὃ καὶ κατὰ λόγον ἐστίν· ὥσπερ γὰρ καὶ ἐν
 τοῖς ἄλλοις, ἀειδὲς καὶ ἄμορφον δεῖ τὸ ὑποκείμενον εἶναι·
 μάλιστα γὰρ ἂν οὕτω δύναιτο ῥυθμίζεσθαι, καθάπερ ἐν τῷ
 Τιμαίῳ γέγραπται, τὸ πανδεχές. οὕτω καὶ τὰ στοιχεῖα δεῖ
 νομίζειν ὥσπερ ὕλην εἶναι τοῖς συνθέτοις· διὸ καὶ δύναται 20
 μεταβάλλειν εἰς ἄλληλα χωριζομένων τῶν κατὰ πάθη
 διαφορῶν. πρὸς δὲ τούτοις πῶς ἐνδέχεται γίνεσθαι σάρκα
 καὶ ὅστουν ἢ ὀτιοῦν σῶμα τῶν συνεχῶν; οὔτε γὰρ ἐξ αὐτῶν
 τῶν στοιχείων ἐγχωρεῖ διὰ τὸ μὴ γίνεσθαι συνεχὲς ἐκ τῆς
 συνθέσεως, οὔτ' ἐκ τῶν ἐπιπέδων συντιθεμένων· τὰ γὰρ στοι- 25
 χεῖα γεννᾶται τῇ συνθέσει καὶ οὐ τὰ ἐκ τῶν στοιχείων. ὥστ'
 ἔάν τις ἀκριβολογεῖσθαι βούληται καὶ μὴ ἐκ παρόδου τοὺς
 λόγους ἀποδέχεσθαι τοὺς τοιούτους, ἀναιροῦντας ὅψεται τὴν
 γένεσιν ἐκ τῶν ὄντων. ἀλλὰ μὴν καὶ πρὸς τὰ πάθη τε καὶ
 τὰς δυνάμεις καὶ τὰς κινήσεις ἀσύμφωνα τὰ σχήματα 30
 τοῖς σώμασιν, εἰς ἃ μάλιστα βλέψαντες οὕτω διένειμαν.
 οἶον ἐπεὶ τὸ πῦρ εὐκίνητόν ἐστι θερμαντικὸν καὶ καυστικόν,
 οἱ μὲν ἐποίησαν αὐτὸ σφαῖραν, οἱ δὲ πυραμίδα· ταῦτα
 γὰρ εὐκίνητότατα μὲν διὰ τὸ ἐλαχίστων ἄπτεσθαι καὶ ἥκι-
 στα βεβηκέναι, θερμαντικώτατα δὲ καὶ καυστικώτατα, 307^a
 διότι τὸ μὲν ὅλον ἐστὶ γωνία, τὸ δὲ ὀξυγωνιώτατον, καίει
 δὲ καὶ θερμαίνει ταῖς γωνίαις, ὥς φασίν. πρῶτον μὲν οὖν
 κατὰ τὴν κίνησιν ἀμφοτέροι διημαρτήκασιν· εἰ γὰρ καὶ
 ἔστιν εὐκίνητότατα ταῦτα τῶν σχημάτων, ἀλλ' οὐ τὴν τοῦ 5
 πυρὸς κίνησιν εὐκίνητα· ἡ μὲν γὰρ τοῦ πυρὸς ἄνω καὶ κατ'

28. τοὺς τοιούτους] τοῦ στοιχείου αὐτοῦ cod. E, τοῦ στοι-
 χείου αὐτοῦς alius cod., τοὺς περὶ τοῦ στοιχείου Simpl.

εὐθεϊαν, ταῦτα δ' εὐκίνητα κύκλῳ, τὴν καλουμένην κύλι-
 σιν. εἴπειτ' εἰ ἔστιν ἡ γῆ κύβος διὰ τὸ βεβηκέναι καὶ μέ-
 νειν, μένει δ' οὐ πανταχοῦ ἀλλ' ἐν τῷ αὐτῆς τόπῳ, ἐκ δὲ
 10 τοῦ ἀλλοτρίου φέρεται μὴ κωλυομένη, καὶ τὸ πῦρ δὲ καὶ
 τὰ ἄλλα ὡσαύτως, δῆλον ὅτι καὶ τὸ πῦρ καὶ ἕκαστον τῶν
 στοιχείων ἐν μὲν τῷ ἀλλοτρίῳ τόπῳ σφαῖρα ἔσται ἢ πυ-
 ραμῖς, ἐν δὲ τῷ οἰκείῳ κύβος. ἔτι δ' εἰ θερμαίνει καὶ καίει
 τὸ πῦρ διὰ τὰς γωνίας, ἅπαντα ἔσται τὰ στοιχεῖα θερμαν-
 15 τικά, μᾶλλον δ' ἴσως ἕτερον ἑτέρου· πάντα γὰρ ἔχει γω-
 νίας, οἷον τό τε ὀκτάεδρον καὶ τὸ δωδεκάεδρον. Δημοκρίτῳ
 δὲ καὶ ἡ σφαῖρα ὡς γωνία τις οὕσα τέμνει ὡς εὐκίνητον.
 ὥστε διοίσει τῷ μᾶλλον καὶ ἥττον. τοῦτο δ' ὅτι ἔστι ψεῦδος,
 φανερόν. ἅμα δὲ συμβήσεται καὶ τὰ μαθηματικά σώ-
 20 ματα καίειν καὶ θερμαίνειν· ἔχει γὰρ κακεῖνα γωνίας,
 καὶ ἐνείσιν ἐν αὐτοῖς ἄτομοι καὶ σφαῖρα καὶ πυραμίδες,
 ἄλλως τε καὶ εἰ ἔστιν ἄτομα μεγέθη, καθάπερ φασίν. εἰ
 γὰρ τὰ μὲν τὰ δὲ μή, λεκτέον τὴν διαφοράν, ἀλλ' οὐχ
 ἀπλῶς οὕτω λεκτέον ὡς λέγουσιν. ἔτι εἰ τὸ καιόμενον πυ-
 25 ροῦται, τὸ δὲ πῦρ ἐστὶ σφαῖρα ἢ πυραμῖς, ἀνάγκη τὸ καιό-
 μενον γίνεσθαι σφαίρας ἢ πυραμίδας. τὸ μὲν οὖν τέμνειν
 καὶ τὸ διαιρεῖν οὕτως ἔστω κατὰ λόγον συμβαῖνον τῷ σχή-
 ματι· τὸ δ' ἐξ ἀνάγκης τὴν πυραμίδα ποιεῖν πυραμίδας
 ἢ τὴν σφαῖραν σφαίρας παντελῶς ἄλογον καὶ ὅμοιον ὡς-
 30 περ εἴ τις ἀξιοίῃ τὴν μάχαιραν εἰς μαχαίρας διαιρεῖν ἢ
 τὸν πρόιονα εἰς πρόιονας. ἔτι δὲ γελοῖον πρὸς τὸ διαιρεῖν μό-
 νον ἀποδοῦναι τὸ σχῆμα τῷ πυρί· δοκεῖ γὰρ μᾶλλον συγ-
 κρίνειν καὶ συνορίζειν ἢ διακρίνειν. διακρίνει μὲν γὰρ τὰ μὴ
 307^b ὁμόφυλα, συγκρίνει δὲ τὰ ὁμόφυλα· καὶ ἡ μὲν σύγκρι-
 σις καθ' αὐτό ἐστι (τὸ γὰρ συνορίζειν καὶ ἐνοῦν τοῦ πυρός),
 ἡ δὲ διάκρισις κατὰ συμβεβηκός (συγκρίνον γὰρ τὸ ὁμό-
 φυλον ἐξαίρει τὸ ἀλλότριον). ὥστ' ἢ πρὸς ἄμφω ἐχρῆν

ἀποδοῦναι ἢ μᾶλλον ἐπὶ τὸ συγκρίνειν. πρὸς δὲ τούτοις, 5
ἐπεὶ τὸ θερμὸν καὶ τὸ ψυχρὸν ἐναντία τῇ δυνάμει, ἀδύ-
νατον ἀποδοῦναι τῷ ψυχρῷ σχῆμά τι· δεῖ γὰρ ἐναντίον
εἶναι τὸ ἀποδιδόμενον, οὐθὲν δ' ἐναντίον ἐστὶ σχήματι. διὸ
καὶ πάντες ἀπολελοίपाσι τοῦτο· καίτοι προσῆκεν ἢ πάντα
ἀφορίσαι σχήμασιν ἢ μηδέν. ἔνιοι δὲ περὶ τῆς δυνάμεως 10
αὐτοῦ πειραθέντες εἰπεῖν ἐναντία λέγουσιν αὐτοὶ αὐτοῖς. φασὶ
γὰρ εἶναι ψυχρὸν τὸ μεγαλομερὲς διὰ τὸ συνθλίβειν καὶ
μὴ διέναι διὰ τῶν πόρων. δῆλον τοίνυν ὅτι καὶ τὸ θερμὸν
ἂν εἴη τὸ διόν. τοιοῦτον δ' αἰεὶ τὸ λεπτομερὲς. ὥστε συμ-
βαίνει μικρότητι καὶ μεγέθει διαφέρειν τὸ θερμὸν καὶ τὸ 15
ψυχρὸν, ἀλλ' οὐ τοῖς σχήμασιν. ἔτι δ' εἰ ἄνισοι αἱ πυρα-
μίδες, αἱ μεγάλαι ἂν εἶεν οὐ πῦρ οὐδ' αἴτιον τὸ σχῆμα τοῦ
καίειν, ἀλλὰ τοῦ ἐναντίου. ὅτι μὲν οὖν οὐ τοῖς σχήμασι δια-
φέρει τὰ στοιχεῖα, φανερὸν ἐκ τῶν εἰρημένων· ἐπεὶ δὲ κυ-
ριώταται διαφοραὶ σωμάτων αἷ τε κατὰ τὰ πάθη καὶ τὰ 20
ἔργα καὶ τὰς δυνάμεις (ἐκάστου γὰρ εἶναι φάμεν τῶν φύ-
σει καὶ ἔργα καὶ πάθη καὶ δυνάμεις), πρῶτον ἂν εἴη περὶ
τούτων λεκτέον, ὅπως θεωρήσαντες ταῦτα λάβωμεν τὰς ἐκά-
στου πρὸς ἕκαστον διαφοράς.

25

Δ.

Περὶ δὲ βαρέος καὶ κούφου, τί τ' ἐστὶν ἕκαστον καὶ τίς
ἡ φύσις αὐτῶν, σκεπτέον, καὶ διὰ τίν' αἰτίαν ἔχουσι τὰς
δυνάμεις ταύτας. ἔστι γὰρ ἡ περὶ αὐτῶν θεωρία τοῖς περὶ 30
κινήσεως λόγοις οἰκεία· βαρὺ γὰρ καὶ κοῦφον τῷ δύνασθαι
κινεῖσθαι φυσικῶς πως λέγομεν. ταῖς δὲ ἐνεργείαις ὀνόματ'
αὐτῶν οὐ κεῖται, πλὴν εἴ τις οἴοιτο τὴν ῥοπήν εἶναι τοιοῦτον.
διὰ δὲ τὸ τὴν φυσικὴν εἶναι πραγματείαν περὶ κινή- 308^a
σεως, ταῦτα δ' ἔχειν ἐν ἑαυτοῖς οἷον ζῶπυρ' ἅττα κινήσεως,

307^b 18. τοῦ ἐναντίου] τούναντίον al. 308^a 1. εἶναι] μὲν
εἶναι al.

πάντες μὲν χρῶνται ταῖς δυνάμεσιν αὐτῶν, οὐ μὴν διαωρίκασί
γε, πλὴν ὀλίγων. ἰδόντες οὖν πρῶτον τὰ παρὰ τῶν ἄλλων
5 εἰρημένα, καὶ διαπορήσαντες ὅσα πρὸς τὴν σκέψιν ταύτην
διελεῖν ἀναγκαῖον, οὕτω καὶ τὰ φαινόμενον ἡμῖν εἵπωμεν
περὶ αὐτῶν. λέγεται δὴ τὸ μὲν ἁπλῶς βαρὺ καὶ κοῦφον,
το δὲ πρὸς ἕτερον· τῶν γὰρ ἐχόντων βάρος φαμὲν τὸ μὲν
εἶναι κουφότερον τὸ δὲ βαρύτερον, οἷον ξύλου χαλκόν. περὶ
10 μὲν οὖν τῶν ἁπλῶς λεγομένων οὐδὲν εἴρηται παρὰ τῶν πρό-
τερον, περὶ δὲ τῶν πρὸς ἕτερον· οὐ γὰρ λέγουσι τί ἐστὶ τὸ
βαρὺ καὶ τί τὸ κοῦφον, ἀλλὰ τί τὸ βαρύτερον καὶ κουφό-
τερον ἐν τοῖς ἔχουσι βάρος. μᾶλλον δ' ἐστὶ δῆλον τὸ λε-
γόμενον ὧδε. τὰ μὲν γὰρ αἰεὶ πέφυκεν ἀπὸ τοῦ μέσου φέ-
15 ρεσθαι, τὰ δ' αἰεὶ πρὸς τὸ μέσον. τούτων δὲ τὸ μὲν ἀπὸ
τοῦ μέσου φερόμενον ἄνω λέγω φέρεσθαι, κάτω δὲ τὸ πρὸς
τὸ μέσον. ἄτοπον γὰρ τὸ μὴ νομίζειν εἶναί τι ἐν τῷ οὐρανῷ
τὸ μὲν ἄνω τὸ δὲ κάτω, καθάπερ τινὲς ἀξιοῦσιν· οὐ γὰρ εἶ-
ναι τὸ μὲν ἄνω τὸ δὲ κάτω φασίν, εἵπερ πάντῃ ὁμοίός ἐστι,
20 καὶ πανταχόθεν ἀντίπους ἐστὶ πορευόμενος ἕκαστος αὐτὸς
αὐτῷ. ἡμεῖς δὲ τὸ τοῦ παντός ἔσχατον ἄνω λέγομεν, ὃ καὶ
κατὰ τὴν θέσιν ἐστὶν ἄνω καὶ τῇ φύσει πρῶτον· ἐπεὶ δ' ἐστὶ
τι τοῦ οὐρανοῦ ἔσχατον καὶ μέσον, δῆλον ὅτι ἐστὶ καὶ ἄνω
καὶ κάτω, ὅπερ καὶ οἱ πολλοὶ λέγουσι, πλὴν οὐχ ἱκανῶς.
25 τούτου δ' αἴτιον ὅτι νομίζουσιν οὐχ ὁμοιον εἶναι πάντῃ τον
οὐρανόν, ἀλλ' ἐν εἶναι μόνον τὸ ὑπὲρ ἡμᾶς ἡμισφαίριον, ἐπεὶ
προσυπολαβόντες καὶ κύκλῳ τοιοῦτον, καὶ τὸ μέσον ὁμοίως
ἔχειν πρὸς ἅπαν, τὸ μὲν ἄνω φήσουσιν εἶναι, τὸ δὲ μέσον
κάτω. ἁπλῶς μὲν οὖν κοῦφον λέγομεν τὸ ἄνω φερόμενον καὶ
30 πρὸς τὸ ἔσχατον, βαρὺ δὲ ἁπλῶς τὸ κάτω καὶ πρὸς τὸ
μέσον· πρὸς ἄλλο δὲ κοῦφον καὶ κουφότερον, οὗ δυοῖν ἐχόν-
των βάρος καὶ τὸν ὄγκον ἴσων κάτω φέρεται θάτερον φύ-
σει θάττον.

24. ὅπερ] ὥσπερ al. 30. ἁπλῶς τὸ] τὸ ἀπλῶς libri. 31. οἱ]
ὁ libri. 32. ἴσων] ἴσον libri.

Τῶν δὴ πρότερον ἐλθόντων ἐπὶ τὴν περὶ τούτων σκέψιν
 σχεδὸν οἱ πλείστοι περὶ τῶν οὕτω βαρέων καὶ κούφων εἰρή- 35
 κασι μόνον, ὅσων ἀμφοτέρων ἐχόντων βάρος θάτερόν ἐστι
 κουφότερον. οὕτω δὲ διελθόντες οἴονται διωρίσθαι καὶ περὶ 308^b
 τοῦ ἀπλῶς κούφου καὶ βαρέος· ὁ δὲ λόγος αὐτοῖς οὐκ ἐφαρ-
 μόττει. δῆλον δ' ἔσται τοῦτο μᾶλλον προελθοῦσιν. λέγουσι
 γὰρ τὸ κουφότερον καὶ βαρύτερον οἱ μὲν ὥσπερ ἐν τῷ Τι-
 μαίῳ τυγχάνει γεγραμμένον, βαρύτερον μὲν τὸ ἐκ πλειό- 5
 νων τῶν αὐτῶν συνεστός, κουφότερον δὲ τὸ ἐξ ἐλαττόνων,
 ὥσπερ μολίβδου μολίβδος ὁ πλείων βαρύτερος καὶ χαλκοῦ
 χαλκός. ὁμοίως δὲ καὶ τῶν ἄλλων τῶν ὁμοειδῶν ἕκαστον·
 ἐν ὑπεροχῇ γὰρ τῶν ἴσων μορίων βαρύτερον ἕκαστόν ἐστιν. τὸν
 αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ ξύλου μολίβδόν φασιν· ἐκ τινων γὰρ 10
 τῶν αὐτῶν εἶναι πάντα τὰ σώματα καὶ μιᾶς ὕλης, ἀλλ'
 οὐ δοκεῖν. οὕτω δὴ διωρισμένων οὐκ εἴρηται περὶ τοῦ ἀπλῶς
 κούφου καὶ βαρέος· νῦν γὰρ τὸ μὲν πῦρ αἰ κοῦφον καὶ ἄνω
 φέρεται, ἡ δὲ γῆ καὶ τὰ γεηρὰ πάντα κάτω καὶ πρὸς τὸ
 μέσον. ὥστ' οὐ δι' ὀλιγότητα τῶν τριγώνων ἐξ ὧν συνεστάναι 15
 φασὶν ἕκαστον αὐτῶν, τὸ πῦρ ἄνω φέρεσθαι πέφυκεν· τό
 τε γὰρ πλείον ἦττον ἂν ἐφέρετο καὶ βαρύτερον ἂν ἦν ἐκ
 πλειόνων ὄν τριγώνων. νῦν δὲ φαίνεται τοῖναντίον· ὅσῳ γὰρ
 ἂν ἡ πλείον, κουφότερόν ἐστι καὶ ἄνω φέρεται θάττον. καὶ
 ἄνωθεν δὲ κάτω τὸ ὀλίγον οἰσθήσεται θάττον πῦρ, τὸ δὲ 20
 πολὺ βραδύτερον. πρὸς δὲ τούτοις, ἐπεὶ τὸ μὲν ἐλάσσῳ
 ἔχον τὰ ὁμογενῆ κουφότερον εἶναί φασι, τὸ δὲ πλείῳ βα-
 ρύτερον, ἀέρα δὲ καὶ ὕδωρ καὶ πῦρ ἐκ τῶν αὐτῶν εἶναι
 τριγώνων, ἀλλὰ διαφέρειν ὀλιγότητι καὶ πλήθει, διὸ τὸ
 μὲν αὐτῶν εἶναι κουφότερον τὸ δὲ βαρύτερον, ἔσται τι πλη- 25
 θος ἀέρος ὁ βαρύτερον ὕδατος ἔσται. συμβαίνει δὲ πᾶν τοῦ-
 ναντίον· αἰεὶ τε γὰρ ὁ πλείων ἀήρ ἄνω φέρεται μᾶλλον,
 καὶ ὅλως ὀτιοῦν μέρος ἀέρος ἄνω φέρεται ἐκ τοῦ ὕδατος. οἱ

μὲν οὖν τοῦτον τὸν τρόπον περὶ κούφου καὶ βαρέος διώρισαν·
 30 τοῖς δ' οὐχ ἱκανὸν ἔδοξεν οὕτω διελεῖν, ἀλλὰ καίπερ ὄντες
 ἀρχαιότεροι τῆς νῦν ἡλικίας καινότερως ἐνόησαν περὶ τῶν
 νῦν λεχθέντων. φαίνεται γὰρ ἔνια τὸν ὄγκον μὲν ἐλάττω
 τῶν σωμάτων, ὄντα δὲ βαρύτερα. δῆλον οὖν ὡς οὐχ ἱκανὸν
 τὸ φάσκειν ἐξ ἴσων συγκεῖσθαι τῶν πρώτων τὰ ἰσοβαρῆ·
 35 ἴσα γὰρ ἂν ἦν τὸν ὄγκον. τὰ δὲ πρώτα καὶ ἄτομα τοῖς
 μὲν ἐπίπεδα λέγουσιν ἐξ ὧν συνέστηκε τὰ βάρους ἔχοντα
 309^a τῶν σωμάτων, ἄτοπον τὸ φάναι· τοῖς δὲ στερεὰ μᾶλλον
 ἐνδέχεται λέγειν τὸ μείζον εἶναι βαρύτερον αὐτῶν. τῶν δὲ
 συνθέτων, ἐπειδήπερ οὐ φαίνεται τοῦτον ἔχειν ἕκαστον τὸν τρό-
 πον, ἀλλὰ πολλὰ βαρύτερα ὁρῶμεν ἐλάττω τὸν ὄγκον
 5 ὄντα, καθάπερ ἐρίου χαλκόν, ἕτερον τὸ αἷτιον οἶονταί τε
 καὶ λέγουσιν ἔνιοι· τὸ γὰρ κενὸν ἐμπεριλαμβανόμενον κου-
 φρίζειν τὰ σώματά φασι καὶ ποιεῖν ἔστιν ὅτε τὰ μείζω
 κουφότερα· πλεῖον γὰρ ἔχειν κενόν. διὰ τοῦτο γὰρ καὶ τὸν
 ὄγκον εἶναι μείζω συγκείμενα πολλάκις ἐξ ἴσων στερεῶν ἢ
 10 καὶ ἐλαττόνων. ὅλως δὲ καὶ παντὸς αἷτιον εἶναι τοῦ κουφο-
 τέρου τὸ πλεῖον ἐνυπάρχειν κενόν. λέγουσι μὲν οὖν τοῦτον τὸν
 τρόπον, ἀνάγκη δὲ προσθεῖναι τοῖς οὕτω διορίζουσι μὴ μόνον
 τὸ κενὸν ἔχειν πλεῖον, ἂν ἢ κουφότερον, ἀλλὰ καὶ τὸ στε-
 ρεὸν ἐλαττον· εἰ γὰρ ὑπερέξει τῆς τοιαύτης ἀναλογίας, οὐκ
 15 ἔσται κουφότερον. διὰ γὰρ τοῦτο καὶ τὸ πῦρ εἶναί φασι κου-
 φότατον, ὅτι πλεῖστον ἔχει κενόν. συμβήσεται οὖν μικροῦ πυ-
 ρὸς πολὺν χρυσὸν πλεῖον ἔχοντα τὸ κενὸν εἶναι κουφότερον,
 εἰ μὴ καὶ στερεὸν ἔξει πολλαπλάσιον· ὥστε τοῦτο λεκτέον.
 ἔνιοι μὲν οὖν τῶν μὴ φασκόντων εἶναι κενὸν οὐδὲν διώρισαν
 20 περὶ κούφου καὶ βαρέος, οἷον Ἀναξαγόρας καὶ Ἐμπεδο-
 κλῆς· οἱ δὲ διορίσαντες μὲν, οὐ φάσκοντες δὲ εἶναι κενόν,
 οὐδὲν εἶπον διὰ τί τὰ μὲν ἀπλῶς κοῦφα τὰ δὲ βαρέα τῶν
 σωμάτων, καὶ φέρεται τὰ μὲν ἀεὶ ἄνω τὰ δὲ κάτω. ἔτι

33. δὲ βαρύτερα] βαρύτερα δέ cum uno codice Bekker.
 309^a 18. μὴ καὶ] καὶ τὸ Alex. (γρ.) (apud Simpl.).

δὲ περὶ τοῦ ἔνια μείζω τὸν ὄγκον ὄντα κουφότερα τῶν ἐλατ-
 τόνων εἶνα σωμάτων οὐδὲν ἐπεμνήσθησαν, οὐδὲ δῆλον πῶς ἐκ 25
 τῶν εἰρημένων ὁμολογούμενα τοῖς φαινομένοις συμβήσεται
 λέγειν αὐτοῖς. ἀναγκαῖον δὲ καὶ τοῖς περὶ τῆς τοῦ πυρὸς
 κουφότητος αἰτιωμένοις τὸ πολὺ κενὸν ἔχειν σχεδὸν ἐν ταῖς
 αὐταῖς ἐνέχεσθαι δυσχερεῖαις. ἔλαττον μὲν γὰρ ἔξει στερεὸν
 τῶν ἄλλων σωμάτων, καὶ τὸ κενὸν πλείον· ἀλλ' ὅμως ἔσται 30
 τι πυρὸς πληθὺς ἐν ᾧ τὸ στερεὸν καὶ τὸ πλήρες ὑπερβάλλει
 τῶν περιεχομένων στερεῶν ἐν τινι μικρῷ πλήθει γῆς. ἐὰν δὲ
 φῶσι καὶ τὸ κενόν, πῶς διοριούσι τὸ ἀπλῶς βαρὺ; ἢ γὰρ
 τῷ πλείον στερεὸν ἔχειν ἢ τῷ ἔλαττον κενόν. εἰ μὲν οὖν τοῦτο
 φήσουσιν, ἔσται τι πληθὺς γῆς οὕτως ὀλίγον ἐν ᾧ στερεὸν ἔσται 309^b
 ἔλαττον ἢ ἐν πολλῷ πλήθει πυρός. ὁμοίως δὲ καὶ τῷ κενῷ
 διορίσωσιν, ἔσται τι κουφότερον τοῦ ἀπλῶς κούφου καὶ φερο-
 μένου αἰεὶ ἄνω αὐτὸ φερόμενον αἰεὶ κάτω. τοῦτο δὲ ἀδύνατον·
 τὸ γὰρ ἀπλῶς κοῦφον αἰεὶ κουφότερον τῶν ἐχόντων βάρος 5
 καὶ κάτω φερομένων, τὸ δὲ κουφότερον οὐκ αἰεὶ κοῦφον διὰ
 τὸ λέγεσθαι καὶ ἐν τοῖς ἔχουσι βάρος ἕτερον ἐτέρου κουφό-
 τερον, οἷον γῆς ὕδωρ. ἀλλὰ μὴν οὐδὲ τῷ τὸ κενὸν ἀνάλογον
 ἔχειν πρὸς τὸ πλήρες ἱκανὸν λῦσαι τὴν λεγομένην νῦν ἀπο-
 ρίαν. συμβήσεται γὰρ καὶ τοῦτον τὸν τρόπον λέγουσιν ὥσαύ- 10
 τως τὸ ἀδύνατον. ἐν γὰρ τῷ πλείονι πυρὶ καὶ ἐν τῷ ἐλάτ-
 τονι τὸν αὐτὸν ἔξει λόγον τὸ στερεὸν πρὸς τὸ κενόν. φέρεται
 δὲ γε θᾶττον τὸ πλείον ἄνω πῦρ τοῦ ἐλάττονος, καὶ κάτω
 δὲ πάλιν ὥσαύτως ὁ πλείων χρυσὸς καὶ ὁ μόλιβδος· ὁμοίως
 δὲ καὶ τῶν ἄλλων ἕκαστον τῶν ἐχόντων βάρος. οὐκ ἔδει δὲ 15
 τοῦτο συμβαίνειν, εἴπερ τούτῳ διώρισται τὸ βαρὺ καὶ κοῦφον.
 ἄτοπον δὲ καὶ εἰ διὰ τὸ κενὸν μὲν ἄνω φέρονται, τὸ δὲ κε-
 νὸν αὐτὸ μί. ἀλλὰ μὴν εἴ γε τὸ μὲν κενὸν ἄνω πέφυκε
 φέρεσθαι, κάτω δὲ τὸ πλήρες, καὶ διὰ τοῦτο τοῖς ἄλλοις
 αἰτία τῆς φορᾶς, οὐθὲν περὶ τῶν συνθέτων ἔδει σκο- 20
 πεῖν διὰ τί τὰ μὲν κοῦφα τὰ δὲ βαρέα τῶν σωμάτων,

309^b 20. φορᾶς] φορᾶς ἐκατέρας al.

ἀλλὰ περὶ τούτων αὐτῶν εἰπεῖν διὰ τί τὸ μὲν κοῦφον, τὸ δ' ἔχει βάρος, ἔτι δὲ τί τὸ αἷτιον τοῦ μὴ διεστάναι τὸ πλήρες καὶ τὸ κενὸν αἰεῖ. ἄλογον δὲ καὶ τὸ χώραν τῷ κενῷ ποιεῖν, ὥσ-
 25 περ οὐκ αὐτῷ χώραν τινὰ οὔσαν· ἀναγκαῖον δ' εἴπερ κινεῖται τὸ κενόν, εἶναι αὐτοῦ τινὰ τόπον, ἐξ οὗ μεταβάλλει καὶ εἰς ὄν. πρὸς δὲ τούτοις τί τῆς κινήσεως αἷτιον; οὐ γὰρ δὴ τό γε κενόν· οὐ γὰρ αὐτὸ κινεῖται μόνον, ἀλλὰ καὶ τὸ στερεόν. ὥσαύτως δὲ συμβαίνει κἂν τις ἄλλως διορίξῃ, μεγέθει καὶ
 30 σμικρότητι ποιῶν βαρύτερα καὶ κουφότερα θάτερα τῶν ἐτέρων, καὶ ἄλλον ὄντινοῦν τρόπον κατασκευάζων, μόνον δὲ τὴν αἰτὴν ὕλην ἅπασιν ἀποδιδούς, ἢ πλείους μὲν ὑπεναντίας δὲ μόνον. μιᾶς μὲν γὰρ οὔσης οὐκ ἔσται τὸ ἀπλῶς βαρὺ καὶ κοῦφον, ὥσπερ τοῖς ἐκ τῶν τριγώνων συνιστάσιν· ἐναντίας δέ,
 310^a καθάπερ οἱ τὸ κενὸν καὶ πλήρες, οὐκ ἔσται τὰ μεταξὺ τῶν ἀπλῶς βαρέων καὶ κούφων διὰ τίν' αἰτίαν βαρύτερα καὶ κουφότερα ἀλλήλων καὶ τῶν ἀπλῶν ἐστίν. τὸ δὲ μεγέθει καὶ μικρότητι διορίζειν πεπλασμένῳ μὲν ἔοικε μᾶλλον τῶν πρό-
 5 τερον, ὅτι δ' ἐνδέχεται καθ' ἕκαστον ποιεῖν διαφορὰς τῶν τεττάρων στοιχείων, ἀσφαλεστέως ἔχει πρὸς τὰς ἔμπροσθεν ἀπορίας. τῷ δὲ μίαν ποιεῖν φύσιν τῶν τῷ μεγέθει διαφερόντων ἀναγκαῖον ταῦτόν συμβαίνειν τοῖς μίαν ποιοῦσιν ὕλην, καὶ μήθ' ἀπλῶς εἶναι μηθὲν κοῦφον μήτε φερόμενον
 10 ἄνω, ἀλλ' ἢ ὑστερίζον ἢ ἐκθλιβόμενον, καὶ πολλὰ μικρὰ ὀλίγων μεγάλων βαρύτερα εἶναι. εἰ δὲ τοῦτο ἔσται, συμβήσεται πολὺν ἀέρα καὶ πολὺ πῦρ ὕδατος εἶναι βαρύτερα καὶ γῆς ὀλίγης. τοῦτο δ' ἐστὶν ἀδύνατον. τὰ μὲν οὖν παρὰ τῶν ἄλλων εἰρημένα ταῦτα καὶ τοῦτον λέγεται τὸν
 15 τρόπον.

Ἡμεῖς δὲ λέγωμεν πρῶτον διορίσαντες περὶ οὗ μάλιστα :

24. αἰεῖ om. al. 310^a 3. ἀπλῶν] ἀπλῶς Simpl. (γρ.).
 5. διαφορὰς] διαφορὰν al. 7. τῷ δὲ tres codices, τὸ δὲ cum ceteris Bekker. ποιεῖν] ποιοῦντι duo codices. 16. λέγωμεν] λέγομεν al.

ἀποροῦσί τινες, διὰ τί τὰ μὲν ἄνω φέρεται τὰ δὲ κάτω τῶν
σωμάτων αἰεὶ κατὰ φύσιν, τὰ δὲ καὶ ἄνω καὶ κάτω, μετὰ
δὲ ταῦτα περὶ βαρέος καὶ κούφου καὶ τῶν συμβαινόντων
περὶ αὐτὰ παθημάτων, διὰ τίν' αἰτίαν ἕκαστον γένηται. περὶ 20
μὲν οὖν τοῦ φέρεσθαι εἰς τὸν αὐτοῦ τόπον ἕκαστον ὁμοίως ὑπο-
ληπτέον ὥσπερ καὶ περὶ τὰς ἄλλας γενέσεις καὶ μετα-
βολάς. ἐπεὶ γάρ εἰσι τρεῖς αἱ κινήσεις, ἥ μὲν κατὰ μέ-
γεθος, ἥ δὲ κατ' εἶδος, ἥ δὲ κατὰ τρόπον, ἐν ἑκάστη τού-
των τὴν μεταβολὴν ὁρῶμεν γινομένην ἐκ τῶν ἐναντίων εἰς τὰ 25
ἐναντία καὶ τὰ μεταξὺ καὶ οὐκ εἰς τὸ τυχὸν τῷ τυχόντι
μεταβολὴν οὔσαν· ὁμοίως δὲ οὐδὲ κινήτικὸν τὸ τυχὸν τοῦ τυ-
χόντος· ἀλλ' ὥσπερ τὸ ἀλλοιωτὸν καὶ τὸ αὐξητὸν ἕτερον,
οὕτω καὶ τὸ ἀλλοιωτικὸν καὶ τὸ αὐξητικόν. τὸν αὐτὸν δὲ
τρόπον ὑποληπτέον καὶ τὸ κατὰ τρόπον κινήτικὸν καὶ κινή- 30
τὸν οὐ τὸ τυχὸν εἶναι τοῦ τυχόντος. εἰ οὖν εἰς τὸ ἄνω καὶ
τὸ κάτω κινήτικὸν μὲν τὸ βαρυντικὸν καὶ τὸ κουφιστικόν,
κινήτὸν δὲ τὸ δυνάμει βαρὺ καὶ κούφον, τὸ δ' εἰς τὸν αὐ-
τοῦ τόπον φέρεσθαι ἕκαστον τὸ εἰς τὸ αὐτοῦ εἶδος ἐστὶ φέρε-
σθαι. καὶ ταύτῃ μᾶλλον ἂν τις ὑπολάβοι ὃ ἔλεγον οἱ ἀρ- 310^b
χαῖοι, ὅτι τὸ ὅμοιον φέροιτο πρὸς τὸ ὅμοιον. τοῦτο γὰρ οὐ
συμβαίνει πάντως· οὐ γὰρ ἐάν τις μεταθῇ τὴν γῆν οὗ νῦν
ἢ σελήνην, οἰσθήσεται τῶν μορίων ἕκαστον πρὸς αὐτήν, ἀλλ'
ὅπου περ καὶ νῦν. ὅλως μὲν οὖν τοῖς ὁμοίοις καὶ ἀδιαφόροις 5
ὑπὸ τῆς αὐτῆς κινήσεως ἀνάγκη τοῦτο συμβαίνειν, ὥσθ' ὅπου
πέφυκεν ἐν τι φέρεσθαι μόριον, καὶ τὸ πᾶν. ἐπεὶ δ' ὁ τό-
πος ἐστὶ τὸ τοῦ περιέχοντος πέρας, περιέχει δὲ πάντα τὰ
κινούμενα ἄνω καὶ κάτω τό τε ἔσχατον καὶ τὸ μέσον, τοῦτο
δὲ τρόπον τινὰ γίνεται τὸ εἶδος τοῦ περιεχομένου, τὸ εἰς τὸν 10
αὐτοῦ τόπον φέρεσθαι πρὸς τὸ ὁμοίον ἐστὶ φέρεσθαι· τὰ γὰρ
ἐξῆς ὁμοιά ἐστὶν ἀλλήλοις, οἶον ὕδωρ ἀέρι καὶ ἀήρ πυρὶ. ἀνά-
παλιν δὲ λέγειν τοῖς μὲν μέσοις ἐστὶ, τοῖς δ' ἄκροις οὐ, οἶον

αέρα μὲν ὕδατι, ὕδωρ δὲ γῇ· αἰὲ γὰρ τὸ ἀνώτερον πρὸς τὸ
 15 ὑφ' αὐτό, ὡς εἶδος πρὸς ὕλην, οὕτως ἔχει πρὸς ἄλληλα.
 τὸ δὲ ζητεῖν διὰ τί φέρεται τὸ πῦρ ἄνω καὶ ἡ γῆ κάτω,
 τὸ αὐτό ἐστὶ καὶ διὰ τί το ὑγιαστὸν ἂν κινῆται καὶ μετα-
 βάλλῃ ἢ ὑγιαστόν, εἰς ὑγίειαν ἔρχεται ἀλλ' οὐκ εἰς λευκό-
 τητα. ὁμοίως δὲ καὶ τᾶλλα πάντα τὰ ἀλλοιωτά. ἀλλὰ
 20 μὴν καὶ τὸ αὐξητὸν ὅταν μεταβάλλῃ ἢ αὐξητόν, οὐκ εἰς
 ὑγίειαν ἔρχεται ἀλλ' εἰς μεγέθους ὑπεροχὴν. ὁμοίως δὲ καὶ
 τούτων ἕκαστον τὸ μὲν ἐν τῷ ποιῶ τὸ δ' ἐν τῷ ποσῶ μετα-
 βάλλει, καὶ ἐν τόπῳ τὰ μὲν κοῦφα ἄνω τὰ δὲ βαρέα
 κάτω, πλην ὅτι τὰ μὲν ἐν αὐτοῖς δοκεῖ ἔχειν ἀρχὴν τῆς
 25 μεταβολῆς, λέγω δὲ τὸ βαρὺ καὶ τὸ κοῦφον, τὰ δ' οὐ,
 ἀλλ' ἔξωθεν, οἷον τὸ ὑγιαστὸν καὶ αὐξητόν. καίτοι ἐνίοτε
 καὶ ταῦτα ἐξ αὐτῶν μεταβάλλει, καὶ μικρᾶς γενομένης
 ἐν τοῖς ἔξω κινήσεως τὸ μὲν εἰς ὑγίειαν ἔρχεται τὸ δ' εἰς
 αὐξήν· καὶ ἐπεὶ ταῦτόν το ὑγιαστὸν καὶ τὸ νόσου δεκτικόν,
 30 ἔὰν μὲν κινηθῇ ἢ ὑγιαστόν, εἰς ὑγίειαν φέρεται, ἔὰν δ' ἢ
 νοσερόν, εἰς νόσον. μᾶλλον δὲ τὸ βαρὺ καὶ τὸ κοῦφον τούτων
 ἐν ἑαυτοῖς ἔχειν φαίνεται τὴν ἀρχὴν διὰ τὸ ἐγγύτατα τῆς
 οὐσίας εἶναι τὴν τούτων ὕλην· σημεῖον δ' ὅτι ἡ φορὰ ἀπολε-
 λυμένων ἐστί, καὶ γενέσει ὑστάτη τῶν κινήσεων, ὥστε πρώτη
 311^a ἂν εἴη κατὰ τὴν οὐσίαν αὕτη κίνησις. ὅταν μὲν οὖν γίννηται
 ἐξ ὕδατος ἀήρ καὶ ἐκ βαρέος κοῦφον, ἔρχεται εἰς τὸ ἄνω.
 ἅμα δ' ἐστὶ κοῦφον, καὶ οὐκέτι γίνεται, ἀλλ' ἐκεῖ ἐστίν. φα-
 νερόν δὲ ὅτι δυνάμει ὄν, εἰς ἐντελέχειαν ἰὸν ἔρχεται ἐκεῖ
 5 καὶ εἰς τοσοῦτον καὶ τοιοῦτον, οὗ ἢ ἐντελέχεια καὶ ὅσου καὶ
 οἷου καὶ ὅπου. τὸ δ' αὐτὸ αἴτιον καὶ τοῦ ἤδη ὑπάρχοντα καὶ
 ὄντα γῆν καὶ πῦρ κινεῖσθαι εἰς τοὺς αὐτῶν τόπους μηδενὸς
 ἐμποδίζοντος. καὶ γὰρ ἡ τροφή, ὅταν τὸ κωλῦον, καὶ τὸ
 ὑγιαστόν, ὅταν τὸ ἐπίσχον μὴ ᾗ, φέρεται εὐθύς· καὶ κινεῖ

310^b 16. δὲ] δὴ Alex. apud Simpl. 22. τούτων] τῶν
 ἄλλων Alex. apud Simpl. 26. καὶ] καὶ τὸ al.

δὲ τό τε ἐξ ἀρχῆς ποιῆσαν καὶ τὸ ὑποσπάσαν ἢ ὅθεν ἀπε- 10
πῆδησεν, καθάπερ εἴρηται ἐν τοῖς πρώτοις λόγοις, ἐν οἷς διω-
ρίζομεν ὅτι οὐθέν τούτων αὐτὸ ἑαυτὸ κινεῖ. διὰ τίνα μὲν οὖν
αἰτίαν φέρεται τῶν φερομένων ἕκαστον, καὶ τὸ φέρεσθαι εἰς
τὸν αὐτοῦ τόπον τί ἐστίν, εἴρηται.

Τὰς δὲ διαφορὰς καὶ τὰ συμβαίνοντα περὶ αὐτὰ νῦν 15
λέγωμεν. πρῶτον μὲν οὖν διωρίσθω, καθάπερ φαίνεται πᾶσι,
βαρὺ μὲν ἀπλῶς τὸ πᾶσιν ὑφίστάμενον, κοῦφον δὲ τὸ πᾶσιν
ἐπιπολάζον. ἀπλῶς δὲ λέγω εἰς τε τὸ γένος βλέπων, καὶ
ὅσοις μὴ ἀμφοτέρα ὑπάρχει· οἷον φαίνεται πυρὸς μὲν τὸ
τυχὸν μέγεθος ἄνω φερόμενον, ἐὰν μὴ τι τύχη κωλύον ἔτε- 20
ρον, γῆς δὲ κάτω· τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ θᾶττον τὸ πλεῖον.
ἄλλως δὲ βαρὺ καὶ κοῦφον, οἷς ἀμφοτέρα ὑπάρχει· καὶ
γὰρ ἐπιπολάζουσιν ἰσὶ καὶ ὑφίστανται, καθάπερ ἀῆρ καὶ
ὔδωρ· ἀπλῶς μὲν γὰρ οὐδέτερον τούτων κοῦφον ἢ βαρὺ· γῆς
μὲν γὰρ ἄμφω κουφότερα (ἐπιπολάζει γὰρ αὐτῇ τὸ τυχὸν 25
αὐτῶν μόριον), πυρὸς δὲ βαρύτερα (ὑφίσταται γὰρ αὐτῶν ὀπό-
σον ἂν ἢ μόριον), πρὸς ἑαυτὰ δὲ ἀπλῶς τὸ μὲν βαρὺ τὸ δὲ
κοῦφον· ἀῆρ μὲν γὰρ ὀπόσος ἂν ἢ, ἐπιπολάζει ὔδατι, ὔδωρ
δὲ ὀπόσον ἂν ἢ, ἄερί ὑφίσταται. ἐπεὶ δὲ καὶ τῶν ἄλλων τὰ
μὲν ἔχει βάρος τὰ δὲ κουφότητα, δηλὸν ὅτι τούτων μὲν αἰ- 30
τία πάντων ἢ ἐν τοῖς ἀσυνθέτοις διαφορά· κατὰ γὰρ τὸ
ἐκείνων τετυχηκέναι τοῦ μὲν πλεῖον τοῦ δ' ἔλαττον, ἔσται τὰ
μὲν κοῦφα τὰ δὲ βαρέα τῶν σωμάτων. ὥστε περὶ ἐκείνων
λεκτέον· τᾶλλα γὰρ ἀκολουθεῖ τοῖς πρώτοις, ὅπερ ἔφαμεν
χρῆναι ποιεῖν καὶ τοὺς διὰ τὸ πληρὲς τὸ βαρὺ λέγοντας 35
καὶ διὰ τὸ κενὸν τὸ κοῦφον. συμβαίνει δὴ μὴ πανταχοῦ ταῦτα 311^b
βαρέα δοκεῖν εἶναι καὶ κοῦφα διὰ τὴν τῶν πρώτων διαφο-
ράν· λέγω δ' οἷον ἐν μὲν ἄερί βαρύτερον ἔσται ταλαντιαῖον
ξύλον μολίβδου μυαῖαιον, ἐν δὲ ὔδατι κουφότερον· αἴτιον δ'
ὅτι πάντα βάρος ἔχει πλὴν πυρὸς καὶ κουφότητα πλὴν γῆς. 5
γῆν μὲν οὖν καὶ ὅσα γῆς ἔχει πλεῖστον, πανταχοῦ βάρος ἔχει
ἀναγκαῖον, ὔδωρ δὲ πανταχοῦ πλὴν ἐν γῇ, ἄερα δὲ πλὴν ἐν

ὕδατι καὶ γῇ· ἐν τῇ αὐτοῦ γὰρ χώρα πάντα βάρος ἔχει
 πλὴν πυρός, καὶ ὁ ἀήρ. σημεῖον δ' ὅτι ἔλκει πλεῖον ὁ πε-
 10 φυσημένος ἀσκὸς τοῦ κενοῦ· ὥστ' εἴ τι ἀέρος ἔχει πλεῖον ἢ
 γῆς καὶ ὕδατος, ἐν μὲν ὕδατι ἐνδέχεται κουφότερον εἶναι
 τινός, ἐν δὲ ἀέρι βαρύτερον· ἀέρι μὲν γὰρ οὐκ ἐπιπολάζει,
 τῷ δὲ ὕδατι ἐπιπολάζει. ὅτι δ' ἔστι τι ἀπλῶς κοῦφον καὶ
 ἀπλῶς βαρὺ, ἐκ τῶνδ' ἐστὶ φανερόν (λέγω δ' ἀπλῶς κοῦ-
 15 φον ὃ ἀεὶ ἄνω καὶ βαρὺ ὃ ἀεὶ κάτω πέφυκε φέρεσθαι μὴ
 κωλυόμενον· τοιαῦτα γὰρ ἔστι, καὶ οὐχ ὥσπερ οἴονται
 τινες πάντ' ἔχειν βάρος· βαρὺ μὲν γὰρ δοκεῖ τισὶν εἶναι καὶ
 ἑτέροις, καὶ ἀεὶ φέρεσθαι πρὸς τὸ μέσον. ἔστι δ' ὁμοίως καὶ
 τὸ κοῦφον)· ὁρῶμεν γάρ, καθάπερ εἴρηται πρότερον, ὅτι τὰ
 20 γεηρὰ πᾶσιν ὑφίσταται καὶ φέρεται πρὸς τὸ μέσον. ἀλλὰ
 μὴν ὥριστα τὸ μέσον. εἰ τοίνυν ἔστι τι ὃ πᾶσιν ἐπιπολάζει,
 καθάπερ φαίνεται τὸ πῦρ καὶ ἐν αὐτῷ τῷ ἀέρι ἄνω φερό-
 μενον, ὃ δ' ἀήρ ἡσυχάζων, δῆλον ὅτι τοῦτο φέρεται πρὸς τὸ
 ἔσχατον. ὥστε βάρος οὐδὲν οἷόν τ' ἔχειν αὐτό· ὑφίστατο γὰρ
 25 ἂν ἄλλω· εἰ δὲ τοῦτο, εἴη ἂν τι ἕτερον, ὃ φέρεται ἐπὶ το
 ἔσχατον, οὗ πᾶσι τοῖς φερομένοις ἐπιπολάσει. νῦν δ' οὐδὲν
 φαίνεται. τὸ ἄρα πῦρ οὐδὲν ἔχει βάρος, οὐδὲ ἡ γῆ κουφό-
 τητα οὐδεμίαν, εἴπερ ὑφίσταται πᾶσι καὶ τὸ ὑφιστάμενον
 φέρεται ἐπὶ τὸ μέσον. ἀλλὰ μὴν ὅτι γ' ἐστὶ μέσον πρὸς ὃ
 30 ἡ φορὰ τοῖς ἔχουσι βάρος καὶ ἀφ' οὗ τοῖς κούφοις, δῆλον
 πολλαχόθεν, πρῶτον μὲν τῷ εἰς ἄπειρον μὴ ἐνδέχεσθαι
 φέρεσθαι μηθέν. ὥσπερ γὰρ οὐκ ἔστιν οὐθέν ἀδύνατον, οὕτως
 οὐδὲ γίγνεται· ἡ δὲ φορὰ γένεσις ποθέν ποι. ἔπειτα πρὸς
 ὁμοίας φαίνεται γωνίας τὸ μὲν πῦρ ἄνω φερόμενον, ἡ δὲ
 35 γῆ κάτω καὶ πᾶν τὸ βάρος ἔχον. ὥστ' ἀνάγκη φέρεσθαι
 312^a πρὸς τὸ μέσον. τοῦτο δὲ πότερον συμβαίνει πρὸς τὸ τῆς γῆς
 μέσον ἢ πρὸς τὸ τοῦ παντός, ἐπεὶ ταυτόν ἐστιν, ἄλλος λό-

311^b 16. ἔστι cod. E et Simpl., ἐστὶ τινα cum ceteris
 Bekker. 26. οὐ] ὁ libri. ἐπιπολάσει] ἐπιπολάζει al.

γος. ἐπεὶ δὲ τὸ πᾶσιν ὑφιστάμενον φέρεται πρὸς τὸ μέσον, ἀνάγκη τὸ πᾶσιν ἐπιπολάζον φέρεσθαι πρὸς τὸ ἔσχατον τῆς χώρας, ἐν ᾗ ποιοῦνται τὴν κίνησιν· ἐναντίον γὰρ τὸ μὲν 5 μέσον τῷ ἔσχατῳ, τὸ δὲ ὑφιστάμενον αἰεὶ τῷ ἐπιπολάζοντι. διὸ καὶ εὐλόγως τὸ βαρὺ καὶ κοῦφον δύο ἐστίν· καὶ γὰρ οἱ τόποι δύο, τὸ μέσον καὶ τὸ ἔσχατον. ἔστι δὲ δὴ τι καὶ τὸ μεταξὺ τούτων, ὃ πρὸς ἐκάτερον αὐτῶν λέγεται θάτερον· εἴ τι γὰρ ὡς ἔσχατον καὶ μέσον ἀμφοτέρων ἐστὶ τὸ μεταξύ, 10 διὰ τοῦτο ἔστι τι καὶ ἄλλο βαρὺ καὶ κοῦφον, οἷον ὕδωρ καὶ ἀήρ· φαμέν δὲ τὸ μὲν περιέχον τοῦ εἶδους εἶναι, τὸ δὲ περιεχόμενον τῆς ὕλης. ἔστι δ' ἐν πᾶσι τοῖς γένεσιν αὕτη ἡ διάστασις· καὶ γὰρ ἐν τῷ ποιῶ καὶ ἐν τῷ ποσῶ ἐστὶ τὸ μὲν ὡς εἶδος μᾶλλον, τὸ δ' ὡς ὕλη. καὶ ἐν τοῖς κατὰ τόπον 15 ὡσαύτως τὸ μὲν ἄνω τοῦ ὠρισμένου, τὸ δὲ κάτω τῆς ὕλης. ὥστε καὶ ἐν αὐτῇ τῇ ὕλῃ τῇ τοῦ βαρέος καὶ κούφου, ἥ μὲν τοιοῦτον δυνάμει, βαρέος ὕλη, ἥ δὲ τοιοῦτον, κούφου· καὶ ἔστι μὲν ἡ αὐτή, τὸ δ' εἶναι οὐ ταυτόν, ὥπερ καὶ τὸ νοσερὸν καὶ τὸ ὑγιαστόν, τὸ δ' εἶναι οὐ ταυτόν· διόπερ οὐδὲ τὸ νοσώ- 20 δει εἶναι ἢ ὑγιεινῶ.

Τὸ μὲν οὖν ἔχον τοιαύτην ὕλην κοῦφον καὶ αἰεὶ ἄνω, τὸ δὲ τὴν ἐναντίαν βαρὺ καὶ αἰεὶ κάτω· τὰ δ' ἐτέρας μὲν τούτων, ἐχούσας δ' οὕτω πρὸς ἀλλήλας ὡς αὐται, ἀπλῶς καὶ ἄνω καὶ κάτω φερόμενα· διὸ ἀήρ καὶ ὕδωρ ἔχουσι 25 καὶ κουφότητα καὶ βάρος ἐκάτερον, καὶ ὕδωρ μὲν πλὴν γῆς πᾶσιν ὑφίσταται, ἀήρ δὲ πλὴν πυρὸς πᾶσιν ἐπιπολάζει. ἐπεὶ δ' ἐστὶν ἓν μόνον ὃ πᾶσιν ἐπιπολάζει καὶ ἓν ὃ πᾶσιν ὑφίσταται, ἀνάγκη δύο ἄλλα εἶναι ἃ καὶ ὑφίσταται τι καὶ ἐπιπολάζει τινί. ὥστε ἀνάγκη καὶ τὰς ὕλας εἶναι το- 30 σάυτας ὅσαπερ ταῦτα, τέτταρας, οὕτω δὲ τέτταρας ὡς μίαν

312^a 10. εἴ τι] ἔστι libri. ἐστὶ cod. E et tres alii; cum uno codice om. Bekker. 13. αὕτη ἢ] fortasse legendum ἡ τοιαύτη. 23. τὰ] τὸ libri. δ' ἐτέρας] πέρας Alex. (γρ.) (apud Simpl.). 25. φερόμενα] φερομέναις libri.

μὲν ἀπάντων τὴν κοινήν, ἄλλως τε καὶ εἰ γίνονται ἐξ ἀλ-
 λήλων, ἀλλὰ τὸ εἶναι ἕτερον. οὐδὲ γὰρ κωλύει τῶν ἐναν-
 312^b τίων εἶναι μεταξύ καὶ ἐν καὶ πλείω, ὥσπερ ἐν χρώμασιν·
 πολλαχῶς γὰρ λέγεται τὸ μεταξύ καὶ τὸ μέσον. ἐν μὲν
 οὖν τῇ αὐτοῦ χώρᾳ τῶν ἐχόντων καὶ βάρους καὶ κουφότητα
 ἕκαστον ἔχει βάρους (ἡ δὲ γῆ ἐν ἅπασιν ἔχει βάρους), κου-
 5 φότητα δ' οὐκ ἔχει, εἰ μὴ ἐν οἷς ἐπιπολάζει. διὸ καὶ ὑπο-
 σπωμένων μὲν φέρεται εἰς τὰ ἐφεξῆς κάτω, ἀήρ μὲν εἰς
 τὴν τοῦ ὕδατος χώραν, ὕδωρ δὲ εἰς τὴν τῆς γῆς. ἄνω δ'
 εἰς τὴν τοῦ πυρός, ἀναιρουμένου τοῦ πυρός, οὐκ οἰσθήσεται ὁ
 ἀήρ, εἰ μὴ βία, ὥσπερ καὶ τὸ ὕδωρ σπᾶται, ὅταν γένη-
 10 ται τὸ ἐπίπεδον ἐν καὶ θᾶττον σπάσῃ τις ἄνω τῆς φορᾶς,
 ἣν φέρεται τὸ ὕδωρ κάτω. οὐδὲ τὸ ὕδωρ εἰς τὴν τοῦ ἀέρος,
 ἀλλ' ἢ ὡς νῦν εἴρηται. ἡ γῆ δὲ τοῦτο οὐ πάσχει, ὅτι οὐχ
 ἐν τὸ ἐπίπεδον. διὸ τὸ μὲν ὕδωρ εἰς τὸ ἀγγεῖον πυρωθὲν
 σπᾶται, γῆ δ' οὐ. ὥσπερ δὲ οὐδ' ἡ γῆ ἄνω, οὐδὲ τὸ πῦρ
 15 κάτω εἰσιν ὑφαιρουμένου τοῦ ἀέρος· οὐδὲν γὰρ ἔχει βάρους οὐδ'
 ἐν τῇ αὐτοῦ χώρᾳ, ὥσπερ οὐδ' ἡ γῆ κουφότητα. φέρεται δὲ
 κάτω τὰ δύο ὑποσπωμένων, ὅτι τὸ μὲν ἀπλῶς βαρὺ εἰς τὴν
 ὑπὸ πᾶσιν ὑφίσταται, τὸ δὲ πρὸς τι βαρὺ ὃν εἰς τὴν αὐτοῦ
 χώραν ἢ οἷς ἐπιπολάζει, δι' ὁμοιότητα τῆς ὕλης. ὅτι δ'
 20 ἀναγκαῖον ποιεῖν ἴσας τὰς διαφορὰς αὐτοῖς, δῆλον. εἰ μὲν
 γὰρ μία ὕλη πάντων, οἶον ἢ τὸ κενὸν ἢ τὸ πλήρες ἢ τὸ
 μέγεθος ἢ τὰ τρίγωνα, ἢ πάντα ἄνω ἢ πάντα κάτω οἰ-
 σθήσεται, ἢ δὲ ἑτέρα φορὰ οὐκέτι ἔσται· ὥστ' ἢ κοῦφον οὐδὲν
 ἔσται ἀπλῶς, εἰ πάντα ῥέπει μᾶλλον τῷ ἐκ μειζόνων εἶναι
 25 σωμαίων ἢ ἐκ πλειόνων, ἢ ὅτι πλήρη. τοῦτο δὲ ὁρῶμέν τε,
 καὶ δέδεικται ὅτι ὁμοίως κάτω τε αἰεὶ καὶ πανταχοῦ φέρε-
 ται καὶ ἄνω. ἐὰν δὲ τὸ κενὸν ἢ τι τοιοῦτον ὃ αἰεὶ ἄνω, οὐκ
 ἔσται τὸ αἰεὶ κάτω. καὶ τῶν μεταξύ δὴ ἔνια ἔσται κάτω
 θᾶττον γῆς· ἐν γὰρ τῷ πολλῷ ἀέρι τρίγωνα πλείω ἢ τὰ

312^b 6. τὰ] τὸ al.
 τὴν ὑπὸ] ἔστιν ὃ libri.

9. εἰ μὴ] ἀλλ' ἢ al.

17 — 18. εἰς

στερεὰ ἢ τὰ μικρὰ ἔσται. οὐ φαίνεται δ' οὐδὲ ἐν μόριον ἀέ- 30
 ρος κάτω φερόμενον. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ κούφου, ἐὰν
 ἐκεῖνο ποιῇ τις ὑπερέχειν τῇ ὕλῃ. ἐὰν δὲ δύο, τὰ μεταξὺ
 πῶς ἔσται ποιοῦντα ἃ ποιεῖ ἄῤῥο τε καὶ ὕδωρ; οἶον εἴ τις
 φαίῃ εἶναι κενόν καὶ πληρὲς. τὸ μὲν οὖν πῦρ κενόν, διὸ 313^a
 ἄνω, τὴν δὲ γῆν πληρὲς, διὸ κάτω. ἀέρα δὲ πλεῖον
 πυρὸς ἔχειν, ὕδωρ δὲ γῆς· ἔσται γάρ τι ὕδωρ ὃ πλεῖον
 ἔξει πῦρ ὀλίγου ἀέρος. καὶ ἄῤῥο πολὺς ὀλίγου ὕδατος γῆν
 κλείω, ὥστε δεήσει ἀέρος τι πληθὺς θάπτον φέρεσθαι κάτω 5
 ὕδατος ὀλίγου. τοῦτο δ' οὐ φαίνεται οὐδαμοῦ οὐδέποτε. ἀνάγκη
 τοίνυν, ὥσπερ καὶ τὸ πῦρ ἄνω, ὅτι τοδὶ ἔχει, οἶον τὸ κε-
 νόν, τὰ δ' ἄλλα οὐ. καὶ τὴν γῆν κάτω. ὅτι τὸ πληρὲς ἔχει,
 καὶ τὸν ἀέρα εἰς τὸν αὐτοῦ καὶ ἀνώτερον τοῦ ὕδατος, ὅτι
 τοδὶ τι ἔχει, καὶ τὸ ὕδωρ κάτω, ὅτι τοιόνδε τι. εἰ δὲ ἦν 10
 ἐν τι ἄμφω ἢ δύο, ἄμφω δ' ὑπάρξει ταῦτα ἑκατέρω, ἔσται
 τι πληθὺς ἑκατέρου οὐ ὑπερέξει ὕδωρ τε ἀέρος ὀλίγου τῷ
 ἄνω καὶ ἄῤῥο ὕδατος τῷ κάτω, καθάπερ εἴρηται πολλάκις.

Τὰ δὲ σχήματα οὐκ αἷτια τοῦ φέρεσθαι ἀπλῶς ἢ
 κάτω ἢ ἄνω, ἀλλὰ τοῦ θάπτον ἢ βραδύτερον. δι' ἃς δ' αἰ- 15
 τίας, οὐ χαλεπὸν ἰδεῖν· ἀπορεῖται γὰρ νῦν διὰ τί τὰ πλα-
 τέα σιδήρια καὶ μόλιβδος ἐπιπλεῖ ἐπὶ τοῦ ὕδατος, ἄλλα
 δὲ ἐλάττω καὶ ἥττον βαρέα, ἂν ἢ στρογγύλα ἢ μακρά,
 οἶον βελόνη, κάτω φέρεται, καὶ ὅτι ἔνια διὰ μικρότητα
 ἐπιπλεῖ, οἶον τὸ ψῆγμα καὶ ἄλλα γεώδη καὶ κόνιορτώδη 20
 ἐπὶ τοῦ ἀέρος. περὶ δὲ τούτων ἀπάντων τὸ μὲν νομίζειν αἰ-
 τιον εἶναι ὥσπερ Δημόκριτος οὐκ ὀρθῶς ἔχει. ἐκεῖνος γὰρ
 φησι τὰ ἀναφερόμενα θερμὰ ἐκ τοῦ ὕδατος ἀνακωχεύειν
 τὰ πλατέα τῶν ἐχόντων βάρος, τὰ δὲ στενὰ διαπλπτειν· 313^b
 ὀλίγα γὰρ εἶναι τὰ ἀντικρούοντα αὐτοῖς. ἔδει δ' ἐν τῷ ἀέρι
 εἶτι μᾶλλον τοῦτο ποιεῖν, ὥσπερ ἐνίσταται κἀκεῖνος αὐτός.

313^a 1. διὸ] διὸ καὶ al. 2. διὸ] διὸ καὶ al. 23. ἀναφερό-
 μενα cod. E et duo alii et Simpl., ἄνω φερομενα cum ceteris
 Bekker.

ἀλλ' ἐνστάς λύει μαλακῶς· φησὶ γάρ οὐκ εἰς ἓν ὁρμᾶν τὸν
 5 σοῦν, λέγων σοῦν τὴν κίνησιν τῶν ἄνω φερομένων σωματίων.
 ἐπεὶ δ' ἐστὶ τὰ μὲν εὐδιαίρετα τῶν συνεχῶν τὰ δ' ἥττον,
 καὶ διαιρετικά δὲ τὸν αὐτὸν τρόπον τὰ μὲν μᾶλλον τὰ δ'
 ἥττον, ταύτας εἶναι νομιστέον αἰτίας. εὐδιαίρετον μὲν οὖν τὸ
 εὐόριστον, καὶ μᾶλλον τὸ μᾶλλον· ἀγρὸς δὲ μᾶλλον ὕδατος
 10 τοιοῦτον, ὕδωρ δὲ γῆς. καὶ τὸ ἔλαττον δὴ ἐν ἐκάστῳ γένει
 εὐδιαιρετώτερον καὶ διασπᾶται ῥᾶον. τὰ μὲν οὖν ἔχοντα
 πλάτος διὰ τὸ πολὺ περιλαμβάνειν ἐπιμένει, διὰ τὸ μὴ
 διασπᾶσθαι τὸ πλεῖον ῥαδίως· τὰ δ' ἐναντίως ἔχοντα τοῖς
 σχήμασι διὰ τὸ ὀλίγον περιλαμβάνειν φέρεται κάτω, διὰ
 15 τὸ διαιεῖν ῥαδίως. καὶ ἐν ἄερι πολὺ μᾶλλον, ὅσῳ εὐδιαι-
 ρετώτερος ὕδατός ἐστιν. ἐπεὶ δὲ τό τε βάρος ἔχει τινὰ ἰσχὺν
 καθ' ἣν φέρεται κάτω, καὶ τὰ συνεχῇ πρὸς τὸ μὴ δια-
 σπᾶσθαι, ταῦτα δεῖ πρὸς ἄλληλα συμβάλλειν· ἐὰν γὰρ
 ὑπερβάλλῃ ἡ ἰσχύς ἡ τοῦ βάρους τῆς ἐν τῷ συνεχεῖ πρὸς
 20 τὴν διάσπασιν καὶ διαίρεσιν, βιάσεται κάτω θᾶττον, ἐὰν δὲ
 ἀσθενεστέρα ᾖ, ἐπιπολάσει. περὶ μὲν οὖν βαρέος καὶ κούφου
 καὶ τῶν περὶ αὐτὰ συμβεβηκότων διωρίσθω τοῦτον ἡμῖν τὸν
 τρόπον.

ΠΕΡΙ ΓΕΝΕΣΕΩΣ ΚΑΙ ΦΘΟΡΑΣ Α.

Περὶ δὲ γενέσεως καὶ φθορᾶς τῶν φύσει γινομένων καὶ 314^a
φθειρομένων, ὁμοίως κατὰ πάντων, τάς τε αἰτίας διαιρε-
τέον καὶ τοὺς λόγους αὐτῶν, ἔτι δὲ περὶ αὐξήσεως καὶ ἀλ-
λοιώσεως, τί ἐκάτερον, καὶ πότερον τὴν αὐτὴν ὑποληπτέον
φύσιν εἶναι ἀλλοιώσεως καὶ γενέσεως, ἢ χωρὶς, ὥσπερ 5
διώρισται καὶ τοῖς ὀνόμασιν. τῶν μὲν οὖν ἀρχαίων οἱ μὲν τὴν
καλουμένην ἀπλὴν γένεσιν ἀλλοίωσιν εἶναι φασιν, οἱ δ' ἕτε-
ροι ἀλλοίωσιν καὶ γένεσιν. ὅσοι μὲν γὰρ ἐν τι τὸ πᾶν λέ-
γουσιν εἶναι καὶ πάντα ἐξ ἑνὸς γεννῶσιν, τούτοις μὲν ἀνάγκη
τὴν γένεσιν ἀλλοίωσιν φάναι καὶ τὸ κυρίως γιγνόμενον ἀλ- 10
λοιοῦσθαι· ὅσοι δὲ πλείω τὴν ὕλην ἑνὸς τιθέασιν, οἷον Ἐμ-
πεδοκλῆς καὶ Ἀναξαγόρας καὶ Λεύκιππος, τούτοις δὲ ἕτε-
ρον. καίτοι Ἀναξαγόρας γε τὴν οἰκείαν φωνὴν ἡγνύησεν· λέ-
γει γοῦν ὥς τὸ γίνεσθαι καὶ ἀπόλλυσθαι ταῦτόν καθέστηκε
τῷ ἀλλοιοῦσθαι. πολλὰ δὲ λέγει τὰ στοιχεῖα, καθάπερ καὶ 15
ἕτεροι. Ἐμπεδοκλῆς μὲν γὰρ τὰ μὲν σωματικὰ τέτταρα,
τὰ δὲ πάντα μετὰ τῶν κινούντων ἕξ τὸν ἀριθμόν, Ἀναξαγό-
ρας δὲ ἅπειρα καὶ Λεύκιππος καὶ Δημόκριτος. ὁ μὲν γὰρ
τὰ ὁμοιομερῆ στοιχεῖα τίθησιν, οἷον ὁστοῦν καὶ σάρκα καὶ
μυελόν, καὶ τῶν ἄλλων ὧν ἐκάστῳ συνώνυμον τὸ μέρος ἐστίν· 20
Δημόκριτος δὲ καὶ Λεύκιππος ἐκ σωματίων ἀδιαίρετων τὰλ-

λα συγκεῖσθαι φασί, ταῦτα δ' ἄπειρα καὶ τὸ πλῆθος εἶ-
 ναι καὶ τὰς μορφάς, αὐτὰ δὲ πρὸς αὐτὰ διαφέρειν τούτοις
 ἐξ ὧν εἰσὶ καὶ θέσει καὶ τάξει τούτων. ἐναντίως δὲ φαίνον-
 25 ται λέγοντες οἱ περὶ Ἀναξαγόραν τοῖς περὶ Ἐμπεδοκλέα·
 ὁ μὲν γὰρ φησι πῦρ καὶ ὕδωρ καὶ ἀέρα καὶ γῆν στοιχεῖα
 τέσσαρα καὶ ἀπλᾶ εἶναι μᾶλλον ἢ, σάρκα καὶ ὀστοῦν καὶ
 τὰ τοιαῦτα τῶν ὁμοιομερῶν, οἱ δὲ ταῦτα μὲν ἀπλᾶ καὶ
 στοιχεῖα, γῆν δὲ καὶ πῦρ καὶ ὕδωρ καὶ ἀέρα σύνθετα· παν-
 314b σπερμῖαν γὰρ εἶναι τούτων. τοῖς μὲν οὖν ἐξ ἑνὸς πάντα κα-
 τασκευάζουσιν ἀναγκαῖον λέγειν τὴν γένεσιν καὶ τὴν φθορὰν
 ἀλλοίωσιν· αἰεὶ γὰρ μένει τὸ ὑποκείμενον ταῦτό καὶ ἓν· τὸ
 δὲ τοιοῦτον ἀλλοιοῦσθαι φάμεν· τοῖς δὲ τὰ γένη πλείω ποι-
 5 οῦσι διαφέρειν τὴν ἀλλοίωσιν τῆς γενέσεως· συνιόντων γὰρ
 καὶ διαλυομένων ἢ γένεσις συμβαίνει καὶ ἡ φθορά. διὸ
 λέγει τοῦτον τὸν τρόπον καὶ Ἐμπεδοκλῆς, ὅτι φύσις οὐδενός
 ἐστίν, ἀλλὰ μόνον μίξις τε διάλλαξις τε μιγέντων. ὅτι μὲν
 οὖν οἰκεῖος ὁ λόγος αὐτῶν τῇ ὑποθέσει οὕτω φάναι, δηλον,
 10 καὶ ὅτι λέγουσι τὸν τρόπον τοῦτον· ἀναγκαῖον δὲ καὶ τούτοις
 τὴν ἀλλοίωσιν εἶναι μὲν τι φάναι παρὰ τὴν γένεσιν, ἀδύ-
 νατον μέντοι κατὰ τὰ ὑπ' ἐκείνων λεγόμενα. τοῦτο δ' ὅτι
 λέγομεν ὀρθῶς, ῥᾷδιον συνιδεῖν. ὥσπερ γὰρ ὀρῶμεν ἡρεμού-
 σης τῆς οὐσίας ἐν αὐτῇ μεταβολὴν κατὰ μέγεθος, τὴν κα-
 15 λουμένην αὔξησιν καὶ φθίσιν, οὕτω καὶ ἀλλοίωσιν. οὐ μὲν
 ἀλλ' ἐξ ὧν λέγουσιν οἱ πλείους ἀρχὰς ποιοῦντες μιᾶς ἀδύ-
 νατον ἀλλοιοῦσθαι. τὰ γὰρ πάθη, καθ' ἃ φάμεν τοῦτο συμ-
 βαίνειν, διαφοραὶ τῶν στοιχείων εἰσὶν, λέγω δ' οἶον θερμὸν
 ψυχρόν, λευκὸν μέλαν, ξηρὸν ὑγρόν, μαλακὸν σκληρὸν καὶ
 20 τῶν ἄλλων ἕκαστον, ὥσπερ καὶ φησὶν Ἐμπεδοκλῆς “ἡέλιον
 μὲν λευκὸν ὀρεῖν καὶ θερμὸν ἀπάντη, ὄμβρον δ' ἐν πᾶσιν
 δνοφόμεντά τε ῥιγαλέον τε.” ὁμοίως δὲ διορίζει καὶ ἐπὶ τῶν
 λοιπῶν. ὥστ' εἰ μὴ δυνατόν ἐκ πυρὸς γενέσθαι ὕδωρ μηδ' ἐξ

ὕδατος γῆν, οὐδ' ἐκ λευκοῦ μέλαν ἔσται οἷδὲν οὐδ' ἐκ μαλακοῦ
 σκληρόν· ὁ δ' αὐτὸς λόγος καὶ περὶ τῶν ἄλλων. τοῦτο δ' ἦν ²⁵
 ἀλλοιώσις. ἥ καὶ φανερόν ὅτι μίαν αἰὲ τοῖς ἐναντίοις ὑπο-
 θετέον ὕλην. ἂν τε μεταβάλλῃ κατὰ τόπον, ἂν τε κατ'
 αὐξήσιν καὶ φθίσιν, ἂν τε κατ' ἀλλοίωσιν. ἔτι δ' ὁμοίως
 ἀναγκαῖον εἶναι τοῦτο καὶ ἀλλοίωσιν· εἴτε γὰρ ἀλλοίωσίς
 ἐστι, καὶ τὸ ὑποκείμενον ἐν στοιχεῖον καὶ μία πάντων ὕλη ^{315^a}
 τῶν ἐχόντων εἰς ἄλληλα μεταβολήν. καὶ εἰ τὸ ὑποκείμενον
 ἔν, ἔστιν ἀλλοίωσις. Ἐμπεδοκλῆς μὲν οὖν ἔοικεν ἐναντία λέ-
 γειν καὶ πρὸς τὰ φαινόμενα καὶ πρὸς αὐτὸν αὐτός. ἅμα μὲν
 γὰρ οὗ φησιν ἕτερον ἐξ ἑτέρου γίνεσθαι τῶν στοιχείων οὐδέν, ⁵
 ἀλλὰ τὰλλα πάντα ἐκ τούτων, ἅμα δ' ὅταν εἰς ἓν συνα-
 γάγῃ τὴν ἅπασαν φύσιν πλήν τοῦ νείκους, ἐκ τοῦ ἐνὸς γί-
 γνεσθαι πάλιν ἕκαστον. ὥστ' ἐξ ἐνός τινος δῆλον ὅτι διαφοραῖς
 τισὶ χωριζομένων καὶ πάθεσιν ἐγένετο τὸ μὲν ὕδωρ τὸ δὲ
 πῦρ, καθάπερ λέγει τὸν μὲν ἥλιον λευκὸν καὶ θερμόν, τὴν ¹⁰
 δὲ γῆν βαρὺ καὶ σκληρόν. ἀφαιρουμένων οὖν τούτων τῶν δια-
 φορῶν (εἰσὶ γὰρ ἀφαιρεταὶ γενόμεναί γε) δῆλον ὡς ἀνάγκη
 γίνεσθαι καὶ γῆν ἐξ ὕδατος καὶ ὕδωρ ἐκ γῆς, ὁμοίως δὲ
 καὶ τῶν ἄλλων ἕκαστον, οὐ τότε μόνον ἀλλὰ καὶ νῦν, μετα-
 βάλλοντά γε τοῖς πάθεσιν. ἔστι δ' ἐξ ὧν εἴρηκε δυνάμενα ¹⁵
 προσγίνεσθαι καὶ χωρίζεσθαι πάλιν, ἄλλως τε καὶ μαχο-
 μένων ἀλλήλοις ἔτι τοῦ νείκους καὶ τῆς φιλίας. διόπερ καὶ
 τότε ἐξ ἐνός ἐγεννήθησαν· οὐ γὰρ δὴ πῦρ γε καὶ γῆ καὶ
 ὕδωρ ἔτι ὄντα ἔν ἦν τὸ πᾶν. ἄδηλον δὲ καὶ πότερον ἀρ-
 χὴν αὐτῶν θετέον τὸ ἐν ἢ τὰ πολλά, λέγω δὲ πῦρ καὶ γῆν ²⁰
 καὶ τὰ σύστοιχα τούτων. ἥ μὲν γὰρ ὡς ὕλη ὑπόκειται, ἐξ
 οὗ μεταβάλλοντα διὰ τὴν κίνησιν γίνονται γῆ καὶ πῦρ, τὸ
 ἐν στοιχεῖον· ἥ δὲ τοῦτο μὲν ἐκ συνθέσεως γίγνεται συνιόντων
 ἐκεῖνων, ἐκεῖνα δ' ἐκ διαλύσεως, στοιχειωδέστερα ἐκεῖνα καὶ
 πρότερα τὴν φύσιν.

Ὅλως τε δὴ περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς τῆς ἀπλῆς 2
 λεκτέον, πότερον ἔστιν ἢ οὐκ ἔστι καὶ πῶς ἐστίν, καὶ περὶ τῶν
 ἄλλων ἀπλῶν κινήσεων, οἷον περὶ αὐξήσεως καὶ ἀλλοιώ-
 σεως. Πλάτων μὲν οὖν μόνον περὶ γενέσεως ἐσκέψατο καὶ
 30 φθορᾶς, ὅπως ὑπάρχει τοῖς πράγμασι, καὶ περὶ γενέσεως
 οὐ πάσης ἀλλὰ τῆς τῶν στοιχείων· πῶς δὲ σάρκες ἢ ὅσῃ ἢ
 τῶν ἄλλων τι τῶν τοιούτων, οὐδέν· ἔτι οὔτε περὶ ἀλλοιώσεως
 οὔτε περὶ αὐξήσεως, τίνα τρόπον ὑπάρχουσι τοῖς πράγμασιν.
 Ὅλως δὲ παρὰ τὰ ἐπιπολῆς περὶ οὐδενὸς οὐδεὶς ἐπέστησεν ἕξω
 35 Δημοκρίτου. οὗτος δ' εἴκει μὲν περὶ ἀπάντων φροντίσαι, ἥδη
 315^b δὲ ἐν τῷ πῶς διαφέρειν. οὔτε γὰρ περὶ αὐξήσεως οὐδεὶς οὐδὲν
 διώρισεν, ὥσπερ λέγομεν, ὅτι μὴ καὶ ὁ τυχὼν εἴπειεν,
 ὅτι προσιόντος αὐξάνονται τῷ ὁμοίῳ (πῶς δὲ τοῦτο, οὐκέτι),
 οὐδὲ περὶ μίξεως, οὐδὲ περὶ τῶν ἄλλων ὥς εἰπεῖν οὐδενός, οἷον
 5 τοῦ ποιεῖν καὶ τοῦ πάσχειν, τίνα τρόπον τὸ μὲν ποιεῖ τὸ δὲ
 πάσχει τὰς φυσικὰς ποιήσεις. Δημοκρίτος δὲ καὶ Λεύκιπ-
 πος ποιήσαντες τὰ σχήματα τὴν ἀλλοίωσιν καὶ τὴν γένεσιν
 ἐκ τούτων ποιοῦσι, διακρίσει μὲν καὶ συγκρίσει γένεσιν καὶ
 φθοράν, τάξει δὲ καὶ θέσει ἀλλοίωσιν. ἐπεὶ δ' ὥοντο τὰ-
 10 ληθῆς ἐν τῷ φαίνεσθαι, ἐναντία δὲ καὶ ἄπειρα τὰ φαινό-
 μενα, τὰ σχήματα ἄπειρα ἐποίησαν, ὥστε ταῖς μεταβο-
 λαῖς τοῦ συγκειμένου τὸ αὐτὸ ἐναντίον δοκεῖν ἄλλῳ καὶ ἄλλῳ,
 καὶ μετακινεῖσθαι μικροῦ ἐμμιγνυμένου, καὶ ὅλως ἕτερον
 φαίνεσθαι ἐνὸς μετακινήθεντος· ἐκ τῶν αὐτῶν γὰρ τραγωδία
 15 καὶ κωμῳδία γίνεται γραμμάτων. ἐπεὶ δὲ δοκεῖ σχεδὸν
 πᾶσιν ἕτερον εἶναι γένεσις καὶ ἀλλοιώσις, καὶ γίνεσθαι μὲν
 καὶ φθίρεσθαι συγκρινόμενα καὶ διακρινόμενα, ἀλλοιοῦσθαι
 δὲ μεταβαλλόντων τῶν παθημάτων, περὶ τούτων ἐπιστήσασθαι
 θεωρητέον. ἀπορίας γὰρ ἔχει ταῦτα καὶ πολλὰς καὶ εὐλό-
 20 γους. εἰ μὲν γὰρ ἔστι σύγκρισις ἢ γένεσις, πολλὰ ἀδύνατα
 συμβαίνει· εἰσὶ δ' αὖ λόγοι ἕτεροι ἀναγκαστικοὶ καὶ οὐκ εὐ-

ποροι διαλύειν ὥς οὐκ ἐνδέχεται ἄλλως ἔχειν. εἴτε μὴ ἔστι
 σύγκρισις ἢ γένεσις, ἢ ὅλως οὐκ ἔστι γένεσις ἢ ἀλλοιώσις,
 ἢ εἰ καὶ τοῦτο διαλυῖσθαι χαλεπὸν ὄν πειρατέον. ἀρχὴ δὲ
 τούτων πάντων, πότερον οὕτω γίνεται καὶ ἀλλοιοῦται καὶ αὐ- 25
 ξάνεται τὰ ὄντα καὶ τὰναντία τούτοις πάσχει, τῶν πρώτων
 ὑπαρχόντων μεγεθῶν ἀδιαίρετων, ἢ οὐθέν ἐστι μέγεθος ἀδιαί-
 ρετον· διαφέρει γὰρ τοῦτο πλεῖστον. καὶ πάλιν εἰ μεγέθη,
 πότερον, ὥς Δημόκριτος καὶ Λεύκιππος, σώματα ταῦτ'
 ἐστίν, ἢ ὥσπερ ἐν τῷ Τιμαίῳ, ἐπίπεδα. τοῦτο μὲν οὖν αὐτό, 30
 καθάπερ καὶ ἐν ἄλλοις εἰρήκαμεν, ἄλογον μέχρι ἐπιπέδων
 διαλυῖσθαι. διὸ μᾶλλον εὐλογον σώματα εἶναι ἀδιαίρετα.
 ἀλλὰ καὶ ταῦτα πολλὴν ἔχει ἀλογίαν. ὅμως δὲ τούτοις
 ἀλλοιώσιν καὶ γένεσιν ἐνδέχεται ποιεῖν, καθάπερ εἴρηται,
 τροπῇ καὶ διαθιγῇ μετακινοῦντα τὸ αὐτὸ καὶ ταῖς τῶν σχη- 35
 μάτων διαφοραῖς, ὅπερ ποιεῖ Δημόκριτος. διὸ καὶ χροιάν 316^a
 οὐ φησιν εἶναι· τροπῇ γὰρ χρωματίζεσθαι. τοῖς δ' εἰς ἐπί-
 πεδα διαιροῦσιν οὐκέτι· οὐδὲν γὰρ γίνεται πλὴν στερεὰ συντι-
 θεμένων· πάθος γὰρ οὐδ' ἐγχειροῦσι γενναῖν οὐδὲν ἐξ αὐτῶν.
 αἴτιον δὲ τοῦ ἐπ' ἔλαττον δύνασθαι τὰ ὁμολογούμενα συνορᾶν 5
 ἢ ἀπειρίαν. διὸ ὅσοι ἐννοικήκασιν μᾶλλον ἐν τοῖς φυσικοῖς,
 μᾶλλον δύνανται ὑποτίθεσθαι τοιαύτας ἀρχὰς αἱ ἐπὶ πολὺ
 δύνανται συνεἶρειν· οἱ δ' ἐκ τῶν πολλῶν λόγων ἀθεώρητοι
 τῶν ὑπαρχόντων ὄντες, πρὸς ὀλίγα βλέψαντες, ἀποφαίνον-
 ται ῥᾶον. ἴδοι δ' ἂν τις καὶ ἐκ τούτων ὅσον διαφέρουσιν οἱ 10
 φυσικῶς καὶ λογικῶς σκοποῦντες· περὶ γὰρ τοῦ ἄτομα εἶναι
 μεγέθη οἱ μὲν φασιν ὅτι τὸ αὐτοτρίγωνον πολλὰ ἔσται,
 Δημόκριτος δ' ἂν φανείη οἰκείοις καὶ φυσικοῖς λόγοις πε-
 πείσθαι. δῆλον δ' ἔσται ὃ λέγομεν προῖοῦσιν. ἔχει γὰρ ἀπο-
 ρίαν, εἴ τις θεῖη σῶμά τι εἶναι καὶ μέγεθος πάντῃ διαιρε- 15
 τόν, καὶ τοῦτο δυνατόν. τί γὰρ ἔσται ὅπερ τὴν διαίρεσιν δια-
 φεύγει; εἰ γὰρ πάντῃ διαιρετόν, καὶ τοῦτο δυνατόν, κἂν
 ἅμα εἴῃ τοῦτο πάντῃ διηρημένον, καὶ εἰ μὴ ἅμα διήρηται·
 κἂν εἰ τοῦτο γένοιτο, οὐδὲν ἂν εἴῃ ἀδύνατον. οὐκοῦν καὶ κατὰ

- 20 τὸ μέσον ὡσαύτως. καὶ ὅλως δὲ εἰ πάντῃ πέφυκε διαιρετόν, καὶ διαιρεθῇ, οὐδὲν ἔσται ἀδύνατον γεγονός, ἐπεὶ οὐδ' ἂν εἰς μυρία μυριάκις διηρημένα ἦ, οὐδὲν ἀδύνατον· καίτοι ἴσως οὐδεὶς ἂν διέλοι. ἐπεὶ τοίνυν πάντῃ τοιοῦτόν ἐστι τὸ σῶμα, διηρησθῶ. τί οὖν ἔσται λοιπόν; μέγεθος; οὐ γὰρ οἶόν τε· ἔσται
- 25 γὰρ τι οὐ διηρημένον, ἣν δὲ πάντῃ διαιρετόν. ἀλλὰ μὴν εἰ μηδὲν ἔσται σῶμα μηδὲ μέγεθος, διαίρεσις δ' ἔσται, ἣ ἐκ στιγμῶν ἔσται, καὶ ἀμεγέθη ἐξ ὧν σύγκειται, ἣ οὐδὲν παντάπασιν, ὥστε καὶ γίνοιτο ἐκ μηδενὸς καὶ εἴη συγκεείμενον, καὶ τὸ πᾶν δὴ οὐδὲν ἄλλ' ἢ φαινόμενον. ὁμοίως δὲ καὶ ἣ
- 30 ἐκ στιγμῶν, οὐκ ἔσται ποσόν. ὁπότε γὰρ ἤπτοντο καὶ ἐν ἡν μέγεθος καὶ ἅμα ἦσαν, οὐδὲν ἐποίουν μεῖζον τὸ πᾶν. διαιρεθέντος γὰρ εἰς δύο καὶ πλείω, οὐδὲν ἔλαττον οὐδὲ μεῖζον τὸ πᾶν τοῦ πρότερον, ὥστε καὶ πᾶσαι συντεθῶσιν, οὐδὲν ποιήσουσι μέγεθος. ἀλλὰ μὴν καὶ εἴ τι διαιρουμένου οἶον ἔκπρισμα
- 316^b γίνεται τοῦ σώματος, καὶ οὕτως ἐκ τοῦ μεγέθους σῶμά τι ἀπέρχεται, ὁ αὐτὸς λόγος, ἐκεῖνο πῶς διαιρετόν. εἰ δὲ μὴ σῶμα ἄλλ' εἰδός τι χωριστόν ἢ πάθος ὃ ἀπῆλθεν, καὶ ἔστι τὸ μέγεθος στιγμαὶ ἢ ἀφαὶ τοδὶ παθοῦσαι, ἄτοπον ἐκ μὴ
- 5 μεγεθῶν μέγεθος εἶναι. ἔτι δὲ ποῦ ἔσονται καὶ ἀκίνητοι ἢ κινούμεναι αἱ στιγμαί; ἀφή τε αἰεὶ μία δυοῖν τινῶν, ὡς ὄντος τινὸς παρὰ τὴν ἀφήν καὶ τὴν διαίρεσιν καὶ τὴν στιγμήν. εἰ δὴ τις θήσεται ὅτιοῦν ἢ ὀπηλικονοῦν σῶμα εἶναι πάντῃ διαιρετόν, πάντα ταῦτα συμβαίνει. [ἔτι ἐὰν διελὼν συνθῶ
- 10 τὸ ξύλον ἢ τι ἄλλο, πάλιν ἴσον τε καὶ ἓν. οὐκοῦν οὕτως ἔχει δηλονότι καὶ τέμω τὸ ξύλον καθ' ὅτιοῦν σημειῖον. πάντῃ ἄρα διήρηται δυνάμει. τί οὖν ἔστι παρὰ τὴν διαίρεσιν; εἰ γὰρ καὶ ἔστι τι πάθος, ἀλλὰ πῶς εἰς ταῦτα διαλύεται καὶ γίνεται ἐκ τούτων; ἢ πῶς χωρίζεται ταῦτα;] ὥστ' εἴπερ ἀδύνατον
- 15 ἐξ ἀφῶν ἢ στιγμῶν εἶναι τὰ μεγέθη, ἀνάγκη εἶναι σώματα ἀδιαίρετα καὶ μεγέθη. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ταῦτα θεμένοις

316^b 3. χωριστόν] οὐ χωριστόν Philop. (γρ.) 9. ἔτι — 14. ταῦτα eiicienda.

οὐχ ἦττον συμβαίνει ἀδύνατα. ἔσκεπται δὲ περὶ αὐτῶν ἐν
 ἑτέροις. ἀλλὰ ταῦτα πειρατέον λύειν· διὸ πάλιν ἐξ ἀρχῆς
 τὴν ἀπορίαν λεκτέον. τὸ μὲν οὖν ἅπαν σῶμα αἰσθητὸν εἶναι
 διαιρετὸν καθ' ὅτι οὖν σημειῖον καὶ ἀδιαίρετον οὐδὲν ἄτοπον· τὸ ²⁰
 μὲν γὰρ δυνάμει διαιρετὸν, τὸ δ' ἐντελεχείᾳ ὑπάρξει. τὸ
 δ' εἶναι ἅμα πάντῃ διαιρετὸν δυνάμει ἀδύνατον δόξειεν ἂν
 εἶναι. εἰ γὰρ δυνατόν, κἂν γένοιτο, οὐχ ὥστε εἶναι ἅμα
 ἅμφω ἐντελεχείᾳ ἀδιαίρετον καὶ διηρημένον, ἀλλὰ διηρη-
 μένον καθ' ὅτι οὖν σημειῖον. οὐδὲν ἄρα ἔσται λοιπόν, καὶ εἰς ²⁵
 ἀσώματον ἐφθαρμένον τὸ σῶμα. καὶ γένοιτο δ' ἂν πάλιν
 ἦτοι ἐκ στιγμῶν ἢ ὅλως ἐξ οὐδενός. καὶ τοῦτο πῶς δυνατόν;
 ἀλλὰ μὴν ὅτι γε διαιρεῖται εἰς χωριστὰ καὶ ἀεὶ εἰς ἐλάττω
 μεγέθη καὶ εἰς ἀπέχοντα καὶ κεχωρισμένα, φανερόν. οὔτε
 δὴ κατὰ μέρος διαιροῦντι εἴη ἂν ἄπειρος ἢ θρύψις, οὔτε ἅμα ³⁰
 οἷόν τε διαιρεθῆναι κατὰ πᾶν σημειῖον (οὐ γὰρ δυνατόν)
 ἀλλὰ μέχρι του. ἀνάγκη ἄρα ἄτομα ἐνυπάρχειν μεγέθη
 ἀόρατα, ἄλλως τε καὶ εἴπερ ἔσται γένεσις καὶ φθορὰ ἢ
 μὲν διακρίσει ἢ δὲ συγκρίσει. ὁ μὲν οὖν ἀναγκάζειν δοκῶν
 λόγος εἶναι μεγέθη ἄτομα οὗτος ἐστίν· ὅτι δὲ λανθάνει πα- ^{317^a}
 ραλογιζόμενος, καὶ ἥ λανθάνει, λέγωμεν. ἐπεὶ γὰρ οὐκ ἔστι
 στιγμή στιγμής ἐχομένη, τὸ πάντῃ εἶναι διαιρετὸν ἔστι μὲν
 ὡς ὑπάρχει τοῖς μεγέθεσιν, ἔστι δ' ὡς οὐ. δοκεῖ δ' ὅταν τοῦτο
 τεθῇ, καὶ ὀπιοῦν, καὶ πάντῃ στιγμήν εἶναι, ὥστ' ἀναγκαῖον ⁵
 εἶναι διαιρεθῆναι τὸ μέγεθος εἰς μηδέν· πάντῃ γὰρ εἶναι
 στιγμήν· ὥστε ἢ ἐξ ἀφῶν ἢ ἐκ στιγμῶν εἶναι. τὸ δ' ἔστιν ὡς
 ὑπάρχει πάντῃ, ὅτι μία ὀπιοῦν ἐστί, καὶ πᾶσαι ὡς ἐκάστη,
 πλείους δὲ μιᾶς οὐκ εἰσίν· ἐφεξῆς γὰρ οὐκ εἰσίν, ὥστ' οὐ πάντῃ
 (εἰ γὰρ κατὰ μέσον διαιρετὸν, καὶ κατ' ἐχομένην στιγμήν ¹⁰
 ἔσται διαιρετὸν· οὐ γὰρ ἐστιν ἐχόμενον σημειῖον σημείου ἢ
 στιγμή στιγμής). οὕτω δ' ἐστὶ διαίρεσις ἢ σύνθεσις. ὥστ' ἔστι
 καὶ διάκρισις καὶ σύγκρισις, ἀλλ' οὐτ' εἰς ἄτομα καὶ ἐξ

17. ἀδύνατα] ἀδύνατον al.
 τοῦτο cum ceteris Bekker.

317^a 12. οὕτω] τὸ cod. E,

ἀτόμων (πολλὰ γὰρ τὰ ἀδύνατα) οὔτε οὕτως ὥστε πάντη
 15 διαίρεσιν γενέσθαι (εἰ γὰρ ἦν ἐχομένη στιγμή στιγμῆς,
 τοῦτ' ἂν ἦν), ἀλλ' εἰς μικρὰ καὶ ἐλάττω ἐστί, καὶ σύγκρι-
 σις ἐξ ἐλαττόνων. ἀλλ' οὐχ ἡ ἀπλῇ καὶ τελείᾳ γένεσις
 συγκρίσει καὶ διακρίσει ὥρισται, ὥς τινές φασιν, τὴν δ' ἐν
 τῷ συνεχεῖ μεταβολὴν ἀλλοίωσιν. ἀλλὰ τοῦτ' ἐστὶν ἐν ᾧ
 20 σφάλλεται πάντα. ἔστι γὰρ γένεσις ἀπλῇ καὶ φθορὰ οὐ
 συγκρίσει καὶ διακρίσει, ἀλλ' ὅταν μεταβάλλῃ ἐκ τοῦδε
 εἰς τόδε ὅλον. οἱ δὲ οἴονται ἀλλοίωσιν πᾶσαν εἶναι τὴν
 τοιαύτην μεταβολήν· τὸ δὲ διαφέρει. ἐν γὰρ τῷ ὑποκει-
 μένῳ τὸ μὲν ἐστὶ κατὰ τὸν λόγον, τὸ δὲ κατὰ τὴν ὕλην.
 25 ὅταν μὲν οὖν ἐν τούτοις ἡ ἢ μεταβολή, γένεσις ἔσται ἡ
 φθορά, ὅταν δ' ἐν τοῖς πάθεσι καὶ κατὰ συμβεβηκός,
 ἀλλοιώσις. διακρινόμενα δὲ καὶ συγκρινόμενα εὐφθαρτα
 γίνεται. ἐὰν μὲν γὰρ εἰς ἐλάττω ὑδάτια διαιρεθῇ, θᾶπτον
 ἀήρ γίνεται, ἐὰν δὲ συγκριθῇ, βραδύτερον. μᾶλλον δ' ἔσται
 30 δῆλον ἐν τοῖς ὕστερον. νῦν δὲ τοσοῦτον διωρίσθω, ὅτι ἀδύνα-
 τον εἶναι τὴν γένεσιν σύγκρισιν, οἷαν δὴ τινές φασιν.

Διωρισμένων δὲ τούτων, πρῶτον θεωρητέον πότερον ἔστι
 τι γινόμενον ἀπλῶς καὶ φθειρόμενον, ἢ κυρίως μὲν οὐδέν,
 ἀεὶ δ' ἐκ τινος καὶ τί, λέγω δ' οἶον ἐκ κάμνοντος ὑγιαῖ-
 35 νον καὶ κάμνον ἐξ ὑγιαίνοντος, ἢ μικρὸν ἐκ μεγάλου καὶ
 317^b μέγα ἐκ μικροῦ, καὶ τᾶλλα πάντα τοῦτον τὸν τρόπον. εἰ
 γὰρ ἀπλῶς ἔσται γένεσις, ἀπλῶς ἂν τι γίνοιτο ἐκ μὴ ὄντος,
 ὥστ' ἀληθὲς ἂν εἴῃ λέγειν ὅτι ὑπάρχει τισὶ τὸ μὴ ὄν. τίς
 μὲν γὰρ γένεσις ἐκ μὴ ὄντος τινός, οἶον ἐκ μὴ λευκοῦ ἢ
 5 μὴ καλοῦ, ἢ δὲ ἀπλῇ ἐξ ἀπλῶς μὴ ὄντος. τὸ δ' ἀπλῶς
 ἦτοι τὸ πρῶτον σημαίνει καθ' ἐκάστην κατηγορίαν τοῦ ὄντος,
 ἢ τὸ καθόλου καὶ τὸ πάντα περιέχον. εἰ μὲν οὖν τὸ πρῶ-
 τον, οὐσίας ἔσται γένεσις ἐκ μὴ οὐσίας. ᾧ δὲ μὴ ὑπάρχει
 οὐσία μηδὲ τόδε, δῆλον ὡς οὐδὲ τῶν ἄλλων οὐδεμία κατη-

χοριῶν, οἷον οὔτε ποιὸν οὔτε ποσὸν οὔτε τὸ ποῦ· χωριστὰ γὰρ 10
 ἂν εἴη τὰ πάθη τῶν οὐσιῶν. εἰ δέ, τὸ μὴ ὂν ὅλως ἀπό-
 φασις ἔσται καθόλου πάντων, ὥστε ἐκ μηδενὸς ἀνάγκη γί-
 νεσθαι τὸ γινόμενον. περὶ μὲν οὖν τούτων ἐν ἄλλοις τε διη-
 πόρηται καὶ διωρίζεται τοῖς λόγοις ἐπὶ πλείον· συντόμως δὲ
 καὶ νῦν λεκτέον, ὅτι τρόπον μὲν τινα ἐκ μὴ ὄντος ἀπλῶς 15
 γίνεται, τρόπον δὲ ἄλλον ἐξ ὄντος ἀεί· τὸ γὰρ δυνάμει
 ὂν ἐντελεχεία δὲ μὴ ὂν ἀνάγκη προϋπάρχειν λεγόμενον ἀμ-
 φοτέρως. ὃ δὲ καὶ τούτων διωρισμένων ἔχει θαυμαστὴν ἀπο-
 ρίαν, πάλιν ἐπαναποδιστέον, πῶς ἔστιν ἀπλῇ γένεσις, εἴτ'
 ἐκ δυνάμει ὄντος οὐσα εἴτε καὶ πῶς ἄλλως. ἀπορήσειε γὰρ 20
 ἂν τις ἄρ' ἔστιν οὐσίας γένεσις καὶ τοῦ τοῦδε, ἀλλὰ μὴ τοῦ
 τοιοῦδε καὶ τοσοῦδε καὶ ποῦ. τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ περὶ
 φθορᾶς. εἰ γὰρ τι γίνεται, δῆλον ὡς ἔσται δυνάμει τις
 οὐσία, ἐντελεχεία δ' οὐ, ἐξ ἧς ἡ γένεσις ἔσται καὶ εἰς ἣν
 ἀνάγκη μεταβάλλειν τὸ φθιρόμενον. πότερον οὖν ὑπάρξει τι 25
 τούτῳ τῶν ἄλλων ἐντελεχεία; λέγω δ' οἷον ἄρ' ἔσται ποσὸν
 ἢ ποιὸν ἢ ποῦ τὸ δυνάμει μόνον τόδε καὶ ὂν, ἀπλῶς δὲ μὴ
 τόδε μὴδ' ὂν; εἰ γὰρ μὴδὲν ἀλλὰ πάντα δυνάμει, χωρι-
 στόν τε συμβαίνει τὸ μὴ οὕτως ὂν, καὶ ἔτι ὁ μάλιστα φο-
 βούμενοι διετέλεσαν οἱ πρῶτοι φιλοσοφήσαντες, τί ἐκ μη- 30
 δενὸς γίνεσθαι προϋπάρχοντος· εἰ δὲ τὸ μὲν εἶναι τόδε τι
 ἢ οὐσίαν οὐχ ὑπάρξει, τῶν δ' ἄλλων τι τῶν εἰρημένων,
 ἔσται, καθάπερ εἵπομεν, χωριστὰ τὰ πάθη τῶν οὐσιῶν. περὶ
 τε τούτων οὖν ὅσον ἐνδέχεται πραγματευτέον, καὶ τίς αἰτία
 τοῦ γένεσιν ἀεὶ εἶναι, καὶ τὴν ἀπλῆν καὶ τὴν κατὰ μέρος. 35
 οὕσης δ' αἰτίας μιᾶς μὲν ὅθεν τὴν ἀρχὴν εἶναί φαμεν τῆς 318^a
 κινήσεως, μιᾶς δὲ τῆς ὕλης, τὴν τοιαύτην αἰτίαν λεκτέον.
 περὶ μὲν γὰρ ἐκείνης εἴρηται πρότερον ἐν τοῖς περὶ κινήσεως
 λόγοις, ὅτι ἐστὶ τὸ μὲν ἀκίνητον τὸν ἅπαντα χρόνον, τὸ δὲ
 κινούμενον ἀεί. τούτων δὲ περὶ μὲν τῆς ἀκινήτου ἀρχῆς τῆς 5
 ἐτέρας καὶ προτέρας διελεῖν ἐστὶ φιλοσοφίας ἔργον· περὶ δὲ
 τοῦ διὰ τὸ συνεχῶς κινεῖσθαι τὰλλα κινουῦντος ὕστερον ἀπο-

δοτέον, τί τοιοῦτον τῶν καθ' ἕκαστα λεγομένων αἰτιόν ἐστιν. νῦν δὲ τὴν ὡς ἐν ὕλης εἶδει τιθεμένην αἰτίαν εἵπωμεν, δι' ἣν
 10 αἰεὶ φθορὰ καὶ γένεσις οὐχ ὑπολείπει τὴν φύσιν· ἅμα γὰρ ἂν ἴσως τοῦτο γένοιτο δῆλον, καὶ περὶ τοῦ νῦν ἀπορηθέντος, πῶς ποτὲ δεῖ λέγειν καὶ περὶ τῆς ἀπλῆς φθορᾶς καὶ γενέσεως. ἔχει δ' ἀπορίαν ἱκανὴν καὶ τί τὸ αἷτιον τοῦ συνείρειν τὴν γένεσιν, εἴπερ τὸ φθειρόμενον εἰς τὸ μὴ ὄν ἀπέρχεται, τὸ δὲ μὴ ὄν μηδὲν ἐστίν· οὔτε γὰρ τί οὔτε ποιὸν οὔτε ποσὸν οὔτε ποῦ τὸ μὴ ὄν. εἴπερ οὖν αἰεὶ τι τῶν ὄντων ἀπέρχεται, διὰ τί ποτ' οὐκ ἀνήλωται πάσαι καὶ φροῦδον τὸ πᾶν, εἴ γε πεπερασμένον ἦν ἐξ οὗ γίνεται τῶν γινομένων ἕκαστον; οὐ γὰρ δὴ διὰ τὸ ἄπειρον εἶναι ἐξ οὗ γίνεται, οὐχ
 20 ὑπολείπει· τοῦτο γὰρ ἀδύνατον. κατ' ἐνέργειαν μὲν γὰρ οὐδὲν ἐστίν ἄπειρον, δυνάμει δ' ἐπὶ τὴν διαίρεσιν, ὥστ' ἔδει ταύτην εἶναι μόνην τὴν μὴ ὑπολείπουσαν τῷ γίνεσθαι τι αἰεὶ ἔλαττον· νῦν δὲ τοῦτο οὐχ ὁρῶμεν. ἄρ' οὖν διὰ τὸ τὴν τοῦδε φθορὰν ἄλλον εἶναι γένεσιν καὶ τὴν τοῦδε γένεσιν ἄλλον εἶναι
 25 φθορὰν ἅπανστον ἀναγκαῖον εἶναι τὴν μεταβολήν; περὶ μὲν οὖν τοῦ γένεσιν εἶναι καὶ φθορὰν ὁμοίως περὶ ἕκαστον τῶν ὄντων, ταύτην οἰητέον εἶναι πᾶσιν ἱκανὴν αἰτίαν. διὰ τί δὲ ποτε τὰ μὲν ἀπλῶς γίνεσθαι λέγεται καὶ φθείρεσθαι τὰ δ' οὐχ ἀπλῶς, πάλιν σκεπτέον, εἴπερ τὸ αὐτό ἐστι γένεσις
 30 μὲν τουδὶ φθορὰ δὲ τουδί, καὶ φθορὰ μὲν τουδὶ γένεσις δὲ τουδί· ζητεῖ γὰρ τινα τοῦτο λόγον. λέγομεν γὰρ ὅτι φθείρεται νῦν ἀπλῶς, καὶ οὐ μόνον τοδί· καὶ αὕτη μὲν γένεσις ἀπλῶς, αὕτη δὲ φθορά. τοδί δὲ γίνεται μὲν τι, γίνεται δ' ἀπλῶς οὐ· φάμεν γὰρ τὸν μανθάνοντα γίνεσθαι μὲν
 35 ἐπιστήμονα, γίνεσθαι δ' ἀπλῶς οὐ. καθάπερ οὖν πολλάκις
 318^b διορίζομεν λέγοντες ὅτι τὰ μὲν τότε τι σημαίνει τὰ δ' οὐ, διὰ τοῦτο συμβαίνει τὸ ζητούμενον· διαφέρει γὰρ εἰς ἃ μεταβάλλει τὸ μεταβάλλον· οἷον ἴσως ἢ μὲν εἰς πῦρ ὁδὸς γένεσις μὲν ἀπλῆ, φθορὰ δὲ <τις> τινός ἐστιν, οἷον γῆς, ἢ δὲ

γῆς γένεσις τις γένεσις, γένεσις δ' οὐχ ἀπλῶς, φθορὰ δ' 5
 ἀπλῶς, οἷον πυρός, ὥσπερ Παρμενίδης λέγει δύο τὸ ὄν
 καὶ τὸ μὴ ὄν εἶναι φάσκων, πῦρ καὶ γῆν. τὸ δὲ ταῦτα
 ἢ τοιαῦθ' ἔτερα ὑποτίθεσθαι διαφέρει οὐδέν· τὸν γὰρ τρόπον
 ζητοῦμεν, ἀλλ' οὐ τὸ ὑποκείμενον. ἡ μὲν οὖν εἰς τὸ μὴ
 ὄν ἀπλῶς ὁδὸς φθορὰ ἀπλῇ, ἡ δ' εἰς τὸ ἀπλῶς ὄν γένε- 10
 σις ἀπλῇ. οἷς οὖν διώρισται εἴτε πυρὶ καὶ γῇ εἴτε ἄλλοις
 τισί, τούτων ἔσται τὸ μὲν ὄν τὸ δὲ μὴ ὄν. ἓνα μὲν οὖν τρό-
 πον τούτῳ διοίσει τὸ ἀπλῶς τι γίνεσθαι καὶ φθείρεσθαι τοῦ
 μὴ ἀπλῶς, ἄλλον δὲ τῇ ὕλῃ ὅποια τις ἂν ᾗ· ἥς μὲν γὰρ
 μᾶλλον αἰ διαφοραὶ τόδε τι σημαίνουσι, μᾶλλον οὐσία, 15
 ἥς δὲ στέρησιν, μὴ ὄν, οἷον τὸ μὲν θεομὸν κατηγορία τις
 καὶ εἶδος, ἡ δὲ ψυχρότης στέρησις. διαφέρουσι δὲ γῇ καὶ
 πῦρ καὶ ταύταις ταῖς διαφοραῖς. δοκεῖ δὲ μᾶλλον τοῖς
 πολλοῖς τῷ αἰσθητῷ καὶ μὴ αἰσθητῷ διαφέρειν· ὅταν μὲν
 γὰρ εἰς αἰσθητὴν μεταβάλλῃ ὕλην, γίνεσθαι φασιν, ὅταν 20
 δ' εἰς ἀφανῆ, φθείρεσθαι· τὸ γὰρ ὄν καὶ τὸ μὴ ὄν τῷ
 αἰσθάνεσθαι καὶ τῷ μὴ αἰσθάνεσθαι διορίζουσιν, ὥσπερ τὸ
 μὲν ἐπιστητὸν ὄν, τὸ δ' ἄγνωστον μὴ ὄν· ἡ γὰρ αἰσθησις
 ἐπιστήμης ἔχει δύναμιν. καθάπερ οὖν αὐτοὶ τῷ αἰσθάνεσθαι
 ἢ τῷ δύνασθαι καὶ ζῆν καὶ εἶναι νομίζουσιν, οὕτω καὶ τὰ 25
 πράγματα, τρόπον τινὰ διώκοντες τάληθές, αὐτὸ δὲ λέ-
 γοντες οὐκ ἀληθές. συμβαίνει δὲ κατὰ δόξαν καὶ κατ'
 ἀλήθειαν ἄλλως τὸ γίνεσθαι τε ἀπλῶς καὶ τὸ φθείρεσθαι·
 πνεῦμα γὰρ καὶ ἀῆρ κατὰ μὲν τὴν αἰσθησιν ἥττόν ἐστιν (διὸ
 καὶ τὰ φθειρόμενα ἀπλῶς τῇ εἰς ταῦτα μεταβολῇ φθείρε- 30
 σθαι λέγουσιν, γίνεσθαι δ' ὅταν εἰς ἀπτόν καὶ εἰς γῆν μετα-
 βάλλῃ), κατὰ δ' ἀλήθειαν μᾶλλον τόδε τι καὶ εἶδος ταῦτα
 τῆς γῆς. τοῦ μὲν οὖν εἶναι τὴν μὲν ἀπλῆν γένεσιν φθορὰν οὐ-
 σάν τινος, τὴν δὲ φθορὰν [τὴν] ἀπλῆν γένεσιν οὐσάν τινος, εἴ-
 ρηται τὸ αἷτιον· διὰ γὰρ τὸ τὴν ὕλην διαφέρειν ἢ τῷ οὐσίαν 35

319^a εἶναι ἢ τῷ μή, ἢ τῷ τὴν μὲν μᾶλλον τὴν δὲ μή, ἢ τῷ τὴν
 μὲν μᾶλλον αἰσθητὴν εἶναι τὴν ὕλην ἐξ ἧς καὶ εἰς ἧν, τὴν
 δὲ ἥττον εἶναι. τοῦ δὲ τὰ μὲν ἀπλῶς γίνεσθαι λέγεσθαι, τὰ
 δὲ τί μόνον, μὴ τῇ ἐξ ἀλλήλων γενέσει, καθ' ὃν εἵπομεν
 5 νῦν τρόπον — νῦν μὲν γὰρ τοσοῦτον διώρισται, τί δὴ ποτε πά-
 σης γενέσεως οὔσης φθορᾶς ἄλλου, καὶ πάσης φθορᾶς οὔσης
 ἑτέρου τινὸς γενέσεως, οὐχ ὁμοίως ἀποδίδομεν τὸ γίνεσθαι καὶ
 τὸ φθείρεσθαι τοῖς εἰς ἀλλήλα μεταβάλλουσιν· τὸ δ' ὕστερον
 εἰρημένον οὐ τοῦτο διαπορεῖ, ἀλλὰ τί ποτε τὸ μανθάνον μὲν οὐ
 10 λέγεται ἀπλῶς γίνεσθαι ἀλλὰ γίνεσθαι ἐπιστημον, τὸ δὲ
 φνύμενον γίνεσθαι. ταῦτα δὲ διώρισται ταῖς κατηγορίαις·
 τὰ μὲν γὰρ τόδε τι σημαίνει, τὰ δὲ τοιόνδε, τὰ δὲ ποσόν.
 ὅσα οὖν μὴ οὐσίαν σημαίνει, οὐ λέγεται ἀπλῶς, ἀλλὰ τί γί-
 νεσθαι. οὐ μὴν ἀλλ' ὁμοίως ἐν πᾶσι γένεσις μὲν κατὰ τὰ ἐν
 15 τῇ ἑτέρᾳ συστοιχίᾳ λέγεται, οἷον ἐν μὲν οὐσίᾳ ἐὰν πῦρ ἀλλ'
 οὐκ ἐὰν γῆ, ἐν δὲ τῷ ποιῷ ἐὰν ἐπιστημον ἀλλ' οὐχ ὅταν
 ἀνεπιστημον. περὶ μὲν οὖν τοῦ τὰ μὲν ἀπλῶς γίνεσθαι τὰ δὲ
 μή, καὶ ὅλως <καὶ> ἐν ταῖς οὐσίαις αὐταῖς, εἴρηται, καὶ διότι
 τοῦ γένεσιν εἶναι συνεχῶς αἰτία ὥς ὕλη τὸ ὑποκείμενον, ὅτι
 20 μεταβλητικόν ἐστιν εἰς τὰναντία, καὶ ἔστιν ἡ θατέρου γένεσις
 ἀεὶ ἐπὶ τῶν οὐσιῶν ἄλλου φθορὰ καὶ ἡ ἄλλου φθορὰ ἄλλου
 γένεσις. ἀλλὰ μὴν οὐδ' ἀπορῆσαι δεῖ διὰ τί γίνεται ἀεὶ ἀπολ-
 λυμένων· ὥσπερ γὰρ καὶ τὸ φθείρεσθαι ἀπλῶς φασίν, ὅταν
 εἰς ἀναίσθητον ἔλθῃ καὶ τὸ μὴ ὄν, ὁμοίως καὶ γίνεσθαι ἐκ
 25 μὴ ὄντος φασίν, ὅταν ἐξ ἀναισθήτου. εἴτ' οὖν ὄντος τινὸς τοῦ
 ὑποκειμένου εἴτε μή, γίνεται ἐκ μὴ ὄντος. ὥστε ὁμοίως καὶ
 γίνεται ἐκ μὴ ὄντος καὶ φθείρεται εἰς τὸ μὴ ὄν. εἰκότως οὖν
 οὐχ ὑπολείπει· ἡ γὰρ γένεσις φθορὰ τοῦ μὴ ὄντος, ἡ δὲ
 φθορὰ γένεσις τοῦ μὴ ὄντος. ἀλλὰ τοῦτο τὸ μὴ ὄν ἀπλῶς
 30 ἀπορῆσειεν ἂν τις πότερον τὸ ἕτερον τῶν ἐναντίων ἐστίν, οἷον γῆ
 καὶ τὸ βαρὺ μὴ ὄν, πῦρ δὲ καὶ τὸ κοῦφον τὸ ὄν, ἢ οὐ, ἀλλ'

319^a 18. καὶ addidit Bonitz. 19. τοῦ] τοῦδε al. 20. ἐστίν
 εἰς] εἰς al.

ἔστι καὶ γῆ τὸ ὄν, τὸ δὲ μὴ ὄν ὕλη ἢ τῆς γῆς, καὶ πυρὸς
 ὠσαύτως. καὶ ἄρα γε ἑτέρα ἐκατέρου ἢ ὕλη, ἢ οὐκ ἂν γί-
 νοιτο ἐξ ἀλλήλων οὐδ' ἐξ ἐναντίων; τούτοις γὰρ ὑπάρχει 319^b
 τὰναντία, πυρί, γῆ, ὕδατι, ἀέρι. ἢ ἔστι μὲν ὡς ἡ αὐτή,
 ἔστι δ' ὡς ἡ ἑτέρα· ὃ μὲν γὰρ ποτε ὄν ὑπόκειται τὸ αὐτό,
 τὸ δ' εἶναι οὐ τὸ αὐτό. περὶ μὲν οὖν τούτων ἐπὶ τοσοῦτον
 εἰρησθω. 5

Περὶ δὲ γενέσεως καὶ ἀλλοιώσεως λέγωμεν τί διαφέ-
 ρουσιν· φαμὲν γὰρ ἑτέρας εἶναι ταύτας τὰς μεταβολὰς ἀλ-
 λήλων. ἐπειδὴ οὖν ἐστὶ τι τὸ ὑποκείμενον καὶ ἕτερον τὸ πάθος
 ὃ κατὰ τοῦ ὑποκειμένου λέγεσθαι πέφυκεν, καὶ ἔστι μεταβολὴ
 ἐκατέρου τούτων, ἀλλοίωσις μὲν ἐστίν, ὅταν ὑπομένοντος τοῦ 10
 ὑποκειμένου, αἰσθητοῦ ὄντος, μεταβάλλῃ ἐν τοῖς αὐτοῦ πά-
 θεσιν, ἢ ἐναντίοις οὖσιν ἢ μεταξύ, οἷον τὸ σῶμα ὑγιαίνει
 καὶ πάλιν κάμνει ὑπομένον γε ταυτό, καὶ ὁ χαλκὸς στρογ-
 γύλος, ὅτε δὲ γωνιοειδὴς ὁ αὐτός γε ὢν. ὅταν δ' ὅλον μετα-
 βάλλῃ μὴ ὑπομένοντος αἰσθητοῦ τινὸς ὡς ὑποκειμένου τοῦ 15
 αὐτοῦ, ἀλλ' οἷον ἐκ τῆς γονῆς αἷμα πάσης ἢ ἐξ ὕδατος ἀῆρ
 ἢ ἐξ ἀέρος παντὸς ὕδωρ, γένεσις ἤδη τὸ τοιοῦτον, τοῦ δὲ
 φθορά, μάλιστα δέ, ἂν ἢ μεταβολὴ γίνηται ἐξ ἀναισθήτου
 εἰς αἰσθητὸν ἢ ἀφ᾽ ἢ πάσαις ταῖς αἰσθήσεσιν, οἷον ὅταν
 ὕδωρ γένηται ἢ φθαρῇ εἰς ἀέρα· ὁ γὰρ ἀῆρ ἐπιεικῶς ἀναί- 20
 σθητον. ἐν δὲ τούτοις ἂν τι ὑπομένῃ πάθος τὸ αὐτὸ ἐναντιώ-
 σεως ἐν τῷ γενομένῳ καὶ τῷ φθαρέντι, οἷον ὅταν ἐξ ἀέρος
 ὕδωρ, εἰ ἄμφω διαφανῇ ἢ ὑγρὰ, οὐ δεῖ τούτου θάτερον
 πάθος εἶναι εἰς ὃ μεταβάλλει. εἰ δὲ μή, ἔσται ἀλλοίωσις,
 οἷον ὁ μουσικὸς ἄνθρωπος ἐφθάρῃ, ἄνθρωπος δ' ἄμουςος ἐγέ- 25
 νετο, ὁ δ' ἄνθρωπος ὑπομένει τὸ αὐτό. εἰ μὲν οὖν τούτου μὴ
 πάθος ἦν καθ' αὐτὸν ἢ μουσικὴ καὶ ἢ ἀμουσία, τοῦ μὲν γένε-
 σις ἦν ἂν, τοῦ δὲ φθορά· διὸ ἀνθρώπου μὲν ταῦτα πάθη,
 ἀνθρώπου δὲ μουσικοῦ καὶ ἀνθρώπου ἀμούσου γένεσις καὶ

30 φθορά· νῦν δὲ πάθος τοῦτο τοῦ ὑπομένουτος. διὸ ἀλλοιώσεις τὰ
 τοιαῦτα. ὅταν μὲν οὖν κατὰ τὸ ποσὸν ἢ ἡ μεταβολὴ τῆς ἐναν-
 τιώσεως, αὔξη καὶ φθίσις, ὅταν δὲ κατὰ τόπον, φθορά,
 ὅταν δὲ κατὰ πάθος καὶ τὸ ποιόν, ἀλλοιώσεις, ὅταν δὲ μη-
 320^a δὲν ὑπομένῃ οὗ θάτερον πάθος ἢ συμβεβηκὸς ὅλως, γένεσις,
 τὸ δὲ φθορά. ἔστι δὲ ὕλη μάλιστα μὲν καὶ κυρίως τὸ ὑπο-
 κείμενον γενέσεως καὶ φθορᾶς δεκτικόν, τρόπον δέ τινα καὶ
 τὸ ταῖς ἄλλαις μεταβολαῖς, ὅτι πάντα δεκτικὰ τὰ ὑπο-
 5 κείμενα ἐναντιώσεών τινων. περὶ μὲν οὖν γενέσεως καὶ φθο-
 ρᾶς, εἴτε ἔστιν εἴτε μή, καὶ πῶς ἔστι, καὶ περὶ ἀλλοιώσεως
 διωρίσθω τοῦτον τὸν τρόπον.

Περὶ δὲ αὐξήσεως λοιπὸν εἰπεῖν, τί τε διαφέρει γενέ- 5
 σεως καὶ ἀλλοιώσεως, καὶ πῶς αὐξάνεται τῶν αὐξανόμε-
 10 νων ἕκαστον καὶ φθίνει ὅτιοῦν τῶν φθινόντων. σκεπτέον δὴ
 πρῶτον πότερον μόνως ἐν τῷ περὶ ὃ ἔστιν αὐτῶν ἢ πρὸς ἄλ-
 ληλα διαφορά, οἷον ὅτι ἡ μὲν ἐκ τοῦδε εἰς τόδε μεταβολή,
 οἷον ἐκ δυνάμει οὐσίας εἰς ἐντελεχείᾳ οὐσίαν, γένεσις ἔστιν, ἡ
 δὲ περὶ μέγεθος αὐξήσις καὶ φθίσις, ἡ δὲ περὶ πάθος ἀλ-
 15 λοιώσις· ἀμφοτέρω δὲ ἐκ δυνάμει ὄντων εἰς ἐντελέχειαν
 μεταβολὴ τῶν εἰρημένων ἐστίν, ἡ καὶ ὁ τρόπος διαφέρει τῆς
 μεταβολῆς· φαίνεται γὰρ τὸ μὲν ἀλλοιούμενον οὐκ ἐξ ἀνάγ-
 κης μεταβάλλον κατὰ τόπον, οὐδὲ τὸ γινόμενον, τὸ δ' αὐ-
 ξανόμενον καὶ τὸ φθίνον, ἄλλον δὲ τρόπον τοῦ φερομένου. τὸ
 20 μὲν γὰρ φερόμενον ὅλον ἀλλάττει τόπον, τὸ δ' αὐξανόμε-
 νον ὥσπερ τὸ ἐλαυνόμενον· τούτου γὰρ μένοντος τὰ μόρια
 μεταβάλλει κατὰ τόπον, οὐχ ὥσπερ τὰ τῆς σφαίρας· τὰ
 μὲν γὰρ ἐν τῷ ἴσῳ τόπῳ μεταβάλλει τοῦ ὅλου μένοντος,
 τὰ δὲ τοῦ αὐξανομένου αἰεὶ ἐπὶ πλείῳ τόπον, ἐπ' ἐλάττω δὲ
 25 τὰ τοῦ φθίνοντος. ὅτι μὲν οὖν ἡ μεταβολὴ διαφέρει οὐ μόνον
 περὶ ὃ ἀλλὰ καὶ ὡς τοῦ τε γινομένου καὶ ἀλλοιουμένου καὶ
 αὐξανομένου, δηλον. περὶ δὲ ὃ ἔστιν ἡ μεταβολὴ ἢ τῆς αὐ-
 ξήσεως καὶ ἢ τῆς φθίσεως (περὶ μέγεθος δὲ δοκεῖ εἶναι τὸ
 αὐξάνεσθαι καὶ φθίνειν), ποτέρως ὑποληπτέον, πότερον ἐκ

δυνάμει μὲν μεγέθους καὶ σώματος, ἐντελεχεία δ' ἄσωμά- 30
του καὶ ἀμεγέθους γίνεσθαι σῶμα καὶ μέγεθος, καὶ τούτου
διχῶς ἐνδεχομένου λέγειν, ποτέρως ἢ αὐξήσις γίγνεται; πό-
τερον ἐκ κεχωρισμένης <ἢ> αὐτῆς καθ' αὐτὴν τῆς ὕλης, ἢ
ἐνυπαρχούσης ἐν ἄλλῳ σώματι; ἢ ἀδύνατον ἀμφοτέρως. χω-
ριστὴ μὲν γὰρ οὖσα ἢ οὐδένα καθέξει τόπον, ἢ οἶον στιγμὴ 320^b
τις ἢ κενὸν ἔσται καὶ σῶμα οὐκ αἰσθητόν. τούτων δὲ τὸ μὲν
οὐκ ἐνδέχεται, το δὲ ἀναγκαῖον ἐν τινι εἶναι· αἰεὶ γάρ που ἔσται
τὸ γιγνόμενον ἐξ αὐτοῦ, ὥστε κἀκεῖνο, ἢ καθ' αὐτὸ ἢ κατὰ
συμβεβηκός. ἀλλὰ μὴν εἴ γ' ἐν τινι ὑπάρξει, εἰ μὲν κε- 5
χωρισμένον οὕτως ὥστε μὴ ἐκείνου καθ' αὐτὸ ἢ κατὰ συμ-
βεβηκός τι εἶναι, συμβήσεται πολλὰ καὶ ἀδύνατα. λέγω
δ' οἶον εἰ γίγνεται ἀῆρ ἐξ ὕδατος, οὐ τοῦ ὕδατος ἔσται μετα-
βάλλοντος, ἀλλὰ διὰ τὸ ὥσπερ ἐν ἀγγεῖῳ τῷ ὕδατι εἶ-
ναι τὴν ὕλην αὐτοῦ. ἀπείρους γὰρ οὐδὲν κωλύει ὕλας εἶναι, 10
ὥστε καὶ γίνεσθαι ἐντελεχεία. ἔτι δ' οὐδ' οὕτω φαίνεται
γιγνόμενος ἀῆρ ἐξ ὕδατος, οἶον ἐξιὼν ὑπομένοντος. βέλτιον
τοίνυν ποιεῖν πᾶσιν ἀχώριστον τὴν ὕλην ὥς οὖσαν τὴν αὐτὴν
καὶ μίαν τῷ ἀριθμῷ, τῷ λόγῳ δὲ μὴ μίαν. ἀλλὰ μὴν οὐ-
δὲ στιγμὰς θετέον οὐδὲ γραμμὰς τὴν τοῦ σώματος ὕλην διὰ 15
τὰς αὐτὰς αἰτίας. ἐκεῖνο δὲ οὐ ταῦτα ἔσχατα, ἢ ὕλη, ἢν
οὐδέποτε ἄνευ πάθους οἶόν τε εἶναι οὐδ' ἄνευ μορφῆς. γίγνεται
μὲν οὖν ἀπλῶς ἕτερον ἐξ ἑτέρου, ὥσπερ καὶ ἐν ἄλλοις διώρι-
σται, καὶ ὑπὸ τινος δὲ αἰεὶ ἐντελεχεία ὄντος, ἢ ὁμοιοειδοῦς ἢ
ὁμογενοῦς, οἶον πῦρ ὑπὸ πυρὸς ἢ ἄνθρωπος ὑπ' ἀνθρώπου, 20
ἢ ὑπ' ἐντελεχείας· σκληρὸν γὰρ οὐχ ὑπὸ σκληροῦ γίνεται.
ἐπεὶ δ' ἐστὶ καὶ οὐσίας ὕλη σωματικῆς, σώματος δ' ἤδη τοι-
ουδὶ (σῶμα γὰρ κοινὸν οὐδέν), ἢ αὐτὴ καὶ μεγέθους καὶ πά-
θους ἐστί, τῷ μὲν λόγῳ χωριστὴ, τόπῳ δ' οὐ χωριστὴ, εἰ μὴ
καὶ τὰ πάθη χωριστά. φανερόν δὴ ἐκ τῶν διηπορημένων ὅτι 25

320^a 33. ἢ addidi. 320^b 1. ἢ οἶον] οἶον γὰρ Philop.
(γρ.). 2. καὶ cod. E et alius et Philop., ἢ cum ceteris Bekker.
9. εἶναι] ἐνεῖναι al. 19. αἰεὶ om. al.

οὐκ ἔστιν ἡ αὕξησις μεταβολὴ ἐκ δυνάμει μεγέθους, ἐντελε-
 χείᾳ δὲ μηδὲν ἔχοντος μέγεθος· χωριστὸν γὰρ ἂν εἴη τὸ κε-
 νόν, τοῦτο δ' ὅτι ἀδύνατον, εἴρηται ἐν ἑτέροις πρότερον. ἔτι
 δ' ἢ γε τοιαύτη μεταβολὴ οὐκ αὕξησεως ἴδιος ἀλλὰ γενέ-
 30 σεως· ἡ γὰρ αὕξησις ἐστὶ τοῦ ἐνυπάρχοντος μεγέθους ἐπίδο-
 σις, ἡ δὲ φθίσις μείωσις. διὸ δὴ ἔχειν τι δεῖ μέγεθος τὸ
 αὐξανόμενον. ὥστ' οὐκ ἐξ ἀμεγέθους ὕλης δεῖ εἶναι τὴν αὕξη-
 σιν εἰς ἐντελέχειαν μεγέθους· γένεσις γὰρ ἂν εἴη σώματος
 μᾶλλον, οὐκ αὕξησις. ληπτέον δὴ μᾶλλον οἶον ἀπτομένους
 321^a τῆς ζητήσεως ἐξ ἀρχῆς, ποίου τινὸς ὄντος τοῦ αὐξάνεσθαι ἢ
 τοῦ φθίνειν τὰ αἷτια ζητοῦμεν. φαίνεται δὴ τοῦ αὐξανομένου
 ὅτιοῦν μέρος ἠϋξῆσθαι, ὁμοίως δὲ καὶ ἐν τῷ φθίνειν ἔλαττον
 γεγονέναι, ἔτι δὲ προσιόντος τινὸς αὐξάνεσθαι καὶ ἀπιόντος
 5 φθίνειν. ἀναγκαῖον δὴ ἢ ἀσωμάτῳ αὐξάνεσθαι ἢ σώματι.
 εἰ μὲν οὖν ἀσωμάτῳ, ἔσται χωριστὸν τὸ κενόν· ἀδύνατον δὲ
 μεγέθους ὕλην εἶναι χωριστήν, ὥσπερ εἴρηται πρότερον. εἰ δὲ
 σώματι, δύο ἐν τῷ αὐτῷ σώματι τόπῳ ἔσται, τό τε αὐ-
 ξόμενον καὶ τὸ αὕξον· ἔστι δὲ καὶ τοῦτο ἀδύνατον. ἀλλὰ μὴν
 10 οὐδ' οὕτως ἐνδέχεται λέγειν γίνεσθαι τὴν αὕξησιν ἢ τὴν φθί-
 σιν, ὥσπερ ὅταν ἐξ ὕδατος ἀήρ· τότε γὰρ μείζων ὁ ὄγκος
 γέγονεν· οὐ γὰρ αὕξησις τοῦτο ἀλλὰ γένεσις μὲν τοῦ εἰς ὃ
 μετέβαλεν ἔσται, φθορὰ δὲ τοῦ ἐναντίου· αὕξησις δὲ οὐδετέρου,
 ἀλλ' ἢ οὐδενὸς ἢ εἴ τι κοινὸν ἀμφοῖν ὑπάρχει, τῷ γινομένῳ
 15 καὶ τῷ φθαρέντι, οἶον εἰ σῶμα. τὸ δ' ὕδωρ οὐκ ἠϋξῆται οὐδ'
 ὁ ἀήρ, ἀλλὰ τὸ μὲν ἀπόλωλε τὸ δὲ γέγονεν· τὸ σῶμα δέ,
 εἴπερ, ἠϋξῆται. ἀλλὰ καὶ τοῦτ' ἀδύνατον. δεῖ γὰρ σῶζειν
 τῷ λόγῳ τὰ ὑπάρχοντα τῷ αὐξανομένῳ καὶ φθίνοντι. ταῦ-
 τα δὲ τρία ἐστίν, ὧν ἓν μὲν ἐστὶ τὸ ὅτιοῦν μέρος μείζον γίγνε-
 20 σθαι τοῦ αὐξανομένου μεγέθους, οἶον εἰ σὰρξ τῆς σαρκός, καὶ
 προσιόντος τινός, καὶ τρίτον σωζομένου τοῦ αὐξανομένου καὶ

27. τὸ κενόν] κοινὸν tres codices et Philop. (γρ.). 32. αὐ-
 ξανόμενον] γινόμενον Philop. (γρ.). 321^a 6. κενόν] κοινόν
 Philop. (γρ.). 10. ἢ] καὶ al.

ὑπομένοντος· ἐν μὲν γὰρ τῷ γίνεσθαι τι ἀπλῶς ἢ φθείρε-
 σθαι οὐχ ὑπομένει, ἐν δὲ τῷ ἀλλοιοῦσθαι ἢ αὐξάνεσθαι ἢ
 φθίνειν ὑπομένει τὸ αὐτὸ τὸ αὐξανόμενον ἢ ἀλλοιούμενον·
 ἀλλ' ἐνθα μὲν τὸ πάθος ἐνθα δὲ τὸ μέγεθος τὸ αὐτὸ οὐ μέ- 25
 νει. εἰ δὴ ἔσται ἡ εἰρημένη αὕξησις, ἐνδέχοιτ' ἂν μηδενός γε
 προσιόντος μηδὲ ὑπομένοντος αὐξάνεσθαι καὶ μηδενὸς ἀπιόν-
 τος φθίνειν καὶ μὴ ὑπομένειν τὸ αὐξανόμενον. ἀλλὰ δεῖ
 τοῦτο σώζειν· ὑπόκειται γὰρ ἡ αὕξησις τοιοῦτον. ἀπορήσειε
 δ' ἂν τις καὶ τί ἐστὶ τὸ αὐξανόμενον, πότερον ᾧ προστίθεται 30
 τι, οἷον εἰ τὴν κνήμην αὐξάνει, αὕτη μείζων, ᾧ δὲ αὐξά-
 νει, ἡ τροφή, οὐ. διὰ τί δὴ οὖν οὐκ ἄμφω ἡύξεται; μείζων
 γὰρ καὶ ὁ καὶ ᾧ, ὥσπερ ὅταν μίξης οἶνον ὕδατι· ὁμοίως
 γὰρ πλεῖον ἐκάτερον. ἢ ὅτι τοῦ μὲν μένει ἡ οὐσία, τοῦ δ' οὐ,
 οἷον τῆς τροφῆς, ἐπεὶ καὶ ἐνταῦθα τὸ ἐπικρατοῦν λέγεται ἐν 35
 τῇ μίξει, οἷον ὅτι οἶνος· ποιεῖ γὰρ τὸ τοῦ οἴνου ἔργον ἀλλ' οὐ 321^b
 τὸ τοῦ ὕδατος τὸ σύνολον μῖγμα. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπ' ἀλ-
 λοιώσεως, εἰ μένει σὰρξ οὕσα καὶ τὸ τί ἐστὶ, πάθος δέ τι
 ὑπάρχει τῶν καθ' αὐτό, ὃ πρότερον οὐχ ὑπῆρχεν, ἡλλοίω-
 ται τοῦτο· ᾧ δ' ἡλλοίωται, ὅτε μὲν οὐδὲν ἐπέπονθεν, ὅτε δὲ 5
 κάκεινο. ἀλλὰ τὸ ἀλλοιοῦν καὶ ἡ ἀρχὴ τῆς κινήσεως ἐν τῷ
 αὐξανόμενῳ καὶ τῷ ἀλλοιούμενῳ· ἐν τούτοις γὰρ τὸ κινεῖν,
 ἐπεὶ καὶ τὸ εἰσελθὼν γένοιτ' ἂν ποτε μείζων, καὶ τὸ ἀπο-
 λαῦσαν αὐτοῦ σῶμα, οἷον εἰ εἰσελθὼν γένοιτο πνεῦμα. ἀλλ'
 ἔφθαρται γε τοῦτο παθόν, καὶ τὸ κινεῖν οὐκ ἐν τούτῳ. ἐπεὶ δὲ 10
 διηπόρηται περὶ αὐτῶν ἱκανῶς, δεῖ καὶ τῆς ἀπορίας πειρα-
 σθαι λύσιν εὑρεῖν, σώζοντας τὸ ὑπομένοντός τε τοῦ αὐξανο-
 μένου καὶ προσιόντος τινὸς αὐξάνεσθαι, ἀπιόντος δὲ φθίνειν,
 ἔτι δὲ τὸ ὅτι οὖν σημεῖον αἰσθητὸν ἢ μείζων ἢ ἔλαττον γεγο-
 νέναι, καὶ μήτε κενὸν εἶναι τὸ σῶμα μήτε δύο ἐν τῷ αὐ- 15
 τῷ τόπῳ μεγέθη μήτε ἄσωμάτῳ αὐξάνεσθαι. ληπτέον δὲ
 τὸ αἴτιον διορισσάμενοις πρῶτον ἐν μὲν ὅτι τὰ ἀνομοιομερῆ

αὐξάνεται τῷ τὰ ὁμοιομερῇ αὐξάνεσθαι (σύνκειται γὰρ ἐκ
 τούτων ἕκαστον), ἔπειθ' ὅτι σὰρξ καὶ ὄστουν καὶ ἕκαστον τῶν
 20 τοιούτων μορίων ἐστὶ διττόν, ὥσπερ καὶ τῶν ἄλλων τῶν ἐν
 ὕλῃ εἶδος ἔχόντων· καὶ γὰρ ἡ ὕλη λέγεται καὶ τὸ εἶδος
 σὰρξ ἢ ὄστουν. τὸ οὖν ὀτιοῦν μέρος αὐξάνεσθαι καὶ προσιόντος
 τινὸς κατὰ μὲν τὸ εἶδος ἐστὶν ἐνδεχόμενον, κατὰ δὲ τὴν ὕλην
 οὐκ ἔστιν. δεῖ γὰρ νοῆσαι ὥσπερ εἴ τις μετροίῃ τῷ αὐτῷ μέ-
 25 τρῳ ὕδωρ· αἰεὶ γὰρ ἄλλο καὶ ἄλλο τὸ γινόμενον. οὕτω δ'
 αὐξάνεται ἡ ὕλη τῆς σαρκὸς, καὶ οὐχ ὀτρωῦν παντὶ προσγι-
 νεται, ἀλλὰ τὸ μὲν ὑπεκρεῖ τὸ δὲ προσέρχεται· τοῦ δὲ σχή-
 ματος καὶ τοῦ εἶδους ὀτρωῦν μορίῳ. ἐπὶ δὲ τῶν ἀνομοιομερῶν
 τοῦτο μᾶλλον δῆλον, οἷον χειρὸς, ὅτι ἀνάλογον ηὔξεται· ἡ
 30 γὰρ ὕλη ἑτέρα οὕσα δῆλη μᾶλλον τοῦ εἶδους ἐνταῦθα ἢ ἐπὶ
 σαρκὸς καὶ τῶν ὁμοιομερῶν· διὸ καὶ τεθνεῶτος μᾶλλον ἂν
 δόξειεν εἶναι ἔτι σὰρξ καὶ ὄστουν ἢ χεὶρ καὶ βραχίον. ὥστε
 ἔστι μὲν ὥς ὀτιοῦν τῆς σαρκὸς ηὔξεται, ἔστι δ' ὥς οὐ. κατὰ
 μὲν γὰρ τὸ εἶδος ὀτρωῦν προσελήλυθεν, κατὰ δὲ τὴν ὕλην οὐ.
 35 μεῖζον μέντοι τὸ ὅλον γέγονε προσελθόντος μὲν τινος, ὃ κα-
 322^a λεῖται τροφή καὶ ἐναντίον, μεταβάλλοντος δὲ εἰς τὸ αὐτὸ
 εἶδος, οἷον εἰ ξηρῷ προσίοι ὑγρόν, προσελθὸν δὲ μεταβάλοι
 καὶ γένοιτο ξηρόν· ἔστι μὲν γὰρ ὥς τὸ ὅμοιον ὁμοίῳ αὐξάνεται,
 ἔστι δ' ὥς ἀνομοίῳ. ἀπορήσειε δ' ἂν τις ποῖόν τι δεῖ εἶναι τὸ
 5 ᾧ αὐξάνεται. φανερόν δὴ ὅτι δυνάμει ἐκεῖνο, οἷον εἰ σὰρξ,
 δυνάμει σάρκα. ἐντελεχείᾳ ἄρα ἄλλο· φθαρὲν δὴ τοῦτο
 σὰρξ γέγονεν. οὐκοῦν οὐ τοῦτ' αὐτὸ καθ' αὐτό· γένεσις γὰρ ἂν
 ἦν, οὐκ αὔξησις· ἀλλὰ τὸ αὐξανόμενον τούτῳ. τί οὖν παθὸν ὑπὸ
 τούτου ηὔξήθη; ἢ मिχθέν, ὥσπερ οἶνω εἴ τις ἐπιχέοι ὕδωρ, ὃ
 10 δὲ δύναιτο οἶνον ποιεῖν τὸ मिχθέν. καὶ ὥσπερ τὸ πῦρ ἀψά-
 μενον τοῦ καυστοῦ, οὕτως ἐν τῷ αὐξανόμενῳ καὶ ὄντι ἐντελε-
 χείᾳ σαρκὶ τὸ ἐνὸν αὐξητικὸν προσελθόντος δυνάμει σαρ-
 κὸς ἐποίησεν ἐντελεχείᾳ σάρκα. οὐκοῦν ἅμα ὄντος· εἰ γὰρ

χωρίς, γένεσις. ἔστι μὲν γὰρ οὕτω πῦρ ποιῆσαι ἐπὶ τὸ ὑπ-
άρχον ἐπιθέντα ξύλα. ἀλλ' οὕτω μὲν αὕξησις, ὅταν δὲ 15
αὐτὰ τὰ ξύλα ἀφθῇ, γένεσις. ποσὸν δὲ τὸ μὲν καθόλου
οὐ γίνεται, ὥσπερ οὐδὲ ζῶον ὃ μὴτ' ἀνθρωπος μήτε τῶν
καθ' ἑκάστα· ἀλλ' ὡς ἐνταῦθα τὸ καθόλου, κακεῖ τὸ ποσόν.
σάρξ δὲ ἢ ὅστουν ἢ χεῖρ καὶ τούτων τὰ ὁμοιομερῆ. προσελ-
θόντος μὲν δὴ τινος ποσοῦ οὐκ, ἀλλὰ σαρκὸς ποσῆς. ἢ μὲν οὖν 20
δυνάμει τὸ συναμφοτέρον, οἷον ποσὴ σάρξ, ταύτῃ μὲν αὕ-
ξει· καὶ γὰρ ποσὴν δεῖ γενέσθαι καὶ σάρκα· ἢ δὲ μόνον
σάρξ, τρέφει· ταύτῃ γὰρ διαφέρει τροφή καὶ αὕξησις τῷ
λόγῳ. διὸ τρέφεται μὲν ἕως ἂν σώζεται καὶ φθῖνον, αὐξά-
νεται δὲ οὐκ αἰεί. καὶ ἡ τροφή τῇ αὐξήσει τὸ αὐτὸ μὲν, τὸ 25
δ' εἶναι ἄλλο· ἢ μὲν γὰρ ἐστὶ τὸ προσίον δυνάμει ποσὴ
σάρξ, ταύτῃ μὲν αὕξητικὸν σαρκός, ἢ δὲ μόνον δυνάμει
σάρξ, τροφή. τοῦτο δὲ τὸ εἶδος ἄνευ ὕλης, οἷον ἄϋλος δύ-
ναμὶς τις ἐν ὕλῃ ἐστίν. ἐὰν δὲ τις προσίῃ ὕλῃ, οὕσα δυνάμει
ἄϋλος, ἔχουσα καὶ τὸ ποσὸν δυνάμει, οὕτως ἔσονται μείζους 30
ἄϋλοι. ἐὰν δὲ μηκέτι ποιεῖν δύνηται, ἀλλ' οἷον ὕδωρ οἴνω
αἰεὶ πλεῖον μιγνύμενον τέλος ὕδαρῇ ποιεῖ καὶ ὕδωρ, τότε
φθίσις τοῦ ποσοῦ, οὐδὲ τὸ εἶδος μένει.

6 Ἐπεὶ δὲ πρῶτον δεῖ περὶ τῆς ὕλης καὶ τῶν καλουμένων 322^b
στοιχείων εἰπεῖν, εἴτ' ἔστιν εἴτε μή, καὶ πότερον αἰθιδιον ἑκα-
στον ἢ γίννεται πῶς, καὶ εἰ γίνεται, πότερον ἐξ ἀλλήλων
γίνεται πάντα τὸν αὐτὸν τρόπον ἢ τι πρῶτον ἐν αὐτῶν ἐστίν,
ἀνάγκη δὴ πρότερον εἰπεῖν περὶ ὧν ἀδιορίστως λέγεται νῦν. 5
πάντες γὰρ οἳ τε τὰ στοιχεῖα γεννῶντες καὶ οἳ τὰ ἐκ τῶν
στοιχείων διακρίσει χρωῶνται καὶ συγκρίσει καὶ τῷ ποιεῖν
καὶ πάσχειν. ἔστι δ' ἡ σύγκρισις μίξις· πῶς δὲ μίγνυσθαι
λέγομεν, οὐ διώρισται σαφῶς. ἀλλὰ μὴν οὐδ' ἀλλοιοῦσθαι

20. ποσοῦ οὐκ, ἀλλὰ] ποσοῦ, ἀλλ' οὐ libri. 24. φθῖνον
unus codex, ὅταν φθῖνῃ Philop., φθῖνῃ cum ceteris Bekker.
30. οὕτως] οὕτοι libri. 33. φθίσις] φθίσιν cod. E, φθίσιν
ποιήσει unus cod., φθίσιν ποιεῖται cum ceteris Bekker. οὐδὲ
τὸ] τὸ δ' libri.

10 δυνατόν, οὐδὲ διακρίνεσθαι καὶ συγκρίνεσθαι, μηδενὸς ποιοῦν-
 τος μηδὲ πάσχοντος· καὶ γὰρ οἱ πλείω τὰ στοιχεῖα ποιοῦν-
 τες γεννώσι τῷ ποιεῖν καὶ πάσχειν ὑπ' ἀλλήλων, καὶ τοῖς ἐξ
 ἑνὸς ἀνάγκη λέγειν τὴν ποιήσιν, καὶ τοῦτ' ὁρθῶς λέγει Διο-
 γένης, ὅτι εἰ μὴ ἐξ ἑνὸς ἅπαντα, οὐκ ἂν ἦν τὸ ποεῖν καὶ
 15 τὸ πάσχειν ὑπ' ἀλλήλων, οἶον τὸ θερμὸν ψύχεσθαι καὶ
 τοῦτο θερμαίνεσθαι πάλιν· οὐ γὰρ ἡ θερμότης μεταβάλλει
 καὶ ἡ ψυχρότης εἰς ἄλληλα, ἀλλὰ δῆλον ὅτι τὸ ὑποκει-
 μενον. ὥστε ἐν οἷς τὸ ποιεῖν ἐστὶ καὶ τὸ πάσχειν, ἀνάγκη
 20 τοῦτων μίαν εἶναι τὴν ὑποκειμένην φύσιν. τὸ μὲν οὖν πάντ'
 εἶναι τοιαῦτα φάσκειν οὐκ ἀληθές, ἀλλ' ἐν ὅσοις τὸ ὑπ' ἀλ-
 λήλων ἐστίν. ἀλλὰ μὴν εἰ περὶ τοῦ ποιεῖν καὶ πάσχειν καὶ
 περὶ μίξεως θεωρητέον, ἀνάγκη καὶ περὶ ἀφῆς· οὔτε γὰρ
 ποιεῖν ταῦτα καὶ πάσχειν δύναται κυρίως ἢ μὴ οἶόν τε
 ἄψασθαι ἀλλήλων, οὔτε μὴ ἀψάμενά πως ἐνδέχεται μι-
 25 χθῆναι πρῶτον. ὥστε περὶ τριῶν τούτων διοριστέον, τί ἀφή καὶ
 τί μίξις καὶ τί ποιήσις. ἀρχὴν δὲ λάβωμεν τήνδε. ἀνάγκη
 γὰρ τῶν ὄντων ὅσοις ἐστὶ μίξις, εἶναι ταῦτ' ἀλλήλων ἀπτι-
 κά· καὶ εἴ τι ποιεῖ, τὸ δὲ πάσχει κυρίως, καὶ τούτοις
 ὡσαύτως. διὸ πρῶτον λεκτέον περὶ ἀφῆς. σχεδὸν μὲν οὖν,
 30 ὥσπερ καὶ τῶν ἄλλων ὀνομάτων ἕκαστον λέγεται πολλα-
 χῶς, καὶ τὰ μὲν ὁμωνύμως τὰ δὲ θάτερα ἀπὸ τῶν ἐτέρων
 καὶ τῶν προτέρων, οὕτως ἔχει καὶ περὶ ἀφῆς. ὅμως δὲ τὸ
 κυρίως λεγόμενον ὑπάρχει τοῖς ἔχουσι θέσιν. θέσις δ' οἷσπερ
 323^a καὶ τόπος· καὶ γὰρ τοῖς μαθηματικοῖς ὁμοίως ἀποδοτέον
 ἀφὴν καὶ τόπον, εἴτ' ἐστὶ κεχωρισμένον ἕκαστον αὐτῶν εἴτ'
 ἄλλον τρόπον. εἰ οὖν ἐστίν, ὥσπερ διωρίσθη πρότερον, τὸ ἄπτε-
 σθαι τὸ τὰ ἔσχατα ἔχειν ἅμα, ταῦτα ἂν ἄπτοιτο ἀλλή-
 5 λων ὅσα διωρισμένα μεγέθη καὶ θέσιν ἔχοντα ἅμα ἔχει τὰ
 ἔσχατα. ἐπεὶ δὲ θέσις μὲν ὅσοις καὶ τόπος ὑπάρχει, τόπον
 δὲ διαφορὰ πρώτη τὸ ἄνω καὶ κάτω καὶ τὰ τοιαῦτα τῶν

322^b 12. καὶ τοῖς cum codicibus et Philop. Bonitz, καίτοι Bekker.

ἀντικειμένων, ἅπαντα τὰ ἀλλήλων ἀπτόμενα βάρος ἂν ἔχοι
 ἢ κουφότητα, ἢ ἄμφω ἢ θάτερον. τὰ δὲ τοιαῦτα παθητικὰ
 καὶ ποιητικά· ὥστε φανερόν ὅτι ταῦτα ἄπτεσθαι πέφυκεν 10
 ἀλλήλων, ὧν διηρημένων μεγεθῶν ἅμα τὰ ἔσχατά ἐστιν,
 ὄντων κινητικῶν καὶ κινητῶν ὑπ' ἀλλήλων. ἐπεὶ δὲ τὸ κινουῦν
 οὐχ ὁμοίως κινεῖ τὸ κινούμενον, ἀλλὰ τὸ μὲν ἀνάγκη κινούμε-
 νον καὶ αὐτὸ κινεῖν, τὸ δ' ἀκίνητον ὄν, δηλοῦν ὅτι καὶ ἐπὶ τοῦ
 ποιοῦντος ἐροῦμεν ὡσαύτως· καὶ γὰρ τὸ κινουῦν ποιεῖν τί φασι 15
 καὶ τὸ ποιοῦν κινεῖν. οὐ μὲν ἀλλὰ διαφέρει γε καὶ δεῖ διο-
 ρίζειν· οὐ γὰρ οἶόν τε πᾶν τὸ κινουῦν ποιεῖν, εἴπερ τὸ ποιοῦν
 ἀντιθῆσομεν τῷ πάσχοντι. τοῦτο δ' οἷς ἡ κίνησις πάθος.
 πάθος δὲ καθ' ὅσον ἀλλοιοῦται μόνον, οἶον τὸ λευκὸν καὶ τὸ
 θερμόν· ἀλλὰ τὸ κινεῖν ἐπὶ πλεόν τοῦ ποιεῖν ἐστίν. ἐκεῖνο δ' οὖν 20
 φανερόν, ὅτι ἔστι μὲν ὡς τὰ κινουῦντα τῶν κινητῶν ἄπτοιτ' ἄν,
 ἔστι δ' ὡς οὐ. ἀλλ' ὁ διορισμὸς τοῦ ἄπτεσθαι καθόλου μὲν ὁ
 τῶν θέσιν ἐχόντων καὶ τοῦ μὲν κινητικοῦ τοῦ δὲ κινητοῦ, πρὸς
 ἀλλήλα δὲ κινητικοῦ καὶ κινητοῦ, ἐν οἷς ὑπάρχει τὸ ποιεῖν
 καὶ τὸ πάσχειν. ἔστι μὲν οὖν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τὸ ἀπτόμενον 25
 ἀπτομένου ἀπτόμενον· καὶ γὰρ κινεῖ κινούμενα πάντα σχε-
 δὸν τὰ ἐμποδῶν, ὅσοις ἀνάγκη καὶ φαίνεται τὸ ἀπτόμενον
 ἄπτεσθαι ἀπτομένου· ἔστι δ' ὡς ἐνίστε φάμεν τὸ κινουῦν ἄπτε-
 σθαι μόνου τοῦ κινουμένου, τὸ δ' ἀπτόμενον μὴ ἄπτεσθαι ἀπτο-
 μένον· ἀλλὰ διὰ τὸ κῖναι κινούμενα τὰ ὁμογενῆ, ἀνάγκη δοκεῖ 30
 εἶναι ἀπτομένου ἄπτεσθαι. ὥστε εἴ τι κινεῖ ἀκίνητον ὄν, ἐκεῖνο
 μὲν ἂν ἄπτοιτο τοῦ κινητοῦ, ἐκείνου δὲ οὐδέν· φάμεν γὰρ ἐνίστε
 τὸν λυποῦντα ἄπτεσθαι ἡμῶν, ἀλλ' οὐκ αὐτοῖ ἐκείνου. περὶ μὲν
 οὖν ἀφῆς τῆς ἐν τοῖς φυσικοῖς διωρίσθω τοῦτον τὸν τρόπον.

Περὶ δὲ τοῦ ποιεῖν καὶ πάσχειν λεκτέον ἐφεξῆς. παρει- 323^b
 λήφαμεν δὲ παρὰ τῶν πρότερον ὑπεναντίους ἀλλήλοις λόγους.
 οἱ μὲν γὰρ πλείστοι τοῦτό γε ὁμονοητικῶς λέγουσιν, ὥς τὸ
 μὲν ὁμοῖον ὑπὸ τοῦ ὁμοίου πᾶν ἀπαθές ἐστι διὰ τὸ μηδὲν

5 μᾶλλον ποητικὸν ἢ παθητικὸν εἶναι θάτερον θατέρου (πάντα
 γὰρ ὁμοίως ὑπάρχειν ταῦτά τοις ὁμοίοις), τὰ δ' ἀνόμοια
 καὶ τὰ διάφορα ποιεῖν καὶ πάσχειν εἰς ἄλληλα πέφυκεν.
 καὶ γὰρ ὅταν τὸ ἔλαττον πῦρ ὑπὸ τοῦ πλείονος φθειρῇται,
 διὰ τὴν ἐναντίωσιν τοῦτό φασι πάσχειν· ἐναντίον γὰρ εἶναι
 10 τὸ πολὺ τῷ ὀλίγῳ. Δημόκριτος δὲ παρὰ τοὺς ἄλλους ἰδίως
 ἔλεξε μόνος· φησὶ γὰρ τὸ αὐτὸ καὶ ὅμοιον εἶναι τό τε ποι-
 οῦν καὶ τὸ πάσχον· οὐ γὰρ ἐγχωρεῖν τὰ ἕτερα καὶ διαφέ-
 ροντα πάσχειν ὑπ' ἀλλήλων, ἀλλὰ καὶ ἕτερα ὄντα ποιῇ
 τι εἰς ἄλληλα, οὐχ ἥ ἕτερα ἀλλ' ἥ ταυτόν τι ὑπάρχει,
 15 ταύτῃ τοῦτο συμβαίνειν αὐτοῖς. τὰ μὲν οὖν λεγόμενα ταῦτ'
 ἐστίν, εἰκόνασι δὲ οἱ τοῦτον τὸν τρόπον λέγοντες ὑπεναντία φαί-
 νεσθαι λέγειν. αἴτιον δὲ τῆς ἐναντιολογίας ὅτι δέον ὅλον τι
 θεωρῆσαι μέρος τι τυγχάνουσι λέγοντες ἑκάτεροι· τό τε γὰρ
 ὅμοιον καὶ τὸ πάντῃ πάντως ἀδιάφορον εὐλογον μὴ πά-
 20 σχειν ὑπὸ τοῦ ὁμοίου μηθέν (τί γὰρ μᾶλλον θάτερον ἔσται
 ποιητικὸν ἢ θάτερον; εἴτε ὑπὸ τοῦ ὁμοίου τι πάσχειν δυνατόν,
 καὶ αὐτὸ ὑφ' αὐτοῦ· καίτοι τούτων οὕτως ἐχόντων οὐδὲν ἂν εἴη
 οὔτε ἄφθαρτον οὔτε ἀκίνητον, εἴπερ τὸ ὅμοιον ἢ ὅμοιον ποιη-
 τικόν· αὐτὸ γὰρ αὐτὸ κινήσει πᾶν), τό τε παντελῶς ἕτερον
 25 καὶ τὸ μηθαμῇ ταυτόν ὡσαύτως· οὐδὲν γὰρ ἂν πάθοι λευ-
 κότης ὑπὸ γραμμῆς ἢ γραμμῇ ὑπὸ λευκότητος, πλὴν εἰ
 μή που κατὰ συμβεβηκός, οἷον εἰ συμβέβηκε λευκὴν ἢ μέ-
 λαιναν εἶναι τὴν γραμμὴν· οὐκ ἐξίστησι γὰρ ἄλληλα τῆς
 φύσεως ὅσα μήτ' ἐναντία μήτ' ἐξ ἐναντίων ἐστίν. ἀλλ' ἐπεὶ
 30 οὐ τὸ τυχὸν πέφυκε πάσχειν καὶ ποιεῖν, ἀλλ' ὅσα ἢ ἐναν-
 τία ἐστὶν ἢ ἐναντίωσιν ἔχει, ἀνάγκη καὶ τὸ ποιοῦν καὶ τὸ
 πάσχον τῷ γένει μὲν ὅμοιον εἶναι καὶ ταυτό, τῷ δ' εἶδει
 ἀνόμοιον καὶ ἐναντίον· πέφυκε γὰρ σῶμα μὲν ὑπὸ σώμα-
 τος, χυμὸς δ' ὑπὸ χυμοῦ, χροῶμα δ' ὑπὸ χρώματος πά-
 324a σχειν, ὅλως δὲ τὸ ὁμογενὲς ὑπὸ τοῦ ὁμογενοῦς. τούτου δ'

323^b 21. εἴτε τε] εἴτε Bekker.

324^a 1. ὁμογενοῦς] ὁμοιο-
γενοῦς cod. E.

αἴτιον ὅτι τὰναντία ἐν ταύτῳ γένει πάντα. ποιεῖ δὲ καὶ πά-
 σχει τὰναντία ὑπ' ἀλλήλων. ὥστ' ἀνάγκη πῶς μὲν εἶναι
 ταῦτα τό τε ποιοῦν καὶ τὸ πάσχον, πῶς δ' ἕτερα καὶ ἀνό-
 μοια ἀλλήλοις. ἐπεὶ δὲ καὶ τὸ πάσχον καὶ τὸ ποιοῦν τῷ 5
 μὲν γένει ταῦτα καὶ ὅμοια τῷ δ' εἶδει ἀνόμοια, τοιαῦτα
 δὲ τὰναντία, φανερόν ὅτι παθητικὰ καὶ ποιητικὰ ἀλλήλων
 ἔστι τὰ τ' ἐναντία καὶ τὰ μεταξύ· καὶ γὰρ ὅλως φθορὰ
 καὶ γένεσις ἐν τούτοις. διὸ καὶ εὐλογον ἤδη τό τε πῦρ θερ-
 μαίνειν καὶ τὸ ψυχρὸν ψύχειν, καὶ ὅλως τὸ ποιητικὸν ὁμοι- 10
 οῦν ἑαυτῷ τὸ πάσχον· τό τε γὰρ ποιοῦν καὶ τὸ πάσχον ἐναν-
 τία ἔστι, καὶ ἡ γένεσις εἰς τοῦναντίον. ὥστ' ἀνάγκη τὸ πάσχον
 εἰς τὸ ποιοῦν μεταβάλλειν· οὕτω γὰρ ἔσται εἰς τοῦναντίον ἡ
 γένεσις. καὶ κατὰ λόγον δὴ τὸ μὴ ταῦτα λέγοντας ἀμφο-
 τέρους ὅμως ἄπτεσθαι τῆς φύσεως. λέγομεν γὰρ πάσχειν 15
 ὅτε μὲν τὸ ὑποκείμενον, οἷον ὑγιάζεσθαι τὸν ἄνθρωπον καὶ
 θερμαίνεσθαι καὶ ψύχεσθαι καὶ τᾶλλα τὸν αὐτὸν τρόπον,
 ὅτε δὲ θερμαίνεσθαι μὲν τὸ ψυχρὸν, ὑγιάζεσθαι δὲ τὸ κά-
 μνον· ἀμφοτέρα δ' ἔστιν ἀληθῆ. τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ
 ἐπὶ τοῦ ποιοῦντος· ὅτε μὲν γὰρ τὸν ἄνθρωπόν φαμεν θερμαί- 20
 νειν, ὅτε δὲ τὸ θερμόν· ἔστι μὲν γὰρ ὡς ἡ ὕλη πάσχει, ἔστι
 δ' ὡς τοῦναντίον. οἱ μὲν οὖν εἰς ἐκεῖνο βλέψαντες ταυτόν τι
 δεῖν ᾤήθησαν τὸ ποιοῦν ἔχειν καὶ τὸ πάσχον, οἱ δ' εἰς θά-
 τερα τοῦναντίον. τὸν αὐτὸν δὲ λόγον ὑποληπτέον εἶναι περὶ
 τοῦ ποιεῖν καὶ πάσχειν ὅνπερ καὶ περὶ τοῦ κινεῖν καὶ κινεῖ- 25
 σθαι. διχῶς γὰρ λέγεται καὶ τὸ κινεῖν· ἐν ᾧ τε γὰρ ἡ
 ἀρχὴ τῆς κινήσεως, δοκεῖ τοῦτο κινεῖν (ἡ γὰρ ἀρχὴ πρώτη
 τῶν αἰτίων), καὶ πάλιν τὸ ἔσχατον πρὸς τὸ κινούμενον καὶ
 τὴν γένεσιν. ὁμοίως δὲ καὶ περὶ τοῦ ποιοῦντος· καὶ γὰρ τὸν
 ἱατρὸν φαμεν ὑγιάζειν καὶ τὸν οἶνον. τὸ μὲν οὖν πρῶτον κινεῖν 30
 οὐδὲν κωλύει ἐν μὲν κινήσει ἀκίνητον εἶναι· ἐπ' ἐνίων δὲ καὶ
 ἀναγκαῖον· τὸ δ' ἔσχατον ἀεὶ κινεῖν κινούμενον. ἐπὶ δὲ ποιή-

σεως τὸ μὲν πρῶτον ἀπαθές, τὸ δ' ἔσχατον καὶ αὐτὸ πά-
 σχον· ὅσα γὰρ μὴ ἔχει τὴν αὐτὴν ὕλην, ποιεῖ ἀπαθῆ
 35 ὄντα, οἷον ἡ ἰατρικὴ· αὐτὴ γὰρ ποιοῦσα ὑγίειαν οὐδὲν πά-
 324^b σχει ὑπὸ τοῦ ὑγιαζομένου. τὸ δὲ σιτίον ποιοῦν καὶ αὐτὸ πα-
 σχει τι· ἢ γὰρ θερμαίνεται ἢ ψύχεται ἢ ἄλλο τι πάσχει
 ἅμα ποιοῦν. ἔστι δὲ ἡ μὲν ἰατρικὴ ὡς ἀρχή, τὸ δὲ σιτίον τὸ
 ἔσχατον καὶ ἀπτόμενον. ὅσα μὲν οὖν μὴ ἐν ὕλῃ ἔχει τὴν
 5 μορφήν, ταῦτα μὲν ἀπαθῆ τῶν ποιητικῶν, ὅσα δ' ἐν ὕλῃ,
 παθητικά. τὴν μὲν γὰρ ὕλην λέγομεν ὁμοίως ὡς εἰπεῖν τὴν
 αὐτὴν εἶναι τῶν ἀντικειμένων ὅποτερουοῦν, ὥσπερ γένος ὄν, τὸ
 δὲ δυνάμενον θερμὸν εἶναι παρόντος τοῦ θερμαντικοῦ καὶ πλη-
 σιάζοντος ἀνάγκη θερμαίνεσθαι· διὸ καθάπερ εἴρηται, τὰ
 10 μὲν τῶν ποιητικῶν ἀπαθῆ τὰ δὲ παθητικά. καὶ ὥσπερ ἐπὶ
 κινήσεως, τὸν αὐτὸν ἔχει τρόπον καὶ ἐπὶ τῶν ποιητικῶν·
 ἐκεῖ τε γὰρ τὸ πρῶτως κινοῦν ἀκίνητον, καὶ ἐπὶ τῶν ποιητι-
 κῶν τὸ πρῶτον ποιοῦν ἀπαθές. ἔστι δὲ τὸ ποιητικὸν αἷτιον ὡς
 ὁθεν ἡ ἀρχὴ τῆς κινήσεως. τὸ δ' οὐ ἔνεκα, οὐ ποιητικόν. διὸ
 15 ἡ ὑγίεια οὐ ποιητικόν, εἰ μὴ κατὰ μεταφοράν· καὶ γὰρ τοῦ
 μὲν ποιοῦντος ὅταν ὑπάρχη, γίννεται τι τὸ πάσχον, τῶν δ'
 ἔξωθεν παρουσῶν οὐκέτι γίνεται, ἀλλ' ἔστιν ἤδη· τὰ δ' εἶδη
 καὶ τὰ τέλη ἔξεις τινές, ἡ δ' ὕλη ἢ ὕλη παθητικόν. τὸ μὲν
 οὖν πῦρ ἔχει ἐν ὕλῃ τὸ θερμόν· εἰ δέ τι εἶη θερμὸν χωριστόν,
 20 τοῦτο οὐθὲν ἂν πάσχοι. τοῦτο μὲν οὖν ἴσως ἀδύνατον εἶναι
 χωριστόν· εἰ δ' ἔστιν ἓνια τοιαῦτα, ἐπ' ἐκείνων ἂν εἶη τὸ
 λεγόμενον ἀληθές. τί μὲν οὖν τὸ ποιεῖν καὶ πάσχειν ἔστι
 καὶ τίσιν ὑπάρχει καὶ διὰ τί καὶ πῶς, διωρίσθω τοῦτον τὸν
 τρόπον.

25 Πῶς δὲ ἐνδέχεται τοῦτο συμβαίνειν, πάλιν λέγωμεν.
 τοῖς μὲν οὖν δοκεῖ πάσχειν ἕκαστον διὰ τινων πόρων εἰσιόντος
 τοῦ ποιοῦντος ἔσχατον καὶ κυριωτάτον, καὶ τοῦτον τὸν τρόπον
 καὶ ὁρᾶν καὶ ἀκούειν ἡμᾶς φασὶ καὶ τὰς ἄλλας αἰσθήσεις
 αἰσθάνεσθαι πάσας, ἔτι δὲ ὁρᾶσθαι διὰ τε ἀέρος καὶ ὕδα-
 30 τος καὶ τῶν διαφανῶν, διὰ τὸ πόρους ἔχειν ἀοράτους μὲν

διὰ μικρότητα, πυκνοὺς δὲ καὶ κατὰ στοῖχον, καὶ μᾶλλον
 ἔχειν τὰ διαφανῆ μᾶλλον. οἱ μὲν οὖν ἐπὶ τινων οὕτω διώρι-
 ζαν, ὥσπερ καὶ Ἐμπεδοκλῆς, οὐ μόνον ἐπὶ τῶν ποιούντων
 καὶ πασχόντων, ἀλλὰ καὶ μίγνυσθαι φησιν ὅσων οἱ πόροι
 ὑμέτροι πρὸς ἀλλήλους εἰσὶν· ὁδῶ δὲ μάλιστα καὶ περὶ 35
 πάντων ἐνὶ λόγῳ διωρίκασι Λεύκιππος καὶ Δημόκριτος, ἀρ- 325^a
 ᾗν ποιησάμενοι κατὰ φύσιν ἤπερ ἐστίν. ἐνίοις γὰρ τῶν
 ῥαίων ἔδοξε τὸ ὄν ἐξ ἀνάγκης ἔν εἶναι καὶ ἀκίνητον· τὸ
 μὲν γὰρ κενὸν οὐκ ὄν. κινήσθαι δ' οὐκ ἂν δύνασθαι μὴ ὄντος
 κενοῦ κεχωρισμένου. οὐδ' αὖ πολλὰ εἶναι μὴ ὄντος τοῦ διεύ- 5
 ρουτος. τοῦτο δὲ μηδὲν διαφέρειν, εἴ τις οἶεται μὴ συνεχὲς εἶ-
 ναι τὸ πᾶν ἀλλ' ἄπτεσθαι διηρημένον, τοῦ φάναι πολλὰ
 καὶ μὴ ἔν εἶναι καὶ κενόν. εἰ μὲν γὰρ πάντῃ διαιρετόν, οὐθὲν
 εἶναι ἔν, ὥστε οὐδὲ πολλά, ἀλλὰ κενὸν τὸ ὅλον· εἰ δὲ τῇ
 μὲν τῇ δὲ μή, πεπλασμένῳ τινὶ τοῦτ' εἰκέναι· μέχρι πόσου 10
 γὰρ καὶ διὰ τί τὸ μὲν οὕτως ἔχει τοῦ ὅλου καὶ πληρὲς ἐστι,
 τὸ δὲ διηρημένον; ἔτι ὁμοίως φάναι ἀναγκαῖον μὴ εἶναι κί-
 νησι. ἐκ μὲν οὖν τούτων τῶν λόγων, ὑπερβάντες τὴν αἴσθησιν
 καὶ παριδόντες αὐτὴν ὡς τῷ λόγῳ δεόν ἀκολουθεῖν, ἔν καὶ
 ἀκίνητον τὸ πᾶν εἶναι φασι καὶ ἄπειρον ἔνιοι· τὸ γὰρ πέρας 15
 τεραίνειν ἂν πρὸς τὸ κενόν. οἱ μὲν οὖν οὕτως καὶ διὰ ταύτας
 αἰτίας ἀπεφάναντο περὶ τῆς ἀληθείας· ἐπεὶ δὲ ἐπὶ μὲν
 τῶν λόγων δοκεῖ ταῦτα συμβαίνειν, ἐπὶ δὲ τῶν πραγμάτων
 μανίαν παραπλήσιον εἶναι τὸ δοξάζειν οὕτως· οὐδένα γὰρ τῶν
 κινουμένων ἐξεστάναι τοσοῦτον ὥστε τὸ πῦρ ἔν εἶναι δοκεῖν 20
 καὶ τὸν κρύσταλλον, ἀλλὰ μόνον τὰ καλὰ καὶ τὰ φαινό-
 μενα διὰ συνήθειαν, ταῦτ' ἐνίοις διὰ τὴν μανίαν οὐθὲν δοκεῖν
 διαφέρειν. Λεύκιππος δ' ἔχειν ῥήθη λόγους οἳ τινες πρὸς
 τὴν αἴσθησιν ὁμολογούμενα λέγοντες οὐκ ἀναιρήσουσιν οὔτε γέ-
 νουσιν οὔτε φθορὰν οὔτε κίνησιν καὶ τὸ πλῆθος τῶν ὄντων. ὁμο- 25

324^b 34. φησιν cum uno codice Zeller, φασι cum ceteris Bekker. 325^a 6. δὲ μηδέν] δ' οὐδέν al. 22. δοκεῖν] δοκεῖ libri.

λογήσας δὲ ταῦτα μὲν τοῖς φαινομένοις, τοῖς δὲ τὸ ἔν κα-
 τασκευάζουσιν ὥς οὐκ ἂν κίνησιν οὔσαν ἄνευ κεινοῦ τό τε κενὸν
 μὴ ὄν, <ποιεῖ κενὸν μὴ ὄν> καὶ τοῦ ὄντος οὔθ' ἔν μὴ ὄν φησιν
 εἶναι. τὸ γὰρ κυρίως ὄν παμπλήρες ὄν· ἀλλ' εἶναι τὸ τοιοῦτον
 30 οὐχ ἔν, ἀλλ' ἄπειρα τὸ πλήθος καὶ ἀόρατα διὰ σμικρότητα τῶν
 ὄγκων. ταῦτα δ' ἔν τῳ κενῳ φέρεσθαι (κενὸν γὰρ εἶναι), καὶ
 συνιστάμενα μὲν γένεσιν ποιεῖν, διαλυόμενα δὲ φθοράν. ποιεῖν
 δὲ καὶ πάσχειν ἢ τυγχάνουσιν ἀπτόμενα· ταύτη γὰρ οὐχ
 ἔν εἶναι. καὶ συντιθέμενα δὲ καὶ περιπλεκόμενα γεννᾶν· ἐκ
 35 δὲ τοῦ κατ' ἀλήθειαν ἑνὸς οὐκ ἂν γενέσθαι πλήθος, οὔδ' ἐκ
 τῶν ἀληθῶς πολλῶν ἑν, ἀλλ' εἶναι τοῦτ' ἀδύνατον, ἀλλ'
 325^b ὥσπερ Ἐμπεδοκλῆς καὶ τῶν ἄλλων τινὲς φασὶ πάσχειν
 διὰ πόρων, οὕτω πᾶσαν ἀλλοιώσιν καὶ πᾶν τὸ πάσχειν
 τοῦτον γίνεσθαι τὸν τρόπον, διὰ τοῦ κενοῦ γινομένης τῆς δια-
 λύσεως καὶ τῆς φθορᾶς, ὁμοίως δὲ καὶ τῆς αὐξήσεως, ὑπ-
 5 εισδυσσόμενων στερεῶν. σχεδὸν δὲ καὶ Ἐμπεδοκλεῖ ἀναγκαῖον
 λέγειν, ὥσπερ καὶ Λεύκιππος φησιν· εἶναι γὰρ ἅτα στε-
 ρεά, ἀδιαίρετα δέ, εἰ μὴ πάντῃ πόροι συνεχεῖς εἰσίν. τοῦτο
 δ' ἀδύνατον· οὔθ' ἔστι ἕτερον στερεὸν παρὰ τοὺς πόρους,
 ἀλλὰ πᾶν κενόν. ἀνάγκη ἄρα τὰ μὲν ἀπτόμενα εἶναι ἀδι-
 10 αίρετα, τὰ δὲ μεταξὺ αὐτῶν κενά, οὓς ἐκεῖνος λέγει πόρους.
 οὕτως δὲ καὶ Λεύκιππος λέγει περὶ τοῦ ποιεῖν καὶ πάσχειν·
 οἱ μὲν οὖν τρόποι καθ' οὓς τὰ μὲν ποιεῖ τὰ δὲ πάσχει, σχε-
 δὸν οὗτοι λέγονται· καὶ περὶ μὲν τούτων, καὶ πῶς λέγουσι,
 δῆλον, καὶ πρὸς τὰς αὐτῶν θέσεις αἷς χρῶνται σχεδὸν ὁμο-
 15 λογουμένως φαίνεται συμβαῖνον. τοῖς δ' ἄλλοις ἦττον, οἷον
 Ἐμπεδοκλεῖ τίνα τρόπον ἔστι γένεσις καὶ φθορὰ καὶ ἀλ-
 λοιώσις, οὐ δῆλον. τοῖς μὲν γὰρ ἔστιν ἀδιαίρετα τὰ πρῶτα
 τῶν σωμάτων, σχήματι διαφέροντα μόνον, ἐξ ὧν πρῶτων
 σύγκειται καὶ εἰς ἃ ἔσχατα διαλύεται· Ἐμπεδοκλεῖ δὲ

27. οὐκ] οὔτε al.
 κενὸν μὴ ὄν addidi.

τό τε] ποιεῖ cod. E. 28. ποιεῖ
 29. παμπλήρες cod. E et duo alii, παμ-
 πληθές Bekker.

ἂ μὲν ἄλλα φανερόν ὅτι μέχρ' αὖ τῶν στοιχείων ἔχει τὴν 20
 ἐνέειν καὶ τὴν φθοράν, αὐτῶν δὲ τούτων πῶς γίνεται καὶ
 οὐκ αὖτε τὸ σωρευόμενον μέγεθος, οὔτε δὴλον οὔτε ἐνδέχεται
 εἶναι αὐτῷ μὴ λέγοντι καὶ τοῦ πυρὸς εἶναι στοιχείον,
 μοίως δὲ καὶ τῶν ἄλλων ἀπάντων, ὥσπερ ἐν τῷ Τιμαίῳ
 ἔγραφε Πλάτων· τοσοῦτον γὰρ διαφέρει τοῦ μὴ τὸν αὐτὸν 25
 ῥόπον Λεύκιππῳ λέγειν, ὅτι ὁ μὲν στερεὰ ὁ δ' ἐπίπεδα λέ-
 ει τὰ ἀδιαίρετα, καὶ ὁ μὲν ἀπείροις ὠρίσθαι σχήμασι
 ὧν ἀδιαίρετων στερεῶν ἕκαστον, ὁ δὲ ὠρισμένοις, ἐπεὶ ἀδιαί-
 ετά γε ἀμφοτέρω λέγουσι καὶ ὠρισμένα σχήμασιν. ἐκ
 ἢ τούτων αἱ γενέσεις καὶ αἱ διακρίσεις Λεύκιππῳ μὲν δύο 30
 ῥόποι ἂν εἴεν, διὰ τε τοῦ κενοῦ καὶ διὰ τῆς ἀφῆς (ταύτη
 ἂν διαιρετὸν ἕκαστον), Πλάτωνι δὲ κατὰ τὴν ἀφὴν μόνον·
 ἐνὸν γὰρ οὐκ εἶναι φησιν. καὶ περὶ μὲν τῶν ἀδιαίρετων ἐπι-
 ἐδῶν εἰρήκαμεν ἐν τοῖς πρότερον λόγοις· περὶ δὲ τῶν ἀδι-
 αίρετων στερεῶν τὸ μὲν ἐπὶ πλέον θεωρῆσαι τὸ συμβαῖνον 35
 φρεσὶ τὸ νῦν, ὥς δὲ μικρὸν παρεκβάσιν εἰπεῖν, ἀναγ-
 αῖον ἀπαθές τε ἕκαστον λέγειν τῶν ἀδιαίρετων (οὐ γὰρ οἶόν 326^a
 εἶναι πάσχειν ἄλλ' ἢ διὰ τοῦ κενοῦ) καὶ μηθενὸς ποιητικὸν πά-
 ρους· οὔτε γὰρ ψυχρὸν οὔτε σκληρὸν οἶόν τ' εἶναι. καίτοι τοῦτο
 εἶναι ἄτοπον, τὸ μόνον ἀποδοῦναι τῷ περιφερεῖ σχήματι το
 θερμόν· ἀνάγκη γὰρ καὶ τοῦναντίον τὸ ψυχρὸν ἄλλῳ τινὶ 5
 ἐκδοῦναι τῶν σχημάτων. ἄτοπον δὲ καὶ εἰ ταῦτα μὲν
 πάσχει, λέγω δὲ θερμότης καὶ ψυχρότης, βαρύτες δὲ
 αἱ κορυφαίης καὶ σκληρότης καὶ μαλακότης μὴ ὑπάρξει·
 αἱ τοὶ βαρύτερόν γε κατὰ τὴν ὑπεροχὴν φησιν εἶναι Δημό-
 κριτος ἕκαστον τῶν ἀδιαίρετων, ὥστε δὴλον ὅτι καὶ θερμότε- 10
 ον. τοιαῦτα δ' ὄντα μὴ πάσχειν ὑπ' ἀλλήλων ἀδύνατον,
 ἵον ὑπὸ τοῦ πολὺ ὑπερβάλλοντος θερμοῦ τὸ ἡρέμα θερμόν.
 ἀλλὰ μὴν εἰ σκληρόν, καὶ μαλακόν. τὸ δὲ μαλακὸν ἤδη
 ὡς πάσχειν τι λέγεται· τὸ γὰρ ὑπεικτικὸν μαλακόν. ἀλλὰ

- 15 μὴν ἄτοπον καὶ εἰ μὴθὲν ὑπάρχει ἀλλ' ἢ μόνον σχῆμα·
καὶ εἰ ὑπάρχει, ἔν δὲ μόνον, οἷον τὸ μὲν ψυχρὸν τὸ δὲ
θερμόν· οὐδὲ γὰρ ἂν μίᾳ τις εἴῃ ἡ φύσις αὐτῶν. ὁμοίως δὲ
ἀδύνατον καὶ εἰ πλείω τῷ ἐνί· ἀδιαίρετον γὰρ ὃν ἐν τῷ
αὐτῷ ἔξει τὰ πάθη, ὥστε καὶ ἐὰν πάσχη εἴπερ ψύχεται
20 ταύτῳ τοι καὶ ἄλλο τι ποιήσει ἢ πείσεται. τὸν αὐτὸν δὲ
τρόπον καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων παθημάτων· τοῦτο γὰρ καὶ τοῖς
στερεὰ καὶ τοῖς ἐπίπεδα λέγουσιν ἀδιαίρετα συμβαίνει τὸν
αὐτὸν τρόπον· οὔτε γὰρ μανότερα οὔτε πυκνότερα οἷόν τε γί-
νεσθαι κενοῦ· μὴ ὄντος ἐν τοῖς ἀδιαίρετοις. ἔτι δ' ἄτοπον καὶ
25 τὸ μικρὰ μὲν ἀδιαίρετα εἶναι, μεγάλα δὲ μή· νῦν μὲν
γὰρ εὐλόγως τὰ μεῖζω θραύεται μᾶλλον τῶν μικρῶν· τὰ
μὲν γὰρ διαλύεται ῥαδίως, οἷον τὰ μεγάλα· προσκίπτει
γὰρ πολλοῖς· τὸ δὲ ἀδιαίρετον ὅλως διὰ τί μᾶλλον ὑπάρ-
χει τῶν μεγάλων τοῖς μικροῖς; ἔτι δὲ πότερον μίᾳ πάντων
30 ἢ φύσις ἐκείνων τῶν στερεῶν, ἢ διαφέρει θάτερα τῶν ἐτέρων,
ὥσπερ ἂν εἰ τὰ μὲν εἴῃ πύρινα, τὰ δὲ γήϊνα τὸν ὄγκον; εἰ
μὲν γὰρ μία φύσις ἐστὶν ἀπάντων, τί τὸ χωρίσαν; ἢ δια-
τί οὐ γίγνεται ἀψάμενα ἔν, ὥσπερ ὕδωρ ὕδατος ὅταν θίγῃ;
οὐδὲν γὰρ διαφέρει τὸ ὕστερον τοῦ προτέρου. εἰ δ' ἕτερα, ποῖα
35 ταῦτα; καὶ δῆλον ὥς ταῦτα θετέον ἀρχὰς καὶ αἰτίας τῶν
326^b συμβαινόντων μᾶλλον ἢ τα σχήματα. ἔτι δὲ διαφέροντα
τὴν φύσιν, καὶ ποιῇ καὶ πάσχη θιγγάνοντα ἀλλήλων. ἔτι
δὲ τί τὸ κινεῖν; εἰ μὲν γὰρ ἕτερον, παθητικόν· εἰ δ' αὐτὸ
αὐτὸ ἕκαστον, ἢ διαιρετὸν ἔσται, κατ' ἄλλο μὲν κινεῖν κατ'
5 ἄλλο δ' κινούμενον, ἢ κατὰ ταῦτὸ τάναντία ὑπάρξει, καὶ
ἢ ὕλη οὐ μόνον ἀριθμῷ ἔσται μία ἀλλὰ καὶ δυνάμει. ὅσοι
μὲν οὖν διὰ τῆς τῶν πόρων τρήσεως φασὶ τὰ πάθη συμ-
βαίνειν, εἰ μὲν καὶ πεμπληρωμένων τῶν πόρων, περιέργον οἱ
πόροι· εἰ γὰρ ταύτῃ τι πάσχει τὸ πᾶν, καὶ μὴ πόρους
10 ἔχον ἀλλ' αὐτὸ συνεχὲς ὃν πάσχοι τὸν αὐτὸν τρόπον. ἔτι

34. ποῖα] πόσα Philop. (γρ.).
σεῶς libri.

326^b 7. τρήσεως] κινή-

δὲ πῶς ἐνδέχεται περὶ τοῦ διορᾶν συμβαίνειν ὥς λέγου-
 σιν; οὔτε γὰρ κατὰ τὰς ἀφὰς ἐνδέχεται διέναι διὰ τῶν
 διαφανῶν, οὔτε διὰ τῶν πόρων. εἰ πλήρης ἕκαστος· τί γὰρ
 διοίσει τοῦ μὴ ἔχειν πόρους; πᾶν γὰρ ὁμοίως ἔσται πλήρες.
 ἀλλὰ μὴν εἰ καὶ κενὰ μὲν ταῦτα, ἀνάγκη δὲ σώματα ἐν 15
 αὐτοῖς ἔχειν, ταῦτό συμβήσεται πάλιν. εἰ δὲ τηλικαῦτα τὸ
 μέγεθος ὥστε μὴ δέχεσθαι σῶμα μηδὲν, γελοῖον τὸ μικρὸν
 μὲν οἶεσθαι κενὸν εἶναι, μέγα δὲ μὴ μηδ' ὀπηλικονοῦν, ἢ
 τὸ κενὸν ἄλλο τι οἶεσθαι λέγειν πλην χώραν σώματος,
 ὥστε δῆλον ὅτι παντὶ σῶματι τὸν ὄγκον ἴσον ἔσται κενόν. 20
 ὅλως δὲ τὸ πόρους ποιεῖν περιεργον· εἰ μὲν γὰρ μηδὲν ποιεῖ
 κατὰ τὴν ἀφήν, οὐδὲ διὰ τῶν πόρων ποιήσῃ διόν· εἰ δὲ
 τῇ ἄπτεσθαι, καὶ μὴ πόρων ὄντων τὰ μὲν πείσεται τὰ δὲ
 ποιήσῃ τῶν πρὸς ἄλληλα τοῦτον τὸν τρόπον πεφυκῶτων. ὅτι
 μὲν οὖν οὕτως λέγειν τοὺς πόρους ὥς τινες ὑπολαμβάνουσιν, 25
 ἢ ψεῦδος ἢ μάταιον, φανερόν ἐκ τούτων ἐστίν· διαιρετῶν δ'
 ὄντων πάντη τῶν σωμάτων πόρους ποιεῖν γελοῖον· ἢ γὰρ
 διαιρετά, δύναται χωρῖζεσθαι.

Τίνα δὲ τρόπον ὑπάρχει τοῖς οὖσι γεννᾶν καὶ ποιεῖν καὶ
 πᾶσχειν, λέγωμεν λαβόντες ἀρχὴν τὴν πολλάκις εἰρημένην. 30
 εἰ γὰρ ἐστὶ τὸ μὲν δυνάμει τὸ δ' ἐντελεχείᾳ τοιοῦτον, πέφυ-
 κεν οὐ τῇ μὲν τῇ δ' οὐ πᾶσχειν, ἀλλὰ πάντη καθ' ὅσον ἐστὶ
 τοιοῦτον, ἥτιον δὲ καὶ μᾶλλον ἢ τοιοῦτον μᾶλλον ἐστὶ καὶ
 ἥτιον· καὶ ταύτῃ πόρους ἂν τις λέγοι μᾶλλον, καθάπερ
 ἐν τοῖς μεταλλευομένοις διατείνουσι τοῦ παθητικοῦ φλέβες 35
 συνεχεῖς. συμφυεῖς μὲν οὖν ἕκαστον καὶ ἐν ὃν ἀπαθές. ὁμοίως 327^a
 δὲ καὶ μὴ θιγγάνοντα μήτε αὐτῶν μήτ' ἄλλων, ἃ ποιεῖν
 πέφυκε καὶ πᾶσχειν. λέγω δ' οἶον οὐ μόνον ἀπτόμενον
 θερμαίνει τὸ πῦρ, ἀλλὰ καὶ ἀποθεῖν ἢ τὸν μὲν γὰρ ἀέρα
 τὸ πῦρ, ὁ δ' ἀήρ τὸ σῶμα θερμαίνει, πεφυκῶς ποιεῖν καὶ 5
 πᾶσχειν. τὸ δὲ τῇ μὲν οἶεσθαι πᾶσχειν τῇ δὲ μή, διορί-
 σαντας ἐν ἀρχῇ τοῦτο λεκτέον. εἰ μὲν γὰρ μὴ πάντη διαι-
 ρετὸν τὸ μέγεθος, ἀλλ' ἔστι σῶμα ἀδιαίρετον ἢ πλάτος,

οὐκ ἂν εἴη πάντῃ παθητικόν, ἀλλ' οὐδὲ συνεχὲς οὐδέν· εἰ δὲ
 10 τοῦτο ψεῦδος καὶ πᾶν σῶμα διαιρετόν, οὐδὲν διαφέρει διη-
 ρῆσθαι μὲν ἄπτεσθαι δέ, ἢ διαιρετόν εἶναι· εἰ γὰρ διακρί-
 νεσθαι δύναται κατὰ τὰς ἀφάς, ὥσπερ φασὶ τινες, καὶ
 μήπω ἢ διηρημένον, ἔσται διηρημένον· δυνατόν γὰρ διαιρε-
 θῆναι· γίνεται γὰρ οὐθὲν ἀδύνατον. ὅλως δὲ τὸ τοῦτον γίνεσθαι
 15 τὸν τρόπον μόνον σχιζομένων τῶν σωμάτων ἄτοπον· ἀναιρεῖ
 γὰρ οὗτος ὁ λόγος ἀλλοίωσιν, ὁρῶμεν δὲ τὸ αὐτὸ σῶμα
 συνεχὲς ὃν ὅτε μὲν ὑγρὸν ὅτε δὲ πεπηγός, οὐ διαίρει καὶ
 συνθέσει τοῦτο παθόν, οὐδὲ τροπῇ καὶ διαθιγῇ, καθάπερ λέ-
 γει Δημόκριτος· οὔτε γὰρ μετατεθὲν οὔτε μεταταχθὲν τὴν
 20 φύσιν πεπηγός ἐξ ὑγροῦ γέγονεν· οὐδ' ἐνυπάρχει τὰ
 σκληρὰ καὶ πεπηγότα ἀδιαίρετα τοὺς ὅγκους· ἀλλ' ὁμοίως
 ἅπαν ὑγρόν, ὅτε δὲ σκληρόν καὶ πεπηγός ἐστίν. ἔτι δ' οὐδ'
 αὕξησιν οἷόν τ' εἶναι καὶ φθίσιν· οὐ γὰρ ὅτιοῦν ἔσται γερονὸς
 μειζον, εἴπερ ἔσται πρόσθεσις, καὶ μὴ πᾶν μεταβεβλη-
 25 κός, ἢ μιχθέντος τινὸς ἢ καθ' αὐτὸ μεταβαλόντος. ὅτι
 μὲν οὖν ἔστι τὸ γεννᾶν καὶ τὸ ποιεῖν καὶ τὸ γίνεσθαι τε
 καὶ πάσχειν ὑπ' ἀλλήλων, καὶ τίνα τρόπον ἐνδέχεται,
 καὶ τίνα φασὶ μὲν τινες οὐκ ἐνδέχεται δέ, διωρίσθω τοῦτον
 τὸν τρόπον.

30 Λοιπὸν δὲ θεωρῆσαι περὶ μίξεως κατὰ τὸν αὐτὸν τρό-
 πον τῆς μεθόδου· τοῦτο γὰρ ἦν τρίτον τῶν προτεθέντων ἐξ
 ἀρχῆς. σκεπτέον δὲ τί τ' ἐστὶν ἢ μίξις καὶ τί τὸ μικτόν,
 καὶ τίσιν ὑπάρχει τῶν ὄντων καὶ πῶς, ἔτι δὲ πότερον ἔστι
 μίξις ἢ τοῦτο ψεῦδος· ἀδύνατον γὰρ ἔστι μιχθῆναι τι ἔτε-
 35 ρον ἑτέρῳ, καθάπερ λέγουσί τινες· ὄντων μὲν γὰρ ἔτι τῶν
 327^b μιχθέντων καὶ μὴ ἡλλοιωμένων οὐδὲν μᾶλλον νῦν μεμιχθαι
 φασιν ἢ πρότερον, ἀλλ' ὁμοίως ἔχειν, θατέρου δὲ φθαρέν-
 τος οὐ μεμιχθαι, ἀλλὰ τὸ μὲν εἶναι τὸ δ' οὐκ εἶναι, τὴν

327^a 15. μόνον om. al. 19. μεταταχθὲν unus cod., μετα-
 βαλὸν cum ceteris Bekker. 20. οὐδ' ἐνυπάρχει duo codices,
 οὐδὲ νῦν ὑπάρχει cum ceteris Bekker.

δὲ μίξιν ὁμοίως ἐχόντων εἶναι· τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ
 εἰ ἀμφοτέρων συνελθόντων ἔφθαρται τῶν μιννυμένων ἐκά- 5
 τερον· οὐ γὰρ εἶναι μεμιγμένα τὰ γε ὅλως οὐκ ὄντα. οὗτος
 μὲν οὖν ὁ λόγος ἔοικε ζητεῖν διορίσαι τί διαφέρει μίξις γε-
 νέσεως καὶ φθορᾶς, καὶ τί τὸ μικτὸν τοῦ γεννητοῦ καὶ φθορ-
 τοῦ· δηλον γὰρ ὡς δεῖ διαφέρειν, εἴπερ ἔστιν. ὥστε τούτων
 ὄντων φανερῶν τὰ διαπορηθέντα λύονται ἅν. ἀλλὰ μὴν οὐδὲ 10
 τὴν ὕλην τῷ πυρὶ μεμιχθαί φαμεν οὐδὲ μίγνυσθαι καιο-
 μένην, οὔτ' αὐτὴν αὐτῆς τοῖς μορίοις οὔτε τῷ πυρὶ, ἀλλὰ
 τὸ μὲν πῦρ γίνεσθαι, τὴν δὲ φθείρεσθαι. τὸν αὐτὸν δὲ τρό-
 πον οὔτε τῷ σώματι τὴν τροφήν οὔτε τὸ σχῆμα τῷ κηρῷ
 μιννύμενον σχηματίζειν τὸν ὄγκον· οὐδὲ τὸ σῶμα καὶ τὸ 15
 λευκὸν οὐδ' ὅλως τὰ πάθη καὶ τὰς ἔξεις οἷόν τε μίγνυσθαι
 τοῖς πράγμασιν· σωζόμενα γὰρ ὁρᾶται. ἀλλὰ μὴν οὐδὲ τὸ
 λευκὸν γε καὶ τὴν ἐπιστήμην ἐνδέχεται μιχθῆναι, οὐδ' ἄλλο
 τῶν μὴ χωριστῶν οὐθέν. ἀλλὰ τοῦτο λέγουσιν οὐ καλῶς οἱ
 πάντα ποτὲ ὁμοῦ καὶ φάσκοντες εἶναι καὶ μεμιχθαί· οὐ 20
 γὰρ ἅπαν ἅπαντι μικτόν, ἀλλ' ὑπάρχειν δεῖ χωριστὸν
 ἐκάτερον τῶν μιχθέντων· τῶν δὲ παθῶν οὐθέν χωριστόν. ἐπεὶ
 δ' ἐστὶ τὰ μὲν δυνάμει τὰ δ' ἐνεργείᾳ τῶν ὄντων, ἐνδέχε-
 ται τὰ μιχθέντα εἶναι πως καὶ μὴ εἶναι, ἐνεργείᾳ μὲν
 ἐτέρου ὄντος τοῦ γεγονότος ἐξ αὐτῶν, δυνάμει δ' ἔτι ἐκατέ- 25
 ρου ἅπερ ἦσαν πρὶν μιχθῆναι, καὶ οὐκ ἀπολωλότα· τοῦτο
 γὰρ ὁ λόγος διηπόρει πρότερον· φαίνεται δὲ τὰ μιννύμενα
 πρότερόν τε ἐκ κεχωρισμένων συνιόντα καὶ δυνάμενα χω-
 ρίζεσθαι πάλιν. οὔτε διαμένουσιν οὖν ἐνεργείᾳ ὥσπερ τὸ σῶμα
 καὶ τὸ λευκόν, οὔτε φθείρονται, οὔτε θάτερον οὔτ' ἄμφω· σώ- 30
 ζεται γὰρ ἡ δύναμις αὐτῶν. διὸ ταῦτα μὲν ἀφείσθω· τὸ
 δὲ συνεχὲς τούτοις ἀπόρημα διαιρετέον, πότερον ἡ μίξις
 πρὸς τὴν αἰσθησιν τί ἐστιν. ὅταν γὰρ οὕτως εἰς μικρὰ διαι-
 ρεθῇ τὰ μιννύμενα, καὶ τεθῇ παρ' ἄλληλα τοῦτον τὸν τρό-
 πον ὥστε μὴ δηλον ἕκαστον εἶναι τῇ αἰσθήσει, τότε μέμι- 35
 κται ἢ οὐ, ἀλλ' ἔστιν ὥστε ὅτιοῦν παρ' ὅτιοῦν εἶναι μόριον τῶν 328^a

μιχθέντων; λέγεται μὲν οὖν ἐκείνως, οἷον κριθὰς μεμιχθαι
 πυροῖς, ὅταν ἡτισοῦν παρ' ὄντινοῦν τεθῇ. εἰ δ' ἐστὶ πᾶν σῶμα
 διαιρετόν, εἴπερ καὶ ἔστι σῶμα σώματι μικτὸν ὁμοιομερές,
 5 ὅτιοῦν ἂν δέοι μέρος γίνεσθαι παρ' ὅτιοῦν. ἐπεὶ δ' οὐκ ἔστιν εἰς
 τάλανιστα διαιρεθῆναι, οὔτε σύνθεσις ταὐτὸ καὶ μίξις
 ἀλλ' ἕτερον, δῆλον ὥς οὔτε κατὰ μικρὰ σωζόμενα δεῖ τὰ
 μιγνύμενα φάναι μεμιχθαι. σύνθεσις γὰρ ἔσται καὶ οὐ κρα-
 σις οὐδὲ μίξις, οὐδ' ἔξει τὸν αὐτὸν λόγον τῷ ὅλῳ τὸ μό-
 10 ριον. φαμὲν δ', εἴπερ δεῖ μεμιχθαί τι, τὸ μιχθὲν ὁμοιο-
 μερές εἶναι, καὶ ὥσπερ τοῦ ὕδατος τὸ μέρος ὕδωρ, οὕτω
 καὶ τοῦ κραθέντος. ἂν δ' ἢ κατὰ μικρὰ σύνθεσις ἢ μίξις,
 οὐθὲν συμβήσεται τούτων, ἀλλὰ μόνον μεμιγμένα πρὸς τὴν
 αἴσθησιν (καὶ τὸ αὐτὸ τῷ μὲν μεμιγμένον, ἔαν μὴ βλέπη
 15 ὁξύ, τῷ Λυγκεῖ δ' οὐθὲν μεμιγμένον), οὐδὲ τῇ διαίρεσει,
 ὥστε ὅτιοῦν παρ' ὅτιοῦν μέρος, ἀδύνατον γὰρ οὕτω διαιρε-
 θῆναι. ἢ οὖν οὐκ ἔστι μίξις, ἢ λεκτέον τοῦτο πῶς ἐνδέχεται
 γίνεσθαι πάλιν. ἔστι δὴ, ὥς ἔφαμεν, τῶν ὄντων τὰ μὲν
 ποιητικά, τὰ δ' ὑπὸ τούτων παθητικά. τὰ μὲν οὖν ἀντιστρέφει,
 20 ὅσων ἢ αὐτὴ ὕλη ἐστί, καὶ ποιητικὰ ἀλλήλων καὶ παθητικὰ
 ὑπ' ἀλλήλων· τὰ δὲ ποιεῖ ἀπαθῆ ὄντα, ὅσων μὴ ἢ αὐτὴ
 ὕλη. τούτων μὲν οὖν οὐκ ἔστι μίξις· διὸ οὐδ' ἢ ἱατρικὴ ποιεῖ
 ὑγίειαν οὐδ' ἢ ὑγίεια μιγνυμένη τοῖς σώμασιν. τῶν δὲ ποιητι-
 κῶν καὶ παθητικῶν ὅσα εὐδιαίρετα, πολλὰ μὲν ὀλίγοις καὶ με-
 25 γάλα μικροῖς συντιθέμενα οὐ ποιεῖ μίξιν, ἀλλ' αὐξήσιν τοῦ
 κρατοῦντος· μεταβάλλει γὰρ θάτερον εἰς τὸ κρατοῦν, οἷον
 σταλαγμοὺς οἴνου μυρίοις χοεῦσιν ὕδατος οὐ μίγνυνται· λύεται
 γὰρ τὸ εἶδος καὶ μεταβάλλει εἰς τὸ πᾶν ὕδωρ. ὅταν δὲ
 ταῖς δυνάμεσιν ἰσάζῃ πως, τότε μεταβάλλει μὲν ἐκάτερον
 30 εἰς τὸ κρατοῦν ἐκ τῆς αὐτοῦ φύσεως, οὐ γίνεται δὲ θάτερον,
 ἀλλὰ μεταξὺ καὶ κοινόν. φανερόν οὖν ὅτι ταῦτ' ἐστὶ μικτὰ
 ὅσα ἐναντίωσιν ἔχει τῶν ποιούντων· ταῦτα γὰρ δὴ ὑπ' ἀλ-

λήλων ἐστὶ παθητικά. καὶ μικρὰ δὲ μικροῖς παρατιθέμενα
 μίγνυται μᾶλλον· ῥᾶρον γὰρ καὶ θᾶττον ἄλληλα μεθίστησιν.
 τὸ δὲ πολὺ καὶ ὑπὸ πολλοῦ χρονίως τοῦτο δρᾷ. διὸ τὰ εὐό- 25
 ριστα τῶν διαιρετῶν καὶ παθητικῶν μικτὰ (διαίρεται γὰρ 328^b
 εἰς μικρὰ ταῦτα ῥαδίως· τοῦτο γὰρ ἦν τὸ εὐόριστον εἶναι),
 οἷον τὰ ὑγρά μικτὰ μάλιστα τῶν σωμάτων· εὐόριστον γὰρ
 μάλιστα τὸ ὑγρὸν τῶν διαιρετῶν, ἐὰν μὴ γλίσχρον ἦ·
 ταῦτα γὰρ δὴ πλείω καὶ μείζω μόνον ποιεῖ τὸν ὄγκον. 30
 ὅταν δ' ἡ θάτερον μόνον παθητικὸν ἢ σφόδρα, τὸ δὲ πάμ-
 παν ἡρέμα, ἢ οὐθὲν πλείον τὸ μιχθὲν ἐξ ἀμφοῖν ἢ μικρόν,
 ὅπερ συμβαίνει περὶ τὸν καττίτερον καὶ τὸν χαλκόν. ἔνια
 γὰρ ψελλίζεται πρὸς ἄλληλα τῶν ὄντων καὶ ἐπαμφοτερί-
 ζει· φαίνεται γὰρ πῶς καὶ μικτὰ ἡρέμα, καὶ ὥς θάτερον 10
 μὲν δεκτικὸν θάτερον δ' εἶδος. ὅπερ ἐπὶ τούτων συμβαίνει·
 ὁ γὰρ καττίτερος ὥς πάθος τι ὦν ἄνευ ὕλης τοῦ χαλκοῦ
 σχεδὸν ἀφανίζεται καὶ μιχθεὶς ἀπεισι χρωματίσας μόνον.
 ταῦτ' οὖν τοῦτο συμβαίνει καὶ ἐφ' ἑτέρων. φανερόν τοίνυν ἐκ
 τῶν εἰρημένων καὶ ὅτι ἔστι μίξις καὶ τί ἐστι καὶ διὰ τί, καὶ 15
 ποῖα μικτὰ τῶν ὄντων, ἐπεὶ περ ἐστὶν ἔνια τοιαῦτα οἷα πα-
 θητικά τε ὑπ' ἄλλήλων καὶ εὐόριστα καὶ εὐδιαίρετα· ταῦτα
 γὰρ οὐτ' ἐφθάρθαι ἀνάγκη μεμιγμένα οὐτ' ἔτι ταῦτ' ἀπλῶς
 εἶναι, οὔτε σύνθεσιν εἶναι τὴν μίξιν αὐτῶν, οὔτε πρὸς τὴν
 αἰσθησιν· ἀλλ' ἔστι μικτὸν μὲν ὃ ἂν εὐόριστον ὢν παθητικὸν ἢ 20
 καὶ ποιητικὸν καὶ τοιοῦτ' οὗ μίξιν (πρὸς ὁμώνυμον γὰρ τὸ
 μίξιν), ἡ δὲ μίξις τῶν μικτῶν ἀλλοιωθέντων ἔνωσις.

B.

25

Περὶ μὲν οὖν μίξεως καὶ ἀφῆς καὶ τοῦ ποιεῖν καὶ πά-
 σchein εἴρηται πῶς ὑπάρχει τοῖς μεταβάλλουσι κατὰ φύσιν,
 ἔτι δὲ περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς τῆς τε ἀπλῆς καὶ τῆς τινός,

328^b 28. τῆς τε ἀπλῆς καὶ τῆς τινός, πῶς ἐστὶ Bonitz. τῆς
 ἀπλῆς καὶ τίνος ἐστὶ καὶ πῶς ἐστὶ duo codd. τῆς ἀπλῆς τῆς τινός
 καὶ ἀπλῶς ἐστὶ unus cod. τῆς ἀπλῆς, τίνος καὶ πῶς ἐστὶ Bekker.

πῶς ἐστὶ καὶ διὰ τίν' αἰτίαν. ὁμοίως δὲ καὶ περὶ ἀλλοιω-
 30 σεως εἴρηται, τί τὸ ἀλλοιοῦσθαι καὶ τίν' ἔχει διαφορὰν αὐ-
 τῶν. λοιπὸν δὲ θεωρῆσαι περὶ τὰ καλούμενα στοιχεῖα τῶν
 σωμάτων. γένεσις μὲν γὰρ καὶ φθορὰ πάσαις ταῖς φύσει
 συνεστώσαις οὐσίαις οὐκ ἄνευ τῶν αἰσθητῶν σωμάτων· τούτων
 δὲ τὴν ὑποκειμένην ὕλην οἱ μὲν φασιν εἶναι μίαν, οἷον ἄερα
 35 τιθέντες ἢ πῦρ ἢ τι μεταξὺ τούτων, σῶμά τε ὃν καὶ χωρι-
 329^a στόν, οἱ δὲ πλείω τὸν ἀριθμὸν ἐνός, οἱ μὲν πῦρ καὶ γῆν, οἱ
 δὲ ταῦτά τε καὶ ἄερα τρίτον, οἱ δὲ καὶ ὕδωρ τούτων τέταρ-
 τον, ὥσπερ Ἐμπεδοκλῆς· ἐξ ὧν συγκρινομένων καὶ διακρι-
 νομένων ἢ ἀλλοιουμένων συμβαίνειν τὴν γένεσιν καὶ τὴν φθο-
 5 ρὰν τοῖς πράγμασιν. ὅτι μὲν οὖν τὰ πρῶτα ἀρχὰς καὶ στοι-
 χεῖα καλῶς ἔχει λέγειν, ἔστω συνομολογούμενον, ἐξ ὧν
 μεταβάλλοντων ἢ κατὰ σύγκρισιν καὶ διάκρισιν ἢ κατ' ἄλλην
 μεταβολὴν συμβαίνει γένεσιν εἶναι καὶ φθορὰν. ἀλλ' οἱ μὲν
 ποιοῦντες μίαν ὕλην παρὰ τὰ εἰρημένα, ταύτην δὲ σωματι-
 10 κὴν καὶ χωριστήν, ἀμαρτάνουσιν· ἀδύνατον γὰρ ἄνευ ἐναν-
 τιώσεως εἶναι τὸ σῶμα τοῦτο αἰσθητὸν ὄν· ἢ γὰρ κοῦφον ἢ
 βαρὺ ἢ ψυχρὸν ἢ θερμὸν ἀνάγκη εἶναι τὸ ἄπειρον τοῦτο, ὃ
 λέγουσί τινες εἶναι τὴν ἀρχήν. ὥς δ' ἐν τῷ Τιμαίῳ γέγρα-
 πται, οὐδένα ἔχει διορισμόν· οὐ γὰρ εἴρηκε σαφῶς τὸ παν-
 15 δεχές, εἰ χωρίζεται τῶν στοιχείων. οὐδὲ χρῆται οὐδέν, φή-
 σας εἶναι ὑποκείμενόν τι τοῖς καλουμένοις στοιχείοις πρότερον,
 οἷον χρυσὸν τοῖς ἔργοις τοῖς χρυσοῖς. καίτοι καὶ τοῦτο οὐ
 καλῶς λέγεται τοῦτον τὸν τρόπον λεγόμενον, ἀλλ' ὧν μὲν
 ἀλλοίωσις, ἔστιν οὕτως, ὧν δὲ γένεσις καὶ φθορὰ, ἀδύνατον
 20 ἐκεῖνο προσαγορεύεσθαι ἐξ οὗ γέγονεν. καίτοι γέ φησι μα-
 κρῷ ἀληθέστατον εἶναι χρυσὸν λέγειν ἕκαστον εἶναι. ἀλλὰ
 τῶν στοιχείων ὄντων στερεῶν μέχρι ἐπιπέδων ποιεῖται τὴν
 ἀνάλυσιν· ἀδύνατον δὲ τὴν τιθήνην καὶ τὴν ὕλην τὴν πρῶ-
 τὴν τὰ ἐπίπεδα εἶναι. ἡμεῖς δὲ φαμέν μὲν εἶναί τινα ὕλην
 25 τῶν σωμάτων τῶν αἰσθητῶν, ἀλλὰ ταύτην οὐ χωριστήν ἀλλ'
 αἰεὶ μετ' ἐναντιώσεως, ἐξ ἧς γίνεται τὰ καλούμενα στοιχεῖα.

διωρίζεται δὲ περὶ αὐτῶν ἐν ἑτέροις ἀκριβέστερον. οὐ μὴν ἄλλ' ἐπειδὴ καὶ τὸν τρόπον τοῦτόν ἐστιν ἐκ τῆς ὕλης τὰ σώματα τὰ πρῶτα, διοριστέον καὶ περὶ τούτων, ἀρχὴν μὲν καὶ πρῶ-
την οἰζυμένοις εἶναι τὴν ὕλην τὴν ἀχώριστον μὲν, ὑποκειμέ- 30
μην δὲ τοῖς ἐναντίοις· οὔτε γὰρ τὸ θερμὸν ὕλη τῷ ψυχρῷ
οὔτε τοῦτο τῷ θερμῷ, ἀλλὰ τὸ ὑποκείμενον ἀμφοῖν. ὥστε
πρῶτον μὲν τὸ δυνάμει σῶμα αἰσθητὸν ἀρχή, δεύτερον δ'
αἱ ἐναντιώσεις, λέγω δ' οἷον θερμότης καὶ ψυχρότης, τρίτον
δ' ἡδὴ πῦρ καὶ ὕδωρ καὶ τὰ τοιαῦτα· ταῦτα μὲν γὰρ 35
μεταβάλλει εἰς ἄλληλα, καὶ οὐχ ὥς Ἐμπεδοκλῆς καὶ 329^b
ἕτεροι λέγουσιν (οὐδὲ γὰρ ἂν ἦν ἀλλοιώσεις), αἱ δ' ἐναντιώ-
σεις οὐ μεταβάλλουσιν. ἀλλ' οὐδὲν ἦττον καὶ ὥς σώματος
ποίας καὶ πόσας λεκτέον ἀρχάς· οἱ μὲν γὰρ ἄλλοι ὑπο-
θέμενοι χρωῶνται, καὶ οὐδὲν λέγουσι διὰ τί αὐταὶ ἢ το- 5
σαῦται.

2 Ἐπεὶ οὖν ζητοῦμεν αἰσθητοῦ σώματος ἀρχάς, τοῦτο δ'
ἐστὶν ἄπτοῦ. ἄπτον δ' οὗ ἢ αἰσθησις ἀφή, φανερόν ὅτι οὐ
πᾶσαι αἱ ἐναντιώσεις σώματος εἶδη καὶ ἀρχὰς ποιοῦσιν,
ἀλλὰ μόνον αἱ κατὰ τὴν ἀφήν· κατ' ἐναντιώσιν τε γὰρ 10
διαφέρουσι, καὶ κατὰ ἀπτήν ἐναντιώσιν. διὸ οὔτε λευκότης
καὶ μελανία οὔτε γλυκύτης καὶ πικρότης, ὁμοίως δ' οὐδὲ
τῶν ἄλλων τῶν αἰσθητῶν ἐναντιώσεων οὐδὲν ποιεῖ στοιχεῖον.
καίτοι πρότερον ὅψις ἀφῆς, ὥστε καὶ τὸ ὑποκείμενον πρό-
τερον. ἀλλ' οὐκ ἔστι σώματος ἄπτοῦ πάθος ἢ ἄπτόν, ἀλλὰ 15
καθ' ἕτερον, καὶ εἰ ἔτυχε τῇ φύσει πρότερον. αὐτῶν δὴ
πρῶτον τῶν ἀπτῶν διαιρετέον ποῖαι πρῶται διαφοραὶ καὶ
ἐναντιώσεις. εἰσὶ δ' ἐναντιώσεις κατὰ τὴν ἀφήν αἶδε, θερ-
μὸν ψυχρόν, ξηρὸν ὑγρόν, βαρὺ κοῦφον, σκληρὸν μαλακόν,
γλίσχρον κραῦρον, τραχὺ λεῖον, παχὺ λεπτόν. τούτων δὲ 20
βαρὺ μὲν καὶ κοῦφον οὐ ποιητικά οὐδὲ παθητικά· οὐ γὰρ τῷ
ποιεῖν τι ἕτερον ἢ πάσχειν ὑφ' ἑτέρου λέγονται. δεῖ δὲ ποι-

ητικὰ καὶ παθητικὰ εἶναι ἀλλήλων τὰ στοιχεῖα· μίγνυται
 γὰρ καὶ μεταβάλλει εἰς ἄλληλα. θερμὸν δὲ καὶ ψυχρὸν
 25 καὶ ὑγρὸν καὶ ξηρὸν τὰ μὲν τῷ ποιητικῷ εἶναι τὰ δὲ τῷ
 παθητικῷ λέγεται· θερμὸν γὰρ ἐστὶ τὸ συγκρῖνον τὰ ὁμο-
 γενῇ (τὸ γὰρ διακρίνειν, ὅπερ φασὶ ποιεῖν τὸ πῖρ, συγ-
 κρίνειν ἐστὶ τὰ ὁμόφυλα· συμβαίνει γὰρ ἐξαιρεῖν τὰ ἀλ-
 λότρια), ψυχρὸν δὲ τὸ συνάγον καὶ συγκρῖνον ὁμοίως τὰ
 30 τε συγγενῇ καὶ τὰ μὴ ὁμόφυλα, ὑγρὸν δὲ τὸ ἀόριστον
 οἰκείῳ ὄρῳ εὐόριστον ὄν, ξηρὸν δὲ τὸ εὐόριστον μὲν οἰκείῳ
 ὄρῳ, δυσόριστον δέ. τὸ δὲ λεπτὸν καὶ παχὺ καὶ γλίσχρον
 καὶ κραῦρον καὶ σκληρὸν καὶ μαλακὸν καὶ αἱ ἄλλαι δια-
 φοραὶ ἐκ τούτων· ἐπεὶ γὰρ τὸ ἀναπληστικὸν ἐστὶ τοῦ ὑγροῦ
 35 διὰ τὸ μὴ ὠρίσθαι μὲν εὐόριστον δ' εἶναι καὶ ἀκολουθεῖν τῷ
 330^a ἀπτομένῳ τὸ δὲ λεπτὸν ἀναπληστικὸν (λεπτομερὲς γὰρ, καὶ
 τὸ μικρομερὲς ἀναπληστικόν· ὅλον γὰρ ὅλου ἄπτεται· τὸ
 δὲ λεπτὸν μάλιστα τοιοῦτον), φανερόν ὅτι τὸ μὲν λεπτὸν
 ἐστὶ τοῦ ὑγροῦ, τὸ δὲ παχὺ τοῦ ξηροῦ. πάλιν δὲ τὸ μὲν γλί-
 5 σχρον τοῦ ὑγροῦ (τὸ γὰρ γλίσχρον ὑγρὸν πεπονθὸς τί ἐστίν,
 οἶον τὸ ἔλαιον), τὸ δὲ κραῦρον τοῦ ξηροῦ· κραῦρον γὰρ τὸ
 τελέως ξηρόν, ὥστε καὶ πεπηγέναι δι' ἔλλειψιν ὑγρότητος.
 ἔτι τὸ μὲν μαλακὸν τοῦ ὑγροῦ (μαλακὸν γὰρ τὸ ὑπεῖκον
 εἰς ἑαυτὸ καὶ μὴ μεθιστάμενον, ὅπερ ποιεῖ τὸ ὑγρόν· διὸ
 10 καὶ οὐκ ἐστὶ τὸ ὑγρὸν μαλακόν, ἀλλὰ τὸ μαλακὸν τοῦ ὑγροῦ),
 τὸ δὲ σκληρὸν τοῦ ξηροῦ· σκληρὸν γὰρ ἐστὶ τὸ πεπηγός, τὸ
 δὲ πεπηγὸς ξηρόν. λέγεται δὲ ξηρὸν καὶ ὑγρὸν πλεοναχῶς·
 ἀντίκειται γὰρ τῷ ξηρῷ καὶ τὸ ὑγρὸν καὶ τὸ διερόν, καὶ
 πάλιν τῷ ὑγρῷ καὶ τὸ ξηρὸν καὶ τὸ πεπηγός· ἅπαντα δὲ
 15 ταῦτ' ἐστὶ τοῦ ξηροῦ καὶ τοῦ ὑγροῦ τῶν πρώτως λεχθέντων.
 ἐπεὶ γὰρ ἀντίκειται τῷ διερῷ τὸ ξηρόν, καὶ διερόν μὲν ἐστὶ
 τὸ ἔχον ἀλλοτρίαν ὑγρότητα ἐπιπολῆς, βεβρεγμένον δὲ τὸ
 εἰς βάθος, ξηρὸν δὲ τὸ ἐστερημένον ταύτης, φανερόν ὅτι τὸ

23. εἶναι ἀλλήλων καὶ παθητικὰ al. 330^a 1. λεπτομερὲς]
 μικρομερὲς unus cod. et Philop. 15. πρώτως] πρώτων libri.

μὲν διερὸν ἔσται τοῦ ὑγροῦ, τὸ δ' ἀντικείμενον ξηρὸν τοῦ πρώ-
 τως ξηροῦ. πάλιν δὲ τὸ ὑγρὸν καὶ τὸ πεπηγὸς ὡσαύτως· 20
 ὑγρὸν μὲν γὰρ ἔστι τὸ ἔχον οἰκείαν ὑγρότητα, βεβρεγμένον
 δὲ τὸ ἔχον ἀλλοτρίαν ὑγρότητα ἐν τῷ βάθει, πεπηγὸς δὲ
 τὸ ἐστερημένον ταύτης. ὥστε καὶ τούτων ἔσται τὸ μὲν ξηροῦ
 τὸ δὲ ὑγροῦ. δῆλον τοίνυν ὅτι πᾶσαι αἱ ἄλλαι διαφοραὶ
 ἀνάγονται εἰς τὰς πρώτας τέτταρας. αὗται δὲ οὐκέτι εἰς 25
 ἐλάττους· οὔτε γὰρ τὸ θερμὸν ὅπερ ὑγρὸν ἢ ὅπερ ξηρὸν, οὔτε
 τὸ ὑγρὸν ὅπερ θερμὸν ἢ ὅπερ ψυχρὸν, οὔτε τὸ ψυχρὸν καὶ
 τὸ ξηρὸν οὔθ' ὑπ' ἄλληλ' οὔθ' ὑπὸ τὸ θερμὸν καὶ τὸ ὑγρὸν
 εἰσιν· ὥστ' ἀνάγκη τέτταρας εἶναι ταύτας.

Ἐπεὶ δὲ τέτταρα τὰ στοιχεῖα, τῶν δὲ τεττάρων ἕξ 30
 αἱ συζεύξεις, τὰ δ' ἐναντία οὐ πέφυκε συνδυάζεσθαι (θερ-
 μὸν γὰρ καὶ ψυχρὸν εἶναι τὸ αὐτὸ καὶ πάλιν ξηρὸν καὶ
 ὑγρὸν ἀδύνατον), φανερὸν ὅτι τέτταρες ἔσονται αἱ τῶν στοι-
 χείων συζεύξεις, θερμοῦ καὶ ξηροῦ, καὶ θερμοῦ καὶ ὑγροῦ, καὶ
 πάλιν ψυχροῦ καὶ ὑγροῦ, καὶ ψυχροῦ καὶ ξηροῦ. καὶ ἡκο- 330b
 λούθηκε κατὰ λόγον τοῖς ἀπλοῖς φαινομένοις σώμασι, πυρὶ
 καὶ ἀέρι καὶ ὕδατι καὶ γῇ· τὸ μὲν γὰρ πῦρ θερμὸν καὶ
 ξηρὸν, ὁ δ' ἀήρ θερμὸν καὶ ὑγρὸν (οἷον ἀτμὶς γὰρ ὁ ἀήρ),
 τὸ δ' ὕδωρ ψυχρὸν καὶ ὑγρὸν, ἡ δὲ γῆ ψυχρὸν καὶ ξηρὸν, 5
 ὥστ' εὐλόγως διανέμεσθαι τὰς διαφορὰς τοῖς πρώτοις σώ-
 μασι, καὶ τὸ πλῆθος αὐτῶν εἶναι κατὰ λόγον. ἅπαντες
 γὰρ οἱ τὰ ἀπλᾶ σώματα στοιχεῖα ποιοῦντες οἱ μὲν ἓν, οἱ
 δὲ δύο, οἱ δὲ τρία, οἱ δὲ τέτταρα ποιοῦσιν. ὅσοι μὲν οὖν
 ἓν μόνον λέγουσιν, εἴτα πυκνώσει καὶ μανώσει τᾶλλα γεν- 10
 νῶσι, τούτοις συμβαίνει δύο ποιεῖν τὰς ἀρχάς, τὸ τε μανὸν
 καὶ τὸ πυκνὸν ἢ τὸ θερμὸν καὶ τὸ ψυχρὸν· ταῦτα γὰρ τὰ
 δημιουργοῦντα, τὸ δ' ἐν ὑπόκειται καθάπερ ὕλη. οἱ δ' εὐθύς
 δύο ποιοῦντες, ὥσπερ Παρμενίδης πῦρ καὶ γῆν, τὰ μεταξὺ
 μίγματα ποιοῦσι τούτων, οἷον ἀέρα καὶ ὕδωρ. ὡσαύτως δὲ 15

καὶ οἱ τρία λέγοντες, καθάπερ Πλάτων ἐν ταῖς διαιρέσεσιν·
 τὸ γὰρ μέσον μῖγμα ποιεῖ. καὶ σχεδὸν ταῦτά λέγουσιν οἱ
 τε δύο καὶ οἱ τρία ποιοῦντες· πλὴν οἱ μὲν τέμνουσιν εἰς δύο
 τὸ μέσον, οἱ δ' ἐν μόνον ποιοῦσιν. ἔνιοι δ' εὐθύς τέτταρα
 20 λέγουσιν, οἷον Ἐμπεδοκλῆς. συνάγει δὲ καὶ οὗτος εἰς τὰ δύο·
 τῷ γὰρ πυρὶ τᾶλλα πάντα ἀντιτίθησιν. οὐκ ἔστι δὲ τὸ πῦρ
 καὶ ὁ ἀήρ καὶ ἕκαστον τῶν εἰρημένων ἀπλοῦν, ἀλλὰ μικτόν.
 τὰ δ' ἀπλᾶ τοιαῦτα μὲν ἔστιν, οὐ μέντοι ταῦτά, οἷον εἴ τι
 τῷ πυρὶ ὅμοιον, πυροειδές, οὐ πῦρ, καὶ τὸ τῷ ἀέρι ἀεροει-
 25 δές· ὁμοίως δὲ καὶ πῶν ἄλλων. τὸ δὲ πῦρ ἐστὶν ὑπερβολὴ
 θερμότητος, ὥσπερ καὶ κρύσταλλος ψυχρότητος· ἡ γὰρ
 πῆξις καὶ ἡ ζέσις ὑπερβολαί τινές εἰσιν, ἡ μὲν ψυχρότη-
 τος, ἡ δὲ θερμότητος. εἰ οὖν ὁ κρύσταλλός ἐστι πῆξις ὑγροῦ
 ψυχροῦ, καὶ τὸ πῦρ ἔσται ζέσις ξηροῦ θερμοῦ. διὸ καὶ οὐδὲν
 30 οὔτ' ἐκ κρυστάλλου γίνεταί οὔτ' ἐκ πυρός. ὄντων δὲ τεττάρων
 τῶν ἀπλῶν σωμάτων, ἑκάτερα τοῖν δυοῖν ἑκατέρου τῶν τό-
 πων ἐστίν· πῦρ μὲν γὰρ καὶ ἀήρ τοῦ πρὸς τὸν ὅρον φερομένου,
 γῆ δὲ καὶ ὕδωρ τοῦ πρὸς τὸ μέσον. καὶ ἄκρα μὲν καὶ εἰλι-
 κρινέστατα πῦρ καὶ γῆ, μέσα δὲ καὶ μεμιγμένα μᾶλλον
 331^a ὕδωρ καὶ ἀήρ. καὶ ἑκάτερα ἑκατέροις ἐναντία· πυρὶ μὲν
 γὰρ ἐναντίον ὕδωρ, ἀέρι δὲ γῆ· ταῦτα γὰρ ἐκ τῶν ἐναντίων
 παθημάτων συνέστηκεν. οὐ μὲν ἀλλ' ἀπλῶς γε τέτταρα ὄντα
 ἐνὸς ἑκαστόν ἐστι, γῆ μὲν ξηροῦ μᾶλλον ἢ ψυχροῦ, ὕδωρ δὲ
 5 ψυχροῦ μᾶλλον ἢ ὑγροῦ, ἀήρ δ' ὑγροῦ μᾶλλον ἢ θερμοῦ, πῦρ
 δὲ θερμοῦ μᾶλλον ἢ ξηροῦ.

Ἐπεὶ δὲ διώρισται πρότερον ὅτι τοῖς ἀπλοῖς σώμασιν
 ἐξ ἀλλήλων ἡ γένεσις, ἅμα δὲ καὶ κατὰ τὴν αἰσθησιν
 φαίνεται γινόμενα (οὐ γὰρ ἂν ἦν ἀλλοιώσεις· κατὰ γὰρ τὰ
 10 τῶν ἀπτῶν πάθη ἀλλοιώσεις ἐστίν), λεκτέον τίς ὁ τρόπος
 τῆς εἰς ἀλλήλα μεταβολῆς, καὶ πότερον ἅπαν ἐξ ἁπαντος
 γίνεσθαι δυνατόν ἢ τὰ μὲν δυνατόν τὰ δ' ἀδύνατον. ὅτι

330^b 31. ἑκάτερα cod. E et Philop., ἑκάτερον cum ceteris Bekker. 331^a 10. ἀλλοιώσεις] ἡ ἀλλοιώσεις al.

μὲν οὖν ἅπαντα πέφυκεν εἰς ἄλληλα μεταβάλλειν, φανε-
 ρόν· ἡ γὰρ γένεσις εἰς ἐναντία καὶ ἐξ ἐναντίων, τὰ δὲ στοι-
 χεῖα πάντα ἔχει ἐναντίωσιν πρὸς ἄλληλα διὰ τὸ τὰς δια- 15
 φορὰς ἐναντίας εἶναι· τοῖς μὲν γὰρ ἀμφοτέραι ἐναντίαι,
 οἷον πυρὶ καὶ ὕδατι (τὸ μὲν γὰρ ξηρόν καὶ θερμόν, τὸ δ'
 ὑγρόν καὶ ψυχρόν), τοῖς δ' ἡ ἐτέρα μόνον, οἷον ἀέρι καὶ
 ὕδατι (τὸ μὲν γὰρ ὑγρόν καὶ θερμόν, τὸ δὲ ὑγρόν καὶ ψυ-
 χρόν). ὥστε καθόλου μὲν φανερόν ὅτι πᾶν ἐκ παντὸς γί- 20
 νεσθαι πέφυκεν, ἥδη δὲ καθ' ἕκαστον οὐ χαλεπὸν ἰδεῖν πῶς·
 ἅπαντα μὲν γὰρ ἐξ ἀπάντων ἔσται, διόσει δὲ τῷ θᾶττον
 καὶ βραδύτερον καὶ τῷ ῥᾶον καὶ χαλεπώτερον. ὅσα μὲν
 γὰρ ἔχει σύμβολα πρὸς ἄλληλα, ταχεῖα τούτων ἡ μετά-
 βασις, ὅσα δὲ μὴ ἔχει. βραδεῖα, διὰ τὸ ῥᾶον εἶναι τὸ ἐν 25
 ἢ τὰ πολλὰ μεταβάλλειν. οἷον ἐκ πυρὸς μὲν ἔσται ἀήρ
 θατέρου μεταβάλλοντος (τὸ μὲν γὰρ ἦν θερμόν καὶ ξηρόν,
 το δὲ θερμόν καὶ ὑγρόν, ὥστε ἂν κρατηθῇ τὸ ξηρόν ὑπὸ τοῦ
 ὑγροῦ, ἀήρ ἔσται), πάλιν δὲ ἐξ ἀέρος ὕδωρ, ἐὰν κρα-
 τηθῇ τὸ θερμόν ὑπὸ τοῦ ψυχροῦ (τὸ μὲν γὰρ ἦν θερμόν 30
 καὶ ὑγρόν, τὸ δὲ ψυχρόν καὶ ὑγρόν, ὥστε μεταβάλλον-
 τος τοῦ θερμοῦ ὕδωρ ἔσται). τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ ἐξ
 ὕδατος γῆ καὶ ἐκ γῆς πῦρ· ἔχει γὰρ ἄμφω πρὸς ἄμ-
 φω σύμβολα· τὸ μὲν γὰρ ὕδωρ ὑγρόν καὶ ψυχρόν, ἡ
 δὲ γῆ ψυχρόν καὶ ξηρόν, ὥστε κρατηθέντος τοῦ ὑγροῦ γῆ 35
 ἔσται. καὶ πάλιν ἐπεὶ τὸ μὲν πῦρ ξηρόν καὶ θερμόν, ἡ δὲ
 γῆ ψυχρόν καὶ ξηρόν, ἐὰν φθαρῇ τὸ ψυχρόν, πῦρ ἔσται ἐκ 331^β
 γῆς. ὥστε φανερόν ὅτι κύκλῳ τε ἔσται ἡ γένεσις τοῖς ἀπλοῖς
 σώμασι, καὶ ῥᾶστος οὗτος ὁ τρόπος τῆς μεταβολῆς διὰ τὸ
 σύμβολα ἐνυπάρχειν τοῖς ἐφεξῆς. ἐκ πυρὸς δὲ ὕδωρ καὶ
 ἐξ ἀέρος γῆν καὶ πάλιν ἐξ ὕδατος καὶ γῆς ἀέρα καὶ πῦρ 5
 γινέσθαι μὲν γίνεσθαι, χαλεπώτερον δὲ διὰ τὸ πλειύνων
 εἶναι τὴν μεταβολήν· ἀνάγκη γάρ, εἰ ἔσται ἐξ ὕδατος πῦρ,
 φθαρῆναι καὶ τὸ ψυχρόν καὶ τὸ ὑγρόν, καὶ πάλιν εἰ ἐκ
 γῆς ἀήρ, φθαρῆναι καὶ τὸ ψυχρόν καὶ τὸ ξηρόν. ὡσαύτως

- 10 δὲ καὶ εἰ ἐκ πυρὸς καὶ ἀέρος ὕδωρ καὶ γῆ, ἀνάγκη ἀμ-
 φότερα μεταβάλλειν. αὕτη μὲν οὖν χρονιωτέρα ἢ γένεσις
 ἐὰν δ' ἐκατέρου φθαρεῖ θάτερον, ὁρῶν μὲν, οὐκ εἰς ἄλληλα
 δὲ ἢ μετάβασις, ἀλλ' ἐκ πυρὸς μὲν καὶ ὕδατος ἔσται γῆ
 καὶ ἀήρ, ἐξ ἀέρος δὲ καὶ γῆς πῦρ καὶ ὕδωρ. ὅταν μὲν γάρ
 15 τοῦ ὕδατος φθαρεῖ τὸ ψυχρόν τοῦ δὲ πυρὸς τὸ ξηρόν, ἀήρ
 ἔσται (λείπεται γὰρ τοῦ μὲν τὸ θερμὸν τοῦ δὲ τὸ ὑγρόν).
 ὅταν δὲ τοῦ μὲν πυρὸς τὸ θερμὸν τοῦ δ' ὕδατος τὸ ὑγρόν, γῆ
 διὰ τὸ λείπεσθαι τοῦ μὲν τὸ ξηρόν τοῦ δὲ τὸ ψυχρόν. ὡσαύ-
 τως δὲ καὶ ἐξ ἀέρος καὶ γῆς πῦρ καὶ ὕδωρ· ὅταν μὲν γάρ
 20 τοῦ ἀέρος φθαρεῖ τὸ θερμὸν τῆς δὲ γῆς τὸ ξηρόν, ὕδωρ ἔσται
 (λείπεται γὰρ τοῦ μὲν τὸ ὑγρόν τῆς δὲ τὸ ψυχρόν), ὅταν
 δὲ τοῦ μὲν ἀέρος τὸ ὑγρόν τῆς δὲ γῆς τὸ ψυχρόν, πῦρ διὰ
 τὸ λείπεσθαι τοῦ μὲν τὸ θερμὸν τῆς δὲ τὸ ξηρόν, ἄπερ ἤμ-
 πυρός. ὁμολογουμένη δὲ καὶ τῇ αἰσθήσει ἢ τοῦ πυρὸς γένε-
 25 σις· μάλιστα μὲν γὰρ πῦρ ἢ φλόξ, αὕτη δ' ἐστὶ καπνὸς
 καιόμενος, ὃ δὲ καπνὸς ἐξ ἀέρος καὶ γῆς. ἐν δὲ τοῖς ἐφε-
 ξῆς οὐκ ἐνδέχεται φθαρέντος ἐν ἐκατέρῳ θατέρου τῶν στοι-
 χείων γενέσθαι μετάβασιν εἰς οὐδὲν τῶν σωμάτων διὰ τὸ
 λείπεσθαι ἐν ἀμφοῖν ἢ ταὐτὰ ἢ τάναντία. ἐξ οὐδετέρων δὲ
 30 ἐγγωρεῖ γίνεσθαι σῶμα, οἷον εἰ μὲν τοῦ πυρὸς φθαρεῖ τὸ
 ξηρόν, τοῦ δ' ἀέρος τὸ ὑγρόν· λείπεται γὰρ ἐν ἀμφοῖν τὸ
 θερμὸν· ἐὰν δ' ἐξ ἐκατέρου τὸ θερμὸν, λείπεται τάναντία
 ξηρόν καὶ ὑγρόν. ὁμοίως δὲ καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις· ἐν ἅπασιν
 γὰρ τοῖς ἐφεξῆς ἐνυπάρχει τὸ μὲν ταὐτὸ τὸ δ' ἐναντίον
 35 ὥσθ' ἅμα δῆλον ὅτι τὰ μὲν ἐξ ἐνὸς εἰς ἓν μεταβαίνοντα
 ἐνὸς φθαρέντος γίνεται, τὰ δ' ἐκ δυοῖν εἰς ἓν πλειόνων. ὅτι
 332^a μὲν οὖν ἅπαντα ἐκ παντὸς γίνεται, καὶ τίνα τρόπον εἰς
 ἄλληλα μετάβασις γίνεται, εἴρηται.

Οὐ μὴν ἀλλ' ἔτι καὶ ὥδε θεωρήσωμεν περὶ αὐτῶν
 εἰ γὰρ ἐστὶ τῶν φυσικῶν σωμάτων ὕλη, ὥσπερ καὶ δοκεῖ

331^b 30. μὲν τοῦ cod. E et duo alii, τοῦ μὲν cum ceteris Bekker.

ἐνίοις, ὕδωρ καὶ ἀήρ καὶ τὰ τοιαῦτα, ἀνάγκη ἦτοι ἐν ἡ 5
 δύο εἶναι ταῦτα ἢ πλείω. ἐν μὲν δὴ πάντα οὐχ οἶόν τε,
 οἶον ἀέρα πάντα ἢ ὕδωρ ἢ πῦρ ἢ γῆν, εἶπερ ἢ μετα-
 βολὴ εἰς τάναντία. εἰ γὰρ εἴη ἀήρ, εἰ μὲν ὑπομένει, ἀλ-
 λοίωσις ἔσται ἀλλ' οὐ γένεσις. ἅμα δ' οὐδ' οὕτω δοκεῖ, ὥστε
 ὕδωρ εἶναι ἅμα καὶ ἀέρα ἢ ἀλλ' ὅτιοῦν. ἔσται δὴ τις ἐναν- 10
 τίωσις καὶ διαφορὰ ἧς ἔξει τι θάτερον μόριον τὸ πῦρ, οἶον
 θερμότητα. ἀλλὰ μὴν οὐκ ἔσται τό γε πῦρ ἀήρ θερμός·
 ἀλλοίωσις τε γὰρ τὸ τοιοῦτον, καὶ οὐ φαίνεται. ἅμα δὲ
 πάλιν εἰ ἔσται ἐκ πυρὸς ἀήρ, τοῦ θερμοῦ εἰς τοῦναντίον
 μεταβάλλοντος ἔσται. ὑπάρξει ἄρα τῷ ἀέρι τοῦτο, καὶ ἔσται 15
 ἀήρ ψυχρόν τι. ὥστε ἀδύνατον τὸ πῦρ ἀέρα θερμὸν εἶ-
 ναι· ἅμα γὰρ τὸ αὐτὸ θερμὸν καὶ ψυχρὸν ἔσται. ἄλλο τι
 ἄρ' ἀμφοτέρω τὸ αὐτὸ ἔσται. καὶ ἄλλη τις ὕλη κοινή. ὁ
 δ' αὐτὸς λόγος περὶ ἀπάντων, ὅτι οὐκ ἔστιν ἐν τούτων ἐξ
 οὗ τὰ πάντα. οὐ μὴν οὐδ' ἄλλο τί γε παρὰ ταῦτα, οἶον 20
 μέσον τι ἀέρος καὶ ὕδατος ἢ ἀέρος καὶ πυρός, ἀέρος μὲν
 παχύτερον καὶ πυρός, τῶν δὲ λεπτότερον· ἔσται γὰρ ἀήρ
 καὶ πῦρ ἐκείνο μετ' ἐναντιότητος· ἀλλὰ στέρησις τὸ ἕτερον
 τῶν ἐναντίων· ὥστ' οὐκ ἐνδέχεται μονοῦσθαι ἐκεῖνο οὐδέποτε,
 ὥσπερ φασί τινες τὸ ἄπειρον καὶ τὸ περιέχον. ὁμοίως ἄρα 25
 ὅτιοῦν τούτων ἢ οὐδέν. εἰ οὖν μηδὲν αἰσθητόν γε πρότερον
 τούτων, ταῦτα ἂν εἴη πάντα. ἀνάγκη τοίνυν ἢ αἰεὶ μένοντα
 καὶ ἀμετάβλητα εἰς ἄλληλα, ἢ μεταβάλλοντα, καὶ ἢ
 ἅπαντα, ἢ τὰ μὲν τὰ δ' οὐ, ὥσπερ ἐν τῷ Τιμαίῳ Πλά-
 των ἔγραψεν. ὅτι μὲν τοίνυν μεταβάλλειν ἀνάγκη εἰς ἄλ- 30
 ληλα, δέδεικται πρότερον. καὶ ὅτι δ' οὐχ ὁμοίως ταχέως ἄλλο
 ἐξ ἄλλου, εἴρηται πρότερον ὅτι τὰ μὲν ἔχοντα σύμβολον
 θάττον γίνεται ἐξ ἀλλήλων, τὰ δ' οὐκ ἔχοντα βραδύτερον.
 εἰ μὲν τοίνυν ἢ ἐναντιότης μία ἐστὶ καθ' ἣν μεταβάλλουσιν,
 ἀνάγκη δύο εἶναι· ἢ γὰρ ὕλη τὸ μέσον ἀναίσθητος οὖσα 35

- 332^b καὶ ἀχώριστος. ἐπεὶ δὲ πλείω ὁράται ὄντα, δύο ἂν εἶεν αἱ ἐλάχισται. δύο δ' οὐσῶν οὐχ οἷόν τε τρία εἶναι, ἀλλὰ τέσσαρα, ὥσπερ φαίνεται· τοσαῦται γὰρ αἱ συζυγίαι· ἕξ γὰρ οὐσῶν τὰς δύο ἀδύνατον γενέσθαι διὰ τὸ ἐναντίας εἶναι ἀλλήλαις. περὶ μὲν οὖν τούτων εἴρηται πρότερον· ὅτι δ' ἐπειδὴ μεταβάλλουσιν εἰς ἄλληλα, ἀδύνατον ἀρχὴν τινα εἶναι αὐτῶν ἢ ἐπὶ τῷ ἄκρῳ ἢ μέσῳ, ἐκ τῶνδε δῆλον. ἐπὶ μὲν οὖν τοῖς ἄκροις οὐκ ἔσται, ὅτι πῦρ ἔσται ἢ γῆ πάντα· καὶ ὁ αὐτὸς λόγος τῷ φάναι ἐκ πυρὸς ἢ γῆς εἶναι πάντα.
- 10 ὅτι δ' οὐδὲ μέσον, ὥσπερ δοκεῖ τισὶν ἀεὶ μὲν καὶ εἰς πῦρ μεταβάλλειν καὶ εἰς ὕδωρ, ὕδωρ δὲ καὶ εἰς ἄερα καὶ εἰς γῆν· τὰ δ' ἔσχατα οὐκέτι εἰς ἄλληλα· δεῖ μὲν γὰρ στήναι καὶ μὴ εἰς ἄπειρον τοῦτο ἰέναι ἐπ' εὐθείας ἐφ' ἐκότερα. ἄπειροι γὰρ ἐναντιότητες ἐπὶ τοῦ ἐνὸς ἔδονται. γῆ ἐφ' ᾧ
- 15 Γ, ὕδωρ ἐφ' ᾧ Τ, ἀεὶ ἐφ' ᾧ Α, πῦρ ἐφ' ᾧ Β. εἰ δὴ τὸ Α μεταβάλλει εἰς τὸ Β καὶ Τ, ἐναντιότης ἔσται τῶν ΑΒ. ἔστω ταῦτα λευκότης καὶ μελανία. πάλιν εἰ εἰς τὸ Τ τὸ Α, ἔσται ἄλλη· οὐ γὰρ ταῦτὸ τὸ Τ καὶ Β. ἔστω δὲ ξηρότης καὶ ὑγρότης, τὸ μὲν Ε ξηρότης, τὸ δὲ Τ ὑγρότης.
- 20 οὐκοῦν εἰ μὲν μένει τὸ λευκόν, ὑπάρξει τὸ ὕδωρ ὑγρόν καὶ λευκόν, εἰ δὲ μὴ, μέλαν ἔσται τὸ ὕδωρ· εἰς τὰναντία γὰρ ἢ μεταβολή. ἀνάγκη ἄρα ἢ λευκὸν ἢ μέλαν εἶναι τὸ ὕδωρ. ἔστω δὴ τὸ πρῶτον. ὁμοίως τοίνυν καὶ τῷ Β τὸ Ε ὑπάρξει ἢ ξηρότης. ἔσται ἄρα καὶ τῷ Β τῷ πυρὶ μεταβολή
- 25 εἰς τὸ ὕδωρ· ἐναντία γὰρ ὑπάρχει· τὸ μὲν γὰρ πῦρ τὸ πρῶτον μέλαν ἦν, ἔπειτα δὲ ξηρόν, τὸ δ' ὕδωρ ὑγρόν, ἔπειτα δὲ λευκόν. φανερόν δὴ ὅτι πᾶσιν ἐξ ἀλλήλων ἔσται ἢ μεταβολή, καὶ ἐπὶ γε τούτων, ὅτι καὶ ἐν τῷ Γ τῇ γῇ ὑπάρξει τὰ λοιπά, καὶ δύο σύμβολα τὸ μέλαν καὶ τὸ ὑγρόν· ταῦτα γὰρ οὐ συνδεδύασταί πω. ὅτι δ' εἰς ἄπειρον οὐχ οἷόν τ' ἰέναι, ὅπερ μελλήσαντες δείξουν ἐπὶ τοῦτο ἔμ-

332^b 2. οὐσῶν unus cod., ὄντων cum ceteris Bekker. 14. γὰρ] γὰρ αἱ al. 30. πω] πως libri.

προσθεν ἤλθομεν, δῆλον ἐκ τῶνδε. εἰ γὰρ πάλιν τὸ πῦρ, ἐφ' ᾧ Π, εἰς ἄλλο μεταβαλεῖ καὶ μὴ ἀνακάμψει, οἶον εἰς τὸ Ψ, ἐναντιότης τις τῷ πυρὶ καὶ τῷ Ψ ἄλλη ὑπάρξει τῶν εἰρημένων· οὐδενὶ γὰρ τὸ αὐτὸ ὑπόκειται τῶν ΓΥΑΠ³⁵ τὸ Ψ. ἔστω δὴ τῷ μὲν Π τὸ Κ, τῷ δὲ Ψ τὸ Φ. τὸ δὴ Κ^{333^a} πᾶσιν ὑπάρξει τοῖς ΓΥΑΠ· μεταβάλλουσι γὰρ εἰς ἄλληλα. ἀλλὰ γὰρ τοῦτο μὲν ἔστω μήπω δεδειγμένον· ἀλλ' ἐκεῖνο δῆλον, ὅτι εἰ πάλιν τὸ Ψ εἰς ἄλλο, ἄλλη ἐναντιότης καὶ τῷ Ψ ὑπάρξει καὶ τῷ πυρὶ τῷ Π. ὁμοίως δ' αἰετ' μετὰ⁵ τοῦ προστιθεμένου ἐναντιότης τις ὑπάρξει τοῖς ἔμπροσθεν, ὥστ' εἰ ἄπειρα, καὶ ἐναντιότητες ἄπειροι τῷ ἐνὶ ὑπάρξουσιν. εἰ δὲ τοῦτο, οὐκ ἔσται οὔτε ὁρίσασθαι οὐδὲν οὔτε γενέσθαι· δεήσει γάρ, εἰ ἄλλο ἔσται ἐξ ἄλλου, τοσαύτας διεξελθεῖν ἐναντιότητας, καὶ ἔτι πλείους, ὥστ' εἰς ἕνια μὲν οὐδέποτε ἔσται μεταβολή,¹⁰ οἶον εἰ ἄπειρα τὰ μεταξύ· ἀνάγκη δ', εἴπερ ἄπειρα τὰ στοιχεῖα· ἔτι δ' οὐδ' ἐξ ἄερος εἰς πῦρ, εἰ ἄπειροι αἱ ἐναντιότητες. γίνεται δὲ καὶ πάντα ἐν· ἀνάγκη γὰρ πάσας ὑπάρχειν τοῖς μὲν κάτω τοῦ Π τὰς τῶν ἄνωθεν, τούτοις δὲ τὰς τῶν κάτωθεν, ὥστε πάντα ἐν ἔσται.¹⁵

Θαυμάσειε δ' ἂν τις τῶν λεγόντων πλείω ἐνὸς τὰ στοιχεῖα τῶν σωμάτων ὥστε μὴ μεταβάλλειν εἰς ἄλληλα, καθάπερ Ἐμπεδοκλῆς φησί, πῶς ἐνδέχεται λέγειν αὐτοῖς εἶναι συμβλητὰ τὰ στοιχεῖα. καίτοι λέγει οὕτω· ταῦτα γὰρ ἴσα τε πάντα. εἰ μὲν οὖν κατὰ τὸ ποσόν, ἀνάγκη ταὐτό τι²⁰ εἶναι ὑπάρχον ἅπασιν τοῖς συμβλητοῖς ᾧ μετροῦνται, οἶον εἰ ἐξ ὕδατος κοτύλης εἶεν ἄερος δέκα· τὸ αὐτό τι ἦν ἄρα ἄμφο, εἰ μετρεῖται τῷ αὐτῷ. εἰ δὲ μὴ οὕτω κατὰ τὸ ποσὸν συμβλητὰ ὡς ποσὸν ἐκ ποσοῦ, ἀλλ' ὅσον δύναται, οἶον εἰ κοτύλη ὕδατος ἴσον δύναται ψύχειν καὶ δέκα ἄερος,²⁵ καὶ οὕτως κατὰ τὸ ποσὸν οὐχ ἧ ποσὸν συμβλητά, ἀλλ' ἧ δύναται τι. εἴη δ' ἂν καὶ μὴ τῷ τοῦ ποσοῦ μέτρῳ συμβάλλεσθαι τὰς δυνάμεις, ἀλλὰ κατ' ἀναλογίαν, οἶον ὡς τόδε λευκὸν τόδε θερμόν. τὸ δ' ὡς τόδε σημαίνει ἐν μὲν ποιῶ τὸ

- 30 ὅμοιον, ἐν δὲ ποσῶ τὸ ἴσον. ἄτοπον δὴ φαίνεται, εἰ τὰ σώματα ἀμετάβλητα ὄντα μὴ ἀναλογία συμβλητά ἐστιν, ἀλλὰ μέτρῳ τῶν δυνάμεων καὶ τῷ εἶναι ἴσον θερμὸν ἢ ὅμοιον πυρὸς τοσονδὶ καὶ ἀέρος πολλαπλάσιον· τὸ γὰρ αὐτὸ πλεῖον τῷ ὁμογενὲς εἶναι τοιοῦτον ἔξει τὸν λόγον.
- 35 ἀλλὰ μὴν οὐδ' αὖξῆσις ἂν εἴη κατ' Ἑμπεδοκλέα, ἀλλ' ἢ 333^b κατὰ πρόσθεσιν· πυρὶ γὰρ αὖξει τὸ πῦρ· "αὖξει δὲ χθὼν μὲν σφέτερον γένος, αἰθέρα δ' αἰθήρ." ταῦτα δὲ προστίθεται· δοκεῖ δ' οὐχ οὕτως αὖξεσθαι τὰ αὖξανόμενα. πολὺ δὲ χαλεπώτερον ἀποδοῦναι περὶ γενέσεως τῆς κατὰ φύσιν. τὰ
- 5 γὰρ γινόμενα φύσει πάντα γίνεται ἢ αἰεὶ ἢ ὥς ἐπὶ τὸ πολὺ, τὰ δὲ παρὰ τὸ αἰεὶ καὶ ὥς ἐπὶ τὸ πολὺ ἀπὸ ταυτομάτου καὶ ἀπὸ τύχης. τί οὖν τὸ αἷτιον τοῦ ἐξ ἀνθρώπου ἀνθρώπου ἢ αἰεὶ ἢ ὥς ἐπὶ τὸ πολὺ, καὶ ἐκ τοῦ πυροῦ πυρὸν ἀλλὰ μὴ ἐλαίαν; ἢ καὶ ἐὰν ὥδι συντεθῇ ὁστοῦν; οὐ γὰρ
- 10 ὅπως ἔτυχε συνελθόντων οὐδὲν γίνεται, καθάπερ ἐκείνός φησιν, ἀλλὰ λόγῳ τινί. τί οὖν τούτων αἷτιον; οὐ γὰρ δὴ πῦρ γε ἢ γῆ. ἀλλὰ μὴν οὐδ' ἡ φιλία καὶ τὸ νεῖκος· συγκρίσεως γὰρ μόνον, τὸ δὲ διακρίσεως αἷτιον. τοῦτο δ' ἐστὶν ἡ οὐσία ἢ ἐκάστου, ἀλλ' οὐ μόνον "μίξις τε διάλλαξις τε μι
- 15 γέντων", ὥσπερ ἐκείνός φησιν. τύχῃ δ' ἐπὶ τούτων ὀνομάζεται, ἀλλ' οὐ λόγος· ἔστι γὰρ μιχθῆναι ὥς ἔτυχεν. τῶν δὴ φύσει ὄντων αἷτιον τὸ οὕτως ἔχειν, καὶ ἡ ἐκάστου φύσις αὕτη, περὶ ἧς οὐδὲν λέγει. οὐδὲν ἄρα περὶ φύσεως λέγει ἀλλὰ μὴν καὶ τὸ εὖ τοῦτο καὶ ἀγαθόν· ὁ δὲ τὴν μίξιν μό-
- 20 νον ἐπαινεῖ. καίτοι τά γε στοιχεῖα διακρίνει οὐ τὸ νεῖκος, ἀλλ' ἡ φιλία τὰ φύσει πρότερα τοῦ θεοῦ· θεοὶ δὲ καὶ ταῦτα. ἔτι δὲ περὶ κινήσεως ἀπλῶς λέγει· οὐ γὰρ ἱκανὸν εἰπεῖν διότι ἡ φιλία καὶ τὸ νεῖκος κινεῖ, εἰ μὴ τοῦτ' ἦν φι-
- 25 ῥία εἶναι τὸ κινήσει τοιαδί, νεῖκει δὲ τὸ τοιαδί. ἔδει οὖν ἢ ὀρίσασθαι ἢ ὑποθέσθαι ἢ ἀποδειῖναι, ἢ ἀκριβῶς ἢ μαλα-

κῶς, ἢ ἁμῶς γέ πως. ἔτι δ' ἐπεὶ φαίνεται καὶ βία καὶ
παρὰ φύσιν κινούμενα τὰ σώματα καὶ κατὰ φύσιν, οἷον τὸ
πῦρ ἄνω μὲν οὐ βία, κάτω δὲ βία, τῷ δὲ βία τὸ κατὰ
φύσιν ἐναντίον, ἔστι δὲ τὸ βία· ἔστιν ἄρα καὶ τὸ κατὰ φύ-
σιν κινεῖσθαι. ταύτην οὖν ἡ φιλία κινεῖ; ἢ οὐ; τοῦναντίον γὰρ 30
τὴν γῆν ἄνω καὶ βία κινεῖν ἔοικεν, καὶ μᾶλλον τὸ νεῖκος
αἴτιον τῆς κατὰ φύσιν κινήσεως ἢ ἡ φιλία. ὥστε καὶ ὅλως
παρὰ φύσιν ἡ φιλία ἂν εἴη μᾶλλον. ἀπλῶς δὲ εἰ μὴ ἡ
φιλία ἢ τὸ νεῖκος κινοῖ, αὐτῶν τῶν σωμάτων οὐδεμία κίνη-
σις ἔστιν οὐδὲ μονή. ἀλλ' ἄτοπον. ἔτι δὲ καὶ φαίνεται κινού- 35
μενα· διέκρινε μὲν γὰρ τὸ νεῖκος, ἠνέχθη δ' ἄνω ὁ αἰθήρ 334a
οὐχ ὑπὸ τοῦ νεῖκου, ἀλλ' ὅτε μὲν φησιν ὥσπερ ἀπὸ τύχης
(“οὕτω γὰρ συνέκρυσσε θεῶν τότε, πολλάκι δ' ἄλλως”), ὅτε
δὲ φησι πεφνέκναι τὸ πῦρ ἄνω φέρεσθαι, ὁ δ' αἰθήρ,
φησι, “μακροῇσι κατὰ χθόνα δύετο ῥίζαις.” ἅμα δὲ καὶ 5
τὸν κόσμον ὁμοίως ἔχειν φησὶν ἐπὶ τε τοῦ νεῖκου νῦν καὶ
πρότερον ἐπὶ τῆς φιλίας. τί οὖν ἐστὶ τὸ κινοῦν πρῶτον καὶ
αἴτιον τῆς κινήσεως; οὐ γὰρ δὴ ἡ φιλία καὶ τὸ νεῖκος, ἀλλὰ
τινος κινήσεως ταῦτα αἷτια· εἰ δ' ἔστιν, ἐκεῖνο ἀρχή. ἄτο-
πον δὲ καὶ εἰ ἡ ψυχὴ ἐκ τῶν στοιχείων ἢ ἐν τι αὐτῶν· αἰ 10
γὰρ ἀλλοιωσίεις αἰ τῆς ψυχῆς πῶς ἔσονται, οἷον τὸ μουσι-
κὸν εἶναι καὶ πάλιν ἄμουσον, ἢ μνήμη ἢ λήθη; δῆλον γὰρ
ὅτι εἰ μὲν πῦρ ἡ ψυχὴ, τὰ πάθη ὑπάρξει αὐτῇ ὅσα πυρὶ
ἢ πῦρ· εἰ δὲ μικτόν, τὰ σωματικά· τούτων δ' οὐδὲν σωμα-
τικόν. ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων ἐτέρας ἔργον ἐστὶ θεωρίας. περὶ 15
δὲ τῶν στοιχείων ἐξ ὧν τὰ σώματα συνέστηκεν, ὅσοις μὲν
δοκεῖ τι εἶναι κοινὸν ἢ μεταβάλλειν εἰς ἄλληλα, ἀνάγκη
εἰ θάτερον τούτων, καὶ θάτερον συμβαίνειν· ὅσοι δὲ μὴ ποι-
οῦσιν ἐξ ἀλλήλων γένεσιν μηδ' ὥς ἐξ ἐκάστου, πλὴν ὥς ἐκ
τοιχοῦ πλίνθους, ἄτοπον πῶς ἐξ ἐκείνων ἔσονται σάρκες καὶ 20
ὀστέα καὶ τῶν ἄλλων ὀτιοῦν. ἔχει δὲ τὸ λεγόμενον ἀπορίαν

31. ἄνω] κάτω cod. E et alius. βία κινεῖν Bonitz (non sine Philoponi autoritate), διακρίσει libri.

καὶ τοῖς ἐξ ἀλλήλων γεννώσιν, τίνα τρόπον γίνεται ἐξ αὐ-
 τῶν ἕτερόν τι παρ' αὐτά. λέγω δ' οἷον ἔστιν ἐκ πυρὸς ὕδωρ
 καὶ ἐκ τούτου γίνεσθαι πῦρ (ἔστι γάρ τι κοινὸν τὸ ὑποκείμε-
 25 νον), ἀλλὰ δὴ καὶ σὰρξ ἐξ αὐτῶν γίνεται καὶ μυελός·
 ταῦτα δὴ γίνεται πῶς; ἐκείνοις τε γὰρ τοῖς λέγουσιν ὡς
 Ἐμπεδοκλῆς τίς ἔσται τρόπος; ἀνάγκη γὰρ σύνθεσιν εἶναι
 καθάπερ ἐξ πλίνθων καὶ λίθων τοῖχος· καὶ τὸ μῖγμα δὲ
 τοῦτο ἐκ σωζομένων μὲν ἔσται τῶν στοιχείων, κατὰ μικρὰ δὲ
 30 παρ' ἄλληλα συγκειμένων. οὕτω δὴ σὰρξ καὶ τῶν ἄλλων
 ἕκαστον. συμβαίνει δὴ μὴ ἐξ ὁτιοῦν μέρους σαρκὸς γίνεσθαι
 πῦρ καὶ ὕδωρ, ὥσπερ ἐκ κηροῦ γένοιτ' ἂν ἐκ μὲν τοῦδὲ τοῦ
 μέρους σφαῖρα, πυραμὶς δ' ἐξ ἄλλου τινός· ἀλλ' ἐνδέχεται
 γε ἐξ ἑκατέρου ἑκάτερον γενέσθαι. τοῦτο μὲν δὴ τοῦτον γίνεται
 35 τὸν τρόπον ἐκ τῆς σαρκὸς ἐξ ὁτιοῦν ἄμφω· τοῖς δ' ἐκείνως
 334b λέγουσιν οὐκ ἐνδέχεται, ἀλλ' ὡς ἐκ τοίχου λίθος καὶ πλίνθος,
 ἑκάτερον ἐξ ἄλλου τόπου καὶ μέρους. ὁμοίως δὲ καὶ τοῖς ποι-
 οῦσι μίαν αὐτῶν ὕλην ἔχει τινὰ ἀπορίαν, πῶς ἔσται τι ἐξ
 ἀμφοτέρων, οἷον ψυχροῦ καὶ θερμοῦ ἢ πυρὸς καὶ γῆς. εἰ
 5 γὰρ ἔστιν ἡ σὰρξ ἐξ ἀμφοῖν καὶ μηδέτερον ἐκείνων, μὴδ'
 αὖ σύνθεσις σωζομένων, τί λείπεται πλὴν ὕλην εἶναι τὸ ἐξ
 ἐκείνων; ἢ γὰρ θατέρου φθορὰ ἢ θάτερον ποιεῖ ἢ τὴν ὕλην.
 ἄρ' οὖν ἐπειδὴ ἔστι καὶ μᾶλλον καὶ ἥττον θερμὸν καὶ ψυ-
 χρόν, ὅταν μὲν ἀπλῶς ἢ θάτερον ἐντελεχεία, δυνάμει θά-
 10 τερον ἔσται· ὅταν δὲ μὴ παντελῶς, ἀλλ' ὡς μὲν θερμὸν
 ψυχρόν, ὡς δὲ ψυχρὸν θερμὸν (διὰ τὸ μιγνύμενα φθείρειν
 τὰς ὑπεροχὰς ἀλλήλων), τότε οὐδ' ἡ ὕλη ἔσται οὔτε ἐκείνων
 τῶν ἐναντίων ἑκάτερον ἐντελεχεία ἀπλῶς, ἀλλὰ μεταξύ·
 κατὰ δὲ τὸ δυνάμει μᾶλλον εἶναι θερμὸν ἢ ψυχρὸν ἢ τοῦ-
 15 ναντίον, κατὰ τοῦτον τὸν λόγον διπλασίως θερμὸν δυνάμει ἢ
 ψυχρόν, ἢ τριπλασίως, ἢ κατ' ἄλλον τρόπον τοιοῦτον. ἔσται
 δὴ μιχθέντων τᾶλλ' ἐκ τῶν ἐναντίων ἢ τῶν στοιχείων, καὶ
 τὰ στοιχεῖα ἐξ ἐκείνων δυνάμει πως ὄντων, οὐχ οὕτω δὲ ὡς
 ἡ ὕλη, ἀλλὰ τὸν εἰρημένον τρόπον· καὶ ἔστιν οὕτω μὲν μί-

ξίς, ἐκείνως δὲ ὕλη τὸ γινόμενον. ἐπεὶ δὲ καὶ πάσχει τὰ 20
ναντία κατὰ τὸν ἐν τοῖς πρώτοις διορισμόν· ἔστι γὰρ τὸ ἐν-
εργείᾳ θερμὸν δυνάμει ψυχρὸν καὶ τὸ ἐνεργείᾳ ψυχρὸν δυ-
νάμει θερμόν, ὥστε ἐὰν μὴ ἰσάζῃ, μεταβάλλει εἰς ἄλ-
ληλα (ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἐναντίων) καὶ πρῶτον
οὕτω τὰ στοιχεῖα μεταβάλλει, ἐκ δὴ τούτων σάρκες καὶ ὅστᾳ 25
καὶ τὰ τοιαῦτα, τοῦ μὲν θερμοῦ γιγνομένου ψυχροῦ, τοῦ δὲ
ψυχροῦ θερμοῦ, ὅταν πρὸς τὸ μέσον ἔλθῃ· ἐνταῦθα γὰρ οὐ-
δέτερον, τὸ δὲ μέσον πολὺ καὶ οὐκ ἀδιαίρετον. ὁμοίως δὲ
καὶ τὸ ξηρὸν καὶ ὑγρὸν καὶ τὰ τοιαῦτα κατὰ μεσότητα
ποιοῦσι σάρκα καὶ ὅστᾳ καὶ τᾶλλα. 30

Ἄπαντα δὲ τὰ μικτὰ σώματα, ὅσα περὶ τὸν τοῦ μέ-
σου τόπον ἐστίν, ἐξ ἀπάντων σύγκειται τῶν ἀπλῶν. γῆ μὲν
γὰρ ἐνυπάρχει πᾶσι διὰ τὸ ἕκαστον εἶναι μάλιστα καὶ
πλειστον ἐν τῷ οἰκείῳ τόπῳ, ὕδωρ δὲ διὰ τὸ δεῖν μὲν ὀρί-
ζεσθαι τὸ σύνθετον, μόνον δ' εἶναι τῶν ἀπλῶν εὐόριστον τὸ 35
ὕδωρ, ἔτι δὲ καὶ τὴν γῆν ἄνευ τοῦ ὑγροῦ μὴ δύνασθαι συμ- 335 a
μένειν, ἀλλὰ τοῦτ' εἶναι τὸ συνέχον· εἰ γὰρ ἐξαίρεθείη τε-
λέως ἐξ αὐτῆς τὸ ὑγρὸν, διαπίπτει ἄν. γῆ μὲν οὖν καὶ ὕδωρ
διὰ ταύτας ἐνυπάρχει τὰς αἰτίας. ἀῆρ δὲ καὶ πῦρ, ὅτι
ἐναντία ἐστὶ γῆ καὶ ὕδατι· γῆ μὲν γὰρ ἀέρι, ὕδωρ δὲ πυρὶ 5
ἐναντίον ἐστίν, ὥς ἐνδέχεται οὐσίαν οὐσίᾳ ἐναντίαν εἶναι. ἐπεὶ
οὖν αἱ γενέσεις ἐκ τῶν ἐναντίων εἰσὶν, ἐνυπάρχει δὲ θάτερον
ἄκρον τῶν ἐναντίων, ἀνάγκη καὶ θάτερον ἐνυπάρχειν, ὥστ' ἐν
ἅπαντι τῷ συνθέτῳ πάντα τὰ ἀπλᾶ ἐνέσται. μαρτυρεῖν δ'
ἔοικε καὶ ἡ τροφή ἐκάστων· ἅπαντα μὲν γὰρ τρέφεται τοῖς 10
αὐτοῖς ἐξ ὧν περ ἐστίν, ἅπαντα δὲ πλείοσι τρέφεται. καὶ
γὰρ ἅπερ ἂν δόξειεν ἐνὶ μόνῳ τρέφεσθαι, τῷ ὕδατι τὰ φυ-
τά, πλείοσι τρέφεται· μέμικται γὰρ τῷ ὕδατι γῆ· διὸ
καὶ οἱ γεωργοὶ πειρωῶνται μίξαντες ἄρδειν. ἐπεὶ δ' ἐστὶν ἡ
μὲν τροφή τῆς ὕλης, τὸ δὲ τρεφόμενον συνειλημένον τῇ 15

ὕλη ἢ μορφή καὶ τὸ εἶδος, εὐλογον ἤδη τὸ μόνον τῶν ἀπλῶν σωμάτων τρέφεσθαι τὸ πῦρ ἀπάντων ἐξ ἀλλήλων γινομένων, ὥσπερ καὶ οἱ πρότεροι λέγουσιν· μόνον γάρ ἐστι καὶ μάλιστα τοῦ εἶδους τὸ πῦρ διὰ τὸ πεφυκέναι φέρεσθαι
 20 πρὸς τὸν ὅρον. ἕκαστον δὲ πέφυκεν εἰς τὴν ἑαυτοῦ χώραν φέρεσθαι· ἢ δὲ μορφή καὶ τὸ εἶδος ἀπάντων ἐν τοῖς ὅροις. ὅτι μὲν οὖν ἅπαντα τα σώματα ἐξ ἀπάντων συνέστηκε τῶν ἀπλῶν, εἴρηται.

Ἐπεὶ δ' ἐστὶν ἕνια γενητὰ καὶ φθαρτά, καὶ ἡ γένεσις
 25 τυγχάνει οὕσα ἐν τῷ περὶ τὸ μέσον τόπῳ, λεκτέον περὶ πάσης γενέσεως ὁμοίως πόσαι τε καὶ τίνες αὐτῆς ἀρχαί· ῥᾶον γὰρ οὕτω τὰ καθ' ἕκαστον θεωρήσομεν, ὅταν περὶ τῶν καθόλου λάβωμεν πρῶτον. εἰσὶν οὖν καὶ τὸν ἀριθμὸν ἴσαι καὶ τῷ γένει αἱ αὐταὶ αἴτιαι ἐν τοῖς αἰθλοῖς τε καὶ πρώτοις· ἢ
 30 μὲν γάρ ἐστιν ὥς ὕλη, ἢ δ' ὥς μορφή. δεῖ δὲ καὶ τὴν τρίτην ἔτι προσυπάρχειν· οὐ γὰρ ἱκαναὶ πρὸς τὸ γεννηθῆσαι αἱ δύο, καθάπερ οὐδ' ἐν τοῖς πρώτοις. ὥς μὲν οὖν ὕλη τοῖς γεννητοῖς ἐστὶν αἷτιον τὸ δυνατόν εἶναι καὶ μὴ εἶναι. τὰ μὲν γὰρ ἐξ ἀνάγκης ἐστίν, οἷον τὰ αἰθλια, τὰ δ' ἐξ ἀνάγκης οὐκ
 35 ἔστιν. τοῦτων δὲ τὰ μὲν ἀδύνατον μὴ εἶναι, τὰ δὲ ἀδύνατον
 335^b εἶναι διὰ τὸ μὴ ἐνδέχεσθαι παρὰ τὸ ἀναγκαῖον ἄλλως ἔχειν. ἕνια δὲ καὶ εἶναι καὶ μὴ εἶναι δυνατά, ὅπερ ἐστὶ τὸ γενητὸν καὶ φθαρτόν· ποτὲ μὲν γάρ ἐστι τοῦτο, ποτὲ δ' οὐκ ἔστιν. ὥστ' ἀνάγκη γένεσιν εἶναι καὶ φθορὰν περὶ τὸ δυνατόν
 5 εἶναι καὶ μὴ εἶναι. διὸ καὶ ὥς μὲν ὕλη τοῦτ' ἐστὶν αἷτιον τοῖς γεννητοῖς, ὥς δὲ τὸ οὐ ἔνεκεν ἢ μορφή καὶ τὸ εἶδος· τοῦτο δ' ἐστὶν ὁ λόγος ὁ τῆς ἐκάστου οὐσίας. δεῖ δὲ προσεῖναι καὶ τὴν τρίτην, ἣν ἅπαντες μὲν ὀνειρώττουσι, λέγει δ' οὐδεῖς, ἀλλ' οἱ μὲν ἱκανὴν φήθησαν αἰτίαν εἶναι πρὸς τὸ γίνεσθαι
 10 τὴν τῶν εἰδῶν φύσιν, ὥσπερ ὁ ἐν Φαίδωνι Σωκράτης· καὶ γὰρ ἐκεῖνος, ἐπιτιμήσας τοῖς ἄλλοις ὥς οὐδὲν εἰρηκόσιν,

ὑποτίθεται ὅτι ἐστὶ τῶν ὄντων τὰ μὲν εἶδη τὰ δὲ μεθεκτικὰ τῶν εἰδῶν, καὶ ὅτι εἶναι μὲν ἕκαστον λέγεται κατὰ τὸ εἶδος, γίνεσθαι δὲ κατὰ τὴν μετάληψιν καὶ φθείρεσθαι κατὰ τὴν ἀποβολήν, ὥστ' εἰ ταῦτα ἀληθῆ, τὰ εἶδη οἶεται ἐξ ἀνάγκης αἷτια εἶναι καὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς. οἱ δ' αὐτὴν τὴν ὕλην ἀπὸ ταύτης γὰρ εἶναι τὴν κίνησιν. οὐδέτεροι δὲ λέγουσι καλῶς. εἰ μὲν γὰρ ἐστὶν αἷτια τὰ εἶδη, διὰ τί οὐκ αἰεὶ γεννᾷ συνεχῶς, ἀλλὰ ποτὲ μὲν ποτὲ δ' οὐ, ὄντων καὶ τῶν εἰδῶν αἰεὶ καὶ τῶν μεθεκτικῶν; ἔτι δ' ἐπ' ἐνίων θεωροῦμεν ἄλλο τὸ αἷτιον ὄν· ὑγίειαν γὰρ ὁ ἰατρὸς ἐμποιεῖ καὶ ἐπιστήμην ὁ ἐπιστήμων, οὔσης καὶ ὑγείας αὐτῆς καὶ ἐπιστήμης καὶ τῶν μεθεκτικῶν· ὡσαύτως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων τῶν κατὰ δύναμιν πραττομένων. εἰ δὲ τὴν ὕλην τις φήσειε γεννᾶν διὰ τὴν κίνησιν, φυσικώτερον μὲν ἂν λέγοι τῶν οὕτω λεγομένων· τὸ γὰρ ἀλλοιοῦν καὶ τὸ μετασχηματίζον αἰτιώτερόν τε τοῦ γεννᾶν, καὶ ἐν ἅπασιν εἰσθαμεν τοῦτο λέγειν τὸ ποιοῦν, ὁμοίως ἐν τε τοῖς φύσει καὶ ἐν τοῖς ἀπὸ τέχνης, ὃ ἂν ἢ κινητικόν. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ οὗτοι οὐκ ὁρθῶς λέγουσιν· τῆς μὲν γὰρ ὕλης τὸ πάσχειν ἐστὶ καὶ τὸ κινεῖσθαι, τὸ δὲ κινεῖν καὶ ποιεῖν ἑτέρας δυνάμεις. ὁῦλον δὲ καὶ ἐπὶ τῶν τέχνη καὶ ἐπὶ τῶν φύσει γινομένων· οὐ γὰρ αὐτὸ ποιεῖ τὸ ὕδωρ ζῶον ἐξ αὐτοῦ, οὐδὲ τὸ ξύλον κλίνην, ἀλλ' ἡ τέχνη. ὥστε καὶ οὗτοι διὰ τοῦτο λέγουσιν οὐκ ὁρθῶς, καὶ ὅτι παραλείπουσι τὴν κυριωτέραν αἷτιαν· ἐξαιροῦσι γὰρ τὸ τί ἦν εἶναι καὶ τὴν μορφήν. ἔτι δὲ καὶ τὰς δυνάμεις ἀποδιδύασι τοῖς σώμασι, δι' ἃς γεννῶσι, λίαν ὁργανικῶς, ἀφαιροῦντες τὴν κατὰ τὸ εἶδος αἷτιαν. ἐπειδὴ γὰρ πέφυκεν, ὥς φασι, τὸ μὲν θερμὸν διακρίνειν τὸ δὲ ψυχρὸν συνιστάναι, καὶ τῶν ἄλλων ἕκαστον τὸ μὲν ποιεῖν τὸ δὲ πάσχειν, ἐκ τούτων λέγουσι καὶ διὰ τούτων ἅπαντα τὰλλα γίνεσθαι καὶ φθείρεσθαι· φαίνεται δὲ καὶ τὸ πῦρ αὐτὸ κινούμενον καὶ πάσχον. ἔτι δὲ

παραπλήσιον ποιουῖσιν ὥσπερ εἴ τις τῷ πρόνι καὶ ἐκάστῳ
 τῶν ὀργάνων ἀπονέμοι τὴν αἰτίαν τῶν γινομένων· ἀνάγκη
 10 γὰρ πρόντος διαιρεῖσθαι καὶ ξέοντος λεαίνεσθαι, καὶ ἐπὶ
 τῶν ἄλλων ὁμοίως. ὥστ' εἰ ὅτι μάλιστα ποιεῖ καὶ κινεῖ τὸ
 πῦρ, ἀλλὰ πῶς κινεῖ οὐχ ὁρῶσιν, ὅτι χειρόν ἢ τὰ ὄργανα.
 ἡμῖν δὲ καθόλου τε πρότερον εἴρηται περὶ τῶν αἰτίων, καὶ
 νῦν διώρισται περὶ τε τῆς ὕλης καὶ τῆς μορφῆς.
 15 Ἔτι δὲ ἐπεὶ ἡ κατὰ τὴν φορὰν κίνησις δέδεικται ὅτι 1
 αἰδῖος, ἀνάγκη τούτων ὄντων καὶ γένεσιν εἶναι συνεχῶς· ἡ
 γὰρ φορὰ ποιήσῃ τὴν γένεσιν ἐνδεδεχῶς διὰ τὸ προσάγειν
 καὶ ἀπάγειν τὸ γεννητικόν. ἅμα δὲ δῆλον ὅτι καὶ τὸ πρό-
 τερον καλῶς εἴρηται, τὸ πρῶτην τῶν μεταβολῶν τὴν φο-
 20 ρὰν ἀλλὰ μὴ τὴν γένεσιν εἰπεῖν· πολὺ γὰρ εὐλογώτερον
 τὸ ὄν τῷ μὴ ὄντι γενέσεως αἴτιον εἶναι ἢ τὸ μὴ ὄν τῷ
 ὄντι τοῦ εἶναι. τὸ μὲν οὖν φερόμενον ἔστι, τὸ δὲ γινόμενον οὐκ
 ἔστιν· διὸ καὶ ἡ φορὰ προτέρα τῆς γενέσεως. ἐπεὶ δ' ὑπό-
 25 κείται καὶ δέδεικται συνεχῆς οὕσα τοῖς πράγμασι καὶ γέ-
 νεσις καὶ φθορά, φαμέν δ' αἰτίαν εἶναι τὴν φορὰν τοῦ γί-
 νεσθαι, φανερόν ὅτι μιᾶς μὲν οὔσης τῆς φορᾶς οὐκ ἐνδέχε-
 ται γίνεσθαι ἄμφω διὰ τὸ ἐναντία εἶναι· τὸ γὰρ αὐτὸ
 καὶ ὡσαύτως ἔχον ἀεὶ τὸ αὐτὸ πέφυκε ποιεῖν. ὥστε ἥτοι
 γένεσις ἀεὶ ἔσται ἢ φθορά. δεῖ δὲ πλείους εἶναι τὰς κινή-
 30 σεις καὶ ἐναντίας, ἢ τῇ φορᾷ ἢ τῇ ἀνωμαλίᾳ· τῶν γὰρ
 ἐναντίων τὰναντία αἵτια. διὸ καὶ οὐχ ἡ πρώτη φορὰ αἰτία
 ἐστὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς, ἀλλ' ἡ κατὰ τὸν λογὸν κύκλον·
 ἐν ταύτῃ γὰρ καὶ τὸ συνεχές ἔστι καὶ τὸ κινεῖσθαι δύο
 κινήσεις· ἀνάγκη γάρ, εἴ γε ἀεὶ ἔσται συνεχῆς γένεσις καὶ
 335^b φθορά, ἀεὶ μὲν τι κινεῖσθαι, ἵνα μὴ ἐπιλείπωσιν αὐταὶ αἱ
 μεταβολαί, δύο δ', ὅπως μὴ θάτερον συμβαίνει μόνον. τῆς
 μὲν οὖν συνεχείας ἡ τοῦ ὅλου φορὰ αἰτία, τοῦ δὲ προσίεναι
 καὶ ἀπιέναι ἡ ἔγκλισις· συμβαίνει γὰρ ὅτε μὲν πόρρω γί-

νεσθαι ὅτε δ' ἐγγύς. ἀνίσου δὲ τοῦ διαστήματος ὅντος ἀνώ- 5
 μαλος ἔσται ἢ κίνησις· ὥστ' εἰ τῷ προσιέναι καὶ ἐγγὺς εἶναι
 γεννᾷ. τῷ ἀπιέναι ταῦτόν τοῦτο καὶ πόρρω γίνεσθαι φθείρει,
 καὶ εἰ τῷ πολλάκις προσελθεῖν γεννᾷ, καὶ τῷ πολλάκις
 ἀπελθεῖν φθείρει· τῶν γὰρ ἐναντίων τἀναντία αἷτια. καὶ ἐν
 ἔσῳ χρόνῳ καὶ ἡ φθορά καὶ ἡ γένεσις ἡ κατὰ φύσιν. διὸ 10
 καὶ οἱ χρόνοι καὶ οἱ βίοι ἐκάστων ἀριθμὸν ἔχουσι καὶ τούτῳ
 διορίζονται· πάντων γὰρ ἔστι τάξις, καὶ πᾶς βίος καὶ χρό-
 νος μετρεῖται περιόδῳ, πλὴν οὐ τῇ αὐτῇ πάντες, ἀλλ' οἱ
 μὲν ἐλάττονι οἱ δὲ πλείονι· τοῖς μὲν γὰρ ἐνιαυτός, τοῖς δὲ
 μείζων, τοῖς δὲ ἐλάττων ἡ περίοδος ἔστι τὸ μέτρον. φαίνε- 15
 ται δὲ καὶ κατὰ τὴν αἴσθησιν ὁμολογούμενα τοῖς παρ' ἡμῶν
 λόγοις· ὁρῶμεν γὰρ ὅτι προσιόντος μὲν τοῦ ἡλίου γένεσις ἔστιν,
 ἀπιόντος δὲ φθίσις, καὶ ἐν ἔσῳ χρόνῳ ἐκάτερον· ἴσος γὰρ
 ὁ χρόνος τῆς φθορᾶς καὶ τῆς γενέσεως τῆς κατὰ φύσιν.
 ἀλλὰ συμβαίνει πολλάκις ἐν ἐλάττονι φθείρεσθαι διὰ τὴν 20
 πρὸς ἄλληλα σύγκρασιν· ἀνωμάλου γὰρ οὔσης τῆς ὕλης
 καὶ οὐ πανταχοῦ τῆς αὐτῆς ἀνάγκη καὶ τὰς γενέσεις ἀνω-
 μάλους εἶναι καὶ τὰς μὲν θάττους τὰς δὲ βραδυτέρας, ὥστε
 συμβαίνει διὰ τὴν τούτων γένεσιν ἄλλοις γίνεσθαι φθοράν.
 αἰεὶ δ', ὥσπερ εἴρηται, συνεχῆς ἔσται ἡ γένεσις καὶ ἡ φθορά, 25
 καὶ οὐδέποτε ὑπολείψει δι' ἣν εἵπομεν αἰτίαν. τοῦτο δ'
 εὐλόγως συμβέβηκεν· ἐπεὶ γὰρ ἐν ἅπασιν αἰεὶ τοῦ βελτίονος
 ὁρέγεσθαι φαμεν τὴν φύσιν, βέλτιον δὲ τὸ εἶναι ἢ τὸ μὴ
 εἶναι (τὸ δ' εἶναι ποσαχῶς λέγομεν, ἐν ἄλλοις εἴρηται),
 τοῦτο δ' ἀδύνατον ἐν ἅπασιν ὑπάρχειν διὰ τὸ πόρρω τῆς 30
 ἀρχῆς ἀφίστασθαι, τῷ λειπομένῳ τρόπῳ συνεπλήρωσε τὸ
 ὅλον ὁ θεός, ἐνδελεχῇ ποιήσας τὴν γένεσιν· οὕτω γὰρ ἂν
 μάλιστα συνείροιτο τὸ εἶναι διὰ τὸ ἐγγύτατα εἶναι τῆς οὐ-
 σίας τὸ γίνεσθαι αἰεὶ καὶ τὴν γένεσιν. τούτου δ' αἷτιον, ὥσπερ

336^b 8. προσελθεῖν] προσιέναι al.

21. σύγκρασιν] σύγ-

κρονσιν Philop. (γρ.). 32. ἐνδελεχῇ cum duobus codd. (conf.

a 17) Bonitz, ἐντελεχῇ cum ceteris Bekker.

337^a εἴρηται πολλάκις, ἡ κύκλω φορά· μόνη γὰρ συνεχῆς. διὸ
 καὶ τὰλλα ὅσα μεταβάλλει εἰς ἄλληλα κατὰ τὰ πάθη
 καὶ τὰς δυνάμεις, οἷον τὰ ἀπλᾶ σώματα, μιμεῖται τὴν
 κύκλω φοράν· ὅταν γὰρ ἐξ ὕδατος ἀῆρ γένηται καὶ ἐξ
 5 ἀέρος πῦρ καὶ πάλιν ἐκ πυρὸς ὕδωρ, κύκλω φαμέν περι-
 εληλυθῆναι τὴν γένεσιν διὰ τὸ πάλιν ἀνακάμπτειν. ὥστε καὶ
 ἡ εὐθεῖα φορὰ μιμουμένη τὴν κύκλω συνεχῆς ἐστίν. ἅμα δὲ
 δῆλον ἐκ τούτων ὅτινες ἀποροῦσιν, διὰ τί ἐκάστου τῶν σωμά-
 των εἰς τὴν οἰκείαν φερομένου χώραν ἐν τῷ ἀπείρῳ χρόνῳ
 10 οὐ διεστᾶσι τὰ σώματα. αἴτιον γὰρ τούτου ἐστὶν ἡ εἰς ἄλληλα
 μεταβάσις· εἰ γὰρ ἕκαστον ἔμμενεν ἐν τῇ αὐτοῦ χώρᾳ καὶ
 μὴ μετέβαλλεν ὑπὸ τοῦ πλησίον, ἥδη ἂν διεστήκεσαν. με-
 ταβάλλει μὲν οὖν διὰ τὴν φοράν διπλὴν οὖσαν· διὰ δὲ τὸ
 μεταβάλλειν οὐκ ἐνδέχεται μένειν οὐδὲν αὐτῶν ἐν οὐδεμιᾷ
 15 χώρᾳ τεταγμένη. διότι μὲν οὖν ἔστι γένεσις καὶ φθορὰ καὶ
 διὰ τίν' αἰτίαν, καὶ τί τὸ γενητὸν καὶ φθαρτὸν, φανερόν ἐκ
 τῶν εἰρημένων. ἐπεὶ δ' ἀνάγκη εἶναι τι τὸ κινεῖν εἰ κίνησις
 ἔσται, ὥσπερ εἴρηται πρότερον ἐν ἑτέροις, καὶ εἰ αἰεὶ, ὅτι αἰεὶ
 τι δεῖ εἶναι, καὶ εἰ συνεχῆς, ἐν τὸ αὐτὸ καὶ ἀκίνητον καὶ
 20 ἀγέννητον καὶ ἀναλλοίωτον, καὶ εἰ πλείους αἱ ἐν κύκλω κι-
 νήσεις, πλείους μὲν, πάσας δὲ πῶς εἶναι ταύτας ἀνάγκη
 ὑπὸ μίαν ἀρχήν· συνεχοῦς δ' ὄντος τοῦ χρόνου ἀνάγκη τὴν
 κίνησιν συνεχῇ εἶναι, εἵπερ ἀδύνατον χρόνον χωρὶς κινήσεως
 εἶναι· συνεχοῦς ἄρα τινὸς ἀριθμὸς ὁ χρόνος, τῆς κύκλω ἄρα,
 25 καθάπερ ἐν τοῖς ἐν ἀρχῇ λόγοις διωρίσθη. συνεχῆς δ' ἡ κί-
 νησις πότερον τῷ τὸ κινούμενον συνεχὲς εἶναι ἢ τῷ τὸ ἐν ᾧ
 κινεῖται, οἷον τὸν τόπον λέγω ἢ τὸ πάθος; δῆλον δὲ ὅτι τῷ
 τὸ κινούμενον· πῶς γὰρ τὸ πάθος συνεχὲς ἄλλ' ἢ τῷ τὸ
 πράγμα ᾧ συμβέβηκε συνεχὲς εἶναι; εἰ δὲ καὶ τῷ ἐν ᾧ,
 30 μόνῳ τοῦτο τῷ τόπῳ ὑπάρχει· μέγεθος γὰρ τι ἔχει, τούτου
 δὲ τὸ κύκλω μόνον συνεχὲς, ὥστε αὐτὸ αὐτῷ αἰεὶ συνεχὲς.

τοῦτο ἄρα ἐστὶν ὃ ποιεῖ συνεχῇ κίνησιν, τὸ κύκλῳ σῶμα
φερόμενον· ἡ δὲ κίνησις τὸν χρόνον.

11 Ἐπεὶ δ' ἐν τοῖς συνεχῶς κινουμένοις κατὰ γένεσιν ἢ
ἀλλοίωσιν ἢ ὅλως μεταβολὴν ὁρῶμεν τὸ ἐφεξῆς ὃν καὶ γι- 35
νόμενον τόδε μετὰ τόδε ὥστε μὴ διαλείπειν, σκεπτέον πότε- 337b
ρον ἔστι τι ὃ ἐξ ἀνάγκης ἔσται, ἢ οὐδέν, ἀλλὰ πάντα ἐνδέ-
χεται μὴ γενέσθαι. ὅτι μὲν γὰρ ἔνια, δηλον, καὶ εὐθύς τὸ
ἔσται καὶ τὸ μέλλον ἕτερον διὰ τοῦτο· ὃ μὲν γὰρ ἀληθές
εἰπεῖν ὅτι ἔσται, δεῖ τοῦτο εἶναί ποτε ἀληθές ὅτι ἔστιν· ὃ δὲ 5
νῦν ἀληθές εἰπεῖν ὅτι μέλλει, οὐδὲν κωλύει μὴ γενέσθαι·
μέλλων γὰρ ἂν βαδίζειν τις οὐκ ἂν βαδίσειεν. ὅλως δ',
ἐπεὶ ἐνδέχεται ἔνια τῶν ὄντων καὶ μὴ εἶναι, δηλον ὅτι καὶ
τὰ γινόμενα οὕτως ἔξει, καὶ οὐκ ἐξ ἀνάγκης τοῦτ' ἔσται. πό-
τερον οὖν ἅπαντα τοιαῦτα ἢ οὐ, ἀλλ' ἔνια ἀναγκαῖον ἀπλῶς 10
γίνεσθαι, καὶ ἔστιν ὥσπερ ἐπὶ τοῦ εἶναι τὰ μὲν ἀδύνατα μὴ
εἶναι τὰ δὲ δυνατά, οὕτως καὶ περὶ τὴν γένεσιν; οἷον τρο-
πὰς ἄρα ἀνάγκη γενέσθαι, καὶ οὐχ οἷόν τε μὴ ἐνδέχεσθαι.
εἰ δὴ τὸ πρότερον ἀνάγκη γενέσθαι, εἰ τὸ ὕστερον ἔσται, οἷον
εἰ οἰκία, θεμέλιον, εἰ δὲ τοῦτο, πηλόν· ἄρ' οὖν καὶ εἰ θεμέ- 15
λιος γέγονεν, ἀνάγκη οἰκίαν γενέσθαι; ἢ οὐκέτι, εἰ μὴ κἄ-
κεῖνο ἀνάγκη γενέσθαι ἀπλῶς· εἰ δὲ τοῦτο, ἀνάγκη καὶ θε-
μελίου γενομένου γενέσθαι οἰκίαν· οὕτω γὰρ ἦν τὸ πρότερον
ἔχον πρὸς τὸ ὕστερον, ὥστ' εἰ ἐκεῖνο ἔσται, ἀνάγκη ἐκεῖνο
πρότερον. εἰ τοίνυν ἀνάγκη γενέσθαι τὸ ὕστερον, καὶ τὸ πρό- 20
τερον ἀνάγκη· καὶ εἰ τὸ πρότερον, καὶ τὸ ὕστερον τοίνυν
ἀνάγκη, ἀλλ' οὐ δι' ἐκεῖνο, ἀλλ' ὅτι ὑπέκειτο ἐξ ἀνάγκης
ἐσόμενον. ἐν οἷς ἄρα τὸ ὕστερον ἀνάγκη εἶναι, ἐν τούτοις
ἀντιστρέφει, καὶ αἰ τοῦ προτέρου γενομένου ἀνάγκη γενέσθαι
τὸ ὕστερον. εἰ μὲν οὖν εἰς ἄπειρον εἴσιν ἐπὶ τὸ κάτω, οὐκ ἔσται 25
ἀνάγκη τὸ ὕστερον τόδε γενέσθαι ἀπλῶς. ἀλλ' οὐδ' ἐξ ὑπο-
θέσεως· αἰ γὰρ ἕτερον ἐμπροσθεν ἀνάγκη ἔσται, δι' ὃ
ἐκεῖνο ἀνάγκη γενέσθαι. ὥστ' εἰ μὴ ἔστιν ἀρχὴ τοῦ ἀπείρου,
οὐδὲ πρῶτον ἔσται οὐδέν, δι' ὃ ἀναγκαῖον ἔσται γενέσθαι. ἀλλὰ

- 30 μὴν οὐδ' ἐν τοῖς πέρας ἔχουσι τοῦτ' ἔσται εἰπεῖν ἀληθῶς, ὅτι ἀπλῶς ἀνάγκη γενέσθαι, οἷον οἰκίαν, ὅταν θεμέλιος γένηται· ὅταν γὰρ γένηται, εἰ μὴ αἰ τοῦτο ἀνάγκη γίνεσθαι, συμβήσεται αἰ εἶναι τὸ ἐνδεχόμενον μὴ αἰ εἶναι. ἀλλὰ δεῖ τῇ γενέσει αἰ εἶναι, εἰ ἐξ ἀνάγκης αὐτοῦ ἐστὶν ἡ γένε-
- 35 σις· τὸ γὰρ ἐξ ἀνάγκης καὶ αἰ ἅμα· ὃ γὰρ εἶναι ἀνάγκη
- 338^a οὐχ οἷόν τε μὴ εἶναι· ὥστ' εἰ ἔστιν ἐξ ἀνάγκης, αἰδιόν ἐστι, καὶ εἰ αἰδιόν, ἐξ ἀνάγκης. καὶ εἰ ἡ γένεσις τοίνυν ἐξ ἀνάγκης, αἰδιός ἡ γένεσις τούτου, καὶ εἰ αἰδιός, ἐξ ἀνάγκης. εἰ ἄρα τινὸς ἐξ ἀνάγκης ἀπλῶς ἡ γένεσις, ἀνάγκη ἀνακυ-
- 5 κλεῖν καὶ ἀνακάμπτειν. ἀνάγκη γὰρ ἦτοι πέρας ἔχειν τὴν γένεσιν ἢ μή, καὶ εἰ μή, ἢ εἰς εὐθὺ ἢ κύκλῳ. τούτων δ' εἴπερ ἔσται αἰδιός, οὐκ εἰς εὐθὺ οἷόν τε διὰ τὸ μηδαμῶς εἶναι ἀρχὴν μήτ' ἂν κάτω, ὥς ἐπὶ τῶν ἐσομένων λαμβάνομεν, μήτ' ἄνω, ὥς ἐπὶ τῶν γενομένων· ἀνάγκη δ' εἶναι ἀρ-
- 10 χήν, μὴ πεπερασμένης οὔσης, καὶ αἰδιόν εἶναι. διὸ ἀνάγκη κύκλῳ εἶναι. ἀντιστρέφειν ἄρα ἀνάγκη ἔσται, οἷον εἰ τοδὶ ἐξ ἀνάγκης, καὶ τὸ πρότερον ἄρα· ἀλλὰ μὴν εἰ τοῦτο, καὶ τὸ ὕστερον ἀνάγκη γενέσθαι. καὶ τοῦτο αἰ δὴ συνεχῶς· οὐδὲν γὰρ τοῦτο διαφέρει λέγειν διὰ δύο ἢ πολλῶν. ἐν τῇ κύκλῳ
- 15 ἄρα κινήσει καὶ γενέσει ἐστὶ τὸ ἐξ ἀνάγκης ἀπλῶς· καὶ εἴτε κύκλῳ, ἀνάγκη ἕκαστον γίνεσθαι καὶ γεγονέναι, καὶ εἰ ἀνάγκη, ἢ τούτων γένεσις κύκλῳ. ταῦτα μὲν δὴ εὐλόγως, ἐπεὶ αἰδιός καὶ ἄλλως ἐφάνη ἡ κύκλῳ κίνησις καὶ ἡ τοῦ οὐρανοῦ, ὅτι ταῦτα ἐξ ἀνάγκης γίνεται καὶ ἔσται, ὅσαι ταύ-
- 338^b της κινήσεις καὶ ὅσαι διὰ ταύτην· εἰ γὰρ τὸ κύκλῳ κινούμενον αἰ τι κινεῖ, ἀνάγκη καὶ τούτων κύκλῳ εἶναι τὴν κίνησιν, οἷον τῆς ἄνω φορᾶς οὔσης κύκλῳ ὁ ἥλιος ὠδί, ἐπεὶ δ' <οὔτος> οὕτως, αἰ ὥραι διὰ τοῦτο κύκλῳ γίνονται καὶ
- 5 ἀνακάμπτουσιν, τούτων δ' οὕτω γινομένων πάλιν τὰ ὑπὸ τού-

338^a 9. γενομένων] γεινομένων cod. E, γινομένων cum ceteris Bekker. 338^b 3. κύκλῳ ὁ ἥλιος unus cod., ὁ ἥλιος κύκλῳ cum ceteris Bekker. 4. οὔτος addidit Bonitz.

των. τί οὖν δὴ ποτε τὰ μὲν οὕτω φαίνεται, οἷον ὕδατα καὶ ἀήρ
κίχλω γινόμενα, καὶ εἰ μὲν νέφος ἔσται, δεῖ ὕσαι, καὶ εἰ
ὕσει γε. δεῖ καὶ νέφος εἶναι. ἄνθρωποι δὲ καὶ ζῶα οὐκ ἀνα-
κόμπουσιν εἰς αὐτοὺς ὥστε πάλιν γίνεσθαι τὸν αὐτόν· οὐ
γὰρ ἀνάγκη, εἰ ὁ πατήρ ἐγένετο, σὲ γενέσθαι· ἀλλ' εἰ σύ, 10
ἐκείνου. εἰς εὐθὺ δὲ ἔοικεν εἶναι αὕτη ἡ γένεσις. ἀρχὴ δὲ
τῆς σκέψεως πάλιν αὕτη, πότερον ὁμοίως ἅπαντα ἀνα-
κάμπει ἢ οὐ, ἀλλὰ τὰ μὲν ἀριθμῶ τὰ δὲ εἶδει μόνον.
ἔσων μὲν οὖν ἄφθαρτος ἡ οὐσία ἢ κινουμένη, φανερόν ὅτι καὶ
ἀριθμῶ ταῦτα ἔσται (ἡ γὰρ κίνησις ἀκολουθεῖ τῷ κινουμένῳ), 15
ἔσων δὲ μὴ ἀλλὰ φθαρτή, ἀνάγκη τῷ εἶδει, ἀριθμῶ δὲ
αὐτὴ ἀνακάμπειν. διὸ ὕδωρ ἐξ ἀέρος καὶ ἀήρ ἐξ ὕδατος εἶ-
δει ὁ αὐτός, οὐκ ἀριθμῶ. εἰ δὲ καὶ ταῦτα ἀριθμῶ, ἀλλ' οὐχ
ὧν ἡ οὐσία γίνεται οὕσα τοιαύτη οἷα ἐνδέχεσθαι μὴ εἶναι.

Index.

ἄβαρές 277^b 19.
 Ἀβδηρίτης, Δημόκριτος ὁ 303^a 4.
 ἀγαπᾶν εὐπορίας 291^b 27.
 ἀγγεῖον 305^b 4, 15. 312^b 13.
 ἀγειν γραμμήν 287^b 8.
 ἀγέννητον 280^b 6. 281^b 26. 282^a
 28, 31.
 ἀγήρατον 270^b 2.
 ἀγιστεῖται τῶν θεῶν 268^a 14.
 ἀγνοεῖν 314^a 13.
 ἀδιαίρετος 280^b 11. 299^a 11.
 315^b 26 — 317^a 17.
 ἀδιάφορος 310^b 5.
 ἀδιορίστως 322^b 5.
 ἀδυναμία 288^b 14.
 ἀδύνατον 273^b 15. 274^b 13.
 280^b 12. 281^a 2 — 27, ^b3
 — 15. 296^b 34. 299^b 12.
 300^b 4. 309^b 11. 311^b 32.
 316^a 21. 327^a 14.
 ἀεί 280^a 31. 281^b 25. 337^b 35.
 ἀειδής 306^b 17.
 ἀεροιδηής 330^b 24.
 ἀήρ 287^a 32. 289^a 27. 294^b 22.
 301^b 22. 311^a 28, ^b3. 312^a 25.
 330^b 4, 22. 331^a 5. 333^a 22.
 ἀθανασία 284^a 1. 286^a 9.
 ἀθάνατος 270^b 9. 284^a 3.
 ἀθεώρητος 316^a 8.
 ἀθρεῖν 293^a 29.
 ἀθροίζειν 302^b 3.
 αἰδῖος 282^a 23. 284^a 17. 286^a
 9, 18. 335^a 29. 338^a 1.

αἰδιότης 284^a 1.
 αἰδώς 291^b 25.
 αἰθήρ 270^b 22 — 25. 294^a 26.
 302^b 4.
 αἶμα 319^b 16.
 αἶρειν 281^a 8.
 αἰσθάνεσθαι 324^b 29.
 αἰσθησις 318^b 29. 325^a 13.
 327^b 33. 328^a 13. 331^b 24.
 336^b 16.
 αἰσθητός 275^b 11. 278^a 10.
 303^a 1. 329^b 7. αἰσθητὸν
 σῶμα 275^b 5. 329^a 11.
 αἰτία 318^a 27. 335^b 35.
 αἰτιασθαι 280^a 19. 295^a 32.
 309^a 28.
 αἴτιον 295^a 29. 324^a 27.
 αἰών 279^a 22 — 27. 283^b 28.
 ἀκίνητος 305^a 25.
 ἄκλαστος 288^a 25.
 ἀκμή 288^a 19.
 ἀκολουθεῖν 268^a 20.
 ἀκούειν 281^a 22.
 Ἀκραγαντῖνος Ἐμπεδοκλῆς
 279^b 16.
 ἀκριβεία 287^b 15.
 ἀκριβής 269^b 21. 279^a 29.
 287^b 34. 306^a 27.
 ἀκριβολογεῖσθαι 306^b 27.
 ἀκριβῶς 333^b 25.
 ἄκρος 279^a 33.
 ἀλήθεια 271^b 6. 298^b 13.
 318^b 28.

- ἀληθής 315^b 9.
 ἄλλοιούν 321^b 4—7, 327^b 1.
 ἄλλοιώσεις 270^a 27. 317^a 27.
 319^b 6 — 320^a 7. 320^a 14.
 331^a 10.
 ἄλλοτριος 276^a 12.
 ἄλλως 338^a 18.
 ἄλογία 315^b 33.
 ἄλογος 289^a 6, ^b 34.
 ἄλόγως 291^b 13.
 ἄλυπος 284^a 29. 294^a 12.
 ἀμάρτημα 303^a 17. 304^b 11.
 ἀμαυρῶς 279^a 29.
 ἀμέγεθες 316^a 27. 320^a 31, ^b 32.
 ἀμήχανος 290^b 20. 291^a 4.
 ἄμοιρος 306^a 3.
 ἄμορφος 306^b 17.
 ἀμουσία 319^b 27.
 ἄμουσος 319^b 25.
 ἀμφίκυρτος 291^b 20. 297^b 27.
 ἀμφισβητεῖν 279^b 9.
 ἀμφισβητήσιμον 302^a 17.
 ἀμφισβήτησις 294^b 31.
 ἀμφοτέρω 268^a 17. 272^a 13.
 ἄμφω 268^a 16. 299^a 26.
 ἀνάγειν 306^a 9. 330^a 25.
 ἀναγκαῖον 289^b 15.
 ἀναγκαστικοὶ λόγοι 315^b 21.
 ἀνάγκη 277^a 12. 284^a 15.
 287^b 34.
 ἀναιρεῖν 283^a 6. 303^a 23.
 ἀναίσθητος 332^a 35.
 ἀνακάμπτειν 280^a 24. 332^b 33.
 337^a 6. 338^a 5, ^b 12.
 ἀνακνυλεῖν 338^a 4.
 ἀναλαμβάνειν 271^b 17.
 ἀναλίσκειν 318^a 17.
 ἀναλλοιώτον 270^a 14, 26, ^b 2.
 337^a 20.
 ἀναλογία 309^a 14. 333^a 28.
 ἀναλογίζεσθαι 293^a 33. 298^a 16.
 ἀνάλογον 273^b 3. 274^a 5.
 275^a 9.
 ἀναλύειν 270^a 24. 300^a 11.
 ἀνάλυσις 329^a 23.
 Ἀναξαγόρας 269^b 11. 270^b 24.
 289^a 16. 294^b 13. 295^a 16. 301^a
 12. 302^a 28 — ^b 14. 309^a 20.
 314^a 12 — 29, ^b 1. 327^b 32.
 Ἀναξίμανδρος 295^b 12. 329^a
 9—12. 332^a 25.
 Ἀναξιμένης 294^b 13. 303^b 11.
 328^b 34. 332^a 8, ^b 10.
 ἀνάπαλιν 273^b 32. 285^a 8, ^b 30.
 ἀνάπανσις 284^a 33.
 ἀναπληροῦν 306^b 4.
 ἀναπληστικός 329^b 34.
 ἀναρίθμητος 292^a 12.
 ἀνατέλλειν 290^a 15. 294^a 1.
 ἀνατολή 285^b 18.
 ἀνανυξής 270^a 13.
 ἀνανυξητόν 270^a 25.
 ἀνανύχνης κόρσαι (Empedocles)
 300^b 31.
 ἄνεσις 284^a 34. 288^a 19, ^b 13.
 ἀνθρώπινος 270^b 12.
 ἀνθρωπίνως 287^b 33.
 ἄνθρωπος 333^b 7. 338^b 8.
 ἀνιέναι 288^b 26.
 ἀνισάζειν 293^a 2. 297^b 12.
 ἀνίσχειν 289^a 33.
 ἀνομοιοβάρης 273^b 23.
 ἀνομοιομερής 274^a 31. 321^b 17.
 ἀντερείδειν 294^a 19.
 ἀντέρεισις 294^b 17.
 ἀντίδικος 279^b 11.
 ἀντικειῖσθαι 277^a 23. 284^b 22.
 ἀντικινεῖν 272^b 4.
 ἀντικρούειν 313^b 2.
 ἀντιλέγειν 294^b 10.
 ἀντίπους 308^a 20.
 ἀντιστρέφειν 337^b 23. ἀντ-
 εστραμμένως 273^a 1.
 ἀντιφάρεσθαι 291^b 2.
 ἀντιφράττειν 293^b 25.
 ἀντίχθων 293^a 24, ^b 20.
 ἄνω 268^b 21. 270^b 22. 284^b
 21—28. 285^a 21—25. 288^a 4.
 308^a 16—21. 310^b 14. 312^a
 16. 313^a 15.

- ἀνωμαλία 288^a 26. 336^a 30.
 ἀνώματος 288^a 14. 336^b 5.
 ἀνωμάλως 288^a 17.
 ἄξιος 291^b 25.
 ἄξιον 276^b 22. 297^b 3.
 ἄορατος 302^b 2. 316^b 33.
 ἄορίστος 329^b 30.
 ἄορίστως 276^a 21. 280^b 3.
 ἀπάγειν 336^a 18.
 ἀπαθής 270^b 2. 284^a 14. 323^b 4.
 326^a 1. 327^a 1.
 ἀπαλλάττειν 284^a 31.
 ἄπαξ 270^b 19.
 ἀπαρτᾶν 290^b 6.
 ἀπανστος κίνησις 279^b 1. 284^a 9.
 288^a 11. 318^a 25.
 ἀπειράκεις 279^b 29.
 ἀπειρία 270^b 19. 316^b 6.
 ἀπειρος 272^a 2—29. 273^a 24,
^b 2—29. 274^a 7. 274^b 29 —
 275^b 22. 300^b 5, 14. 304^b
 8, 27. 311^b 31. 318^a 21.
 332^b 13. 337^b 28.
 ἀπειρών (Empedocles) 294^a 25.
 ἀπέρχεσθαι 318^a 14. 336^b 9.
 ἀπέχειν 271^a 13. 293^b 26, 30.
 ἀπιέναι 336^b 4, 18.
 ἀπλοῦς 286^b 17. ἀπλᾶ σώματα
 268^b 28. 298^a 29. 306^b 3.
 314^a 28. ἀπλῇ γένεσις 315^a 26.
 ἀπλῇ κίνησις 302^b 7. 303^b 5.
 315^a 28. ἀπλῇ φορᾷ 296^b 31.
 ἀπλουστερώς 304^a 11.
 ἀπλῶς 278^a 13. 281^b 7. 299^b 4.
 311^a 17, 27. 317^b 5.
 ἀποβαίνοντα 306^a 15.
 ἀποβολή 335^b 15.
 ἀποδεικνύναι 269^b 18. 333^b 25.
 ἀποδέχεσθαι 306^b 28.
 ἀποδιδόναι 302^b 21. 318^a 7.
 319^a 7. 323^a 1. 333^b 4.
 ἀποθην 327^a 4.
 ἀποκρύπτειν 292^a 5.
 ἀπόκρυψις 294^a 2.
 ἀπολαμβάνειν 294^b 21.
 ἀπολείπειν 307^b 9.
 ἀπολύειν 272^a 24, 26, ^b 3, 10,
 26. 310^b 33.
 ἀπονέμειν 336^a 9.
 ἄπονος οὐρανός 284^a 15.
 ἀπόρημα 327^b 32.
 ἀπορία 291^b 28. 315^b 19.
 317^b 18.
 ἀπόστασις 290^a 16, ^b 22. 292^a 16.
 ἀπόστημα 291^a 31. 294^a 4.
 ἀποτείνειν 290^a 17.
 ἀποτελεῖν 268^b 26.
 ἀποτομή 275^b 25.
 ἀποφαίνειν 271^b 7. 287^b 29.
 304^a 19. 316^a 9. 325^a 17.
 ἀπόφασις 282^a 4, 6.
 ἀπτεσθαι 280^b 8. 287^a 34.
 320^b 34. 323^a 3—34. 327^a 3.
 ἀπτικός 322^b 27.
 ἀπτόν 329^b 8, 17.
 ἄρδεν 335^a 14.
 ἄρης 292^a 5.
 ἀριθμός 272^a 1. 300^a 15.
 320^b 14. 326^b 6.
 ἄριστα ἔχειν 292^a 22, ^b 5.
 ἀριστέρος 284^b 6, 17, 22. 285^a
 2, 18, ^b 19.
 ἀρμονία 290^b 13 sqq.
 ἀρχαῖοι, οἱ, 271^b 3. 297^a 23.
 310^b 1. 314^a 6. ἀρχαιότε-
 ροι 308^b 31. ἀρχαῖοι λόγοι
 284^a 2.
 ἀρχή 268^b 14. 271^b 6, 12.
 281^b 2. 284^b 10 sqq. 292^b 22.
 306^a 11, 14. 324^a 27. 329^a
 5, 33. ἐξ ἀρχῆς 268^b 25.
 271^b 17. 327^a 32.
 ἀσθένεια ὅψεως 290^a 18.
 ἀσκός 311^b 10.
 ἀστήρ 290^a 19. 298^a 3.
 ἀστράγαλος 292^a 29.
 ἀστρολογία 291^a 31. 297^a 4.
 ἀστρολογικά 291^b 21.
 ἄστρον 278^b 18. 285^b 18. 289^a
 11 sqq., ^b 1 sqq. 290^a 7 sqq.

- 291^a 29 sqq., ^b 2—23. 292^a 11,
^b 1. 293^a 12. 296^a 25, ^b 4.
 298^a 6.
 ἀσύμμετρος 273^b 11.
 ἀσύμφωνος 306^b 30.
 ἀσφαλεστέως 310^a 6.
 ἄσυχλος 284^a 31.
 ἀσώματος 320^a 30.
 ἄτακτος 280^a 8.
 ἀτάκτως 300^b 18, 27, 33. 301^a 4.
 ἀταξία 301^a 3.
 ἀτελεύτητος 273^a 5.
 ἀτελής 284^a 7.
 Ἄτλας 284^a 19.
 ἀτμίς 330^b 4.
 ἄτομος 299^a 12. 300^a 14. 303^a
 21. 315^b 26 — 317^a 17.
 ἄτοπος 289^b 15.
 ἄτρυτος 284^a 35.
 αὐξάνειν 270^a 23. 291^b 19.
 320^a 20. 321^a 19—22, ^b 7,
 29. 322^a 3, 21—24.
 αὕξη 310^b 29. 319^b 32.
 αὕξεις 317^a 27. 320^a 8 sqq.,
^b 30. 322^a 1—25. 333^a 35.
 αὕξητικός 322^a 12, 27.
 αὐτάρκης 279^a 21.
 αὐτόματος 283^a 31. 287^b 25.
 289^b 17, 21. 333^b 6.
 ἀφαιρεῖν 273^b 25. 290^a 3.
 315^a 11.
 ἀφαίρεσις 299^a 16.
 ἀφαιρετός 315^a 12.
 ἀφανής 285^b 21. 318^b 21.
 ἀφανίζειν 328^b 13.
 ἀφή 280^b 27. 322^b 29 — 323^a
 34. 326^b 12. 327^a 12. 329^b
 8, 18.
 ἀφθαρτος 280^b 25 — 281^a 3.
 281^b 25. 282^a 29, 31.
 ἄφθιτος 270^a 26.
 ἀφιέναι 294^a 14, 16. 325^b 36.
 ἀφικνεῖσθαι 270^b 20.
 ἀφιστάναι 269^b 16. 271^b 9.
 290^a 34.
 ἀφορίζειν 305^a 21. 307^b 10.
 ἀφορμή 292^a 16.
 ἀχώριστος 320^b 13. 332^b 1.
 ἀψυχος 284^b 33.
 Βαβυλώνιοι 292^a 8.
 βαδίζειν 272^a 11. 281^a 9.
 304^b 8.
 βάθος 284^b 25. 294^a 26 (Em-
 pedocles). 330^a 18.
 βαίνειν 307^a 8.
 βάρβαρος 270^b 7.
 βάρος. 273^a 25, ^b 3, 29. 281^a 8.
 296^b 19. 300^b 24. 301^a 23.
 312^b 4.
 βαρυντικόν 310^a 32.
 βαρύς 269^b 23, 28. 286^a 27.
 295^b 9. 297^b 19. 299^b 6.
 307^b 28 sqq. 308^a 30 sqq.
 309^a 4 sqq. 310^a 32 sqq.,
^b 25 sqq. 311^a 17 sqq., ^b 3
 sqq. 312^a 17 sqq. 326^a 9.
 329^b 21.
 βαρύτης 273^a 26.
 βάσις 287^b 9.
 βελόνη 313^a 19.
 βέλος 289^a 23.
 βία 291^a 4. βία 269^a 7. 276^a 23.
 300^a 23. 333^b 26.
 βιάζεσθαι 296^b 30. 313^b 20.
 βίαιος 284^a 15. 291^a 5, 23.
 296^a 33.
 βίος 336^b 13.
 βλαστάνειν (Empedocles) 300^b
 31.
 βλέπειν 306^b 31.
 βούλεσθαι 297^b 22.
 βραχύ 298^a 9.
 βρέχειν 330^a 17, 21.
 βροντή 290^b 35.
 βυθός 294^b 5.
 βῶλος 270^a 5. 276^a 3. 297^b 8.
 γεηρός 269^a 27. 284^a 22. 308^b 14.
 γένεσις 270^a 22. 297^b 15. 298^b

- 9, 15. 301^b 32. 310^b 34.
311^b 33. 314^a 7. 315^a 26,
^b 20, 23. 317^a 17, 25, 31,
^b 4, 35. 318^b 10. 319^a 20, 28,
^b 17. 320^a 1, 13. 331^a 8, 14,
^b 2. 335^a 7, 24, ^b 4. 336^a 16,
20, ^b 19. 337^a 6. 338^a 15.
γεννᾶν 283^b 31. 285^b 28. 295^a
14. 305^a 16. 314^a 9. 316^a 4.
322^b 6. 334^a 22.
γένος 268^b 1. 286^b 17. 312^a 13.
342^b 7.
γεώδης 313^a 20.
γεωργός 335^a 14.
γῆ *elementum*: 277^a 28, ^b 4.
286^a 21. 306^a 20. 308^b 14.
310^b 16. 330^b 5. 331^a 4.
335^a 1. *terrae globus*: 270^a 5.
276^a 3. 289^b 5. 292^b 20.
293^a 15 sqq. 294^a 22 sqq.
296^a 5 sqq., ^b 15 sqq. 297^a
8 sqq., ^b 32 sqq. 312^a 1.
γῆρας 288^b 16.
γίγνεσθαι 270^a 14. 274^b 14.
279^b 21. 280^b 15—20. 281^b
28. 282^a 23, ^b 9. 283^a 28,
^b 20. 298^b 27. 305^a 17.
314^a 10. 317^b 31. 318^a 27
— 319^b 5. 333^b 5.
γλίσχρος 328^b 4. 330^a 5.
γλυκύτης 329^b 12.
γνώσις 298^b 23. 302^a 11.
γονή 319^b 16.
γραμμή 268^a 8. 271^b 31. 272^b
17. 299^a 13, ^b 25, 27.
γράφειν 272^a 13. 279^b 34.
γρυπός 278^a 31.
γρυπότης 278^a 29.
γυμνάζειν 292^a 25.
γωνία 287^a 18. 296^b 20. 297^b 19.
311^b 34.
γωνιοειδής 319^b 14.
δαψιλός αλήθης (Empedocles)
294^a 26.
δεκτικός 320^a 3.
δεξιός 284^b 25, 28. 285^a 21,
23, ^b 16, 19.
δεῦρο 269^b 15. 276^a 30. 296^a 6.
δημιουργεῖν 330^b 13.
Δημόκριτος 275^b 30. 294^b 14.
300^b 8. 303^a 4. 305^a 34, ^b 1.
307^a 16. 313^a 22. 314^a 18.
315^a 35, ^b 9, 26. 316^a 1, 13.
323^b 10. 325^a 1. 326^a 9.
327^a 19.
διάγνωσις 290^b 27.
διάγραμμα 279^b 34. 280^a 3.
διάδηλος 290^b 26.
διαδιδόναι 270^b 17.
διάθεσις 280^a 23.
διαθιγή 315^b 35. 327^a 18.
διαίρειν 268^a 6, 28. 280^b 4.
286^b 31. 297^b 3. 305^a 2, 5.
308^a 6. 314^a 2. 327^a 13, ^b 32.
328^a 6.
διαίρεσις 297^b 26. 313^b 20.
318^a 21. *διαίρέσεις* (Platonis)
330^b 16.
διαίρετικός 313^b 7.
διαιτητής 279^a 11.
διακναίειν 290^b 34. 291^a 22.
διακοσμεῖν 280^a 20.
διακρίνειν 327^a 11. 336^a 4.
διάκρισις 322^b 7. 333^b 13.
διαλείπειν 337^b 1.
διάλλαξις (Empedocles) 314^b 8.
διαλύειν 280^a 12. 298^b 34.
304^b 30. 305^a 5. 315^b 22, 32.
325^b 19. 326^a 27.
διάλυσις 304^b 29. 306^a 1. 325^b 3.
διαμαρτάνειν 307^a 4.
διαμένειν 288^a 31.
διάμετρος 271^a 12. 277^a 24.
281^a 7. 293^b 25.
διανέμειν 306^b 31. 243^b 11.
διάνοια 270^a 26. 280^b 3. 294^a 13.
διαπίπτειν 313^b 1. 335^a 3.
διαπορεῖν 277^b 29. 308^a 5.
317^b 13. 321^b 11. 327^b 10.

διαρρηγνύναι 295^b 32.
 διασπᾶν 274^b 18. 290^a 6.
 296^a 8. 313^b 11.
 διάσπασις 313^b 20.
 διάσταςις 268^b 6. 274^b 20.
 284^b 23. 288^b 10. 312^a 13.
 διάστημα 271^b 30. 288^b 12.
 διάταξις 300^b 25.
 διατείνειν 326^b 35.
 διατελεῖν 283^a 30.
 διατιθέναι 280^a 21.
 διατμίζειν 305^b 14.
 διαφανής 319^b 23. 324^b 32.
 διαφέρειν 271^b 5. 280^b 3.
 298^b 14. 315^b 1.
 διαφερόντως 277^a 6.
 διαφεύγειν 304^a 8. 316^a 16.
 διαφορά 315^a 8. 318^b 15.
 329^b 17.
 διαφυλάττειν 306^a 13.
 διδασκαλία 280^a 1.
 διδόναι 283^a 6.
 διείργειν 325^a 5.
 διεξέρχασθαι 279^b 5.
 διερόν 330^a 16, 19.
 διέρχασθαι 272^a 3, 29. 308^b 1.
 διέναι 291^a 2, ^b 4. 307^b 13.
 326^b 22.
 διυστάναι 290^b 35. 295^a 30.
 301^a 15. 309^b 23.
 δικαίωμα 279^b 9.
 δίνη 295^a 13. 300^b 3.
 δίνησις 284^a 24. 290^a 10.
 295^a 10.
 διορᾶν 326^b 11.
 διορίζειν 280^b 17. 298^b 4. 301^b
 17. 308^b 1, 12. 309^a 33.
 311^a 16. 313^b 22. 314^a 6.
 315^b 2. 323^a 16.
 διορισμός 323^a 22. 329^a 14.
 διχότομος σελήνη 291^b 21. 292^a
 4.
 διψῆν 295^b 32. φιλοσοφίας
 291^b 27.
 διώκειν 318^b 26:

δνοφόμεis (Empedocles) 314^b 22.
 δόξα 270^b 20. 283^b 30. 298^b
 25. 306^a 8. 318^b 27.
 δοξάζειν 325^a 19.
 δρόμος 292^a 26.
 δύνειν 296^b 6. 334^a 5.
 δύνاميς 275^b 5, 22. 281^a 11.
 283^a 20, ^b 4, 13. 285^a 1, 24,
 29. 293^a 11. 297^a 17. 301^b.
 18. 302^a 7. 311^a 4. 317^b
 16, 23. 322^a 28. 326^b 31.
 327^b 23. 335^b 23.
 δύνασθαι 282^a 9. 307^b 31.
 333^a 24.
 δυνατός 280^b 17. 281^a 12, 29,
^b 2—27. 335^a 33.
 δύνειν 290^a 15. 294^a 1.
 δύο 268^a 16.
 δύσις 285^b 19. 298^a 6.
 δυσκίνητος 294^b 17.
 δυσόριστος 329^b 32.
 δυσχέρεια 284^a 14. 309^a 29.
 δυσχερής 304^a 22.
 δωδεκάεδρον 307^a 18.
 ἔγκλισις 336^b 4.
 ἔγκρατής 290^a 20.
 ἐγκύκλιος κίνησις 293^a 11. 296^a
 35. ἐγκύκλια φιλοσοφήματα
 279^a 30. σώματα 286^a 11, ^b 6.
 290^a 2.
 ἐγχειρεῖν 316^a 4.
 ἐγχωρεῖν 273^b 15. 306^b 24.
 331^b 30.
 ἐδώδιμος 295^b 33.
 εἶδος 268^a 5, ^b 13. 274^a 32.
 277^b 33. 278^a 9, 14. 285^b 32.
 299^a 20. 310^b 15. 312^a 12.
 318^a 9, ^b 17, 32. 324^b 17.
 328^a 28. 335^a 16, 21, ^b 6.
 338^b 13, 17.
 εἰλικρινής 330^b 33.
 εἰσάγειν 271^b 11.
 ἔκαστα, καθ' 298^b 5.
 ἐκβάλλειν 271^b 29.

- ἔκβασις 268^b 3.
 ἐκεῖ, ἐκεῖθεν 276^a 28.
 ἐκθερμαίνειν 289^a 27.
 ἐκθλίβειν 310^a 10.
 ἐκθλιψις 277^b 2.
 ἐκκρίνειν 302^a 23.
 ἔκκρισις 305^b 23, 27.
 ἐκλειψις 291^b 22. 293^b 23.
 297^b 24.
 ἔκκρισμα 316^a 34.
 ἐκπυροῦν 289^a 21, 24.
 ἐκριπτεῖν 296^b 25.
 ἔκστασις 286^a 19.
 ἐκχεῖν 294^a 27.
 ἐλάττων 271^b 10. 281^a 26. 287^a
 25. 288^b 33. 328^a 6.
 ἐλαύνειν 320^a 21.
 ἐλέφας 298^a 12.
 ἐλίσσειν 290^a 17.
 ἔλκειν 311^b 9.
 ἐλλείπειν 268^b 4.
 ἔλλειψις 268^b 4.
 Ἑλληνες 270^b 7.
 ἐμμελής 284^b 3. 290^b 30.
 ἐμμιγνύναι 315^b 13.
 Ἐμπεδοκλῆς 279^b 19. 284^a 26.
 294^a 25. 295^a 17, 29. 300^b
 2, 29. 301^a 15. 302^a 28, ^b 23.
 305^a 3, 34, ^b 1. 309^a 20.
 314^a 11, 16, 25, ^b 7, 20.
 315^a 3. 324^b 33. 325^b 1, 5,
 16, 19. 329^a 3, ^b 1. 330^b 20.
 333^a 18, 35, ^b 14. 334^a 3, 27.
 ἐμπεριλαμβάνειν 309^a 6.
 ἐμπόδιος 272^b 7.
 ἐμποδῶν 323^a 27.
 ἐμποιεῖν 335^b 21.
 ἐμπροσθεν 279^b 28. 284^b 29.
 310^a 6.
 ἔμφρων 284^a 32.
 ἔμψυχος 284^a 23. 285^a 29.
 291^a 23.
 ἐναλλάξ 279^b 14. 280^a 11.
 289^a 5.
 ἐναντιολογία 323^b 17.
 ἐναντίος 269^a 14. 271^a 3. 282^a
 6, 18. 286^a 25, 33. 310^a 25.
 312^a 33. 314^b 26. 315^a 3.
 324^a 2 sqq., ^b 20. 330^a 31.
 336^a 31, ^b 9.
 ἐναντιότης 271^a 26.
 ἐναντίως 274^a 6. 285^b 25.
 ἐναντίωσις 271^a 28, ^b 6. 323^b 31.
 328^a 32. 329^a 10, 26, 34,
^b 2, 18.
 ἐναπολαμβάνειν 294^b 27.
 ἐναρμόνιος 290^b 22.
 ἐναφάπτειν 301^b 26.
 ἐνδεῖν 289^a 32, ^b 33. 290^a 19.
 291^a 11. 293^a 7.
 ἐνδελεχής 336^b 22. ἐνδελεχῶς
 336^a 17.
 ἐνδέχεσθαι 269^b 31. 270^a 10.
 274^b 14.
 ἐνδοξος 303^a 22.
 ἔνεκα (οὐ ἔνεκα) 324^b 14.
 335^b 6.
 ἐνέργεια 283^a 20. 302^a 8. 307^b
 32. 327^b 23.
 ἐνέχεσθαι 309^a 29.
 ἐπιστάναι 281^a 20. 313^b 3.
 ἐποικεῖν 316^a 6.
 ἔνστασις 294^b 12.
 ἐνστατικός 294^b 11.
 ἐνταῦθα 269^a 31. 276^a 27.
 300^a 31.
 ἐντανθοῖ 295^b 23.
 ἐντελέχεια 311^a 4. 316^b 21.
 317^b 17. 326^b 31.
 ἐντεῦθεν 276^a 28.
 ἐντονος 287^b 15.
 ἐντός 281^a 10, 13.
 ἐνυπάρχειν 291^a 11. 302^a 12, 24.
 ἔνωσις 328^b 22.
 ἐξάγωνος 306^b 7.
 ἐξαιρεῖν 270^a 21. 307^b 4. 335^a
 2, ^b 35.
 ἐξαργαῖν 279^a 29.
 ἐξεῖναι 303^a 18.
 ἐξέρχεσθαι 292^a 6.

- ἐξῆς 310^b 12.
 ἔξις 324^b 17. 327^b 16.
 ἐξιστάναι 323^b 28. 325^a 20.
 ἐξωθεῖν 279^a 18.
 εἰκέναι 270^a 20. 323^b 16.
 325^a 10.
 ἐπάγειν 268^a 20.
 ἐπαγωγή 276^a 15.
 ἐπαμποτερίζειν 328^b 9.
 ἐπαναποδιστέον 317^b 19.
 ἐπαναφέρειν 285^a 2.
 ἐπανάρεσθαι 300^b 26.
 ἐπάνω 287^a 9.
 ἐπέκτασις 305^b 18.
 ἐπεκτείνειν 303^b 28. 305^b 16.
 ἐπεσθαι 289^a 11. 302^b 11.
 ἐπέχειν 287^a 17.
 ἐπιβάλλειν 272^a 25.
 ἐπιγίγνεσθαι 297^a 32.
 ἐπίδηλος 293^b 29. 297^b 34.
 298^a 8.
 ἐπιδιορίζειν 303^a 13.
 ἐπίδοσις 277^a 32. 320^b 30.
 ἐπεικῶς 319^b 20.
 ἐπιξευγνύναι 287^b 8.
 ἐπικρατεῖν 269^a 2, 5, 29. 321^a 35.
 ἐπιλαμβάνειν 305^b 19.
 ἐπιλείπειν 336^b 1.
 ἐπιμένειν 313^a 17, 20, ^b 12.
 ἐπιμνησθεσθαι 309^a 25.
 ἐπιπεδον 268^a 8. 272^b 18. 286^b
 13, 30. 306^b 5. 329^a 22.
 ἐπιπλεῖν 313^a 17, 20.
 ἐπιπολάζειν 269^b 6, 26. 273^a 27.
 277^b 18. 311^a 8, 18, 28.
 312^a 6. 313^b 21.
 ἐπιπολῆς 299^a 4. 315^a 34.
 330^a 17.
 ἐπέπορος 284^a 17.
 ἐπιπρόσθησις 293^b 22. 297^b 29.
 ἐπιπωματίζειν 294^b 15.
 ἐπισιέπτεσθαι 299^a 10.
 ἐπιστήμη 268^a 1. 306^a 16, 27.
 ἐπίσχειν 311^a 9.
 ἐπίτασις 289^a 19, ^b 21.
 ἐπιτείνειν 288^b 27. 289^a 3. 297^b 2.
 ἐπίτηδες 290^a 33. 298^b 35.
 ἐπιτιθέναι 299^b 28.
 ἐπιτιμᾶν 285^a 26. 335^b 11.
 ἐπιτυγχάνειν 288^a 1. 292^a 32.
 ἐπιφάνεια 285^b 30.
 ἐπιχειρεῖν 275^b 12.
 ἐπωνυμία 270^b 23. 279^a 25.
 ἔργον 298^a 28. 321^b 1.
 ἐρήμην 279^b 10.
 ἐρχεσθαι 308^a 34. 319^a 24.
 ἐσχατεύειν 298^a 14.
 ἐσχατος 308^a 21. 310^b 9. 324^a
 28, ^b 24.
 ἑτέρως 284^b 9.
 εὐαίσθητος 289^a 7.
 εὐδιαίρετος 313^b 6—15. 328^b 17.
 εὐθήσεια 287^b 31.
 εὐθύγραμμος 286^b 13, 25. 303^a
 32.
 εὐθύς 268^b 18, 21. 269^a 20, ^b 13.
 270^b 30 sqq. 271^a 13. 275^b 18.
 332^b 13. 337^a 7. 338^a 6.
 εὐθυωρία 332^b 13. 338^a 7.
 εὐκίνητος 306^b 34. 307^a 5.
 εὐλογος 279^b 18. 289^a 22, ^b 22.
 315^b 19. 326^a 26. 330^b 2—7.
 εὐόριστος 313^b 9. 328^a 35, ^b 2.
 329^b 31. 334^b 35.
 εἰπορία 291^b 27.
 εὔπορος 315^b 21.
 εὐφθαρτος 280^b 25. 305^a 6.
 317^a 27.
 ἐφαρμόττειν 308^b 2.
 ἐφεξῆς 281^a 28. 288^a 14. 317^a 9.
 331^b 4, 26, 34. 337^a 35.
 Ἐφέσιος Ἡράκλειτος 297^b 17.
 298^b 33
 ἐφιστάναι 300^b 21. 315^a 34,
 ^b 18.
 ἑχόμενον 317^a 11.
 ζέσις 330^b 27.
 Ζεύς 293^b 3.
 ζητεῖν 294^b 6, 9. 318^a 31.

- ζήτησις 294^b 8. 321^a 1.
 ζωή 292^b 29.
 ζῶον 284^b 15. 285^a 15, 17.
 288^b 15. 293^b 6. 335^b 32.
 338^b 8.
 ζώπυρον 308^a 2.
 ἥκειν 279^a 4. 304^a 32.
 ἡλικία ἡ νῦν 308^b 31.
 ἥλιος 278^b 17. 290^b 15. 291^b 22.
 293^b 24. 338^b 3.
 ἡμικύκλιον 271^a 11, 14.
 ἡμισυς 293^b 23.
 ἡμισφαίριον 285^b 10, 23. 293^b
 26. 308^a 26.
 Ἡράκλειοι στῆλαι 298^a 10.
 Ἡράκλειτος 279^b 16. 298^b 33.
 ἡρέμα 326^a 12. 328^b 7.
 ἡρεμεῖν 300^a 28. 314^b 13.
 ἡρεμία 286^a 26. 295^a 7.
 Ἡσίودος 298^b 28.
 ἡσυχάζειν 311^b 23.
 Θαλῆς 294^a 29. 303^b 11.
 θαυμαστός 271^b 15. 317^b 18.
 θεᾶσθαι 280^a 2.
 θεῖν (Empedocles) 334^a 3.
 θεῖος 269^a 31. 279^a 23. 288^a 4.
 292^b 22, 32.
 θεμέλιος 337^b 15, 31.
 θεός 268^a 15. 270^b 6. 271^a 33.
 278^b 15. 279^a 23—32. 284^a
 4, 12. 286^a 9—11. 333^b 21.
 336^b 32 sqq.
 θερμαντικός 307^a 18.
 θερμόν 326^a 5. 329^b 24, 26.
 θερμότης 322^b 16.
 θέσις 306^a 12. 322^b 33. 325^b 14.
 θεωρεῖν 274^a 20. 277^b 8. 300^b
 20. 304^a 25. 325^b 35.
 θεωρία 271^b 6. 298^b 5. 334^a 15.
 διγγάνειν 326^a 33, ^b 2.
 θνητός 284^a 14.
 θορυβεῖν 293^b 9.
 θράσος 291^b 26.
 θραύειν 326^a 26.
 θρίξ 295^b 31.
 θρύψις 316^b 30.
 ιδέα 268^a 21. 274^b 2. 276^b 2.
 285^a 24.
 ιδίως 323^b 10.
 ιδρύειν 278^b 15. 287^a 31.
 295^b 14.
 ικανός 318^a 13, 27.
 ικανῶς 269^b 21.
 ἴλλεσθαι 293^b 31. 296^a 26.
 Ἰνδική 298^a 11.
 Ἰξίων 284^a 34.
 ἰσάζειν 287^b 10. 328^a 29.
 ἰσοβαρής 273^b 24. 308^b 34.
 ἰσάναι 304^b 27. 332^b 12.
 ἱστορία 298^b 2.
 ἰσχνάνειν 292^b 14.
 ἰσχός 275^b 20. 297^a 1. 313^b
 16, 19.
 Ἰταλία 293^a 20.
 καθιστάναι 314^a 14.
 καθόλου 274^a 20. 283^b 18.
 317^b 7. 322^a 16.
 καίειν 307^a 24.
 καινοτέρως 308^b 31.
 καλεῖν 284^b 7. 289^a 11. 293^a
 20, 24.
 καμπυλότης 278^a 29.
 καπνός 331^b 26.
 καρτερινός 287^b 34.
 καρτερός 291^a 1.
 καταδικάζειν 279^b 10.
 καταμετρεῖν 273^a 32.
 κατασκευάζειν 293^a 24. 301^a 17.
 309^b 31. 314^b 1. 325^a 26.
 κατασπᾶν 270^a 9.
 κατάφασις 286^a 26.
 καταχρῆσθαι 270^b 24.
 κατηγορία 281^a 32. 317^b 6, 9.
 318^b 17. 319^a 11.
 κατοικεῖν 293^b 28

- κατορθοῦν 292^a 28.
 καττίτερος 328^b 8, 12.
 κάτω 277^a 31. 284^b 17, 21.
 285^a 17. 308, 16, 18. 312^a 16.
 313^a 15.
 καυστικός 307^a 1.
 κενόν 279^a 12. 302^a 1. 305^a 21.
 309^a 6. 320^b 27. 321^a 6, ^b 15.
 326^b 19.
 κεραννύναι 328^a 12.
 κηρός 305^b 30.
 κινεῖν 271^b 11. 272^b 24. 273^b
 30. 274^a 16. 276^a 23, ^b 27.
 277^a 9, 14. 288^a 34, ^b 1.
 299^a 5. 307^b 31. 310^a 30.
 311^a 9 323^a 12, 20. 324^a 25,
 30, ^b 12.
 κίνησις 268^b 17, 30. 269^a 4, 24.
 273^b 30. 274^a 16, ^b 3. 276^b 27.
 284^b 27. 286^a 3. 287^a 23.
 288^a 11, ^b 29. 290^a 9. 293^a 12.
 295^a 6, ^b 15. 300^a 23. 302^b 6.
 304^b 20. 310^a 23. 312^a 5.
 315^a 28 sqq. 318^a 3. 336^a
 15, ^b 6. 337^a 25, 32. 338^a 15.
 κινήτικος 288^b 4. 291^b 15.
 310^a 27, 30.
 κλέψυδρα 294^b 20.
 κοῖλος 270^b 35. 287^b 6.
 κοινός 320^b 23. 328^a 31.
 Κολοφώνιος Ξενοφάνης 294^a
 23.
 κομψῶς 290^b 14. 295^b 16.
 304^a 13.
 κοριορτώδης 313^a 20.
 κόνισις 292^a 26.
 κόρη (Empedocles) 300^b 30.
 κοσμοποιεῖν 301^a 13.
 κόσμος 274^a 27. 285^b 12. 287^b 15.
 280^a 21. 296^a 13. 300^b 18—25.
 301^a 10, 19. 334^a 6.
 κουφίζειν 309^a 6.
 κοῦφος 269^b 24. 295^b 9. 299^b 7.
 307^b 31. 308^a 29, ^b 13. 309^a
 10, 24, ^b 5. 310^a 23, ^b 25, 31.
 311^a 17, ^b 4, 14. 312^a 17.
 329^b 21.
 κουφότης 273^a 26. 300^b 24.
 301^a 23.
 κραδαίνεσθαι 290^a 22.
 κρασις 328^a 8.
 κρατεῖν 271^a 30. 291^b 7. 297^b 5.
 328^a 26, 30. 331^a 28—33.
 κραῦρος 330^a 6.
 κριθή 328^a 2.
 κρίνειν 279^b 12.
 κρύσταλλος 330^b 26, 28.
 κύαθος 295^a 19.
 κύβος 306^b 7.
 κυκλεῖν 300^a 33.
 κυκλικός 289^a 30.
 κυκλικῶς 272^b 24.
 κύκλος 268^b 18. 269^a 3, 20,
^b 30. 270^a 33. 272^a 5, ^b 20.
 277^a 23. 279^b 2. 285^b 18, 22.
 286^a 3. 287^b 22. 289^b 33.
 297^b 34. 331^b 2. 336^a 32.
 337^a 5. 338^a 14.
 κυκλοτερής 294^a 8.
 κυλίειν 290^a 25.
 κύλισις 290^a 10.
 κυμαίνειν 297^a 10.
 Κύπρος 298^a 4.
 κύριος 285^a 26. 335^b 34.
 κυρίως 280^b 32. 281^a 3. 306^a 17.
 314^a 10. 317^a 33. 320^a 2.
 324^b 27.
 κυρτός 270^b 35. 297^b 28.
 κωμωδία 315^b 15.
 κῶος 292^a 29.
 λαμβάνειν 270^b 33. 271^a 1.
 278^a 6. 302^b 15, 20. 306^a 7.
 335^a 28.
 λαμπρός 292^a 6.
 λεπτομερής 303^b 19. 304^a 30.
 330^a 1.
 λεπτός 303^b 19—28. 330^a 3.
 λεπτότης 303^b 24.

- Λεύκιππος* 275^b 30. 300^b 8.
 303^a 4. 314^a 12, 18, 21.
 315^b 6, 29. 325^a 1, 23, ^b 6,
 11, 26, 30.
λευκότης 329^b 11.
λογικῶς 275^b 12. 316^a 11.
λόγος 270^b 4. 272^a 6. 275^a 18.
 278^a 4, 24. 279^b 9. 280^b 3.
 284^a 19. 290^b 22. 293^a 25.
 296^a 20. 315^b 21. 316^a 8.
 317^b 14. 318^a 4. 320^b 14.
 325^a 14, ^b 34. 328^a 9. 333^b 16.
 335^b 7. 336^b 17.
Λυγκεύς 328^a 15.
λύειν 290^b 32. 313^b 4. 327^b 10.
 328^a 27.
λύσις 297^a 31. 321^b 12.

μάθημα 299^a 4. 302^b 29.
μαθηματικός 271^b 11. 291^b 9.
 297^a 3. 298^a 15. 299^a 16.
 303^a 21. 305^a 26.
μαίνεσθαι 325^a 20.
μακάριος 284^a 29.
μακρός 290^a 17.
μαλακός 299^b 13. 313^b 4. 326^a
 14. 330^a 8. 333^b 25.
μανθάνειν 318^a 34. 319^a 9.
μανία 325^a 18.
μανόν 296^a 19. 299^b 8. 303^b 24.
μανότης 303^b 23.
μαντεία 284^b 3.
μάντις 285^a 3.
μαραίνειν 305^a 11.
μαρτυρεῖν 270^b 5. 279^a 33.
 284^a 13. 288^a 7.
μάταιος 326^b 26.
ματαίως (Empedocles) 294^a 27.
μάτην 271^a 23. 291^b 14.
μάχαιρα 307^a 30.
μάχεσθαι 303^a 20. 306^a 27.
μεγαλομερής 303^b 27.
μέγεθος 268^a 2, 7, 28, ^b 15, 19.
 271^b 10. 273^b 3, 23. 298^b 4.
 315^b 26 — 317^a 17. 321^b 16.

μεθεκτικός 335^b 12.
μεθιστάναι 289^b 1. 298^a 9.
 328^a 34. 330^a 9.
μέθοδος 327^a 31.
μείωσις 320^b 31.
μελανία 329^a 12.
μέλας 292^a 6.
Μέλισσος 298^b 17. 325^a 2—19
μέλλειν 332^b 31. 337^b 4.
μένειν 274^a 34. 276^a 22. 290^a 21.
 295^b 23. 307^a 8.
μέρος 274^a 20. 285^b 31. 297^b 11.
 317^b 35.
μέσος 282^a 18. 287^a 31. 288^a 20.
 293^b 5—13. 296^b 15. 310^b 9.
 312^a 2, ^b 2. 332^b 7. 334^b
 27—31. 335^a 25.
μεσότης 334^b 29.
μεταβαίνειν 298^a 2.
μεταβάλλειν 314^b 27.
μετάβασις 268^b 1. 298^b 1. 305^b
 14, 27. 306^a 22. 331^a 24, ^b 28.
 337^a 11.
μεταβλητικός 319^a 20.
μεταβολή 270^a 29. 277^a 16.
 310^a 25. 318^a 25. 319^b 30 —
 320^a 2. 332^a 7. 336^a 19.
μετακινεῖν 315^b 35.
μετάληψις 335^b 14.
μεταλλάττειν 278^b 29.
μεταλλεύειν 326^b 35.
μεταξύ 276^b 1. 293^a 32. 312^b 1.
 319^b 12. 324^a 8. 328^a 31.
μεταρροθμίζειν 306^b 13.
μετάστασις 297^b 33.
μετασχηματίζειν 298^b 31. 335^b
 26.
μετασχημάτισις 305^b 29.
μετατάττειν 327^a 19.
μετατιθέναι 289^b 19.
μεταφορά 324^b 15.
μετεωρίζειν 294^a 14, 16.
μετέωρος 294^a 34.
μετρεῖν 273^b 12.
μέτρον 287^a 23, 25.

μέχρι 270^b 17. 292^b 21. 294^b
6—10. 297^a 9. 316^b 22.

μηδαμῇ 323^b 25.

μηδέτερος 282^a 18.

μήκος 284^b 24. 285^a 19, ^b 8.
299^a 11, ^b 26.

μήν 297^b 25.

μηνοειδής 291^b 20, 22.

μῆγμα 297^a 17.

μινύναι 268^b 18. 334^b 31.

μικρομερής 303^b 27. 330^a 2.

μικρός 299^a 13. 312^b 30.

Μιλήσιος Θαλής 294^a 30.

μῆξις 324^b 34. 327^b 21, 32.
328^a 9, 31, ^b 20.

μναῖαιος 311^b 4.

μνήμη 270^b 14.

μοῖρα 284^a 34.

μόλιβδος 308^b 7. 311^b 4. 313^a 17.

μολυβδῖς 289^a 25.

μονάς 300^a 18.

μονή 333^b 35.

μόνος 277^b 30. 279^a 11.

μονοῦσθαι 332^a 24.

μόνος 289^b 33. 320^a 11.

μόριον 268^b 5, 13. 270^a 4.
281^a 10. 284^b 16.

μορφή 277^b 32. 278^a 2, 14, 24.
320^b 17. 324^b 5, 335^b 6, 35.

μουσικός 290^b 31. 319^b 25.

μυθικῶς 284^a 23.

μυριάκις 316^a 22.

μυριοπλάσιον 271^b 9.

νεῖκος 295^a 31. 333^b 12, 20, 31.
334^a 6.

νοεῖν 278^a 6.

νοσερός 310^b 31. 312^a 19.

νόσος 310^b 29.

νῦν 283^b 6. 300^a 14.

ξεῖν 336^a 10.

Ξενοφάνης 294^a 23.

ξηρός 329^b 25, 31. 330^a 18.

ξύλον 311^b 4.

ὄγκος 268^b 12. 279^a 7. 290^b 35.

291^b 17. 294^a 8. 297^a 23.

298^a 18. 305^b 15. 308^b 32, 35.

309^a 4, 24. 321^a 11. 325^a 30.

326^b 20.

ὀδός 292^b 9.

ὄθεν ἡ κίνησις 285^a 23, ^b 16.

οἰκεῖος 276^a 12. 290^a 2. 294^b 11.

300^a 22. 301^a 5.

οἰκία 337^b 15, 31.

ὀκτάεδρον 307^a 16.

ὀλιγότης 308^b 15.

ὄλος 270^a 4. 271^b 5. 286^b 3.

294^b 32. 296^b 35. 297^b 10.

ὄλως 272^b 12. 274^b 27. 317^b 11.

326^a 28.

ὀμαλής 287^a 24. 288^a 13.

ὀμογενής 306^a 11. 308^b 22.

320^b 20. 324^a 1. 329^b 26.

333^a 34.

ὀμοειδής 276^b 5, 30. 278^a 19.

308^b 8. 320^b 19.

ὀμοιοβαρής 273^b 23.

ὀμοιοειδής 276^b 5, 30. 278^a 19.

308^b 8.

ὀμοιομερής 328^a 4, 10.

ὅμοιος 307^a 29. 310^b 2, 5, 12.

311^b 34. 323^b 4.

ὀμοιοῦν 324^a 10.

ὀμοίως 334^a 6.

ὀμολογεῖν 290^a 8. 306^a 6. 309^a

26. 331^b 24. 336^b 16.

ὀμολογονμένως 284^b 4. 325^b 14.

ὀμονοητικῶς 323^b 3.

ὀμοταχής 289^b 9.

ὁμοῦ πάντα 327^b 20.

ὀμόφυλος 307^b 1. 329^b 28.

ὀμώνυμος 276^b 2. 328^b 21.

ὄνειράττειν 335^b 8.

ὄνομα 293^a 24. 322^b 30.

ὀνομάζειν 333^b 15.

ὀξυγάνιος 307^a 2.

ὀπηλικοσοῦν 274^a 14. 316^b 8.

326^b 8.

ὀπισθεν 284^b 33. 288^a 6.

- ὁποθενοῦν 271^a 24. 273^a 11.
 ὁποσακισοῦν 273^a 32.
 ὁποτεροσοῦν 324^b 7.
 ὄραν 272^a 5. 281^a 20. 290^a 34.
 ὀργανικῶς 336^a 2.
 ὄργανον 336^a 8.
 ὀρθή 272^b 26.
 ὀρίζειν 273^a 14. 293^b 13. 297^b
 34. 312^a 16. 333^b 25.
 ὄρος 282^a 1. 330^b 32. 335^a 20.
 οὐδέτερος 282^b 18.
 οὐδέτερώς 282^b 20.
 οὐρανός 270^b 15. 278^b 10—21.
 279^a 12. 280^a 22. 285^a 29,
^b 8. 286^a 10, ^b 10. 287^b 23.
 288^a 15. 290^a 6. 291^a 35,
^b 2. 292^b 22. 298^a 24, 31.
 300^a 15. 301^a 17, 19. 303^b
 13. 308^a 17, 26.
 οὐσία 269^a 30. 270^b 11. 278^a
 4, 19, ^b 12. 286^b 11. 293^b
 15. 298^a 29, ^b 3. 306^a 31.
 311^a 1. 314^b 14. 317^b 9,
 21, 32. 318^b 16, 35. 320^b
 22. 321^a 35. 328^b 33. 335^a
 6, ^b 7. 336^b 32.
 ὄφελος 274^a 10.
 ὄφθαλμός 287^b 17.
 ὀχεῖν 294^a 33.
 ὀψις 281^a 26. 290^a 17—24.
 παγίως 298^b 30.
 πάθημα 299^a 25. 310^a 20.
 315^b 18. 326^a 21.
 παθητικός 275^b 7. 324^a 7. 326^b
 35. 328^a 20.
 πάθος 275^a 24. 298^a 28—34.
 299^a 20. 315^a 9. 317^b 11,
 33. 319^b 8, 27, 33. 320^b 17,
 25. 323^a 18. 326^a 2, 19.
 327^b 22. 337^a 28.
 πάλη 292^a 26.
 πάλιν 269^b 22. 324^b 15. 328^a 18.
 παμμεγέθης 271^b 13.
 πᾶμπάν 286^a 6. 292^a 20.
 παμπλήρης 325^a 29.
 πανδεχής 306^b 19. 329^a 14.
 πανσπερμία 303^a 16. 314^a 29.
 παντάπασιν 316^a 27.
 πανταχόθεν 284^b 35. 297^a 21,
 26, ^b 12. 308^a 20.
 πανταχοῦ 289^b 26.
 παντελής 269^b 7. 307^a 29. 323^b
 24. 334^b 9.
 πάντη 268^a 7. 297^a 23. 323^b 19.
 πάντως 299^b 3.
 παρβαίνειν 271^b 8.
 παραδιδόναι 270^b 14. 301^b 26.
 παραιώρησις 306^a 21.
 παραλαμβάνειν 323^b 1.
 παραλείπειν 285^a 26. 301^a 16.
 παράλλαξις 287^a 17.
 παραλογίζεσθαι 317^a 1.
 παράλογος 292^a 21.
 παραπλήσιος 325^a 19.
 παραπλησίως 287^b 19.
 παραφέρεσθαι 272^a 27.
 παρεκβαίνειν 325^b 36.
 παρεκτρέβειν 289^a 20.
 παρενοχλεῖν 281^a 18.
 παρέρχεσθαι 272^b 4, 9.
 παριέναι 287^b 30.
 Παρμενίδης 298^b 17—24. 318^b
 6. 325^a 2—23. 330^b 14.
 πάροδος 294^b 26. 296^b 4. 306^b 27.
 πᾶσχειν 269^a 34. 286^a 33. 322^b
 18, 23. 323^a 1 sqq., ^b 18 sqq.
 324^a 2 sqq., ^b 26 sqq. 326^b
 30 sqq. 335^b 30.
 πάτριοι λόγοι 284^a 3.
 παῦλα 284^a 8, 11.
 παχυμερής 304^a 31.
 παχύς 303^b 25. 330^a 24.
 παχύτης 303^b 24.
 πεινῆν 295^b 32.
 πειραῖσθαι 286^a 31. 307^b 11.
 περαίνειν 271^b 27. 273^a 4, 14.
 275^b 22. 293^a 10.
 πέρας 282^b 18. 284^a 6. 293^a
 32, ^b 13.

- περιάπτειν* 304^a 9.
περίεργος 326^b 8.
περιέρχεσθαι 272^b 14. 337^a 5.
περιέχειν 303^b 12. 309^a 22.
 310^b 10. 312^a 12. 317^b 7.
 332^a 25.
περιθεῖν 295^a 17.
περιλαμβάνειν 278^b 7.
πέριξ 269^b 7. 287^b 19.
περίοδος 336^b 15.
περιπατεῖν 292^a 25.
περιπλέκειν 325^a 34.
περίπλεξις 303^a 8.
περιρρεῖν 287^b 10.
περιστρέφειν 273^a 2.
περιτιθέναι 285^b 3.
περιττῶς 290^b 14.
περιφέρεισθαι 287^a 2. 290^a 5.
περιφερέης 270^b 34. 298^a 7.
 326^a 4.
περιφερόγραμμος 286^b 14.
περιφορά 285^b 28. 287^a 12.
 291^a 35.
πέρυσιν 283^b 7.
πηγνύναι 320^a 22. 327^a 17, 22.
πῆξις 330^b 27.
πικρότης 329^b 12.
πιστεύειν 269^b 14.
πίστις 270^b 13, 33. 287^a 31.
 292^a 9.
πιστός 276^a 14. 293^a 29.
 299^a 5.
πλάγιος 285^b 12, 14. 295^b 13.
πλανᾶσθαι 292^a 6. 293^a 1.
πλάνης 285^b 28. 290^a 19. 291^b
 29 sqq.
πλανήτης 287^a 9.
πλάσμα 289^a 6, ^b 25.
πλάτος 284^b 5. 285^a 19. 299^b
 26.
πλάττειν 299^b 17. 310^a 4. 325^a
 10.
πλάτυς 313^a 16.
Πλάτων 315^a 29. *ἐν ταῖς διαί-*
ρέσεσιν 330^b 16. *ἐν τῷ Τι-*
μαίῳ 280^a 30. 293^b 32. 300^a
 1, ^b 17. 306^b 19. 308^b 4.
 315^b 30. 325^b 25 sqq. 329^a
 13 sqq. 332^a 29. *ἐν τῷ Φαί-*
δωνι 335^b 10. Ceterum conf.
 278^a 16. 279^b 32 sqq. 284^a
 23. 286^b 27. 299^a 2 sqq.
 303^b 29. 306^a 1 sqq. 308^a
 20. 312^b 22. 316^a 20.
πλεονάκεις 270^b 19.
πλεοναχόθεν 270^b 33.
πληγὴ 289^a 28. 291^a 10, 17.
πλησιάζειν 295^a 35.
πλησιαιτάτον 291^b 33 *πλησιαι-*
τερον 292^a 2.
πλωτός 294^a 30.
πνευματοῦν 305^b 14.
ποδιαίος 272^b 20.
ποιεῖν 285^b 26. 286^a 33. 299^a
 12. 300^b 23, 32. 309^b 30.
 312^a 5, ^b 32. 322^b 18, 23.
 323^a 15—20, 31, ^b 1 sqq.
 324^a 2—34, ^b 13—27 sqq.
 326^b 29 sqq. 330^b 8—20.
ποίησις 275^a 24. 280^a 3. 315^b
 6. 322^b 26. 324^a 32.
ποιητικός 275^b 5. 306^a 16.
 324^a 7, 10, ^b 5—13. 328^a 20.
ποιῶς 298^a 26.
ποιός 312^a 15. 319^b 33.
πολλαπλάσιον 333^a 33.
πολλαχόθεν 311^b 31.
πολλαχῶς 280^b 2. 322^b 30.
πόλος 285^b 9—21. 293^b 32.
 296^a 27.
πολύ 316^a 8. 334^b 28.
πορευτικός 290^b 8.
πόρος 307^b 13. 324^b 26 sqq.
πόρρω 273^a 12. 286^a 5.
πόρρωθεν 286^a 4.
ποσός 312^a 14. 322^a 16. 333^a
 26.
ποτέ, ὅποτε ὅν 319^b 3.
ποτέρως 302^a 17. 320^a 32.
ποτός 295^b 33.

- πράγμα 294^a 24. 325^a 19.
 πραγματεία 308^a 1.
 πράξις 288^b 33. 292^a 21. ^b 1, 6.
 πρίειν 336^a 10.
 πρίων 307^a 31.
 προακούειν 279^b 8.
 προέρχεσθαι 308^b 3.
 προέχειν 290^b 6.
 προθυμία 287^b 31.
 προιέναι 290^a 34, ^b 9.
 προνοεῖν 291^a 24.
 προσάγειν 304^a 13. 336^a 17.
 προσάπτειν 284^b 10.
 προσγίνεσθαι 315^a 16. 321^b 26.
 προσδεῖσθαι 284^a 15.
 προσεῖναι 335^b 7.
 προσέλκειν 293^a 27.
 προσέρχεσθαι 321^b 27, 34. 322^a 2, 12, 19.
 προσηγορία 268^a 16, 18.
 πρόσθεν 284^b 22, 25. 285^a 24. 288^a 5.
 πρόσθεσις 285^b 20. 299^a 17. 333^b 1.
 προσθεωρεῖν 302^a 27.
 προσιέναι 322^a 26, 29. 336^b 3, 17.
 προσκεῖσθαι 293^a 10.
 προσκóπτειν 326^a 27.
 προσλογίζεσθαι 294^a 4.
 προσονομάζειν 270^b 22.
 προστιθέναι 281^a 34. 299^b 28. 301^b 15.
 προσυπάρχειν 335^a 31.
 προσυπολαμβάνειν 308^a 27.
 πρόσωπον 290^a 27.
 πρότερος 285^a 22. 286^b 16. 298^b 20. 318^a 6. 337^b 14.
 προτιθέναι 281^a 34.
 προυπάρχειν 317^b 17, 31.
 προφαίνεσθαι 279^a 31.
 προχειρίζεσθαι 271^b 25.
 προωθεῖν 297^a 28.
 πρόωσις 297^b 13.
 πρώτος 279^a 32. 286^b 12. 288^b 19. 302^a 11. 325^b 18. 335^a 24, 29. πρώτη κίνησις 310^b 34 φιλοσοφία 277^b 10. πρώτον σῶμα 291^b 32. πρώτος οὐρανός 288^a 15. 292^b 22. πρώτως 330^a 15, 19.
 Πυθαγόρειοι 268^a 11. 284^b 7. 285^a 10, ^b 25. 290^b 15 sqq. 293^a 20—31, ^b 1, 20. 300^a 15, 17.
 πυκνός 299^b 10.
 πυκνοῦν 296^a 18.
 πῦρ 276^a 3. 277^a 29. 287^a 33. 289^a 28. 293^a 21, 31. 303^a 14. 305^a 10. 306^b 32. 308^b 13. 310^b 16. 323^b 8. 330^b 3, 21—29. 331^a 5. 335^a 17.
 πυραμῖς 303^a 32. 304^a 12, 15. 306^b 7, 33. 334^a 33.
 πύρινος 289^a 16.
 πυροειδής 330^b 24.
 πυρός 328^a 3.
 πυροῦν 307^a 24. 312^b 13.
 πῶς 317^b 20.
 ῥαστώνη 284^a 32.
 ῥεῖν 298^b 30.
 ῥέπειν 312^b 24.
 ῥιγαλέος (Empedocles) 314^b 22.
 ῥίζα (Empedocles) 334^a 5.
 ῥιζοῦν 294^a 23.
 ῥίπτειν 288^a 22. 296^b 23.
 ῥοπή 284^a 1, 25. 297^a 28, ^b 7. 301^a 22, 24. 305^a 25. 307^b 33.
 ῥυθμίζειν 306^b 18.
 σάρξ 321^b 19—32.
 σαφῶς 322^b 9.
 σβεννύναι 305^a 10.
 σελήνη 278^b 17. 290^a 26. 291^b 18. 292^a 4. 293^b 23. 297^b 24.
 σημείον 283^a 11, 13. 317^a 11. 321^b 14.

- σιγή 290^b 27.
 σιδήριον 313^a 17.
 σκέψις 298^b 20.
 σκληρός 299^b 13. 330^a 11.
 σκοπεῖν 274^a 20. 277^b 13, 30.
 σοῦς (Democritus) 313^b 5.
 σπᾶν 312^b 9
 σπινθήρ 276^a 4.
 στάδιον 281^a 21.
 στάθμη 296^b 24.
 σταλαγμός 328^a 27
 στενοχωρία 294^b 26. 305^b 16.
 στερεός 286^b 13. 304^a 15.
 306^b 7.
 στέρσις 286^a 25. 318^b 16.
 332^a 23.
 στήλαι Ἡράκλειοι 298^a 10.
 στιγμή 296^a 17. 299^a 30, ^b 6.
 300^a 14. 317^a 12.
 στίλβειν 290^a 18.
 στοιχεῖον 276^b 9. 277^b 14.
 280^a 16. 295^a 30. 298^b 6.
 302^a 12—16, ^b 9 sqq. 303^b
 9 sqq. 304^b 21 sqq. 307^b
 19. 314^a 29. 328^b 31 sqq.
 329^a 5, 26, ^b 13, 23. 330^a
 19, 30, 33. 331^a 14 sqq.
 332^a 3 sqq.
 στοιχειώδης 315^a 24.
 στοιχος 324^b 31.
 στόμα 294^a 27.
 στρέφεσθαι 272^a 5, 19, ^b 4.
 στρογγύλος 313^a 18. 319^b 13.
 συγγενής 268^b 29. 270^a 24.
 301^a 4. 329^b 26, 30.
 συγκεῖσθαι 325^b 19.
 συγκοσμεῖν 293^a 27.
 συγκρίνειν 307^b 3. 329^b 26, 29.
 σύγκρισις 315^b 20, 23. 322^b 8.
 συγκυρεῖν 334^a 3.
 συγχωρεῖν 297^a 11.
 σύζευξις 330^a 31.
 συζυγία 332^b 3.
 συμβαίνειν 270^a 5. 280^b 5.
 281^b 15, 23. 289^b 34. 297^a
 4. 299^a 12. 309^b 11. 315^b
 21. 325^b 15. συμβεβηκός
 299^a 21.
 συμβάλλειν 313^b 18. 333^a 27.
 σύμβολον 331^a 24, 34. 332^a 32.
 σύμμετρος 273^b 10. 281^a 7.
 324^b 35.
 σύμπας 276^a 3.
 συμπεῖθειν 284^a 2.
 συμπίεξιν 297^a 11.
 συμπίλινθαι 305^b 7.
 συμπίπτειν 289^b 22.
 συμπληροῦν 306^b 4, 6. 336^b 31.
 συμπλοκή 303^a 7.
 συμφυής 327^a 1.
 συμφυεῖν 304^a 21.
 συμφωνία 290^b 22.
 σύμφωνος 284^b 4. 290^b 13.
 συνάγειν 288^a 25. 299^b 12.
 315^a 6. 329^b 29. 330^b 20.
 συνακούειν 290^b 24.
 συναμφοτέρω 322^a 21.
 συνάπτειν 298^a 15.
 συναρτᾶν 270^b 9.
 συνδοκεῖν 293^a 28.
 συνδυάζειν 271^a 1. 330^a 31.
 332^b 30.
 συνείρειν 316^a 8. 318^a 13.
 336^b 33.
 συνεπουρλίζειν 301^b 29.
 συνέρχεσθαι 288^a 16.
 σύνεσις 292^a 15.
 συνέχεια 336^b 3.
 συνεχής 278^b 17. 286^a 6, 29.
 287^a 34.
 συνήθης 294^b 8.
 συνθεῖν 297^a 26.
 σύνθεσις 304^b 29. 328^a 8.
 σύνθετος 334^b 31. 335^a 9.
 συνθλίβειν 307^b 12.
 συνιέναι 280^a 16. 327^b 28.
 συνιστάναι 268^a 4. 274^a 27.
 279^b 14, 28. 280^a 12. 284^a
 21. 299^a 3. 300^b 28. 301^a
 17. 336^a 1.

- συννοεῖν 295^a 33.
 σύνολος 268^b 12. 298^a 31. 321^b 2.
 συνορᾶν 314^b 13. 316^a 5.
 συνορίζειν 307^a 33, ^b 2.
 συντιθέναι 304^b 30.
 συντόμως 317^b 14.
 συνώνυμος 314^a 20.
 συρρεῖν 287^b 6.
 σύστασις 269^a 31. 280^a 17, 25.
 288^b 12. 293^b 15.
 συστοιχία 319^a 15.
 σύστοιχος 298^a 30. 302^a 29.
 315^a 21.
 σφαῖρα 272^b 20. 285^b 4—33.
 287^a 9. 289^a 30. 290^b 2.
 291^b 16. 293^a 7. 297^a 25.
 303^a 14, ^b 1. 306^b 33.
 σφαιροειδής 286^b 10. 290^a 7, 9.
 σφόδρα 328^b 6.
 σχῆμα 275^b 32. 286^b 10—18. 287^a
 3. 303^a 31. 304^a 14. 307^b 8.
 σχηματίζειν 302^b 26. 304^b 2.
 306^b 3. 327^b 15.
 σχηματισμός 297^b 26.
 σχίζειν 327^a 15.
 σώζειν 306^a 29. 321^a 17, ^b 12.
 Σωκράτης ἐν Φαίδωνι 335^b 10.
 σῶμα 268^a 2—^b 25. 269^a 31,
^b 31. 270^a 33, ^b 11. 273^b
 25. 274^a 30, ^b 19. 275^b 5
 sqq. 278^b 12. 284^b 10. 286^a
 11, ^b 7. 287^a 3, ^b 19. 289^a
 30. 290^a 1, ^b 8. 291^b 32.
 292^a 24, ^b 32. 296^a 17. 298^b
 3, 34. 299^a 27. 301^a 21, ^b
 12. 302^b 33. 304^b 14. 307^b
 20. 320^b 23. 321^a 6. 329^b
 17. ἀπλᾶ σώματα 268^b 26.
 269^a 3. 271^b 17. 274^b 3.
 298^a 29. 302^b 7. 303^b 5.
 306^b 3. 330^b 2—8. 334^b 31.
 σωματικός 277^b 14. 320^b 22.
 329^a 9.
 σωρεύειν 325^b 22.
 σωτηρία 284^a 20.
 ταλαντιαῖος 311^b 3.
 τάλαντον 281^a 9.
 τάξις 280^a 17. 292^a 12. 296^a
 34. 300^b 23. 301^a 5, 10.
 τάττειν 280^a 8.
 τάχος 289^b 35. 301^b 11.
 ταχύς 277^a 29, ^b 4. 289^b 34.
 ταχύτης 281^a 26. 290^b 21.
 τείνειν 293^b 31. 295^b 32.
 τεκμαίρεσθαι 298^a 12.
 τεκμήριον 277^a 11, 27. 294^a 1.
 τέλειος 268^a 21. 284^a 7. 285^b
 22. 286^b 19. 317^a 17, 22.
 τελέως 385^a 2.
 τέλος 281^a 11, 19. 306^a 16.
 324^b 18.
 τέμνειν 272^a 14. 294^b 15. 330^b
 18.
 τετραγώνος 272^b 19. 306^b 6.
 τέχνη 306^a 16.
 τήκειν 289^a 24.
 τηλικούτος 326^b 16.
 τηρεῖν 292^a 8.
 τί ἦν εἶναι 278^a 3. 335^b 35.
 τιθέναι 279^b 18. 281^b 23. 283^a
 17, ^b 15. 286^b 34. 316^b 8,
 16.
 τίμιος 269^b 16. 288^a 4. 290^a 32.
 τμήμα 290^a 4.
 τμητικός 304^a 12.
 τόπος 271^a 5, 26. 273^a 13.
 275^b 11. 276^a 12. 279^a 12.
 309^b 24. 310^b 7. 320^b 25.
 321^a 8. 323^a 6. 330^b 31.
 τραγωδία 315^b 14.
 τρέφειν 322^a 21—24. 335^a 10.
 τρήσις 326^b 7.
 τρία 268^a 9, 11.
 τριάς 268^a 13.
 τρίγωνον 286^b 35. 306^a 21, ^b 6.
 τρίς 268^a 10.
 τριχῇ 268^a 24.
 τρώμος 290^a 22.
 τροπή 296^b 4. 327^a 18. 337^b 12.
 τρόπος 318^b 8. 320^a 3.

- τροφή 322^a 1, 23. 335^a 10, 15.
 τυγχάνειν 287^b 25. 294^a 11.
 301^a 11. τυχών 310^a 26, 31.
 315^b 2.
 τυμπανοειδής 293^b 34.
 τύχη 283^a 33. 289^b 12, 27.
 333^b 7, 15.
 υγιάζειν 277^a 16. 310^b 29.
 312^a 20. 324^b 1.
 υγρός 305^b 15. 328^b 4. 329^b
 25, 30. 330^a 12—29. 335^a 13.
 υδαρής 322^a 32.
 υδάτιον 317^a 28.
 ὕδωρ 287^a 32, ^b 1, 6. 295^a
 19. 311^b 4. 312^a 25, ^b 9,
 13. 330^b 5. 331^a 4. 333^a
 22. 334^b 34. 335^a 1.
 ὕλη 278^a 9—24. 283^b 4. 286^a
 25. 293^b 15. 305^b 5. 306^b
 17. 310^b 15, 31. 312^a 13—
 30. ^b 20. 314^b 17, 27. 317^a
 24. 318^a 9, ^b 32. 320^a 1, ^b
 16. 321^b 21. 324^b 4—18.
 328^b 11. 329^a 9—30. 332^a
 35. 335^a 19—32, ^b 30.
 ὑπάρχειν 295^a 2. 297^b 22.
 316^a 9.
 ὑπεικτικός 326^a 14.
 ὑπεισδύεσθαι 325^b 4.
 ὑπεκρεῖν 321^b 27.
 ὑπεναντίος 280^a 6. 299^a 4.
 309^b 32, 34. 323^b 2, 16.
 ὑπερβάλλειν 273^b 12. 288^b 34.
 309^a 31. 326^a 12.
 ὑπερβολή 281^a 16, 25.
 ὑπερέχειν 281^a 26. 309^a 14.
 ὑπεριδεῖν 290^a 32.
 ὑπεροχή 281^a 10. 308^b 9. 310^b
 21. 334^b 12.
 ὑπερφυής 291^a 21.
 ὑπέρχεσθαι 292^a 4. 295^a 22.
 ὑπόδεσις 271^a 32.
 ὑπόδημα 271^a 32.
 ὑπόθισις 274^a 34. 276^b 8.
 277^a 9. 281^a 5. 287^b 5. 299^a
 6. 306^a 30. 336^a 16. 337^b 26.
 ὑποκάτω 288^a 16.
 ὑποκεῖσθαι 269^a 18. 270^a 15,
^b 3. 286^a 21, 30. 306^a 11,
^b 17. 315^a 21. 318^b 9. 319^b
 8. 320^a 2. 322^b 17.
 ὑπολείπειν 296^a 35. 303^a 27.
 305^b 20. 318^a 10—22. 319^a
 28. 336^b 26.
 ὑπόληψις 279^b 6.
 ὑπομένειν 306^a 13.
 ὑποσπᾶν 311^a 10.
 ὑποτιθέναι 281^b 14. 314^b 26.
 333^b 25.
 ὑστερίζειν 310^a 10.
 ὕστερος 310^b 34.
 ὑφαιρεῖν 294^a 18.
 ὑφιστάναι 269^b 24. 277^b 15.
 278^b 30. 284^a 23. 311^a 17,
 29. 312^a 6.
 φαινόμενα 270^b 4. 287^b 17.
 297^a 4. 303^a 22. 306^a 7,
 17. 309^a 26. 315^a 4. 325^a 26.
 φακοειδής 287^a 20.
 φανός 292^a 6.
 φαντασία 294^a 7. 297^b 31.
 φέρειν 279^b 32. φέρεσθαι 272^a
 15. 277^a 29, ^b 4. 289^b 12,
 18. 290^a 1. 291^a 16, 23.
 293^a 1. 295^b 22. 296^b 19.
 301^a 27, 33. 311^b 32. 320^a
 20.
 φθαρτικός 286^a 33.
 φθέγγεσθαι 279^a 23.
 φθείρειν 270^a 15. 279^b 20.
 280^b 20—25. 281^b 27. 282^a
 23. 283^a 28, ^b 20. 318^a
 27—319^b 5.
 φθίνειν 291^b 20. 322^a 24.
 φθίσις 288^b 16. 319^b 32. 320^a
 14, ^b 31. 322^a 33.
 φθορά 270^a 22. 298^b 15. 315^a
 26. 317^a 26. 318^a 12, ^b 10.

- 319^a 21, 29, ^b 18. 320^a 2.
 335^b 4. 336^b 19.
 φιλία 333^b 12—32. 334^a 7.
 φιλοσοφεῖν 298^b 12.
 φιλοσόφημα 279^a 30. 294^a 19.
 φιλοσοφία 277^b 10. 291^b 27.
 φιλόσοφοι οἱ ἀρχαῖοι 271^b 3.
 φιλότης 300^b 30. 301^a 16.
 φλέψ 326^b 35.
 φλόξ 331^b 25.
 φορά 268^b 17, 23. 269^b 7.
 271^a 21, 28. 279^a 20. 287^a
 23. 288^a 3—19. 289^b 12.
 290^a 2. 291^a 23. 292^a 14.
 293^a 1. 296^a 34, ^b 31. 303^b
 6. 310^b 33. 311^b 33. 319^b
 32. 336^a 15, 19. 337^a 7.
 φρόνησις 298^b 23.
 φροντίζειν 290^a 32.
 φροῦδος 318^a 17.
 φύειν 308^a 14.
 φυλακὴ Διός 293^b 3.
 φυσᾶν 311^b 9.
 φυσικός 268^b 14. 274^b 5. 298^b
 3, 20. 299^a 16. 301^a 20.
 304^b 14. 306^a 16. 308^a 1.
 315^b 6.
 φυσικῶς 280^a 32. 283^b 17.
 298^b 18. 304^a 25. 316^a 11.
 335^b 25.
 φθσιολογεῖν 298^b 29.
 φθσιολόγος 297^a 13.
 φύσις 268^a 1—13, ^b 11. 269^a
 8, ^b 10, 19. 270^a 3, 20. 271^a
 33. 275^b 32. 276^a 11, 23.
 286^a 18, ^b 11. 287^b 20. 288^a
 2, 21. 289^b 26. 290^a 31.
 291^a 24, ^b 13. 295^b 23. 296^a
 33. 297^a 16, ^b 22. 298^a 27,
^b 2. 300^a 16—26, ^b 28. 301^a
 6, ^b 17. 302^a 15. 306^b 15.
 307^b 21. 314^a 1, ^b 7. 322^b
 19. 323^b 29. 324^a 15. 325^a
 2. 326^a 32. 328^b 27. 333^b
 5, 27.
 φυτόν 270^a 32. 284^b 17, 27.
 285^a 18. 335^a 12.
 φωνή 290^b 23. 314^a 13.
 χαλκός 308^b 7. 328^b 8, 12.
 χαλκοτύπος 290^b 28.
 χεῖν 291^a 19.
 χειρόκμητος 287^b 16.
 Χῖος 292^a 29.
 χοῦς 328^a 27.
 χρεία 269^b 21.
 χρόνιος 331^b 11.
 χρονίως 328^a 35.
 χρόνος 274^a 9. 279^a 14. 288^b
 33. 337^a 23.
 χρωματίζειν 316^a 2. 328^b 13.
 χώρα 287^a 17. 309^b 24. 312^a
 5, ^b 3. 326^b 19.
 χωρίζειν 302^a 1. 315^a 9, 16.
 317^b 10, 33. 327^b 22. 329^a
 10, 25.
 χωρίς 295^a 31. 314^a 5.
 ψελλίζειν 328^b 9.
 ψευδος 281^b 3—14. 326^b 26.
 ψῆγμα 304^a 21. 313^a 20.
 ψοφεῖν 291^a 18.
 ψόφος 290^b 13, 26, 34. 291^a
 10, 17.
 ψυχή 331^a 10.
 ψυχρός 329^b 24, 29.
 ψυχρότης 322^b 17.
 ὠδί 277^b 30.
 ὠσειδής 287^a 20.
 ὠρα 338^b 4.

BIBLIOTHECA GRAECA

VIROBUM DOCTORUM OPERA

COGNITA ET COMMENTARIIS INSTRUCTA

CURANTIBUS

FR. JACOBS ET VAL. CHR. FR. ROST.

LIPSIÆ IN AEDIBUS B. G. TEUBNERI.

Bedeutend ermässigte Preise.

Erschienen sind bis jetzt:

	<i>M. L.</i>
Aeschinis in Ctesiphontem oratio ed. <i>Weidner</i>	3. 60
Thyli Agamemno ed. <i>R. Enger</i>	3. 75
tophanis Nubes ed. <i>Teuffel</i> . Ed. II.	1. 20
Actus epigramm. Graec. ed. <i>Jacobs</i>	1. 80
osthenis conciones ed. <i>H. Sauppe</i> . Sect. I. (cont. Philipp. I. et Olynthiacae I—III.) Ed. II.	1. —
pidis tragoediae ed. <i>Pflugk et Klotz</i> . Vol. I, II et III. Sect. I—III.	14. 70
Einzelne:	
Vol. I. Sect. 1. <i>Medea</i> . Ed. III.	1. 50
I. " 2. <i>Hecuba</i> . Ed. III. ed. <i>Wecklein</i>	1. 20
I. " 3. <i>Andromacha</i> . Ed. II.	1. 20
I. " 4. <i>Heraclidae</i> . Ed. II	1. 20
II. " 1. <i>Helena</i> . Ed. II.	1. 20
II. " 2. <i>Alcestis</i> . Ed. II.	1. 20
II. " 3. <i>Hercules furens</i> Ed. II. cur. <i>Wecklein</i>	1. 80
II. " 4. <i>Phoenissae</i>	1. 80
III. " 1. <i>Orestes</i>	1. 20
III. " 2. <i>Iphigenia Taurica</i>	1. 20
III. " 3. <i>Iphigenia quae est</i> <i>Aulide</i>	1. 20
odi carmina ed. <i>Goettling et Flach</i> . Ed. III.	6. 60
eri Ilias ed. <i>Spitzner</i> . Sect. I—IV	4. 50
Einzelne:	
Sect. I. lib. 1—6	— 90
Sect. II. lib. 7—12	— 90
Sect. III. lib. 13—18	1. 35
Sect. IV. lib. 19—24	1. 35

	<i>M. L.</i>
Lysiae et Aeschinis orationes se- lectae ed. <i>Bremi</i>	1. 50
Lysiae orationes selectae ed. <i>Bremi</i> —	90
Pindari carmina cum deperditarum fragm., variet. lect. adi. et comment. illustr. <i>L. Dissen</i> . Ed. II. cur. <i>Schneidewin</i> . Vol. I.	3. 90
— Vol. II. Sect. I. II. (Comment. in Olymp. et Pyth.) (à 1 <i>M.</i> 50 <i>L.</i>)	3. —
Platonis opera omnia ed. <i>Stallbaum</i> X voll. (21 Sectiones.) Einzelne:	
Vol. I. Sect. 1. <i>Apologia Socratis</i> et <i>Crito</i> . Ed. <i>Wohlrab</i>	2. 40
Vol. I. Sect. 2. <i>Phaedro</i> . Ed. V. cur. <i>Wohlrab</i>	2. 70
Vol. I. Sect. 2. <i>Symposium</i> c. ind. Ed. III	2. 25
Vol. II. Sect. 1. <i>Gorgias</i> . Ed. III	2. 40
Vol. II. Sect. 2. <i>Protagoras</i> c. ind. Ed. III. ed. <i>Kroschel</i>	1. 80
Vol. III. <i>Politia sive de republica</i> libri decem. 2 voll. Ed. II. [Vrgr.]	7. 50
Vol. III. Sect. 1. <i>Politia</i> lib. I—V	4. 20
Vol. III. Sect. 2. lib. VI—X	3. 30
Vol. IV. Sect. 1. <i>Phaedrus</i> . Ed. II	2. 40
Vol. IV. Sect. 2. <i>Menexenus</i> , <i>Lysis</i> , <i>Hippias nterque</i> , <i>Io</i> . Ed. II	2. 70
Vol. V. Sect. 1. <i>Laches</i> , <i>Charmides</i> , <i>Alcibiades</i> I. II. Ed. II	2. 70
Vol. V. Sect. 2. <i>Cratylus</i> cum ind.	2. 70
Vol. VI. Sect. 1. <i>Euthydemus</i>	2. 70
Vol. VI. Sect. 2. <i>Meno</i> et <i>Euthyphro</i> itemque incerti scriptoris <i>Theages</i> , <i>Erastae</i> , <i>Hypparchus</i> . [Vrgr.]	4. 20
Vol. VII. <i>Timaeus</i> et <i>Critias</i> . [Vrgriffen.]	5. 40

M. 2
Platonis opera omnia ed. *Stallbaum*.

Einzelnen:

Vol. VIII. Sect. 1. Theaetetus. Ed. II. rec. <i>Wohlrab</i>	3. —
Vol. VIII. Sect. 2. Sophista . . .	2. 70
Vol. IX. Sect. 1. Politicus et in- certi auctoris Minos	2. 70
Vol. IX. Sect. 2. Philebus	2. 70
Vol. X. Sect. 1. Leges. Vol. I. lib. I—IV	3. 60
Vol. X. Sect. 2. lib. V—VIII . . .	3. 60
Vol. X. Sect. 3. lib. IX—XII et Epinomis	3. 60

Sophoclis tragoediae ed. *Wunderus*.
2 voll. 9. 90

Einzelne:

Vol. I. Sect. 1. Philoctetes. Ed. IV ed. <i>Wecklein</i>	1. 50
Vol. I. Sect. 2. Oedipus Rex. Ed. V ed. <i>Wecklein</i>	1. 50
Vol. I. Sect. 3. Oedipus Coloneus. Ed. III	1. 80
Vol. I. Sect. 4. Antigona. Ed. V ed. <i>Wecklein</i>	1. 50
Vol. II. Sect. 1. Electra. Ed. III . .	1. 20
Vol. II. Sect. 2. Ajax. Ed. III . . .	1. 20
Vol. II. Sect. 3. Trachiniae. Ed. II .	1. 20

M. 2
Thucydidis de bello Peloponne-
siaco libri VIII ed. *Poppo*.

Einzelne:

Vol. I. Sect. 1. Lib. I. Ed. II . . .	3. —
Vol. I. Sect. 2. Lib. II. Ed. II . .	2. 25
Vol. II. Sect. 1. Lib. III. Ed. II ed. <i>J. M. Stahl</i>	2. 40
Vol. II. Sect. 2. Lib. IV. Ed. II ed. <i>J. M. Stahl</i>	2. 70
Vol. III. Sect. 1. Lib. V. Ed. II ed. <i>J. M. Stahl</i>	2. 40
Vol. III. Sect. 2. Lib. VI. Ed. II ed. <i>J. M. Stahl</i>	2. 40
Vol. IV. Sect. 1. Lib. VII	1. 50
Vol. IV. Sect. 2. Lib. VIII	1. 50

Xenophontis Cyropaedia ed. *Borne-*
mann. [Vergriffen.] 1. 50
— **Memorabilia** ed. *Kühner*. Ed. II . 2. 70
— **Anabasis** ed. *Kühner* 3. 60

Einzelne à 1 *M.* 80 *2*.

Sect. I. lib. I—IV. Sect. II. lib. V—VIII. — Oeconomicus ed. <i>Breitenbach</i> . .	1. 50
— Agésilas ed. <i>Breitenbach</i>	1. 20
— Hiero ed. <i>Breitenbach</i>	— 75
— Hellenica , Sect. I. (lib. I. II.) ed. <i>Breitenbach</i> . Ed. II	1. 30
— Sect. II. (lib. III—VII) ed. <i>Breitenbach</i>	4. 80

BENEDICTINE UNIVERSITY LIBRARY

881A8C.P

C001

ARISTOTELIS DE COELO LIPSIAE

3 2811 00084 3047

T5-BBG-695

